

DOM

Gammel Bank 1
(Gl. B1) **sagen**

bind 1

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	6
Påstande.....	7
Finansiell Stabilitets påstande	7
Part A's påstande	12
Part B's påstande	13
Part C , Part E , Part F og	
Part I's påstande	14
Part G , Part D og Part H's	
påstande.....	15
Part J's påstande.....	16
Part K's påstande	16
Part L's påstande	17
Part P A/S (Part P) , Part M , Part N	
og Part O's påstande	17
Fri proces og beskikkelse af advokater	19
Fri proces.....	19
Advokatbeskikkelse, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.	19
Forløbet af retssagen	21
Indledning	21
Sagens anlæggelse.....	21
Indholdet af stævningen	22
Sagens videre forløb.....	34
Gl.B1 koncernen	41
Indledning	41
Gl. B1	41
Gl.B1 koncernen	45
Selskabsstrukturen	46
Bankens datterselskaber og associerede selskaber.....	47
Gl.B1 fonden.....	57

Bankens organisation	58
Organisationplan	58
Generalforsamlinger	59
Repræsentantskabsmøder	59
Bestyrelsen	60
Direktionen (Part K og Part L)	62
Underdirektørerne	69
Bestyrelsesmøder	70
Bestyrelsesmøder 2004-2008	70
Bestyrelsens dagsorden	71
Materiale til bestyrelsesmøder	73
Bankens regelsæt	79
Bestyrelsens forretningsorden	79
§ 70 instruks	89
Bankens forretningsgange	99
Bankens strategi for erhvervsområdet	167
Bankens årsrapporter m.v.	173
Årsrapporten 2003	173
Årsrapporten 2004	175
Årsrapporten 2005	177
Årsrapporten 2006	184
Årsrapporten 2007	194
Delårsrapport pr. 30. juni 2008	203
Efterfølgende perioderegnskab	204
Bankens solvens og likviditet	205
Indledning	205
Bestyrelsesmøder i 2005	205
Bestyrelsesmøder mv. i 2006	206
Bestyrelsesmøder mv. i 2007	214
Bestyrelsesmøder mv. i 2008	251
Forklaringer om Vidne 8's mails	278

DOM

afsagt den 31. januar 2020 af Vestre Landsrets 8. afdeling (dommerne Torben Geneser, Mogens Heinsen og Rikke Foersom) i 1. instanssag

V.L. B-0427-11

Finansiel Stabilitet SOV

(advokat Boris Frederiksen,
advokat Jesper Saugmandsgaard Øe,
advokat Camilla Kirk og
advokat Christian Bülow, København)

mod

Boet efter **Part A (Sagsøgte)**
(advokat Erik Werlauff, Herning)

Part B (Sagsøgte)
(advokat Stephan Muurholm, Aalborg)

Part C (Sagsøgte)
(advokat Per Mogensen, Aabybro)

Part D (Sagsøgte)
(advokat Asger Tue Pedersen, København)

Part E (Sagsøgte)
(advokat Per Mogensen, Aabybro)

Part F (Sagsøgte)
(advokat Per Mogensen, Aabybro)

Part G (Sagsøgte)

(advokat Asger Tue Pedersen, København)

Part H (Sagsøgte)

(advokat Asger Tue Pedersen, København)

Part I (Sagsøgte)

(advokat Per Mogensen, Aabybro)

Part J (Sagsøgte)

(advokat Tyge Trier, Frederiksberg)

Part K (Sagsøgte)

(advokat Arvid Andersen, København)

Part L (Sagsøgte)

(advokat Anne Almose Røpke, København)

Part P A/S (Sagsøgte)

(advokat Søren Halling-Overgaard og
advokat Birgitte Sølvkær Olesen, Aarhus)

Part M (Sagsøgte)

(advokat Søren Halling-Overgaard og
advokat Birgitte Sølvkær Olesen, Aarhus)

Part N (Sagsøgte)

(advokat Søren Halling-Overgaard og
advokat Birgitte Sølvkær Olesen, Aarhus)

Part O (Sagsøgte)

(advokat Søren Halling-Overgaard og
advokat Birgitte Sølvkær Olesen, Aarhus)

INDLEDNING

Denne sag er anlagt den 27. december 2010 ved Retten i Hjørring og ved kendelse af 15. februar 2011 henvist til behandling ved Vestre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagsøgeren, Finansiell Stabilitet, har efter **Gl. B1's** økonomiske sammenbrud ultimo 2008 rejst erstatningskrav mod bankens ledelse og eksterne revision. De sagsøgte er ti bestyrelsesmedlemmer i banken, to direktører, **Part P A/S** og tre revisorer.

Da sagen blev anlagt i december 2010, var erstatningskravet mod alle de sagsøgte på 700 mio. kr. Finansiell Stabilitet har under sagen nedsat sine krav, så kravene mod de enkelte sagsøgte nu er i størrelsesordenen mellem 202 mio. kr. og knap 550 mio. kr.

Sagen angår spørgsmålet, om de sagsøgte har udvist ansvarspådragende adfærd over for **Gl. B1** i tiden forud for bankens økonomiske sammenbrud ultimo 2008, og i givet fald om de sagsøgtes ansvarspådragende handlinger og undladelser har påført banken tab, som kan kræves erstattet af Finansiell Stabilitet.

Finansiell Stabilitet har ikke gjort gældende, at de sagsøgte er erstatningsansvarlige for det samlede tab ved bankens økonomiske sammenbrud. Finansiell Stabilitet har derimod anført, at de sagsøgte er ansvarlige for bankens tab ved en række konkrete udlån og garantier m.v., og Finansiell Stabilitet har rejst i alt 30 erstatningskrav vedrørende disse dispositioner.

Hovedforhandlingen i sagen blev afsluttet den 25. juni 2019, hvor sagen blev optaget til dom.

Den 29. juli 2019 afgik bankens tidligere bestyrelsesformand, **Part A**, ved døden. Finansiell Stabilitet har ønsket dom over boet og har underrettet boet, jf. dødsboskiftelovens § 110. De øvrige medlemmer af bestyrelsen har med henvisning til de sagsøgtes indbyrdes friholdelses- og frifindelsespåstande ligeledes underrettet boet, idet de i givet fald ønsker dom over boet.

PÅSTANDE

FINANSIEL STABILITETS PÅSTANDE

På grundlag af påstandene i Finansiell Stabilitets sammenfattende processkrift af 15. marts 2019 kan kravene mod de enkelte sagsøgte samlet set opgøres således:

Bestyrelsesformand	Part A	547.241.308,15 kr.
Bestyrelsens næstformand	Part B	547.241.308,15 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part C	520.373.737,77 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part D	495.176.403,28 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part E	245.389.027,29 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part F	546.661.241,67 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part G	527.619.254,85 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part H	529.205.987,67 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part I	543.830.941,49 kr.
Bestyrelsesmedlem	Part J	428.657.505,75 kr.
Administrerende direktør	Part K	549.887.781,70 kr.
Direktør	Part L	545.654.575,33 kr.
	Part P A/S	381.099.289,95 kr.
Statsautoriseret revisor	Part M	381.099.289,95 kr.
Statsautoriseret revisor	Part N	381.099.289,95 kr.
Statsautoriseret revisor	Part O	202.555.568,83 kr.

Finansiell Stabilitet har i sit sammenfattende processkrift af 15. marts 2019 nedlagt følgende endelige påstande:

”...

1. Part A, Part B, Part C, Part D, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor

Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 1.985.105,17 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, heraf tilpligtes disse sagsøgte og Part F in solidum at betale kr. 1.405.038,69 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, og disse sagsøgte og statsautoriseret revisor Part O in solidum at betale kr. 580.066,48 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

2. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. kr. 21.239.151,54 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

3. Frafaldes.

4. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 15.147.846,58 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

5. Part A, Part B, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 5.476.816,09 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, heraf tilpligtes disse sagsøgte, Part C og Part D in solidum at betale kr. 3.512.089,33 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, og disse sagsøgte og statsautoriseret revisor Part O in solidum at betale kr. 1.964.726,76 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

6. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 7.846.016,50 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

7. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L,

Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 18.997.867,54 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

8. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 2.897.521,73 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

9. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part K og Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 48.302.707,09 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

10. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 4.518.647,82 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

11. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 54.693.698,24 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

12. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 7.127.103,53 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

13. Part A, Part B, Part C, Part D, Part E, Part F, Part I, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M og statsautoriseret revisor Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 18.035.320,48 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

14. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part E , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part K og [redacted] Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 20.615.467,61 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
15. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part J , [redacted] Part K , [redacted] Part L , [redacted] Part P A/S , statsautoriseret revisor [redacted] Part M og statsautoriseret revisor [redacted] Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 2.297.988,35 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
16. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part J , [redacted] Part K , [redacted] Part L , [redacted] Part P A/S , statsautoriseret revisor [redacted] Part M og statsautoriseret revisor [redacted] Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 14.124.499,42 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
17. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part J , [redacted] Part K og [redacted] Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 6.188.079,93 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
18. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part J , [redacted] Part K og [redacted] Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 12.622.956,35 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
19. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H , [redacted] Part I , [redacted] Part J , [redacted] Part K , [redacted] Part L , [redacted] Part P A/S , statsautoriseret revisor [redacted] Part M statsautoriseret revisor [redacted] Part N og statsautoriseret revisor [redacted] Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 11.237.835,93 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, heraf tilpligtes disse sagsøgte, [redacted] Part C , [redacted] Part D og [redacted] Part E in solidum at betale kr. 2.608.518,59 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.
20. [redacted] Part A , [redacted] Part B , [redacted] Part C , [redacted] Part D , [redacted] Part F , [redacted] Part G , [redacted] Part H

[redacted], [redacted] Part I, [redacted] Part J, [redacted] Part K, [redacted] Part L, [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M og statsautoriseret revisor [redacted] Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 4.629.945,69 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

21. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part F, [redacted] Part G, [redacted] Part H, [redacted] Part J, [redacted] Part L, [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M, statsautoriseret revisor [redacted] Part N og statsautoriseret revisor [redacted] Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 13.113.843,85 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, heraf tilpligtes disse sagsøgte, [redacted] Part I og [redacted] Part K in solidum at betale kr. 9.703.477,18 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

22. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part C, [redacted] Part D, [redacted] Part F, [redacted] Part G, [redacted] Part H, [redacted] Part I, [redacted] Part J, [redacted] Part K, [redacted] Part L, [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M og statsautoriseret revisor [redacted] Part N tilpligtes in solidum at betale kr. 2.070.985,67 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

23. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part F, [redacted] Part H, [redacted] Part I, [redacted] Part J, [redacted] Part K, [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M statsautoriseret revisor [redacted] Part N og statsautoriseret revisor [redacted] Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 985.092,40 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

24. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part F, [redacted] Part H, [redacted] Part I, [redacted] Part J, [redacted] Part K, [redacted] Part P A/S statsautoriseret revisor [redacted] Part M, statsautoriseret revisor [redacted] Part N og statsautoriseret revisor [redacted] Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 601.640,42 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

25. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part F, [redacted] Part G, [redacted] Part H, [redacted] Part I, [redacted] Part J, [redacted] Part K, [redacted] Part L, [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M statsautoriseret revisor [redacted] Part N og statsautoriseret revisor [redacted] Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 1.572.949,61 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

26. [redacted] Part A, [redacted] Part B, [redacted] Part C, [redacted] Part D, [redacted] Part E, [redacted] Part F, [redacted] Part G,

Part H, Part I, Part K og Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 6.432.972,74 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

27. Part A, Part B, Part C, Part E, Part F, Part G, Part H, Part I, Part K og Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 25.197.334,49 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

28. Part A, Part B, Part C, Part D, Part E, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K, Part L, Part P A/S, statsautoriseret revisor Part M statsautoriseret revisor Part N og statsautoriseret revisor Part O tilpligtes in solidum at betale kr. 172.499.413,38 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

29. Part A, Part B, Part C, Part D, Part F, Part G, Part H, Part I, Part J, Part K og Part L tilpligtes in solidum at betale kr. 46.782.500 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

30. Part K tilpligtes at betale kr. 2.083.741,67 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

31. Part K tilpligtes at betale kr. 3.973.098,54 med tillæg af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.”

Part A's PÅSTANDE

Sagsøgte Part A har i påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”1. Over for sagsøgeren, Finansiell Stabilitet S.O.V.:

Frifindelse for de påstande, sagsøgeren har nedlagt over for Part A, dvs. sagsøgerens påstand 1-29, idet omfang disse ikke er frafaldet af sagsøgeren.

2. Over for de medsagsøgte **Part P A/S**, statsautoriseret revisor **Part M** statsautoriseret revisor **Part N** og statsautoriseret revisor **Part O** :

I tilfælde af solidarisk domfældelse med én eller flere af disse sagsøgte nedlægges der påstand om, at disse in solidum skal friholde **Part A** for ethvert beløb, som **Part A** måtte blive pålagt at betale til sagsøgeren, herunder sagsomkostninger og renter.

Over for disse sagsøgtes friholdelsespåstand over for **Part A** nedlægger **Part A** påstand om frifindelse.

3. Over for andre medsagsøgte:

I det omfang andre medsagsøgte end de ovenfor nævnte nedlægger friholdelsespåstand over for **Part A**, nedlægger **Part A** påstand om frifindelse.

...

... Der nedlægges på **Part A's** vegne påstand om, at et eventuelt tilkendt erstatningsbeløb ikke forrentes fra sagens anlæg, men fra den 28. april 2017 ...

...

... der nedlægges på **Part A's** vegne påstand om, at hovedparten af sagens omkostninger pålægges sagsøgeren, uanset om sagsøgeren måtte få medhold i enkelte af sine påstande eller ej.”

Part B's PÅSTANDE

Sagsøgte **Part B** har i påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”

- I) Sagsøgte 2, **Part B** påstår frifindelse såvel samlet som i forhold til hver enkelt af sagsøgers påstande 1 – 29 der relaterer sig til sagsøgte 2.
- II) Der nedlægges friholdelsespåstand, således at Sagsøgte 2 i tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte (1, 3, 10, 11, 12, 16, 17, 18 og 19), nedlægges påstand om, at disse in solidum, subsidiært alternativt, i

det indbyrdes forhold skal friholde Sagsøgte 2 [Part B] helt eller delvist for et hvert beløb, som sagsøgte 2 måtte blive pålagt at betale til sagsøger, herunder sagsomkostninger og renter.

III) I det omfang en eller flere af de øvrige sagsøgte nedlægger en friholdelsespåstand overfor Sagsøgte 2, nedlægges tillige påstand om frifindelse heroverfor.”

[Part C], [Part E],
[Part F] OG [Part I's] **PÅSTANDE**

Advokaten for de sagsøgte [Part C], [Part E], [Part F]
[Part I] og [Part I] har i sit påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

” Principal påstand:

Principal nedlægger jeg påstand om frifindelse overfor samtlige de af sagsøger overfor [Part C], [Part E], [Part F] og [Part I] nedlagte påstande.

Subsidiær påstand:

Subsidiært nedlægger jeg overfor samtlige de af sagsøger overfor [Part C], [Part E], [Part F] og [Part I] nedlagte påstande påstand om frifindelse mod betaling af et efter landsrettens skøn fastsat mindre beløb end af sagsøger krævet.

...

Friholdelsespåstand:

I tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte i sagskomplekset nedlægger jeg påstand om, at disse in solidum, subsidiært hver for sig, i det indbyrdes forhold skal friholde de sagsøgte [Part C], [Part E],

Part F og Part I for ethvert beløb, som Part C, Part E, Part F og Part I måtte blive pålagt at betale til sagsøger, herunder sagsomkostninger og renter.

Frifindelsespåstand overfor andres friholdelsespåstande:

I det omfang øvrige sagsøgte nedlægger friholdelsespåstand over for Part C, Part E, Part F og Part I, nedlægger Part C, Part E, Part F og Part I her overfor påstand om frifindelse, subsidiært påstand om frifindelse mod betaling af et efter landsrettens skøn fastsat mindre beløb end af sagsøger krævet.”

Part G, Part D **OG**
Part H's **PÅSTANDE**

Advokaten for de sagsøgte Part G, Part D og Part H har i sit påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”På vegne af Part D, Part G og Part H nedlægger jeg påstand om frifindelse.

I påstanden er indeholdt en sædvanlig subsidiær påstand om modifikation.

I tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte, nedlægges påstand om, at den indbyrdes fordeling af en erstatningsbyrde blandt de solidarisk ansvarlige foretages således, at erstatningen endeligt skal betales eller i videst muligt omfang endeligt skal betales af de øvrigt solidarisk dømte sagsøgte, subsidiært en del af disse.

I det omfang øvrige sagsøgte nedlægger friholdelsespåstand over for Part D, Part G og Part H, nedlægges der heroverfor påstand om frifindelse.”

Part J's PÅSTANDE

Sagsøgte **Part J** har i påstandsdokument af 10. april nedlagt følgende påstande:

”1.1 Over for sagsøger, Finansiell Stabilitet SOV (tidl. **Gl. B1**)

Over for sagsøgers 23 konkrete påstande for et samlet beløb på kr. 428.657.500,64 nedlægger **Part J**, følgende påstande:

Frifindelse for det samlede beløb og for de enkelte påstande.

Frifindelse for betaling af procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

2.2 Over for øvrige sagsøgte

I det omfang de øvrige sagsøgte nedlægger friholdespåstand over for **Part J**, nedlægges heroverfor påstand om:

Frifindelse

Friholdespåstand:

I tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte, nedlægger **Part J** påstand om, at den indbyrdes fordeling af en erstatningsbyrde blandt de solidarisk ansvarlige inklusiv renter og omkostninger foretages således, at erstatningen endeligt skal betales af de øvrige solidarisk dømte sagsøgte, subsidiært en del af disse.”

Part K's PÅSTANDE

Sagsøgte **Part K** har i påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”Principalt

Frifindelse

Subsidiært

Frifindelse mod betaling af et mindre beløb end det påstævnte.

Påstande over for de øvrige sagsøgte

I tilfælde af solidarisk domfældelse med én eller flere af de øvrige sagsøgte nedlægges påstand om, at disse in solidum, subsidiært alternativt, i det indbyrdes forhold skal friholde

Part K for ethvert beløb, han måtte blive pålagt at betale til sagsøger, herunder sagsomkostninger og renter.

Over for de øvrige sagsøgte friholdelsespåstand over for **Part K**, nedlægger **Part K** påstand om frifindelse.”

Part L's PÅSTANDE

Sagsøgte **Part L** har i påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”1.1.1 Over for Finansiell Stabilitets betalingspåstande, som senest revideret i Finansiell Stabilitets sammenfattende processkrift af 15. marts 2019, nedlægger **Part L** påstand om:

frifindelse.

1.1.2 I tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte nedlægges påstand om, at disse in solidum, subsidiært alternativt, i det indbyrdes forhold skal friholde **Part L** for ethvert beløb, **Part L** måtte blive pålagt at betale til sagsøger, herunder sagsomkostninger og renter.

1.1.3 I det omfang øvrige sagsøgte nedlægger friholdelsespåstand over for **Part L**, nedlægger **Part L** heroverfor påstand om frifindelse.”

Part P A/S,

Part M, **Part N** **OG**

Part O's PÅSTANDE

De sagsøgte **Part P A/S**, **Part M** **Part N** og **Part O** har i påstandsdokument af 10. april 2019 nedlagt følgende påstande:

”

1.1 Overfor Finansiell Stabilitets påstande mod **Part P A/S** (sagsøgte 16), statsautoriseret revisor **Part M** (sagsøgte 17), tidl. stats-

autoriseret revisor [redacted] Part N (sagsøgte 18) og tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part O (sagsøgte 19), nedlægges påstand om frifindelse.

Frifindelsespåstanden nedlægges med sædvanlig subsidiær modifikation.

- 1.2 I tilfælde af solidarisk domfældelse med en eller flere af de øvrige sagsøgte, nedlægges påstand om, at disse in solidum, subsidiært alternativt, i det indbyrdes forhold skal friholde [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part N og tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part O - det være sig helt eller delvist - for ethvert beløb, herunder renter og omkostninger, [redacted] Part P A/S [redacted], statsautoriseret revisor [redacted] Part M tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part N [redacted] og/eller tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part O måtte blive pålagt at betale til Finansiell Stabilitet.
- 1.3 I det omfang en eller flere af de sagsøgte 1-12 har nedlagt friholdelsespåstande overfor [redacted] Part P A/S, statsautoriseret revisor [redacted] Part M [redacted], tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part N og tidl. statsautoriseret revisor [redacted] Part O, nedlægges påstand om frifindelse heroverfor.”

FRI PROCES OG BESKIKKELSE AF ADVOKATER

FRI PROCES

De sagsøgte **Part B**, **Part D**, **Part E**, **Part F**, **Part G**, **Part H** og **Part I** er meddelt fri proces.

Advokat Preben Bang Henriksen blev beskikket som advokat for **Part B** den 6. februar 2012. Den 28. november 2012 blev advokat Stephan Muurholm beskikket som advokat for **Part B** i stedet for advokat Preben Bang Henriksen.

Advokat Asger Tue Pedersen blev beskikket som advokat for **Part D**, **Part G** og **Part H** den 6. februar 2012.

Advokat Per Mogensen blev beskikket som advokat for **Part E**, **Part F** og **Part I** den 6. februar 2012.

ADVOKATBESKIKKELSE, JF. RETSPLEJELOVENS § 259, STK. 3, 2. PKT.

Landsretten har beskikket advokat for **Part A**, **Part C**, **Part J**, **Part K** og **Part L** i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.

Advokat Erik Werlauff blev beskikket som advokat for **Part A** den 22. juni 2012.

Advokat Per Mogensen blev beskikket som advokat for **Part C** den 20. juli 2012.

Advokat Tyge Trier blev beskikket som advokat for **Part J** den 28. november 2012.

Advokat Anne Almose Røpke blev beskikket som advokat for **Part L** den 9. april 2013.

Efter at advokat Anne Almose Røpke havde anmodet om acontosalær, besluttede landsretten den 3. april 2014 at fastsætte et acontosalær på 40.000 kr. + moms. Landsretten anførte i den forbindelse, at beskikkelse af advokat efter retsplejelovens § 259, stk. 3, ikke – i modsætning til beskikkelse efter reglerne om fri proces – har tilbagevirkende kraft. Advokat Anne Almose Røpke havde opgjort sit tidsforbrug til 182 timer, hvoraf 25 timer vedrørte perioden efter beskikkelsen den 9. april 2013.

Landsrettens afgørelse blev kæret til Højesteret, som i en kendelse af 11. december 2014 (U.2015.954H) blandt andet anførte:

”Højesteret finder på den anførte baggrund, at en advokatbeskikkelse efter retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt., ikke som fri proces har tilbagevirkende kraft. Den beskikkede advokat kan derfor som udgangspunkt kun kræve salær fra statskassen for arbejde, der er udført efter beskikkelsen. Retten er dog ikke afskåret fra at bestemme, at beskikkelsen i henseende til salærfastsættelsen efter omstændighederne skal have virkning fra et tidligere tidspunkt, hvis det navnlig efter karakteren og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, skønnes rimeligt.

Højesteret tiltræder, at der i den foreliggende sag ikke er grundlag for at lade beskikkelsen få tilbagevirkende kraft, og stadfæster derfor landsrettens afgørelse.”

Advokat Arvid Andersen blev beskikket som advokat for **Part K** den 17. september 2014.

FORLØBET AF RETSSAGEN

INDLEDNING

I det følgende foretages der blandt andet på grund af de sagsøgtes anbringender om, at der er indtrådt forældelse af sagsøgerens krav, subsidiært at der foreligger retsfortabende passivitet, en kort gennemgang af forløbet af retssagen.

Det er de sagsøgtes hovedsynspunkt, at forældelsen ikke blev afbrudt ved indgivelsen af stævningen i sagen den 27. december 2010, idet sagen ændrede karakter efter sagsøgerens afgivelse af processkrift 6 af 28. april 2017, der indeholdt 31 nye påstande. Da processkrift 6 fremkom, var kravene efter de sagsøgtes opfattelse forældede.

Der henvises i øvrigt til dommens gengivelse af sagsøgerens sammenfattende processkrift og de sagsøgtes endelige påstandsdokumenter vedrørende spørgsmålene om forældelse og passivitet.

SAGENS ANLÆGGELSE

Sagen blev som nævnt anlagt den 27. december 2010 ved Retten i Hjørring, der ved kendelse af 15. februar 2011 i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1, henviste sagen til behandling ved Vestre Landsret.

Stævningen i sagen blev overbragt til Retten i Hjørring med et brev af 23. december 2010. Brevet indeholdt blandt andet en redegørelse for, hvilke bilag der var vedlagt stævningen. Det fremgik af brevet, at sagsøgeren havde undladt at fremlægge en række af de bilag og underbilag, der var nævnt i bilagsfortegnelsen i stævningen, idet de efter sagsøgerens opfattelse indeholder oplysninger, hvis fremlæggelse kunne udgøre en tilsidesættelse af bestemmelserne i § 117 m.v. i lov om finansiel virksomhed, såfremt der ikke forelå en domstolsafgørelse om fremlæggelse (bind 12, 109).

Det fremgik desuden af afsnit 17 om ”Processuelle forhold” under punkt 17.2 i selve stævningen, at en række bilag ikke blev fremlagt. Det fremgik endvidere, at nogle af de bilag, der var fremlagt med stævningen, var fremlagt i anonymiseret form (bind 12, 325 og 327).

Stævningen blev modtaget i byretten den 27. december 2010.

INDHOLDET AF STÆVNINGEN

Sagsøgerens påstande

Stævningen af 23. december 2010 indeholdt følgende to påstande (bind 12, 116):

”Påstand 1:

De sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært proratarisk, mere subsidiært alternativt at anerkende at have handlet ansvarspådragende og tabsforvoldende overfor den tidligere **Gl. B1** i deres funktioner som henholdsvis medlemmer af bestyrelsen, som direktører, som underdirektører, som chef for intern revision og som ekstern revision i den tidligere **Gl. B1** forud for dennes sammenbrud i november 2008.

Påstand 2:

De sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært proratarisk, mere subsidiært alternativt til sagsøgeren at betale kr. 700.000.000 (syv hundrede millioner) med tillæg af den til enhver tid gældende procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.”

I stævningen anføres det i sagsfremstillingen umiddelbart efter gengivelsen af påstandene under overskriften ”Introduktion til sagen” (bind 12, 117):

”Den anlagte sag drejer sig om, hvorvidt de sagsøgte har handlet ansvarspådragende overfor den tidligere **Gl. B1** (**CVR nr. 1**), **Adresse 1**, **By 1** (”Banken”) i deres funktioner som medlemmer af bestyrelsen, som direktører, som underdirektører, som chef for intern revision henholdsvis som ekstern revision i Banken i perioden fra den 1. januar 2005 til Bankens sammenbrud ultimo 2008 og om, hvorvidt de sagsøgte ansvarspådragende handlinger og undladelser har påført Banken et tab mindst svarende til den nedlagte fuldbyrdelsespåstand.”

Tabsopgørelsen

Om tabsopgørelsen hedder det i afsnit 15 i stævningen (bind 12, 305 ff.):

”15 **Tabsopgørelsen**

De tab og hensættelser, som Banken foretog i relation til sine udlån i sine års- og delårsrapporter, var indtil og med første halvår 2008 forsvindende på trods af de svagheder ved en stor del af Bankens udlån, som er påvist ovenfor, og som er eksemplificeret i de engagementsgennemgange, der fremgår af bilag 112-118 med underbilag. Nedskrivninger på udlån udgjorde i 2005 kr. 5 mio., i 2006 minus kr. 2 mio. (altså netto tilbageførsel) og i 2007 kr. 13 mio. Til sammenligning udgjorde det samlede udlån pr. 31. december 2007 kr. 7.799 mio. Der henvises til årsrapporterne for de nævnte år. I første halvår 2008 udgjorde nedskrivningen kr. 19,709 mio., jf. bilag 58, Regnskabsrapport for Koncernen pr. 30. juni 2008. Da Banken, efter at Bestyrelsen i september 2008 havde konstateret, at Bankens likviditet var opbrugt, fik tilført likviditet fra et lånekonsortium under ledelse af Danmarks Nationalbank, jf. ovenfor afsnit 5.5, konstateredes ved en ekstern gennemgang af et antal udvalgte udlån et umiddelbart nedskrivningsbehov på kr. 200 mio.

Som beskrevet i afsnit 5.5 foranledigede det lånekonsortium, der i september 2008 undsatte Banken, at der i oktober og november 2008 blev gennemført en vurdering ved eksterne kreditkyndige under ledelse af **Person 1**, særligt kreditsagkyndig i Finansiell Stabilitet A/S, af dele af Bankens låne- og engagementsportefølje udvalgt primært blandt Bankens engagementer på mere end kr. 50 mio. Af arbejdsgruppens "Statusrapport Engagementsgennemgang **Gl. B1** 11. november 2008", der inklusive tilhørende bilag fremlægges som bilag 212, fremgår, at gennemgangen, der var foreløbig, resulterede i følgende konklusion:

”Gennemgangen har til nu, efter vor vurdering, resulteret i:

Yderligere behov for nedskrivninger	kr. 400-493 mio.
Behov for nedskrivninger af egne pantebreve	kr. 65-100 mio.
Yderligere solvensbehov	kr. 401-716 mio.
Risiko på garanti på solgte pantebreve	betydelig

De nedre beløb i intervallerne er efter min vurdering ganske sikre, og de reelle behov vurderer jeg vil ligge mellem de to tal, når vores vurdering er tilendebragt.

Efter skimning af bankens kundeliste vurderer jeg, at beløbene vil stige yderligere”.

Der vurderedes altså at være et samlet nedskrivnings- og yderligere kapitalbehov mindst i størrelsesordenen kr. 866 til 1.306 mio.

På grundlag af en gennemgang af de i bilaget til statusrapporten af 11. november 2008 omhandlede engagementer, erklærede Ekstern Revision den 12. november 2008 som sin formodning, at Banken ikke opfyldte det lovmæssige kapitalkrav efter FIL § 124. Erklæringen fremlægges som bilag 213.

Det aftales herefter den 18. november 2008, at Ekstern Revision skulle foretage en nøjere vurdering af Bankens egenkapital pr. 21. november 2008 til brug for Bestyrelsens beslutninger som følge af Bankens finansielle situation.

I Ekstern Revisions notat af 21. november 2008, der med tilhørende bilag fremlægges som bilag 214, vurderede Ekstern Revision, at Bankens egenkapital pr. 21. november 2008 var negativ med et beløb på ca. kr. 1.265 mio. Sammenholdt med den bogførte egenkapital pr. 30. september 2008 på kr. 904 mio. viste vurderingen således samlede nedskrivninger, reguleringer og korrektioner på ca. kr. 2.165 mio.

Hverken vurderingen i statusrapporten af 11. november 2008, jf. bilag 212, eller notatet af 21. november fra Ekstern Revision, jf. bilag 214, var resultat af detaljerede gennemgange af Bankens forhold. Formålet var alene en konstatering af Bankens finansielle, herunder solvensmæssige, situation til brug for afgørelsen om Bankens videre skæbne. Med de refererede vurderinger lå det klart, at Banken ikke kunne opretholdes som selvstændig bank, og som beskrevet i afsnit 5.5 blev Bankens aktiviteter herefter overdraget til Den Ny Bank på grundlag af lov om finansiell stabilitet. Ved overdragelsen lagde parterne det forannævnte tal for nedskrivnings-, regulerings- og korrektionsbehov på kr. 2.165 mio. til grund for overdragelsesbalancen. Heri lå imidlertid ingen nærmere stillingtagen til omfanget i øvrigt af de tab, der var en følge af Bankens virksomhed.

Den Ny Bank har siden arbejdet med afviklingen af Bankens aktiviteter og har herved måttet konstatere, at væsentligt forøgede nedskrivninger m.v. har været nødvendige, ligesom der allerede er sket endelig konstatering af betydelige tab.

I forbindelse med opgørelse af Den Ny Banks delårsregnskab pr. 30. september 2010 har Den Ny Banks interne revision sammenstillet en oversigt over de tab og hensættelser, der bl.a. i relation til Bankens udlån og garantier er konstateret henholdsvis har været nødvendige i perioden 1. januar 2008 til 30. september 2010. Oversigten fremlægges som bilag 215.

Det fremgår heraf,

at de samlede nedskrivninger i forbindelse med overgangen til Den Ny Bank pr. 30. november 2008 udgjorde det ovennævnte beløb på kr. 2.165 mio. jf. endvidere **Gl. B1** Perioderegnskab 30.11.2008 (moderselskab) udarbejdet af bestyrelsen for Den Ny Bank den 20. august 2009, bilag 67,

- at der i perioden 1. december 2008 til 30. september 2010 er konstateret tab og yderligere nødvendige hensættelser på kr. 1.347 mio., og
- at der i perioden 1. december 2008 til 30. september 2010 er konstateret tab på pantebreve på kr. 105 mio. kr.

Det samlede beløb for tab og nødvendige hensættelser for perioden 1. januar 2008 til 30. september 2010 udgør således kr. 3,617 mia.

På grundlag af Den Ny Banks hidtidige erfaringer er der ingen grund til at forvente, at det endeligt konstaterede tab bliver mindre end det anførte beløb, og det er Den Ny Banks opfattelse, at dette beløb indtil videre kan lægges til grund som udgangspunkt for fastlæggelsen af det erstatningskrav, der rejses under nærværende sag.

Det er Den Ny Banks opfattelse, at størsteparten af det nævnte beløb kan henføres til de ansvarspådragende handlinger og undladelser, som de sagsøgte er skyldige i, men Den Ny Bank anerkender, at en mindre, men ikke uvæsentlig del af tabet og hensættelserne kan være forårsaget af den negative udvikling i de generelle, økonomiske konjunkturer, som har udfoldet sig siden 2008, herunder som følge af den såkaldte finanskrise.

Det fremgår således af side 4, side 25 og side 39 i bilag 40, Copenhagen Economics rapport af 16. december 2010, der har vurderet forholdene i relation til tabsopgørelser pr. 30. juni 2010), at et beløb på kr. 1,3 mia. i forhold til et samlet tab pr. 30. juni 2010 på kr. 3,3 mia. på grundlag af en forsigtig forudsætning kan henføres til de generelle konjunkturer, mens det resterende beløb på mindst kr. 2 mia., der overstiger, hvad der måtte forventes i forhold til en sammenlignelig, normalt drevet dansk bank med en risikoprofil svarende til Bankens, må skyldes andre forhold end de generelle konjunkturer og den risikoprofil, hvorunder Banken blev drevet.

Det er således Den Ny Banks opfattelse, at det tab, som er forvoldt af de sagsøgte handlinger og undladelser, udgør mindst de nævnte kr. 2 mia.

Det er Den Ny Banks opfattelse, at den del af tabet, der kan afkræves de sagsøgte, er tilstrækkelig godtgjort ved det fremlagte perioderegnskab pr. 30. november 2008 og den fremlagte tabsoversigt pr. 30. september 2010.

Af procesøkonomiske grunde har Den Ny Bank valgt alene at nedlægge påstand om erstatning af et væsentligt mindre beløb end det anførte, nemlig kr. 700 mio.

Den Ny Bank forbeholder sig at regulere påstanden, herunder som følge af den senere udvikling i de tab, der konstateres og de hensættelser, som måtte vise sig nødvendige.”

Den oversigt over tab og hensættelser (bilag 215), der er omtalt i stævningen, er sålydende:

”Tabsopgørelse **Ny Bank 1 (Ny B1)** – 30.9.2010

	Samlet	Udvalgte	Egenkapital
(i mio. kr.)	tab	tab	Bank
Positiv egenkapital Gl. B1 31.12.2007			1.108
Ordinær drift 1.1.-20.11.2008	(45)		
Samlede nedskrivninger m.v. i forbindelse med overgang til ny bank	(2.165)	(2.165)	
Korrektion af rente på efterstillet kapital i Gl. B1	5		
Samlet tab 1.1.-30.11.2008	(2.205)		(2.205)
Udbytte og køb af egne aktier			(188)
Negativ egenkapital Gl. B1 30.11.2008			(1.285)
Reguleret i forbindelse med overgang til ny bank:			
Efterstillet kapital i Gl. B1 slettet			231
Overtaget underbalance 1.12.2008			(1054)
Kapitalindskud Ny B1 1.12.2008			2.000
Primobalance Ny B1 1.12.2008			946
Efterfølgende kapitalindskud (indtil 30.6.2010)			3.000
Efterfølgende udvikling i udvalgte tab:			
Udlån og garantier m.v. (*):			
- individuelle nedskrivninger på udlån	(1.838)		
- tab med nedskrivning 234 mio. kr.			
- tab på udlån uden nedskrivning	(16)		
- gruppevise nedskrivninger	370		
- hensættelse til tab på garantier	60		
- tilbageførsel af for meget nedskr. ved tab og reservationer til garantier	192		
- tab på øvrige engagementstyper bl.a. kunders finansielle instrumenter m.v.	(115)		
Tab på udlån og garantier 1.12.2008-30.9.2010	(1.347)	(1.347)	(1.347)
Pantebreve (**):			
- markedsværdiregulering på pantebreve	35		
- kursregulering på tabte pantebreve og øvrige reguleringer	(38)		
- tab på pantebreve	(105)		
Tab på pantebreve 1.12.2008-30.9.2010	(108)	(108)	(108)
Tilknyttede- og associerede selskaber:			
Resultat tilknyttede selskaber	(57)		
Resultat associerede selskaber	(8)		
Særlige reguleringer	(55)		
Udgiftsført 1.12.2008-30.9.2010	(120)	(120)	(120)
Øvrige driftsposter 1.12.2008-30.9.2010	(946)		(946)
(inkl. drift Bank 2 og hensættelse til diverse retssager)			
Overtaget egenkapital i Bank 2			167
Samlede tab 1.1.2008 – 30.9.2010	(4.726)	(3.740)	
Egenkapital 30.9.2010			1.592

(*) excl. **Bank 2**

(**) Fra april 2010 indgår markedsværdireguleringer på pantebreve tilhørende det likvide rede **Virksomhed 1 A/S (V1 A/S)**

Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af offentliggjorte regnskaber, bankens bogføring og regnskabsafdelingens specifikationer. Intern revision har ikke foretaget revision af posterne. De anførte beløb er særligt udvalgte poster, og der kan derfor være beløb, som ikke er medtaget i denne opgørelse.

Vidne 38 intern revision 13.12.2010”

Engagementer

Ud over mere generelle beskrivelser af bankens udlånsaktivitet indeholder stævningen et afsnit 8 om ”Udvalgte låneengagementer”. Under punkt 8.1 ”Bankens bevillingspraksis og den generelle lemfældighed i Bankens kreditsagsbehandling” anføres det i stævningen (bind 12, 223 f.):

”Til yderligere dokumentation af det ovenfor under afsnit 7 anførte om Bankens bevillingspraksis og den lemfældige kreditsagsbehandling i Banken fremlægges som bilag 112 til bilag 118 med underbilag beskrivelser af syv låneengagementer, der var blandt Bankens største.

Beskrivelserne er fremlagt som bilag for at lette stævningens overskuelighed, men skal anses som en integreret del af denne, og det forudsættes, at Den Ny Bank kan påberåbe sig de forhold, som fremgår af beskrivelserne, på samme måde, som hvis forholdene var medtaget i selve stævningen. Hvis de sagsøgte fremsætter indsigelser mod denne fremgangsmåde, vil beskrivelserne i stedet blive indarbejdet direkte i replikken.

Det bemærkes, at bilagene under hensyn til tavshedspligtforskriften i FIL § 117 er anonymiserede, således at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt for retten eller de sagsøgte at identificere de pågældende låneengagementer. Derudover er underbilagene, der dokumentere de beskrevne forhold, ikke fremlagt, bortset fra underbilagene 115.1 – 115-47, der er fremlagt i anonymiseret form. Der kan henvises til afsnit 17.2 nedenfor for uddybende bemærkninger herom.”

I afsnit 17 ”Processuelle forhold” under punkt 17.2 ”Adgangen til at videregive fortrolige oplysninger efter FIL § 117” indeholder stævningen blandt andet en fortegnelse over en række bilag og underbilag, der med henvisning til bestemmelsen i Fil § 117 ikke blev fremlagt med stævningen. Det drejer sig blandt andet om bestyrelsesmødereferater, protokollater fra intern og ekstern revision samt oversigter over beholdninger og engagementer m.v. Det anføres herefter i stævningen (bind 12, 325 ff.):

”Den ny Bank er parat til at fremlægge de omhandlede bilag i anonymiseret form, men Den Ny Bank anerkender, at bilagene i anonymiseret form vil gøre det vanskeligt både for de sagsøgte og retten at få et præcist, detaljeret og korrekt indblik i de forhold, som Den Ny Bank påberåber sig til støtte for de nedlagte påstande.

Nogle af de bilag, der er fremlagt med nærværende stævning, er dog fremlagt i anonymiseret form, men det er som altovervejende hovedreglen alene de bilag, hvor Den Ny Bank har vurderet, at anonymiseringen ikke ødelægger forståelsen af bilagene. Dog er bilagene 55, 71 og 121 samt underbilagene 115.1-115.47 fremlagt i anonymiseret form, selv om det er Den Ny Banks opfattelse, at anonymiseringen ødelægger forståelsen af bilagene. Fremlæggelsen er foretaget for at illustrere det u hensigtsmæssige i anonymiseringen.

Den Ny Bank er indstillet på at fremlægge samtlige bilag i uanonymiseret form, såfremt retten træffer afgørelse herom.”

Ved kendelse af 4. november 2013 tillod landsretten, at sagsøgeren fremlagde bilag vedrørende **Gl. B1's** drift forud for konkursen, uden at de nævnte bilag skulle anonymiseres, uanset at bilagene indeholdt oplysninger omfattet af lov om finansiel virksomhed § 117. Med henvisning til denne kendelse fremsendte sagsøgeren ved brev af 14. november 2013 til landsretten og de sagsøgte en række ikke anonymiserede bilag og underbilag, herunder bilag 112-118 med underbilag, der indeholdt beskrivelser af låneengagementer (bind A, 27 ff.).

Bilag 112 angår ”Låneengagementer – **V2 A/S** koncernen: **V2 A/S**, **Virksomhed 3 A/S**, **Virksomhed 4 A/S** og **Virksomhed 5 A/S** m.fl.”. Det anføres blandt andet i bilaget (bind 12, 1557): **Virksomhed 2 A/S (V2 A/S)**

”Bankens engagementer med **V2 A/S**, **Virksomhed 3 A/S**, **Virksomhed 4 A/S** og **Virksomhed 5 A/S** samt de øvrige selskaber i **V2 A/S** koncernen, der blev overdraget til Den Ny Bank ved Overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De samlede tab forventes dog at udgøre mindst kr. 190.480.000, hvilket beløb er medtaget ved opgørelsen af den nedlagt påstand, og gøres gældende som et krav under denne.”

Bilag 113 angår ”Låneengagementer – **V6 A/S** koncernen: **V6 A/S** og **Vidne 20**”. Det anføres blandt andet i bilaget (bind 12, 1635):

Virksomhed 6 A/S (V6 A/S)

”Bankens engagementer med **V6 A/S** og **Vidne 20**, der blev overdraget til Den Ny Bank ved overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De samlede tab forventes dog at udgøre mindst kr. 167 mio., hvilket beløb er medtaget ved opgørelsen af den nedlagte påstand, og gøres gældende som et krav under denne.”

Bevillingen af en restkøbesumsgaranti på 55.150.000 kr. til **V6 A/S** (påstand 12) den 24. oktober 2007 var ikke udtrykkeligt omtalt i stævningen med bilag.

Bilag 115 angår ”Låneengagementer – **Vidne 30** koncernen: **Vidne 30**, **Virksomhed 1 ApS** og **Virksomhed 2 ApS**”. Det anføres blandt andet i bilaget (bind 12, 1659):

”Bankens engagementer med **Vidne 30**, **Virksomhed 1 ApS** og **Virksomhed 2 ApS**, der blev overdraget til Den Ny Bank ved overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De samlede tab forventes dog at udgøre mindst kr. 94.727.000, hvilket beløb er medtaget ved opgørelsen af den nedlagte påstand, og gøres gældende som et krav under denne.”

Bilag 116 angår ”Låneengagementer – **Virksomhed 3 ApS**, **Person 2**, **Virksomhed 4 ApS**, og **Virksomhed 7 A/S**”. Det anføres blandt andet i bilaget (bind 12, 1699):

”Bankens engagementer med **Virksomhed 3 ApS**, **Person 2**, **Virksomhed 4 ApS** og **Virksomhed 7 A/S**, der blev overtaget af Den Ny Bank ved overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De samlede tab forventes dog at udgøre mindst kr. 60.824.000, hvilket beløb er medtaget ved opgørelsen af den nedlagte påstand, og gøres gældende som et krav under denne.”

Bilag 117 angår ”Låneengagementer – **Vidne 42** koncernen: **Virksomhed 5 ApS**, **Virksomhed 6 ApS**, **V7 ApS** og **V8 ApS** m.fl.”. Det anføres blandt andet i bilaget (bind 12, 1731):

”Bankens engagementer med **Virksomhed 5 ApS**, **Virksomhed 6 ApS**, **V7 ApS** og **V8 ApS**, samt de øvrige selskaber i **Vidne 42** koncernen, og personer og selskaber relateret til **Vidne 42** koncernen, der blev overdraget til Den Ny Bank ved overdragelsesaftalen, har medført betydelige tab, som endnu ikke er endeligt opgjort. De

samlede tab på engagementerne med **Vidne 42** koncernen samt personer og selskaber relateret hertil forventes dog at udgøre mindst kr. 158.924.000, hvortil skal lægges et tab på kr. 1.216.000 i medfør af bankens salg af Bankens aktier til **Virksomhed 5 ApS** til underkurs. Det samlede beløb, stort kr. 160.140.000, er medtaget ved opgørelsen af den nedlagte påstand, og gøres gældende som et krav under denne.”

Pantebreve og pantebrevsgarantier

Stævningen indeholder i afsnit 6 ”Regelgrundlaget for Banken” under punkt 6.2.3.5 ”Garantier” en redegørelse vedrørende garantier stillet af banken, herunder pantebrevsgarantier, og i afsnit 6.2.3.13 ”Pantebreve” en redegørelse vedrørende handel med pantebreve. Desuden indeholder stævningen et afsnit 9 om ”Handel med og investering i pantebreve”, hvori der blandt andet er redegjort for bankens udstedelse af pantebrevsgarantier og ”Kvalitetssikring ved salg af pantebreve” (bind 12, 158, bind 12, 163 og bind 12, 224).

Sagsøgeren fremsendte med stævningen blandt andet en anonymiseret version af bilag 153, der omhandlede to pantebrevshandler, men ikke underbilagene hertil (underbilag 153.1 – 153.8) (bind 12, 109, bind 12, 327, bind 12, 343, bind A, 811 og bind B, 36).

Sagsøgeren fremsendte ved brev af 14. november 2013 til landsretten og de sagsøgte blandt andet en ikke anonymiseret version af bilag 153 med underbilag, der indeholdt en gennemgang af to pantebrevshandler (bind A, 27 ff.).

Det fremgår af bilag 153, at det vedrører ”Salg af pantebrevsportefølje fra Banken og Fonden til **V8 A/S** i februar 2008” og ”Salg af pantebrevsportefølje fra **V1 A/S** til **V8 A/S** i december 2007”. I bilaget omtales blandt andet bankens garantistillinger samt aftalen med **V8 A/S** af 11. december 2008 om tilbagekøb af de stillede garantier (bind 12, 1787 ff.). **Virksomhed 8 A/S (V8 A/S)**

Det anføres i bilag 153 i relation til handelen med **V8 A/S** i februar 2008 (bind 12, 1790):

”Samlet set er det Den Ny Banks standpunkt, at ovennævnte handel til fulde illustrerer Bankens lemfældige håndtering af pantebrevsområdet. Dette har resulteret i betydelige tab. Tabet på denne handel er medtaget under tabsopgørelsen i stævningens afsnit 15”.

I relation til handelen med **V8 A/S** i december 2007 anføres det i bilag 153 (bind 12, 1793):

”Samlet set er det Den Ny Banks standpunkt, at ovennævnte handel til fulde illustrerer Bankens lemfældige håndtering af anvendelsen af pantebrevsgarantier. Dette har resulteret i betydelige tab. Tabet på de stillede pantebrevsgarantier er medtaget under tabsopgørelsen i stævningens afsnit 15”.

Ejendomsselskabet **Virksomhed 9 A/S (V9 A/S)**

I stævningens afsnit 11 ”**V9 A/S**” anføres det under punkt 11.1 ”Indledende bemærkninger” (bind 12, 257 ff.):

”En del af Bankens tab relaterer sig til Bankens engagement med Investorkredsen i ejendomsselskabet **V9 A/S**, som var et datterselskab af Fonden.

Det bemærkes, at Banken også havde et betydeligt engagement direkte med **V9 A/S**. Men da der ikke er lidt noget tab på dette engagement, vil engagementet ikke blive beskrevet indgående. For fuldstændighedens skyld vil der dog under afsnit 11.2 være en kort redegørelse for Bankens engagement med **V9 A/S**, idet dette engagement var ”forløberen” for Bankens engagement med Investorkredsen”.

Stævningen indeholder herefter et punkt 11.2 om ”Bankens engagement med **V9 A/S**” og et punkt 11.3 om ”Bankens engagement med Investorkredsen”, der blandt andet omhandler spørgsmålet om en tilbagekøbsgaranti. I slutningen af sidstnævnte punkt anføres det (bind 12, 265):

”Tabet i relation til **V9 A/S** kan efter Den Ny Banks opfattelse opgøres til minimum kr. 8.438.713, der udgør kreditrenterne på investorernes kassekreditter og maksimalt kr. 59.438.713, der udgør tilbagekøbssummen i henhold til garantien med tillæg af renter.

Det bemærkes, at forholdet er medtaget i forbindelse med de af Den Ny Bank fremsatte modkrav til kompensation under den verserende voldgiftssag mellem Den Ny Bank og **Part K**, jf. således ovenfor under afsnit 5.9. Det er dog på nuværende tidspunkt uafklaret, om dette modkrav vil blive pådømt under sagen.

Hvis modkravet ikke bliver pådømt under voldgiftssagen eller i det omfang, hvori det ikke anvendes til kompensation i sagen, vil tabet blive gjort gældende som et krav under nærværende sag. Den Ny Bank tager derfor udtrykkeligt forbehold for at forhøje påstanden i overensstemmelse hermed.”

V7 ApS

Som nævnt blev der med stævningen indleveret en række anonymiserede bilag med beskrivelser af låneengagementer, herunder bilag 117. Dette bilag er ved sagsøgerens brev af 14. november 2013 fremlagt i en ikke anonymiseret form (bind A, 27 ff.).

Bilag 117 indeholder under punkt 3.1.3 en nærmere omtale af et engagement vedrørende V7 ApS, herunder at der var tale om en driftskredit på 1 mio. kr. og en investeringskredit på 34 mio. kr. (bind 12, 1755).

Tilbagekøb af et pantebrev fra Virksomhed 9 ApS (V9 ApS)

Stævningen indeholder et afsnit 10 om ”Forhold vedrørende nærtstående”, hvori der under punkt 10.2 ”pantebrevshandel med et investeringsselskab” er redegjort for bankens tilbagekøb af et pantebrev med pant i en ejendom i By 2 fra Part K's hustrus investeringsselskab. Det anføres i den forbindelse i stævningen (bind 12, 252):

”Det bemærkes, at forholdet er medtaget i forbindelse med de af Den Ny Bank fremsatte modkrav til kompensation under den verserende voldgiftssag mellem Den Ny Bank og Part K, jf. afsnit 5.9 ovenfor. Det er dog på nuværende tidspunkt uafklaret, om dette modkrav vil blive pådømt under sagen.

Hvis modkravet ikke bliver pådømt under voldgiftssagen eller i det omfang, hvori det ikke anvendes til kompensation i voldgiftssagen, vil tabet blive gjort gældende som et krav under nærværende sag. Den Ny Bank tager derfor udtrykkeligt forbehold for at forhøje påstanden i overensstemmelse hermed.”

Leje af villa i Marbella og tilbagekøb af to pantebreve

Stævningen indeholder i afsnit 10 om ”Forhold vedrørende nærtstående” under punkt 10.4 ”Villa i Marbella, Spanien” en redegørelse vedrørende leje af en villa i Marbella og ydelse

af en garanti for et årligt afkast på 200.000 kr. på investeringer i pantebreve og en pantebrevskredit på 10 mio. kr. til ejeren samt tilbagekøb af to pantebreve fra ham (bind 12, 254 ff.). Det anføres blandt andet i stævningen:

”Garantien var højst usædvanlig, idet den indebar, at Ejeren ville få et risikofrit årligt afkast på minimum kr. 200.000 over en 3-årig perioden. Banken påtog sig således risikoen for, at Ejeren pantebreve i depot hos Banken ville blive nødlidende.

Denne risiko blev aktualiseret, da debitor for de pantebreve, som Banken kort forinden havde solgt til Ejeren, gik i betalingsstandsning primo juni 2008 og senere konkurs. Banken købte ved den lejlighed to pantebreve tilbage til den oprindelige salgskurs, jf. bilag 170. Dette underbygger, at Ejeren engagement med Banken har været aldeles uden risiko for Ejeren og indrettet med betydelig risiko for Banken med det ene formål at kunne overføre kr. 200.000 årligt til Ejeren mod billigere husleje.

...

Det er Den Ny Banks opfattelse, at **Part K** har handlet ansvarspådragende ved udstedelse af den højst usædvanlige og endda mundtlige pantebrevsgaranti, og at det lidte tab kan opgøres til kr. 600.000, som udgør Bankens samlede betaling af garantibeløb til Ejeren i løbet af den 3-årige lejeperiode.

Det bemærkes, at dette forhold er medtaget i forbindelse med de af Den Ny Bank fremsatte modkrav til kompensation under den verserende voldgiftssag mellem Den Ny Bank og **Part K**, jf. afsnit 5.9 overfor. Det er dog på nuværende tidspunkt uafklaret, om dette modkrav vil blive pådømt under sagen.

Hvis modkravet ikke bliver pådømt under voldgiftssagen eller i det omfang, hvori det ikke anvendes til kompensation i sagen, vil tabet blive gjort gældende som et krav under nærværende sag. Den Ny Bank tager derfor udtrykkeligt forbehold for at forhøje påstanden i overensstemmelser hermed.”

Forbehold om yderligere påstande og anbringender

Sagsøgeren tog i stævningens punkt 17.4 følgende forbehold (bind 12, 328):

”Den Ny Bank tager forbehold for at forhøje den nedlagte påstand, gøre nye anbringender gældende og fremlægge yderligere bilag.

Den Ny Bank tager særligt forbehold for at forhøje påstanden med krav, der allerede er eller måtte blive rejst af tredjemand mod Den Ny Bank, herunder krav rejst af Fonden og krav som følge af tab ved dispositioner, som i øje-

blikke er underkastet undersøgelser hos myndighederne, herunder politimæssig efterforskning (kursmanipulation m.v.).”

Der er også i nogle af bilagene til stævningen taget forbehold om yderligere påstande og anbringender.

SAGENS VIDERE FORLØB

Ved kendelse af 15. februar 2011 henviste Retten i Hjørring sagen til behandling ved Vestre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagsøgeren hævdede ved brev af 6. juli 2011 sagen over for **Vidne 41**, som var tidligere chef for intern revision i banken.

Den 10. oktober 2011 besluttede landsretten at udskille følgende påstande om afvisning til særskilt behandling i medfør af retsplejelovens § 253, stk. 1:

- Afvisning som følge af, at sagsøgeren ikke har fremlagt de dokumenter, der er påberåbt i stævningen, jf. retsplejelovens § 348, stk. 4.
- Afvisning som følge af, at der er aftalt voldgift.
- Afvisning som følge af, at påstanden er for upræcis og uegnet til at tage under påkendelse.
- Afvisning som følge af manglende søgsmålskompetence.

Delhovedforhandlingen blev foretaget den 22., 23. og 24. maj 2012. Den 11. juli 2012 afsagde landsretten kendelse om, at afvisningspåstandene ikke blev taget til følge. I kendelsens præmisser og konklusion anføres det:

”Landsrettens begrundelse og resultat

Om manglende fremlæggelse af bilag:

Der fremgår af stævning med fremsendelsesbrev af 23. december 2010, at **Ny B1**, nu **Bank 1A**, under henvisning til bestemmelsen i § 117 i lov om finansiel virksomhed ved indlevering af stævningen valgte ikke at indlevere kopi af 34 af de i alt 218 bilag, der er nævnt i stævningen, og af i alt 439 underbilag. **Ny B1** har i både fremsendelsesbrev og

stævning erklæret sig parat til at fremlægge de resterende bilag i anonymiseret stand, men at det er bankens opfattelse, at en anonymisering vil ødelægge forståelsen af bilagene. Det fremgår endvidere af stævning og fremsendelsesbrev, at **Bank 1A** tillige er indstillet på at fremlægge bilagene uden anonymisering, såfremt retten måtte træffe bestemmelse herom.

Landsretten finder ikke, at stævningen på i alt 235 sider, der ved indleveringen var ledsaget af et meget betydeligt antal af de bilag, der efter stævningen agtes påberåbt af sagsøgeren, er uegnet til at danne grundlag for sagens videre behandling.

Landsretten har herved blandt andet lagt vægt på, at de resterende bilag vil kunne fremlægges under sagens fortsatte forberedelse, og at de sagsøgte ikke under de foreliggende omstændigheder er uden retsmidler, såfremt de måtte finde, at deres interesser bedst kan varetages efter en fremlæggelse af de resterende bilag.

Landsretten tager derfor ikke denne afvisningspåstand til følge.

Om søgsmålskompetence:

Ved overdragelsesaftalen af 23. november 2008 skete betinget overdragelse af samtlige aktiver og passiver, bortset fra aktiekapital og efterstillet kapital, fra den nødlidende **Gl. B1** til den senere **Ny B1** med henvisning til reglerne i § 7, stk. 2, i lov om finansiel stabilitet og fremgangsmåden i § 246, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed, og efter overdragelsen havde den tidligere **Gl. B1** alene som formål at afvikle selskabet. Denne overdragelse må herefter anses for også at omfatte de erstatningskrav, der er rejst under denne sag.

I hvert fald under disse omstændigheder finder landsretten, at **Ny B1** havde kompetence til at indtale erstatningskrav som sket mod bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer og andre i den tidligere **Gl. B1**, også uden forudgående udtrykkelig generalforsamlingsbeslutning herom i **Gl. B1**, senere **Afviklingsselskab**.

Landsretten tager derfor ikke denne påstand om afvisning til følge.

Om **Bank 1A's** påstand 1:

Efter indholdet af påstand 1 sammenholdt med påstand 2 og de anbringender, der fremgår af stævningen, er der ikke grundlag for at anse påstand 1 for upræcis eller uegnet til at indgå i sagens videre behandling.

Landsretten tager derfor ikke påstanden om afvisning af **Bank 1A's** påstand 1 til følge.

Om voldgift:

Landsretten bemærker indledningsvis, at voldgiftsklausulen i **Vidne 1's (V1)** ansættelseskontrakt af 14. november 2005 ikke efter bestemmelsens indhold

i sig selv er til hinder for, at **Bank 1A** kan anlægge erstatningssag ved de almindelige domstole mod **V1** som sket i anledning af hans vareretagelse af hvervet som underdirektør i **Gl. B1**.

Landsretten lægger efter sagens oplysninger til grund, at det på tidspunktet for indgåelsen af fratrædelsesaftalerne med **Vidne 4 (V4)** og **V1** stod bankens ledelse klart, at behovet for nedskrivninger var væsentligt større og bankens økonomiske situation langt mere alvorlig end antaget på tidspunktet for opsigelsen af de pågældende den 20. september 2008.

Landsretten lægger dog også til grund, at det var resultatet af advokatundersøgelsen, der først forelå omkring et år senere, der gav anledning til at overveje det meget betydelige erstatningskrav, der er rejst også mod **V4** og **V1** i anledning af deres hverv som underdirektører i **Gl. B1**, og som ifølge stævningen blandt andet støttes på antagelser om en "helt utilstrækkelig og lemfældig creditsagsbehandling i strid med Forretningsgangene og med almindelige krav til bankdrift" og på deres "helt utilstrækkelige efterlevelse af de krav, der var gældende for deres virke".

Landsretten finder på denne baggrund, at grundlaget for sagsanlægget i en sådan grad ligger uden for de forudsætninger, som aftalen må anses indgået under, at **Bank 1A** – uanset ordlyden af voldgiftsbestemmelsen – ikke er afskåret fra at anlægge denne sag også mod **V4** og **V1** ved de almindelige domstole. Landsretten har i den forbindelse tillige lagt vægt på, at dette søgsmål også omfatter de personer, der på vegne af **Gl. B1** indgik fratrædelsesaftalerne med **V4** og **V1**.

Landsretten tager derfor heller ikke denne påstand om afvisning til følge.

Spørgsmålet om sagsomkostninger afgøres i forbindelse med landsrettens endelige afgørelse i sagen.

Thi kendes for ret:

De afvisningspåstande, der er nedlagt af **Part A**, **Part B**, **Part C**, **Part D**, **Part E**, **Part F**, **Part G**, **Part H**, **Part I**, **Part J**, **Part K**, **Part L**, **V1**, **V4**, **Part P A/S**, **Part M**, **Part N** og **Part O**, og som af landsretten er udskilt til særskilt behandling, tages ikke til følge."

Kendelsen blev påkæret til Højesteret af bankens tidligere underdirektører, **V4** og **V1**, som var blandt de oprindeligt sagsøgte. Den 23. maj 2013 afsagde Højesteret dom om afvisning af sagen mod **V4** og **V1**, idet Høje-

steret fandt, at voldgiftsklausulen i deres fratrædelsesaftaler omfattede den erstatningssag, som sagsøgeren havde anlagt mod dem (U2013.2338H - Højesterets sag 362/2012 og sag 366/2012).

Landsrettens kendelse af 11. juli 2012 blev endvidere påkæret til Højesteret af de øvrige sagsøgte. Ved kendelse af 23. maj 2013 tiltrådte Højesteret af de grunde, der var anført af landsretten, at de kærendes påstande om afvisning ikke var taget til følge. Højesteret stadfæstede derfor landsrettens kendelse vedrørende disse sagsøgte og anførte i den forbindelse, at ”Kæremålsomkostningerne fastsættes af landsretten i forbindelse med sagens afslutning” (Højesterets sag 360/2012, sag 361/2012, sag 363/2012, sag 364/2012, sag 365/2012, sag 367/2012, sag 368/2012 og sag 369/2012).

Der har under sagen været afholdt forberedende møder den 30. oktober 2013, den 17. september 2014, den 29. maj 2015 (telefonmøde), den 25. januar 2017, den 19. maj 2017 (telefonmøde), den 16. juni 2017 (telefonmøde) og den 10. august 2017 (telefonmøde).

Ved kendelse af 4. november 2013 tillod landsretten som nævnt, at sagsøgeren fremlagde bilag vedrørende **Gl. B1's** drift forud for konkursen, uden at de nævnte bilag skulle anonymiseres, uanset at bilagene indeholdt oplysninger omfattet af lov om finansiel virksomhed § 117.

Under det forberedende retsmøde den 17. september 2014 blev hovedforhandlingen berammet til foretagelse i perioden september 2017 – oktober 2018. Der er senere blevet berammet yderligere retsmøder i sagen.

Den 15. oktober 2014 afsagde landsretten en kendelse om edition, hvorved Finanstilsynet blev pålagt at fremlægge en række dokumenter.

Ved kendelse af 2. december 2015 afslog landsretten en anmodning fra sagsøgeren om at meddele ekstern revision (sagsøgte 16-19) et editionspålæg.

Ved brev af 18. oktober 2016, der blev modtaget i landsretten den 19. oktober 2016, fremlagde sagsøgeren en række nye bilag i sagen, herunder bilag vedrørende **V2 A/S** koncernen, **V6 A/S** koncernen, **Vidne 30** koncernen og **Virksomhed 3 ApS**.

Ved brev af 22. december 2016, der blev modtaget i landsretten den 27. december 2016, fremlagde sagsøgeren en række nye bilag i sagen, herunder bilag 117A. 1 – 30 med materiale fra LEO-systemet vedrørende [Vidne 42] koncernen, herunder [Virksomhed 10 ApS], [V11 ApS] og [Virksomhed 10 A/S (V10 A/S) Virksomhed 11 ApS (V11 ApS)]

Ved landsrettens kendelse af 15. marts 2017 blev sagsøgerens anmodning om gennemførelse af syn og skøn ikke taget til følge. Sagsøgeren havde udarbejdet udkast til syns og skønstemaer af 7. juni 2016, 18. oktober 2016, 22. december 2016 og 2. marts 2017.

Ved processkrift 6 af 28. april 2017, der blev modtaget i landsretten den 1. maj 2017, nedlagde sagsøgeren 31 påstande i stedet for de oprindelige to påstande. Det er i processkrift 6 blandt andet anført (bind 12, 1202):

”2.32 Forklaring til opgørelsen af påstandene

Baggrunden for den valgte model omkring påstandene er, at Finansiell Stabilitet i modsætning til det anførte i stævningen ikke gør gældende, at de sagsøgte er ansvarlige for det samlede tab ved bankens sammenbrud. Det gøres derimod gældende, at de sagsøgte er ansvarlige for tabet ved en række konkrete udlån og garantier mv., jf. opgørelsen af påstande oven for punkt 2 og nærmere neden for.

På baggrund heraf og baseret på de solidariske hæftelsesforhold, der varierer fra påstand til påstand har Finansiell Stabilitet valgt, at opgøre 31 påstande, som hver især relaterer sig til et konkret ansvarspådragende forhold.”

Ved landsrettens kendelse af 13. juli 2017 blev Finanstilsynet pålagt at fremlægge en ikke-anonymiseret version af alle de dokumenter, som var udleveret af Finanstilsynet til opfyldelse af Vestre Landsrets editionskendelse af 15. oktober 2014, herunder kundeoplysninger vedrørende juridiske personer, der ikke er erklæret konkurs, tvangsopløst eller likvideret, og vedrørende fysiske personer, der ikke er afgået ved døden eller erklæret konkurs.

Ved kendelse af 8. august 2017 afslog landsretten en ny anmodning fra sagsøgeren om at meddele eksternt revision (sagsøgte 16-19) et editionspålæg.

I sit processkrift 10 af 31. august 2017 anførte sagsøgeren blandt andet følgende i relation til spørgsmålet om forældelse (bind B, 23 og bind B, 38 samt bind B, 44):

”For så vidt angår den del af påstand 28 som vedrører Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008, hvor tabet er opgjort til kr. 103.936.897, påstand 29 vedrørende **V9 A/S**, hvor tabet er opgjort til kr. 46.782.500, påstand 30 vedrørende køb af nødlidende pantebreve fra **Part K's** **hustrus selskab**, hvor tabet er opgjort til kr. 2.083.741,67 og påstand 31 vedrørende leje af villa i Marbella, hvor tabet er opgjort til kr. 3.973.098,54, bemærkes, at det ikke udtrykkeligt fremgår, at disse tab er medtaget ved opgørelsen af den i stævningen nedlagte påstand.

Henset til at disse tab imidlertid indgår som en delmængde af underbalancen, gøres det gældende, at disse tab allerede er indeholdt og således medtaget i den i stævningen nedlagte påstand.

...

Ved en sammenholdelse af stævning af 23. december 2010 med processkrift 6 af 28. april 2017 kan det konstateres, at de faktiske omstændigheder som Finansiell Stabilitet påberåber sig i processkrift 6 af 28. april 2017, er de samme som i stævning af 23. december 2010.

I de overordnede afsnit i processkrift 6 af 28. april 2017 vedrørende engagementer, pantebreve og pantebrevsgarantier, **V9 A/S**, leje af villa i Marbella m.v., er der endvidere udtrykkeligt henvist til afsnit i stævningen.

Dog skal bemærkes, at låneengagementerne med **V11 ApS**, **V10 A/S** og **Virksomhed 10 ApS**, som er omfattet af påstandene 22 og 25-26 i processkrift af 28. april 2017, ikke udtrykkeligt er omtalt i stævningen af 23. december 2010, men først medtaget i forbindelse med udarbejdelsen af processkrift 6 af 28. april 2017. Tilsvarende gør sig gældende i forhold til Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008 som er omfattet af påstand 28 i processkrift 6 af 28. april 2017.

Henset til at de konstaterede tab indgår i det samlede tab i forbindelse med Bankens sammenbrud, og idet de konstaterede tab udspringer af den sagsfremstilling og tillige kan rummes inden for de overordnede anbringender, som er indeholdt i stævning af 23. december 2010, er der heller ikke tale om nye krav. Grundlaget for de pågældende påstande (krav) er således allerede indeholdt i den oprindelige påstand.”

Der var blandt andet på baggrund af sagsøgerens processkrift 6 af 28. april 2017, hvori sagsøgeren nedlagde 31 påstande i stedet for de oprindelige to påstande, behov for at udveksle yderligere processkrifter og fremlægge nye bilag samt indkalde flere vidner end oprindelig forudsat. Hovedforhandlingen blev imidlertid som fastsat i september 2014 påbegyndt den 4. september 2017. En omberømmelse af hovedforhandlingen på dette fremskredne tidspunkt ville af praktiske grunde have betydet en langvarig udsættelse af sagen. Forløbet af sagen har imidlertid indebåret, at der under hovedforhandlingen er indleveret

flere processkrifter og fremlagt et stort antal yderligere bilag, ligesom der medgik betydeligt flere retsdage til hovedforhandlingen, end der oprindeligt var afsat. Sagen omfatter nu mere end 80.000 sider bilag.

Hovedforhandlingen i sagen har strakt sig over 149 retsdage i perioden fra den 4. september 2017 til den 25. juni 2019.

Der er under hovedforhandlingen i sagen afgivet forklaring af 15 parter og 43 vidner. Forklaringerne er i deres helhed gengivet i bilag I til dommen, hvis indhold svarer til retsbogen, bortset fra at der i bilag I er berigtiget en række skrivefejl og lignende. I nogle tilfælde har landsretten for sammenhængens skyld fundet det hensigtsmæssigt tillige at gengive dele af forklaringerne i selve dommen.

Ved et sammenfattende processkrift af 15. marts 2019 nedlagde sagsøgeren de endelige påstande, der er gengivet i indledningen af dommen.

Hovedforhandlingen blev som nævnt afsluttet den 25. juni 2019, hvor sagen blev optaget til dom.

Den 29. juli 2019 afgik bankens tidligere bestyrelsesformand, **Part A**, ved døden. Finansiell Stabilitet har ønsket dom over boet og har underrettet boet, jf. dødsboskiftelovens § 110. De øvrige medlemmer af bestyrelsen har med henvisning til de sagsøgtes indbyrdes friholdelses- og frifindelsespåstande ligeledes underrettet boet, idet de i givet fald ønsker dom over boet.

Gl. B1 KONCERNEN

INDLEDNING

Bank 3 blev dannet i 1992 efter en fusion mellem Bank 4 og Bank 5.

I 2005 ændrede Bank 3 navn til Gl. B1.

Efter det økonomiske sammenbrud i Gl. B1 (den gamle bank) ultimo 2008 overdrog banken sin virksomhed til et selskab oprettet af Virksomhed 11 A/S, der fik navnet Ny B1 (den ny bank).

Gl. B1

Gl. B1 var et pengeinstitut med hovedsæde i By 1 i Nordjylland. Banken opbyggede over årene filialer i en række lokale byer i Nordjylland samt i Aarhus og København.

På ekstraordinær generalforsamling den 20. marts 2007 blev følgende ”Vedtægter for Gl. B1” (bind 1, 2726 ff.) vedtaget. Af vedtægterne, der efter det oplyste i det væsentlige svarer til bankens tidligere vedtægter, fremgår:

”Vedtægter for Gl. B1

Navn, hjemsted og formål

§ 1.

Selskabets navn er Gl. B1
Selskabets hjemsted er By 1/Jammerbugt Kommune.

Selskabets formål er at drive pengeinstitutvirksomhed, herunder varetagelse af funktioner i forbindelse med omsætning af penge, kreditmidler og værdipapirer og dermed forbundne serviceydelser.

Binavne:

Bank 6	(Gl. B1)
Bank 7	(Gl. B1)
Bank 8	(Gl. B1)
Bank 9	(Gl. B1)
Bank 3	(Gl. B1)

Kapital og aktier

§ 2.

Selskabets aktiekapital udgør kr. 89.250.000,00 fordelt på aktier á kr. 10,00 eller multipla heraf. Aktiekapitalen er fuldt indbetalt.

Aktierne i selskabet er omsætningspapirer. Aktierne skal lyde på navn og kan ikke transporteres til ihændeher.

Erhververen af en aktie kan ikke udøve rettigheder, som tilkommer aktionærer, medmindre vedkommende er noteret i aktiebogen eller har anmeldt eller dokumenteret sin erhvervelse: Dette gælder dog ikke retten til udbytte og andre betalinger samt retten til nye aktier ved kapitalforhøjelser.

Ingen aktier har særlige rettigheder. Aktierne er frit omsættelige, og ingen aktionær er forpligtet til at lade sine aktier indløse helt eller delvist.

...

Selskabets ledelse

§ 3.

Selskabets ledelse varetages af generalforsamlingen, repræsentantskabet, bestyrelsen og direktionen.

Generalforsamlingen

§ 4.

Generalforsamlingen er selskabets øverste myndighed.

§ 5.

...

Enhver aktionær har ret til at få et bestemt emne behandlet på den ordinære generalforsamling, såfremt han skriftligt fremsætter krav herom over for bestyrelsen senest den 1. februar i året, hvor generalforsamlingen afholdes.

...

Alle selskabets generalforsamlinger er åbne for pressen.

§ 6.

Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes efter beslutning af repræsentantskabet, bestyrelsen eller en revisor, eller til behandling af et bestemt angivet emne på forlangende af aktionærer, der ejer mindst 1/10 af aktiekapitalen. Den ekstraordinære generalforsamling skal indkaldes inden 14 dage efter, at der er fremsat forlangende herom.

§ 7.

Dagsordenen for den ordinære generalforsamling, der skal afholdes inden udgangen af april måned; skal omfatte:

- Bestyrelsens beretning om selskabets virksomhed i det forløbne år.
- Fremlæggelse af revideret årsrapport til godkendelse.
- Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab.
- Valg af medlemmer til repræsentantskabet.
- Valg af revisor.
- Eventuelle forslag fra bestyrelse, repræsentantskab eller aktionærer.

...

§ 9.

...

Hvert aktiekøb på kr. 10,00 giver én stemme. Ingen kan for egne aktier og/eller som fuldmægtig for andre afgive flere stemmer, end hvad der svarer til 5% af selskabets til enhver tid værende aktiekapital. [...]

...

Repræsentantskabet

§ 11.

Repræsentantskabet har 24 generalforsamlingsvalgte medlemmer.

Repræsentantskabets medlemmer, der skal være myndige personer, vælges for 4 år ad gangen, således at der hvert år afgår 1/4. Genvælg kan finde sted. Repræsentantskabsmedlemmer er dog forpligtede til at afgå senest ved den ordinære generalforsamling, der afholdes i det kalenderår, der følger umiddelbart efter året, hvori det pågældende repræsentantskabsmedlem fylder 70 år. Til repræsentantskabet kan ikke vælges personer, der tillige er bestyrelsesmedlemmer i selskabet.

...

§ 14.

Repræsentantskabet vælger 6 medlemmer til selskabets bestyrelse. Valg til bestyrelsen kan ske både inden for repræsentantskabets kreds og af personer uden for denne. Valgperioden for de af repræsentantskabet valgte bestyrelsesmedlemmer er 3 år. Genvalg kan finde sted. Repræsentantskabets valg til bestyrelse foretages hvert år på det møde, der afholdes senest 30 dage efter den ordinære generalforsamling, jf. § 12 stk. 1. Såfremt et repræsentantskabsmedlem indvælges i bestyrelsen, udtræder dette af repræsentantskabet på valgtidspunktet.

...

Repræsentantskabet træffer beslutning om:

- bestyrelsesmedlemmernes vederlag og
- forslag til generalforsamlingens ændring af vedtægter.

Bestyrelsen

§ 15.

Bestyrelsen udgøres af 6 medlemmer valgt af repræsentantskabet samt de yderligere medlemmer, som lovgivningen måtte foreskrive. [...]

...

Bestyrelsen vælger selv sin formand og næstformand. Bestyrelsens næstformand træder i enhver henseende i formandens sted, når denne ikke kan udøve sit hverv.

§ 16.

Bestyrelsesmøder afholdes mindst 10 gange om året og i øvrigt, når formanden skønner det nødvendigt eller når det forlanges af et af bestyrelsens eller direktionens medlemmer eller den af selskabets generalforsamlingsvalgte revisor eller af den interne revisionschef.

Sagerne afgøres ved simpel stemmeflerhed.

Bestyrelsen fastsætter ved en forretningsorden nærmere bestemmelse om udførelsen af sit hverv.

Over bestyrelsens forhandlinger føres en protokol, som underskrives af de i mødet tilstedeværende medlemmer.

§ 17.

Til varetagelse af den daglige ledelse af selskabet ansætter bestyrelsen en direktion. Direktionens ansættelsesvilkår fastsættes ved overenskomst mellem direktionen og bestyrelsen.

Den daglige forretningsførelse, herunder ansættelse og afskedigelse af selskabets personale, varetages af direktionen.

...

Revision

§ 19.

Selskabets årsrapport revideres af 1 af generalforsamlingen for et år ad gangen valgt statsautoriseret revisor.

Regnskabsår

§ 20.

Selskabets regnskabsår er kalenderåret.
..."

Gl. B1 KONCERNEN

Det fremgår af bankens årsrapporter for 2003-2007, at banken som led i sin vækststrategi etablerede og erhvervede en række datterselskaber og associerede selskaber, og at disse selskaber havde en central rolle for bankens indtjening og virke.

Om datterselskaber og associerede selskaber fremgår følgende af bankens årsrapport for 2004 (bind 1, 2960 f.):

"En betydelig del af koncernens indtjening skabes i datterselskaber og associerede selskaber. De fleste datterselskaber er knyttet til moderselskabet **Bank 3** via datterselskabet **Holding 1 (H1)**.

I forhold til 2003 er pantebrevsaktiviteterne udskilt fra underkoncernen **H1** til et af **Bank 3** direkte ejet 50 pct. associeret selskab - **Virksomhed 13 A/S (V13 A/S)**

Pantebrevsinvesteringsselskabet **Virksomhed 6 ApS** er associeret til **Bank 3**.

Af bankens årsrapporter for 2005, 2006 og 2007 fremgår om udviklingen i regnskabets hovedposter bl.a., at sammensætningen af aktiviteterne på grund af den valgte strategi er væsentligt anderledes i **Gl. B1** koncernen end i andre finansielle virksomheder.

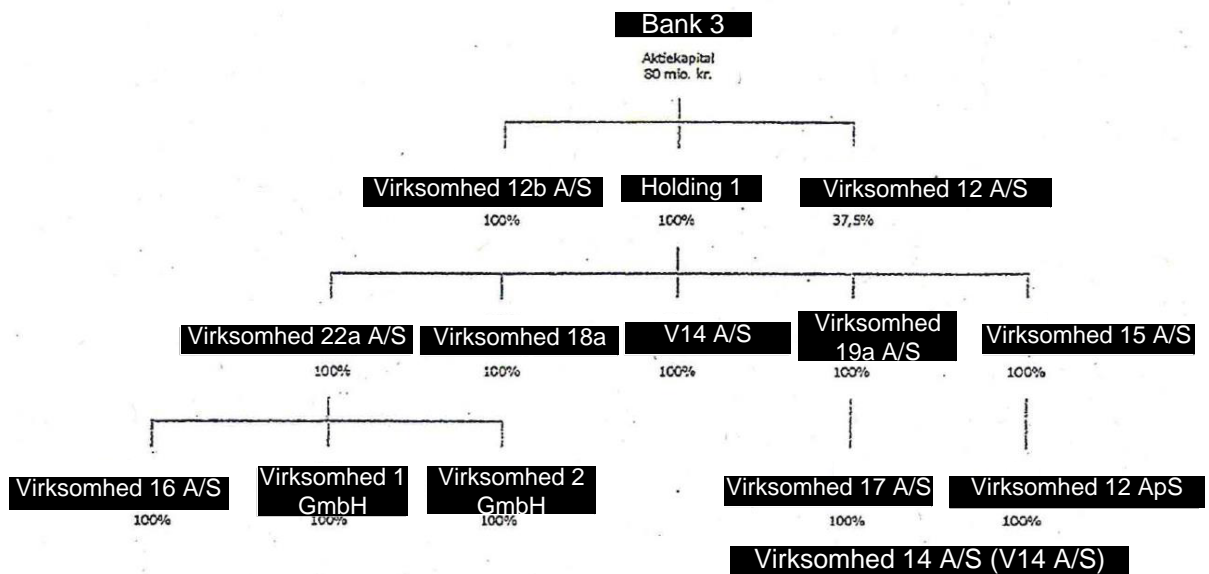
Om koncernudvikling hedder det i bankens årsrapport for 2007 (bind 1, 3412) bl.a.:

”I 2007 fortsatte væksten på næsten alle koncernens forretningsområder. Aktivitetsforøgelsen er gennemført i pengeinstitutvirksomheden samt i koncernens nicheaktiviteter herunder primært på det tyske ejendoms- og fordringsmarked.”

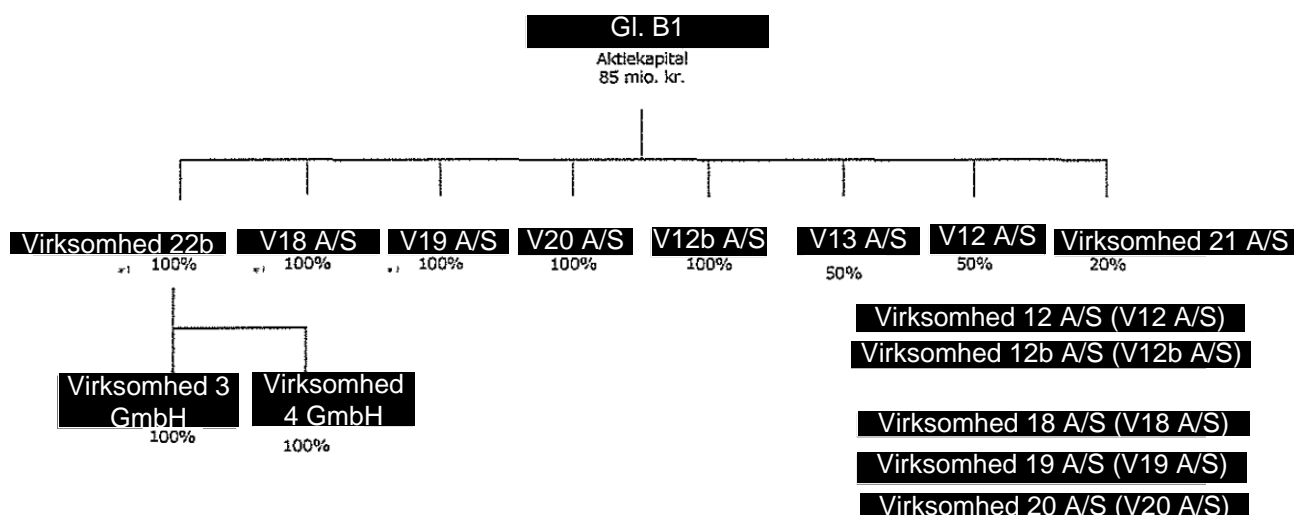
Der er i sagen fremlagt referater af koncernledermøder i perioden fra ultimo 2007 og første halvår 2008.

SELSKABSSTRUKTUREN

I bankens årsrapport for 2003 er selskabsstrukturen i **Gl. B1** koncernen illustreret ved følgende koncerndiagram (bind 1, 2931):

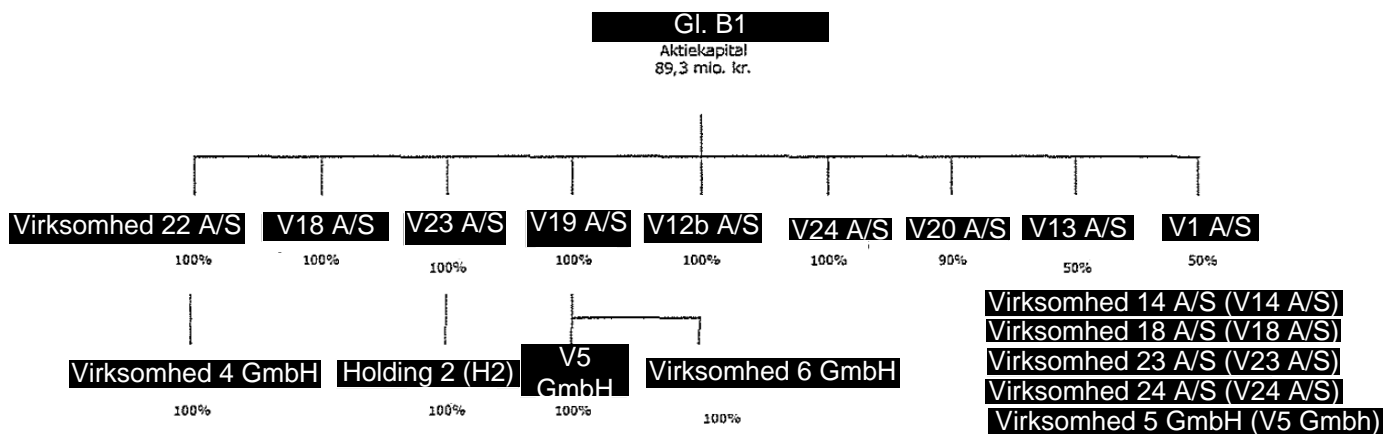

I bankens årsrapport for 2005 er selskabsstrukturen i **Gl. B1** koncernen illustreret ved følgende koncerndiagram (bind 1, 3029):

*) Selskaberne er underlagt **Gl. B1** fra 31. december 2005 i forbindelse med likvidationen af **H1**

I bankens årsrapport for 2007 er selskabsstrukturen i **Gl. B1** koncernen illustreret ved følgende koncerndiagram (bind 1, 3430):

BANKENS DATTERSELSKABER OG ASSOCIEREDE SELSKABER

Bankens årsrapporter fra 2003 – 2007 indeholder oplysninger om datterselskaber og associerede selskaber.

Der er derudover fremlagt en række supplerende oplysninger vedrørende bankens datterselskaber og associerede selskaber, herunder udskrifter fra Erhvervsstyrelsen, årsrapporter, ”Plan og budget”, bestyrelsesreferater fra bl.a. **V13 A/S** og materiale indhentet til brug for et eventuelt salg af **Virksomhed 19 A/S (V19 A/S)**

Virksomhed 22 A/S (tidligere Virksomhed 22a A/S

og Virksomhed 22b A/S (V22b A/S)

Af bankens årsrapport for 2003 (bind 1, 2922) fremgår, at bankens anpartsaktiviteter bestod i handel med og investering i anpartar, og at aktiviteterne var samlet i selskabet Virksomhed 22a A/S, der samtidig fungerede som investeringsselskab for danske anpartar.

Om V22b A/S (tidligere Virksomhed 22a A/S) fremgår det af bankens årsrapport for 2005 (bind 1, 3017), at Virksomhed 16 A/S var afviklet, og at anpartshandlen på det danske marked var lagt ind i Gl. B1.

V18 A/S (tidligere Virksomhed 18a A/S)

Af bankens årsrapport for 2005 (bind 1, 3018) fremgår, at forretningsområdet, der omfattede projektetableringer samt ejendoms- og selskabsadministration, skete gennem selskabet V18 A/S.

I bankens årsrapport for 2007 er følgende anført om V18 A/S (bind 1, 3417):

”Efter flere års vækst er ejendomsmarkedet inde i en mere afdæmpet udvikling. Dette har dog ikke forhindret V18 A/S i at gennemføre flere større formidlinger på såvel det hjemlige som det tyske marked. Det skyldes to meget store formidlinger, som selskabet har stået for i 2007. Først af mødetøjskoncernen V43 A/S fem domicilejendomme til godt en halv mia. kr. - udbudt i form af Ejendomsselskabet V9 A/S med en aktiekapital på 100 mio. kr. - og senere i 2008 Butikcenter 1 til over 600 mio. kr.

Endvidere har V18 A/S formidlet aktier i boligprojektet » Virksomhed 25 A/S « for 300 mio. kr. til det danske, børsnoterede selskab Virksomhed 26 A/S.

Endvidere er der udbudt flere 10-mands kommanditselskaber. Ligesom V22b A/S og V19 A/S har også V18 A/S øget fokus på det tyske marked. Således har selskabet gennem det seneste års tid opbygget relationer til et bredt netværk af projektudviklere. Samarbejdet har blandt andet udmøntet sig i stiftelsen af et fælles selskab, hvor Gl. B1 koncernen ejer 26 pct. Det nye selskab - V7 GmbH - har kontor i Wiesbaden ved Frankfurt.

I 2008 forventes forsat fremgang på formidlingsområdet.”

Virksomhed 43 A/S (V43 A/S)

Virksomhed 7 GmbH (V7 GmbH)

Virksomhed 23 A/S

Det fremgår af bankens årsrapport for 2007 (bind 1, 3417), at **Virksomhed 23 A/S** blev etableret som en selvstændig forretningsenhed i midten af 2007. Denne funktion var indtil da blevet varetaget af **V18 A/S**. Der blev ansat en direktør for **Virksomhed 23 A/S** pr. 1. maj 2007, og alle administrationsaftaler og tre medarbejdere blev samtidig overført fra **V18 A/S** til det nye selskab.

V19 A/S (tidligere V19a A/S)

Det fremgår af bankens årsrapport for 2005 (bind 1, 3019), at koncernens aktiviteter på fordringsområdet blev gennemført i selskabet **V19 A/S**. **V19 A/S** fastholdt gennem 2005 sin position som markedsleder inden for den finansielle sektor. **V19 A/S** tilbød pengeinstitutter og øvrige finansielle selskaber løsninger på fordringsporteføljer.

Det fremgår af bankens årsrapport for 2006 (bind 1, 3162), at væksten i **V19 A/S** fortsatte med en stigning i indtægterne på ca. 15 procent, og at der gennem produkt- og konceptudvikling var skabt resultater, som fremadrettet ville komme selskabet til gode.

Af referat fra budgetmøde med bankens bestyrelse den 22. november 2007 (bind 1, 6708, pkt. 1, de to første afsnit) fremgår, at **Person 3**, der var direktør i **V19 A/S**, foretog gennemgang af budgetudkast for selskabet for regnskabsåret 2008. Det fremgik af budgettet, at der forventedes et resultat af ordinær drift før skat på 105,1 mio. kr.

Om **V19 A/S** fremgår det af bestyrelsens beretning ved repræsentantskabsmødet den 28. februar 2008 (bind 1, 6071):

V19 A/S er rammen om koncernens fordringsaktiviteter, og i 2007 har selskabet fortsat haft en tilfredsstillende markedsudvikling. Dels er det lykkedes os at udbygge selskabets position som markedsleder i Danmark, og dels har vi efter en grundig planlægningsfase etableret os på det tyske marked.

Indtjeningsmæssigt har vi i **V19 A/S** oplevet en vækst i bruttoavan-

cen på 32 pct. og en vækst i overskuddet før skat på 20 pct. Resultatet er påvirket af de nye aktiviteter i Tyskland, hvor vi allerede efter de første otte måneder har kunnet realisere et meget positivt resultat. I etableringsåret havde vi ellers forventet et 0-resultat.

Det stigende renteniveau har til gengæld påvirket selskabets omkostningsstruktur i negativ retning.

Herhjemme har vi i andet halvår af 2007 indgået en række betydelige investeringsaftaler med sælgere af store fordringsporteføljer, såvel store enkelt salg af porteføljer som aftaler om løbende salg af porteføljer.

Med disse aftaler i hus står **V19 A/S** godt rustet ved indgangen til 2008.

Endvidere har vi i 2007 oprettet to nye afdelinger som led i selskabets produktudvikling, hvorved vi har styrket de telefoniske aktiviteter såvel som indtjeningen på de ældste sager.

Begge nye afdelinger har levet op til vore forventninger, og udviklingen af vore serviceområder vil fortsat være i fokus her i 2008.”

Af referat af ordinært bestyrelsesmøde i banken den 31. marts 2008 (bind 1, 6873, 4. afsnit) fremgår:

” **Part K** orienterede om afholdt møde med [...] CEO, som er interesseret i at købe **V19 A/S**. Der blev drøftet en mulig pris på 1,5 mia. kr. **Part K** anbefalede bestyrelsen at **V19 A/S** ikke sælges på nuværende tidspunkt, da potentialet for udviklingen af **V19 A/S** vurderes at være væsentlig større. Det forventes således, at **V19 A/S** vil kunne indbringe en højere pris om 2-3 år. Bestyrelsen var enig i anbefalingen og ønsker ikke at sælge **V19 A/S** på nuværende tidspunkt.”

Det fremgår af referat af bestyrelsesmøde i banken den 28. april 2008 (bind 1, 6879, afsnit 5 og 6), at **V19 A/S** i første kvartal 2008 havde realiseret en betydelig positiv afvigelse i forhold til budgettet især som følge af resultatet for **V5 GmbH**, og at selskabet havde valgt at opjustere årsforventningerne fra 111,4 mio. kr. til 119,4 mio. kr. før skat.

Af referat af ekstraordinært telefonisk bestyrelsesmøde i banken den 10. september 2008 kl. 20.30 (bind 1, 6911, pkt. 2) fremgår, at **Part K** og **Part A** oplyste, at det blev forsøgt at finde en køber til **V19 A/S**, og at bestyrelsen bakkede op om bestræbelserne.

Det fremgår af referat af ekstraordinært bestyrelsesmøde i banken den 20. september 2008 kl. 9.00 (bind 1, 6917, 7. afsnit og 4. pind), at **V19 A/S** skulle sælges som led i en iværksat plan med henblik på at gøre **Gl. B1** klar til en fusion eller salg til et pengeinstitut, og at der ved salget forventedes et nettoprovenu i niveauet 800 mio. kr.

Der er til sagen fremlagt bl.a. uddrag af udateret værdiansættelsesrapport for **V19 A/S** **Part N** udarbejdet af Atrium Partners (bind O, 116 ff.), der ses at være sendt til revisor **Part N** den 18. september 2008. I rapporten var den indikative værdiansættelse for **V19 A/S** angivet til 1.700-1.900 mio. kr. (bind O, 120), og den indikative værdiansættelse baseret på tidligere handler var angivet til 1.800-2.100 mio. kr. (bind O, 122)

Der er endvidere fremlagt plancher vedrørende "Salg af **V19 A/S** og af **Gl. B1** -aktiviteter" udarbejdet af Atrium Partners som en præsentation til **Virksomhed 11 A/S** den 17. november 2008 (bind O, 8 ff.). Om "Sammenfatning på værdiansættelse" (bind O, 33) fremgår:

- ”
- Med udgangspunkt i nærværende værdiansættelse af **V19 A/S** vurderes peer gruppen og sammenlignelige handler at være mindre relevante som værdiansættelsesmetode i forhold til cash flow analysen
 - **V19 A/S** er kapitalintensiv i et likviditetsknapt marked
 - Den finansielle krise har en markant negativ effekt på salgsprisen for **V19 A/S**
 - Den seneste tids faldende og meget volatile aktiekurser
 - Ringe likviditet i interbankmarkedet vanskeliggør lånefinansiering af købet
 - Desuden vurderes det, at køber har draget fordel af den trængte situation, sælger befinder sig i, hvilket alt andet lige har påvirket prisen negativt
- ”

Det er oplyst, at Finansiell Stabilitet efter overtagelsen af **Gl. B1** ultimo november 2008 solgte **V19 A/S** til **Virksomhed 27 A/S (V27 A/S)**

Der er vedrørende **V27 A/S** køb af **V19 A/S** fremlagt bl.a. "Oversigt **V19 A/S** **2007 – 2013**" (bind O, 7) samt et opslag af 24. september 2010 fra Dow Jones News-wires med overskriften "Investor's **V27 A/S** acquires **V19 A/S**" (bind O, 5).

V24 A/S

Det fremgår af oplysninger i sagen, at V24 A/S formål oprindeligt var at købe, sælge og formidle pantebreve, at stille garanti i forbindelse med denne pantebrevsformidling og at drive anden dermed ligestillet virksomhed. Selskabet trådte i solvent likvidation i april 2005.

V20 A/S

Af bankens årsrapport for 2005 (bind 1, 3019) fremgår, at Gl. B1 pr. 1. maj 2005 overtog selskabet V20 A/S med hovedkontor i Ikast og afdeling på Frederiksberg foruden et datterselskab på Island. V20 A/S aktiviteter omfattede en bred vifte af ydelser, der lettede samhandelen mellem virksomheder såvel nationalt som internationalt gennem overtagelse af omfattende administrative, risikomæssige og finansielle opgaver hos kundevirksomhederne. V20 A/S havde gennem en årrække udviklet sig fra et være et decideret finansieringsprodukt til at være en kombination af finansiering og tilknyttede administrative ydelser som f.eks. fakturaudskrivning og fakturadistribution, debitorbogholderi, opkrævning, risikoafdækning mod debitorstab og ændring i valutakurser samt håndtering af inkassosager.

Det fremgår af bankens årsrapport for 2007 (bind 1, 3420), at V20 A/S hidtil havde været et 100 procent ejet datterselskab i Gl. B1 koncernen. I december 2007 blev Coface Holding AG i Tyskland medaktionær med foreløbig 10 procent og fik samtidig option på at erhverve de resterende 90 procent.

Det er oplyst, at bankens ejerandele i V20 A/S blev overdraget fuldt ud til Coface Holding AG i maj 2008.

V13 A/S

Af årsrapporten for 2004 (bind 1, 2962) fremgår, at det ultimo 2003 blev offentliggjort, at Bank 3 og Bank 10 etablerede et fælles selskab under navnet V13 A/S, der blev ejet med 50 pct. af hver part. V13 A/S varetog de forretningsområder, som tidligere var varetaget af henholdsvis V14 A/S

og **Virksomhed 1**, hvilket omfattede enhver form for pantebrevshandel samt forvaltning for pantebrevsinvestorer.

Det fremgår udskrift fra Erhvervsstyrelsen, at **V13 A/S** blev stiftet den 30. januar 2004 (bind A, 5235 ff.). Direktionen bestod af administrerende direktør **Person 4** og direktør **V1**, og bestyrelsen bestod af direktør **Part L** (formand), bankdirektør **Vidne 36** (næstformand), administrerende direktør **Part K** og koncerndirektør **Person 5**.

V1 udtrådte af direktionen den 31. maj 2005.

Vidne 36 tiltrådte som formand for bestyrelsen den 2. februar 2006, hvor **Part L** fratrådte og i stedet tiltrådte som næstformand. **Part L** udtrådte af bestyrelsen den 7. marts 2008, men indtrådte i bestyrelsen igen i perioden fra 22. september 2008 til den 21. januar 2009.

I bankens årsrapport for 2007 hedder det om **V13 A/S** (bind 1, 3420):

”**V13 A/S** sluttede 2007 med et underskud før skat på 4,1 mio. kr. og 3,4 mio. kr. efter skat.

For begge ejere - **Gl. B1** og **Bank 10** - er resultatet klart utilfredsstillende, specielt set i lyset af sidste års overskud efter skat på 26 mio. kr. Årsagen til det dårlige resultat er primært, at det i årets sidste kvartal kunne konstateres, at **V13 A/S** havde været udsat for bedrageri i to tilfælde fra en kunde.

Dette har medført en regnskabsmæssig nedskrivning på 21 mio. kr. til disse sager, mens der foregår både en juridisk og politimæssig efterforskning.

I første halvår havde selskabet høj aktivitet ligesom i 2006, mens der i andet halvår har været en faldende aktivitet - specielt på grund af en opbremsning af handler på erhvervsmarkedet samtidig med en stor personaleudskiftning i erhvervsafdelingen.

I sommeren 2007 stoppede selskabets administrerende direktør, men pr. 1. januar 2008 har selskabet igen fået sin daglige ledelse på plads. Direktionen består herefter af **Person 6** som administrerende direktør og **Vidne 24** som direktør.

Forventningerne til 2008 er, at selskabet igen kommer på rette spor og får skabt et tilfredsstillende resultat. En fremtidig vækst vil dog helt afhænge af udviklingen på bolig- og erhvervsmarkedet i Danmark.”

Af **V13 A/S** årsrapport for 2008 (bind E, 327) fremgår det af ledelsesbetretningen, at aktionærene havde besluttet ”at foretage en rolig afvikling af selskabet uden

tab for de på statustidspunktet kendte kreditorer bortset fra aktionærerne selv”.

Den 11. maj 2009 blev der vedtaget likvidation. Selskabet blev erklæret konkurs den 30. september 2009. Konkursbehandlingen blev afsluttet den 26. januar 2016, hvor virksomheden blev opløst (bind A, 5236).

V12 A/S (tidligere bl.a. Virksomhed 12b A/S (V12b A/S))

Virksomhed 12 A/S (V12 A/S) (tidl. Virk. 6 ApS)

Af en fuldstændig rapport fra Erhvervs- og selskabsstyrelsen (bind 4, 5761 ff.) fremgår, at **V12 A/S** blev stiftet den 1. december 1987 under navnet **Virksomhed 12a A/S (V12a A/S)**. Ved vedtægtsændringer af 6. december 1988 og 30. september 1991 blev selskabets navn ændret til først **Virksomhed 12b A/S** og derefter til **Virksomhed 12c A/S (V12c A/S)**.

Selskabets navn blev den 30. marts 2002 ændret til **V12 A/S** (bind 4, 5765). Selskabets aktiekapital blev samtidig forhøjet med 48.700.000 kr., hvorefter aktiekapitalen udgjorde 50.000.000 kr. I bestyrelsen indtrådte **Part K** (formand), **Part L** (næstformand), **Person 7**, **Vidne 42** og **Person 8**.

Den 5. juli 2002 blev selskabets aktiekapital forhøjet med 20.000.000 kr. og udgjorde herefter 70.000.000 kr. (bind 4, 5765).

Det fremgår af årsrapporten for **V12 A/S** for 2005 (bind 4, 5709 ff.), at bestyrelsen bestod af **Part K** (formand), **Person 7** (næstformand), **Part L** og **Vidne 37**. **V1** var direktør. Selskabets hovedaktivitet var at foretage investering i pantebreve.

Om **V12 A/S** fremgår af bankens årsrapport for 2005 (bind 1, 3021):

”Selskabet bidrager ikke til **Gl. B1** koncernens indtjening i 2005. Eftersom markedsudviklingen er løbet fra selskabets idégrundlag, blev det sammen med vor samarbejdspartner besluttet at sælge selskabet. Selskabet er frasolgt i januar 2006 uden resultatmæssig påvirkning af **Gl. B1** koncernen. I stedet etableres der et nyt investeringsselskab med samme ejerkreds, men med et bredere forretningsgrundlag.”

Det fremgår af bilag 14 til bestyrelsesmøde i banken den 30. januar 2006 (bind G, 7 f.), at

der efter et møde mellem **V1** og **Vidne 42** den 5. januar 2006 var opnået enighed om, at **V12 A/S** ”sælges til **V8 A/S** eller efter nærmere aftale”.

Der er til sagen fremlagt en overdragelsesaftale dateret den 10. februar 2006 mellem **Gl. B1** og Whitelake Service Ltd. om salg af aktier i **V12 A/S** (bind 11, 1511).

Det fremgår af udskrift fra Erhvervs- og selskabsstyrelsen (bind 4, 5763 f.), at selskabet ved vedtægtsændring af 10. februar 2006 fik ny adresse hos **V8 A/S**, **Adresse 2** i Aarhus C. **Part K**, **Person 7**, **Vidne 37** og **Part L** udtrådte af bestyrelsen, og **Person 10** (formand), **Vidne 26** og **Person 11** indtrådte. **Vidne 42** indtrådte som direktør i selskabet.

Det fremgår videre af udskriften (bind 4, 5763), at der den 10. februar 2006 var truffet beslutning om kapitalnedsættelse med udbetaling til aktionærer på 60.000.000 kr. til kurs 100. Kapitalnedsættelsen blev gennemført den 17. maj 2006.

Gl. B1 stiftede i 2006 selskabet **V1 A/S** sammen med **Bank 11**, jf. nedenfor.

V1 A/S

Af bankens årsrapport for 2006 (bind 1, 3164) fremgår, at **V1 A/S** var et investeringsselskab. Selskabet blev stiftet i 2006 i et ligeligt ejerskab mellem **Gl. B1** og **Bank 11** i **By 3**.

I bankens årsrapport for 2007 hedder det om **V1 A/S** (bind 1, 3420):

”**V1 A/S** ejes af **Gl. B1** og **Bank 11** på lige vilkår. Selskabet har i 2007 opnået et resultat på 6,7 mio. kr. for skat, hvilket er tilfredsstillende.

Selskabet Investerer i pantebreve, aktier og obligationer, og alle tre forretningsområder har udviklet sig fornuftigt, hvilket også forventes i 2008.”

Af **V1 A/S** årsrapport for 2008, der er fremlagt og godkendt på selskabets ordinære generalforsamling den 6. juli 2009, fremgår blandt andet følgende af ledelsesberetningen (bind E, 339 og 345 f.):

”Årets resultat er et tab på DKK 116 mio.

Bestyrelsen har på baggrund heraf besluttet at stille forslag om retablering af selskabets kapital på generalforsamlingen den 6. juli 2009. Retableringen sker ved en nedsættelse af aktiekapitalen med nominelt DKK 40 mio. til dækning af underskud og en efterfølgende forhøjelse af aktiekapitalen med nominelt DKK 1 mio. ved konvertering af gæld stor DKK 40 mio.

Dette medfører sammen med [Bank 11's] eftergivelse af selskabets gæld til [Bank 11] på nominelt DKK 33 mio., at selskabets kapital er retableret.

...

[Bank 11] har den 3. juli 2009 afhændet sin aktiepost til [Ny B1], der herefter er 100% ejer af selskabet. [Bank 11] har samtidigt eftergivet selskabets gæld til [Bank 11] stor DKK 33 mio.

Der vil på generalforsamlingen den 6. juli 2009 blive stillet forslag om retablering af selskabets kapital, jf. foranstående.”

På en ekstraordinær generalforsamling den 24. september 2009 blev det besluttet, at selskabet skulle træde i likvidation (bind E, 363 og 378).

Selskabet blev opløst efter likvidationen med ophørsdato 28. april 2010 (bind 1, 2829 f.).

Virksomhed 21 A/S

Det fremgår af bankens årsrapport for 2005 om koncernudvikling (bind 1, 3013), at koncernen havde købt aktier i [Virksomhed 21 A/S], som var i færd med at opbygge et debitorregister som en pendant til nuværende kreditplysningsbureauer.

Om [Virksomhed 21 A/S] fremgår af bankens årsrapport for 2007 (bind 1, 3420):

”Arbejdet med at udvikle selskabet, som [Gl. B1] koncernen ejer 20 pct. af, er i 2007 fortsat med uformindsket styrke, og gennem en række aktiviteter er indsatsen for at blive landets største kreditplysningsbureau intensiveret. Forventningen er at nå langt i forhold til dette mål i 2008.

Selskabet er fortsat inde i en investeringsperiode, der stiller krav til både finansielle og organisatoriske ressourcer.

De øvrige [Gl. B1]-selskaber – primært [V19 A/S] – bidrager positivt til udviklingen, hvilket svarer til de forventninger om synergi, der lå til grund for investeringen i [Virksomhed 21 A/S] i 2005.”

Gl. B1 FONDEN

Gl. B1 fonden (tidligere **Bank 3** fond) blev stiftet i 1991 i forbindelse med, at **Bank 3** blev omdannet til et aktieselskab. Fonden kom til at eje 45 procent af bankens aktiekapital og havde bestemmende indflydelse på banken.

Fonden havde følgende formål:

"Fondens formål er at videreføre **Bank 4's** virksomhed i **Gl. B1** eller i et andet selskab, som **Gl. B1** måtte fusionere med, således at dette til stadighed fremstår som et konkurrencedygtigt og velkonsolideret pengeinstitut.

Fondens formål omfatter endvidere udøvelse af anden virksomhed gennem investeringer i aktier eller andre kapitalandele og konvertible obligationer i erhvervsdrivende virksomheder af enhver art, pantebreve, fast ejendom og andre investeringsaktiver, samt indgåelse af andre finansielle aftaler.

Fonden kan efter bestyrelsens frie skøn yde støtte til og på enhver måde virke til gavn for **Gl. B1**, samt virke til gavn for almen nytte og velgørende Formål."

Fonden og banken var ikke omfattet af den samme lovgivning. Blandt andet var fonden ikke omfattet af reglerne i lov om finansiel virksomhed.

Ifølge fondens vedtægter skulle bestyrelsen i fonden bestå af ni medlemmer, hvoraf seks medlemmer skulle udpeges af og blandt bankens bestyrelse. Formanden og næstformanden for bankens bestyrelse skulle være henholdsvis formand og næstformand i bestyrelsen i fonden. Der var i perioden fra 2005 – 2008 fuldstændigt personsammenfald mellem bankens bestyrelse og bestyrelsen i fonden.

Det er oplyst, at **Gl. B1** onden ikke havde nogen direktion, og at fondens forhold blev administreret af **Gl. B1** (side 5 i Vestre Landsrets dom af 15. maj 2014 i sag V.L. B-0258-11).

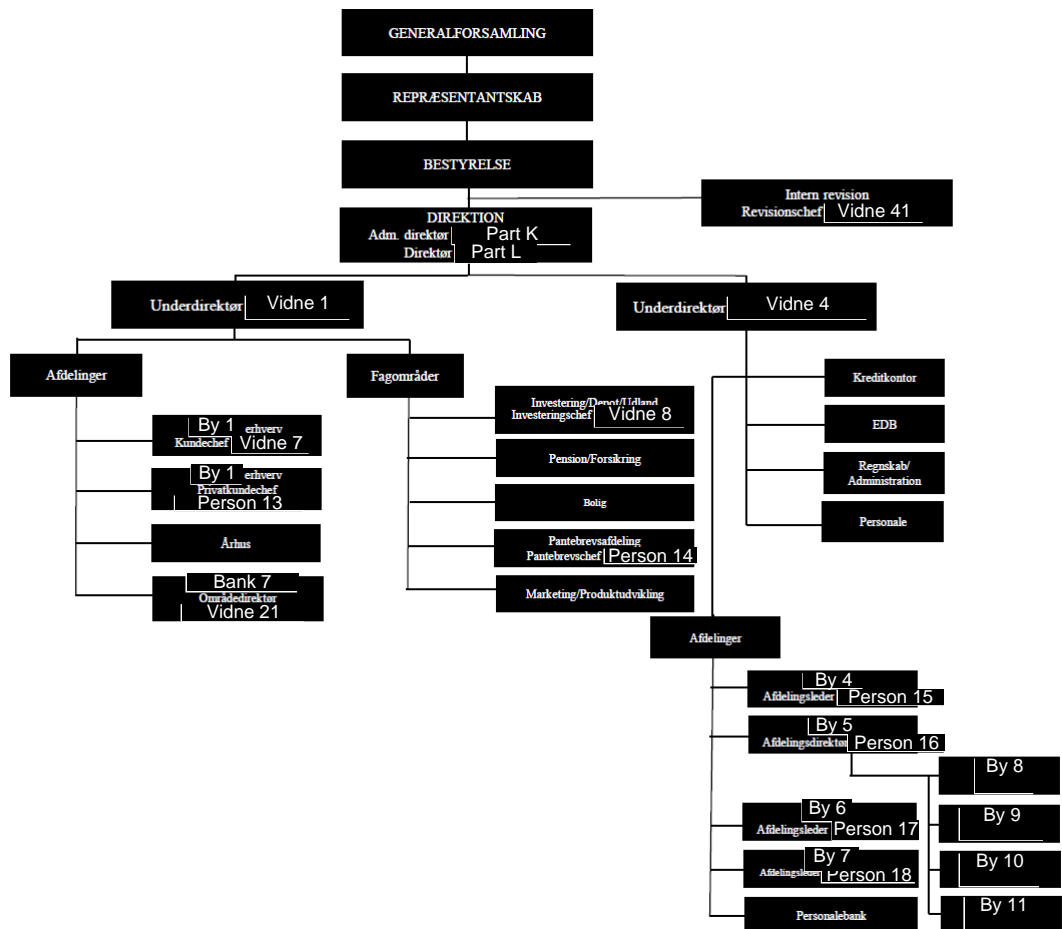
Det fremgår af en "FULDMAGT – prokura" af 5. februar 2007, at "Undertegnede, **Gl. B1** fonden, **Adresse 1**, **By 1**, meddeler herved fuldmagt til de nedenfor angivne personer til 2 i forening, at foretage dispositioner på Fondens vegne som angivet nedenfor, med bindende virkning for Fonden". Herefter nævnes følgende personer:

Part K, **Part L**, **V4**, **V1** og **Person 12**
(bind 3, 19).

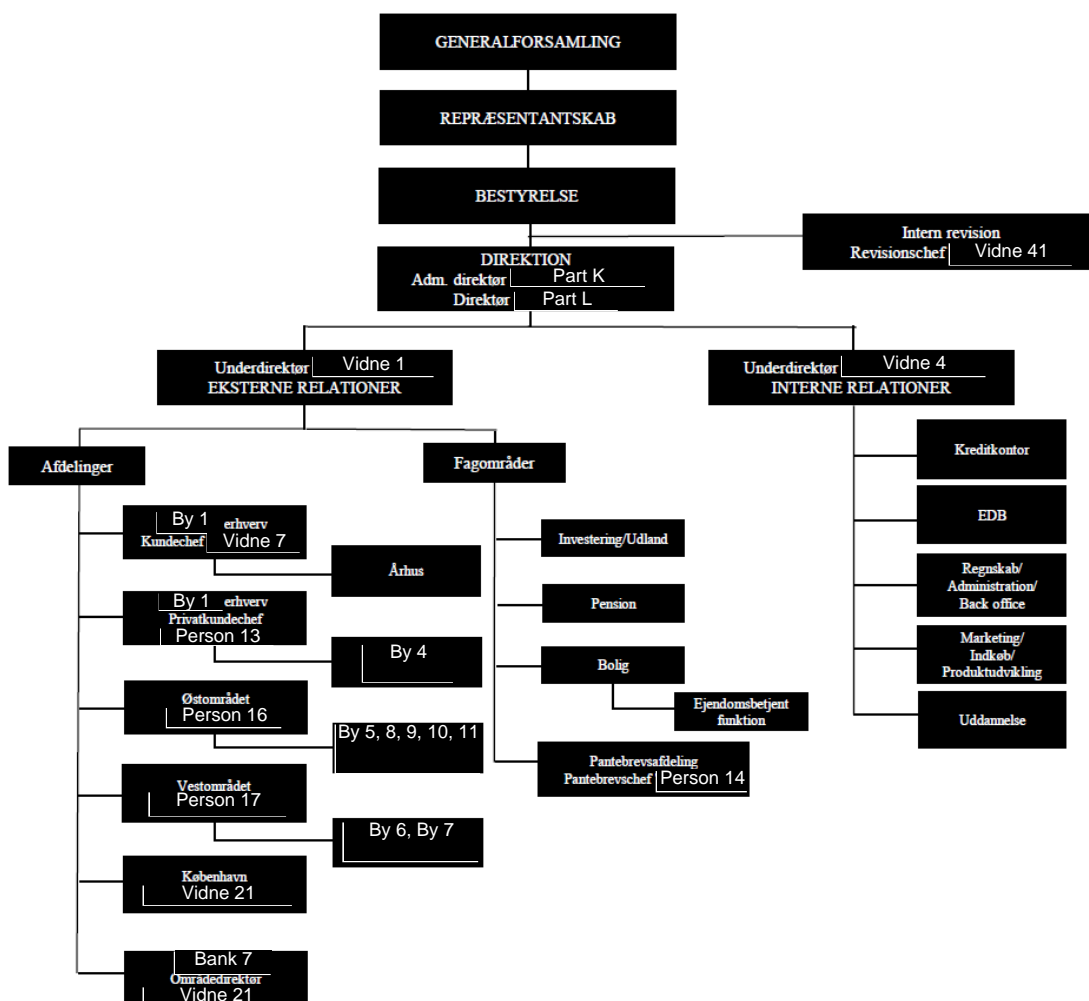
BANKENS ORGANISATION

ORGANISATIONPLAN

Organisationsplanen for banken fra 2005 til primo 2007 så således ud, idet det dog er oplyst, at **Vidne 41** først tiltrådte som revisionschef for intern revision pr. 1. marts 2006 (bind C, 6715):

Organisationsplanen for banken så fra marts 2007 således ud (bind C, 6717):

GENERALFORSAMLINGER

Der blev i perioden fra 2005 til 2008 afholdt ordinære generalforsamlinger i banken den 15. marts 2005 (bind 1, 6485 ff.), den 21. marts 2006 (bind 1, 6587 ff.), den 20. marts 2007 (bind 1, 6729 ff.) og den 11. marts 2008 (bind 1, 6975 ff.).

Der blev endvidere afholdt ekstraordinær generalforsamling den 27. november 2008 (bind 1, 6975 ff.).

REPRÆSENTANTSKABSMØDER

Der blev i perioden fra 2005 til 2008 afholdt repræsentantskabsmøder i banken, herunder den 28. februar 2008 (bind A, 893 ff.) og 19. august 2008 (bind A, 927 ff.).

BESTYRELSEN

Bestyrelsesmedlemmer

Det fremgår af årsrapporten for 2006 (bind 1, 3170 ff.), at bankens bestyrelse bestod af følgende medlemmer:

Part A
Part C
Part E
Part F
Part I
Part B
Part G
Part D
Part H

Senere blev Part J , Person 19 og Person 20 medlemmer af bestyrelsen.

Part A var medlem af bestyrelsen fra den 25. marts 2003 til den 4. marts 2009. Han var næstformand for bestyrelsen fra den 20. august 2003 til den 30. marts 2004 og bestyrelsesformand fra den 30. marts 2004 til den 4. marts 2009.

Part C var medlem af bestyrelsen fra den 26. marts 1992 til den 26. marts 2008. Han var næstformand for bestyrelsen fra den 18. marts 2005 til den 26. marts 2008.

Part E var medlem af bestyrelsen fra den 26. marts 1992 til den 31. marts 2007.

Part F var medlem af bestyrelsen fra den 16. maj 1994 til den 4. marts 2009.

Part I var medlem af bestyrelsen fra den 18. marts 2005 til den 26. oktober 2008.

Part B var medlem af bestyrelsen fra den 30. marts 2004 til den 4. marts 2009. Hun var næstformand for bestyrelsen fra den 26. marts 2008 til den 4. marts 2009.

Part G var medlem af bestyrelsen fra den 11. august 1999 til den 27. november 2008.

Part D var medlem af bestyrelsen fra den 19. september 1991 til den 26. marts 2008.

Part H var medlem af bestyrelsen fra den 30. marts 2004 til den 27. november 2008.

Part J var medlem af bestyrelsen fra den 1. april 2007 til den 5. januar 2009.

Person 19 var medlem af bestyrelsen fra den 26. marts 2008 til den 27. november 2008.

Person 20 var medlem af bestyrelsen fra den 26. marts 2008 til den 26. september 2008.

Bestyrelsesmedlemmerne **Part A**, **Part C**, **Part E**, **Part F**, **Part I**, **Part B**, **Part J** og **Person 20** var valgt af repræsentantskabet, mens bestyrelsesmedlemmerne **Part G**, **Part D**, **Part H** og **Person 19** var medarbejdervalgte medlemmer.

Af årsrapporten for 2007 (bind 1, 3170) fremgår følgende om bestyrelsesmedlemmerne og deres ledeshverv i andre virksomheder:

Bestyrelsen

- Bestyrelsesmedlemmer og disses ledelseshverv i andre virksomheder

Bestyrelsesmedlem	Ledelseshverv i andre virksomheder:
Direktør By 1 Part A (formand)	Best. formand, * -fonden samt 4 datterselskaber *GJ. B1
	Best. formand, Holding 3 samt 2 datterselskaber
	Best. formand, Virksomhed 28 A/S samt 5 datterselskaber
	Best. formand, V29 A/S samt 2 datterselskaber Virksomhed 29 A/S (V29 A/S)
	Best. næstformand, Virksomhed 30 A/S
	Best. medlem, Virksomhed 31 A/S
	Best. medlem, V32 A/S samt 2 datterselskaber Virksomhed 32 A/S (V32 A/S)
	Best. medlem, V33 A/S samt datterselskab Virksomhed 33 A/S (V33 A/S)
	Best. medlem, Investeringsvirksomhed
	Best. medlem, Virksomhed 34 A/S
Part C By 1 (næstformand)	Best. medlem, V35 A/S samt datterselskab Virksomhed 35 A/S (V35 A/S)
	Forretningsindehaver
Part E By 5	Best. medlem, Virksomhed 36 A/S
	El-installatør
Part F By 12	Best. medlem, Virksomhed 37 A/S
	Dambrugsejer
Part I By 5	Skoleinspektør
	Reg. revisor
Part B By 6	Souschef
	Best. medlem, Virksomhed 37 A/S
Part G By 5 (medarbejdervalgt)	Best. medlem, Virksomhed 36 A/S
	Fulldmægtig
Part D By 13 (medarbejdervalgt)	Best. medlem, Virksomhed 36 A/S
	Projektchef
Part H , Odder (medarbejdervalgt)	Best. formand, Virksomhed 25 A/S
	Best. formand, Virksomhed 38 A/S
	Best. medlem, Virksomhed 39 A/S

DIREKTIONEN (Part K OG Part L)

Part K tiltrådte som administrerende direktør for banken den 1. januar 1992.

Af ”Direktørkontrakt mellem direktør Part K og Bank 3” (bind 1, 2855 ff.) fremgår § 2 om ”Ansvar” bl.a.:

” Direktøren har under ansvar overfor bestyrelsen den daglige ledelse af bankens samlede virksomhed.

...

Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter bankens forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktøren kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, med mindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for bankens virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den truffene disposition.

...

En eventuel udvidelse af direktionen kan ske, uden at dette af direktøren kan betragtes som en forringelse af hans ansættelsesvilkår, såfremt direktøren fortsat er administrerende eller l. direktør.

Om "Vederlag" fremgår det af § 5 i direktørkontrakten (bind 1, 2858):

"Det årlige grundvederlag udgør kr. 1.473.448,00 der udbetales med 1/12 månedsvis forud fra den 01.01.2002 at regne. Vederlaget reguleres jf. overenskomsten mellem Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Finansforbundet.

Hvert 2 år tages spørgsmålet om regulering af grundvederlaget op til drøftelse ved afslutning af årsregnskabet."

Part L, der var ansat som administrerende direktør i **H1**, blev med virkning fra den 1. september 2001 ansat som direktør i banken. **Part K** fortsatte som administrerende direktør i banken.

Af ansættelseskontrakt underskrevet af **Part L** den 14. august 2001 fremgår bl.a. (bind 1, 2841 ff.):

"Mellem

Bank 3
Adresse 1,
By 1
(nedenfor kaldet Banken)

og

H1
(**Reg.nr. 1**)
Adresse 3
8700 Horsens
samt samtlige datterselskaber hertil,
herunder **Virksomhed 16 A/S**
(**Reg.nr. 2**)
(**H1** med ovennævnte datterselskaber kaldes nedenfor under eet Selskabet)

og

Direktør **Part L**
Adresse 4
8700 Horsens
(nedenfor kaldet Direktøren)

...

I – Generelle pligter og beføjelser

§ 1

Direktøren er forud for nærværende kontrakts indgåelse ansat som administrerende direktør for Selskabet. De i nærværende kontrakt indeholdte vilkår for ansættelse, for så vidt de måtte afvige fra de hidtidige ansættelsesvilkår, træder i kraft 1. september 2001.

Direktøren ansættes endvidere med virkning fra 1. september 2001 som direktør i Banken og dermed som medlem af Bankens direktion.

Direktøren varetager sammen med de øvrige til enhver tid værende medlemmer af Bankens direktion den daglige ledelse af Bankens samlede virksomhed, og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen måtte give, herunder den til enhver tid gældende af Finanstilsynet godkendte bevillingsinstruks.

De enkelte direktionsmedlemmer er herudover tillagt særlige ansvarsområder. Definitionen heraf samt Direktørens hovedpligter og beføjelser fremgår af den for Direktøren udarbejdede funktionsbeskrivelse, der vedhæftes nærværende aftale og udgør en integreret bestanddel af denne.

Direktøren varetager som administrerende direktør den daglige ledelse af Selskabets samlede virksomhed og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen måtte give.

...

II – Vederlag

§ 5

Som vederlag for det ham i medfør af ansættelsesforholdet påhvilende arbejde tilkommer der Direktøren en årlig fast gage på kr. 1.400.439, der udbetales med 1/12 månedsvi forud. Vederlaget reguleres jfr. overenskomsten mellem Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Finansforbundet.

I tillæg til den i stk. 1 angivne gage betaler Selskabet det samlede indskud på Direktørens pensionsordning, herunder såvel arbejdsgivers som medarbejderens indbetaling. Den samlede indbetaling udgør på aftale tidspunktet 14,25% af den i stk. 1 nævnte gage.

...

V - Konkurrenceklausul

§ 12

Direktøren er uberettiget til under ansættelsen samt ved ansættelsesforholdets ophør - i en periode på 2 år efter fratræden- direkte eller indirekte at påbegynde eller blive økonomisk interesseret i nogen virksomhed, der helt eller delvis konkurrerer med den virksomhed, som Selskabet (**H1**) eller dette selskabs 100% ejede datterselskaber) driver på det pågældende tidspunkt inden for det geografiske område, hvor Selskabet eller selskabets 100% ejede datterselskabers aktiviteter foregår, med mindre bestyrelsen meddeler skriftligt samtykke.

Tilsvarende er Direktøren uberettiget til at tage ansættelse i eller arbejde for en sådan virksomhed, herunder som bestyrelsesmedlem, kommitteret eller konsulent. Nærværende konkurrenceklausul er ikke til hinder for direktørens ansættelse i et pengeinstitut, forudsat at Direktøren ikke herved beskæftiger sig med aktiviteter, omfattet af pkt.1.1.
..."

Vedrørende **Part L's** ansvarsområder fremgår bl.a. af referat fra bestyrelsesmøde i banken den 26. juni 2006 (bind 1, 6538, de sidste to afsnit):

"På mødet blev det aftalt, at **Part L** overdrager ansvaret for de danske aktiviteter i Horsens regi d. 1/7-2007 til **Part K** .

Det er samtidigt aftalt, at **Part L** herefter skal koncentrere sig om de tyske aktiviteter samt koncernens likviditetsområde med domicil i **By 1** ."

Af bankens forretningsgang for koncerninterne transaktioner fra 2008 fremgår af punkt 7.3. om aflønning af medarbejdere (bind 1, 1718, 3. afsnit), at **Part L** udelukkende aflønnes af **FV** koncernen. **Finansieringsvirksomhed (FV)**

På et bestyrelsesmøde den 27. juni 2005 (bind 1, 6452 ff.) besluttede bestyrelsen at forhøje direktionens basisløn med hver 500.000 kr. med virkning fra 1. januar 2005. Bestyrelsen besluttede endvidere at etablere en optionsordning for direktionen, hvor startkurs blev fastsat til 990.

Af aftale om købsoption mellem banken og **Part K** fra juni 2005 (bind 1, 2875 ff.) fremgår bl.a.:

"I. Parterne

Parterne i henhold til nærværende aftale er:

1.1 Optionsgiver, **Gl. B1** **CVR nr. 1** , **Adresse 1** , **By 1** (i det følgende benævnt "Ny B1").

1.2 Optionshaver, direktør [Part K], [Adresse 5], [By 1] subsidiært, i tilfælde af [Part K's] dødsfald forud for optionsperiodens udløb, jfr. pkt. 4 nedenfor, dennes efterlevende ægtefælle, subsidiært, under tilsvarende omstændigheder dennes efterlevende livsarvinger, (i det følgende under eet benævnt "Optionshaver").

2. Genstand for optionen

2.1 [Ny B1] giver hermed i medfør af Ligningslovens § 7H Optionshaver en ret til at købe 16.666 stk. aktier i [Bank 3] NS ([Gl. B1] ([CVR nr. 1]), [Fondskode 1]).

2.2 Køberetten kan alene udøves på de i nærværende optionsaftale fastsatte vilkår.

3. Baggrund for aftale

3.1 Optionshaver er ansat som administrerende direktør for [Ny B1]. [Ny B1's] bestyrelse har med henvisning til Optionshavers ydelser som administrerende direktør for den samlede koncern besluttet at tildele Optionshaver rettighederne i henhold til nærværende option som led i og del af aflønning af Optionshaver, ud over de gagevilkår m.v., som fremgår af Optionshavers ansættelsesaftale i øvrigt.

3.2 Optionshavers rettigheder i henhold til nærværende optionsaftale er at betragte som en Optionshaver tilsikret rettighed, der således under alle omstændigheder kan gøres gældende af Optionshaver, eller i tilfælde af dennes dødsfald forud for optionens udøvelsetidspunkt, dennes dødsbo, subsidiært ægtefælle eller mere subsidiært Optionshavers livsarvinger. Alle disse rettighedshavere benævnes herefter under et Optionshaver.

4. Optionsperiode

4.1 Såfremt Optionshaver ønsker at udøve sin køberet i henhold til nærværende aftale (Købsoption), skal dette ske ved skriftligt påkrav til [Ny B1], hvilket påkrav skal være kommet frem til [Ny B1] tidligst dagen efter den ordinære generalforsamling, der afholdes i [Ny B1] i år 2010, og senest seks kalendermåneder efter førstnævnte dato.

...

5. Optionens bortfald

5.1 Såfremt Optionshaver ikke afgiver påkrav i overensstemmelse med nærværende aftale, herunder såfremt påkrav ikke fremkommer forud for optionsperiodens udløb, eller såfremt påkrav ikke opfylder vilkårene i nærværende aftale, bortfalder Optionshavers rettigheder i henhold til nærværende aftale uden foranstaltninger fra parternes side. Dette gælder dog ikke, såfremt Optionshaver ikke kan udøve optionen som følge af gældende insider-regler på optionens udøvelsetidspunkt, herunder såfremt der ikke

opstår et handelsvindue i optionsperioden, der muliggør Optionshavers udøvelse af optionen. I så fald forlænges optionsperioden, således at den omfatter den fulde periode for et efterfølgende handelsvindue for insidere, og således at optionsperioden udløber otte dage efter et sådant efterfølgende handelsvindues lukning.

5.2 Såfremt direktør **Part K** ikke er ansat i enten **Ny B1** eller et datter-selskab til **Ny B1** på tidspunktet, hvor Optionen gøres gældende i henhold til optionsvilkårene, jfr. pkt. 6, og dette skyldes

5.2.1 at dette skyldes arbejdsgiverens forhold,

5.2.2 eller at arbejdsgiveren har opsagt eller ophævet ansættelsesforholdet og dette skyldes **Part K's** egne forhold, kan Optionshaver ikke gøre optionen gældende.

5.3 Ansættelsesophør, der skyldes andre forhold end de under pkt. 5.2.1-2 nævnte, herunder eksempelvis at **Part K** afgår ved døden i ansættelsesperioden, eller arbejdsgiverens opsigelse af ansættelsesforholdet af andre årsager, medfører ikke optionens bortfald.

6. Optionsvilkår

6.1 Optionsvilkårene for så vidt angår udøvelsen af Optionshavers køberet omfatter betaling af en købesum for Optionsgenstanden, svarende til kr. 990,00 for hver aktie á kr. 50,00. Købesummen svarer til børskursen på tildelingstidspunktet den 27/6 2005.

...

8. Omkostninger

...

8.3 Optionshaver betaler ikke vederlag til **Ny B1** for opnåelse af den af nærværende aftale omfattede optionsret.

Således som aftalt og besluttet på bestyrelsesmøde den 27/6 2005.

...”

Der blev ligeledes indgået en aftale om købsoption mellem banken og **Part L** (bind 1, 2881 ff.). Af punkt 2.1 i aftalen fremgår, at **Ny B1** giver optionshaver en ret til at købe 5.555 stk. aktier i banken. Aftalen blev underskrevet den 12. september 2005 og er – med undtagelse af antallet af aktieoptioner – enslydende med den aftale om købsoption, der blev indgået med **Part K**.

Af ”Redegørelse om advokatundersøgelse af visse forhold i **Gl. B1** udarbejdet af advokat Mogens Skipper-Pedersen og Henrik Stenbjerre den 17. november 2009 (bind 3, 33 ff.) fremgår af punkt 14 om direktionens aktieoptioner:

”...

14.6 **Vurdering**

Optionsprogrammets indførelse i 2005 fandt sted på et tidspunkt, hvor tilsvarende programmer var eller blev iværksat i en række andre pengeinstitutter. En tildeling af optioner på ca. 1 % til **Part K** og ca. 1/3 % til **Part L** lå inden for rammerne heraf. Som i andre tilfælde viste programmet sig at kunne blive attraktivt for optionshaverne.

...

Udnyttelseskursen fastsattes til kursen på **Gl. B1** aktien på tildelingstidspunktet uden tillæg for perioden frem til udnyttelsen, hvilket sædvanligvis vil være tilfældet. I f.eks. **Bank 12's** optionsprogram udgjorde tillægget 5 % p.a.

...”

Af årsrapporten for 2007 (bind 1, 3170) fremgår følgende om direktionens ledeshverv i andre virksomheder:

Direktion

- medlemmer af direktionen

Ledeshverv i andre virksomheder:	
Part K adm. direktør	Best. formand, V1 A/S
	Best. næstformand, Virksomhed 40 A/S
	Best. medlem, Virksomhed 13 A/S
	Best. medlem, Virksomhed 41 A/S
Part L direktør	Best. næstformand, Virksomhed 13 A/S
	Best. medlem, Fondsbørs Danmark Betellingsmakler AG
	Best. medlem, V1 A/S
	Best. medlem, Virksomhed 21 A/S

Part L udtrådte ifølge udskrift fra CVR af bankens direktion den 26. marts 2008 (bind 1, 50). Han gik efter det oplyste på pension ved udgangen af april 2008.

Part K blev ved brev af 20. september 2008 opsagt som administrerende direktør til fratræden i overensstemmelse med ansættelseskontraktens bestemmelser. Af brevet (bind 1, 2911) fremgår følgende:

” ...

Årsagen til opsigelsen skyldes de nu foreliggende oplysninger om den stærkt negative udvikling i bankens største engagementer, som er sket i perioden fra den 11. september 2008 til den 17. september 2008.

Bestyrelsen har derfor konstateret, at banken nu skal foretage yderligere betydelige nedskrivninger på disse engagementer.

Bankens bestyrelse agter som konsekvens heraf at ændre ledelsen med øjeblikkelig virkning.

Du skal ikke møde på arbejde i banken mandag morgen, men bestyrelsen anmoder dig indtil videre om at stå til rådighed for bankens nye ledelse.
...”

Den 22. september 2008 vendte **Part L** ifølge udskrift fra CVR tilbage til **Gl. B1** som administrerende direktør (bind 1, 49).

Part L fortsatte som administrerende direktør i **Afviklingsselskabet** (tidligere **Gl. B1**) og fratrådte ifølge udskrift fra CVR den 4. marts 2009 (bind 1, 48).

UNDERDIREKTØRERNE

V4 blev pr. 1. juni 2002 ansat som underdirektør i banken med kreditområdet og filialnettet som primære ansvarsområder.

V1 blev pr. 1. juni 2005 ansat som underdirektør i banken med blandt andet bankens hovedkontor, erhvervsafdeling og pantebreve som primære ansvarsområder.

Det fremgår af sagsfremstillingen i Vestre Landsrets kendelse af 11. juni 2012, at **V4** og **V1** blev afskediget i weekenden den 20. – 21. september 2008 med henvisning til de nu foreliggende oplysninger om den stærkt negative udvikling i bankens største engagementer og behovet for yderligere nedskrivninger. Det fremgår videre, at der i november 2008 blev indgået enslydende fratrædelsesaftaler mellem **Gl. B1** og henholdsvis **V4** og **V1**. Fratrædelsestidspunktet var i aftalerne fastsat til den 31. december 2008, men således, at det var aftalt, at **V4** og **V1** ved aftalernes indgåelse blev fritstillet.

BESTYRELSESMØDER

BESTYRELSESMØDER 2004-2008

Af punkt 3 i ”Forretningsorden for bestyrelsen i Bank 3” fremgår bl.a. følgende om bestyrelsens møder (bind 1, 2866):

”Indkaldelse

§ 4, stk. 1 Bestyrelsen holder møde, så ofte formanden, et medlem af bestyrelsen, et medlem af direktionen, den interne revisionchef eller en af de valgte revisorer fremsætter begæring herom, dog normalt 1 gang om måneden og mindst 10 gange om året.”

Ved en ændring af bestyrelsens forretningsorden vedtaget den 4. februar 2008 blev § 4, stk. 1, videreført som punkt 3.1.1 med tilføjelsen ”[...], og så ofte formanden finder det nødvendigt” (bind 1, 2898).

Der blev ifølge fremlagte referater afholdt ordinære og ekstraordinære bestyrelsesmøder, herunder konstituerende møder og budgetmøder mv. i banken og koncernen den 17. november 2003 (bind C, 151 ff.) og på følgende dage i perioden 2004 - 2008:

2004

25. februar (bind C, 479 ff.), 15. marts (bind C, 553 ff.), 27. april (bind C, 641 ff.), 24. maj (bind C, 837 ff.), 28. juni (bind C, 1058 ff.), 17. august (bind C, 1153 ff.), 13. september (bind C, 1386 ff.), 25. oktober (bind C, 1451 ff.), 22. november (bind C, 1606 ff.), 13. december (bind C, 1679 ff.) og 17. december (bind C, 1759 ff.).

2005

24. januar (bind 1, 6403 ff.), 9. februar (bind 1, 6411 ff.), 4. marts (bind 1, 6416 ff.), 14. marts (bind 1, 6419 ff.), 18. marts (bind 1, 6427 ff.), 12. april (bind 1, 6429 ff.), 25. april (bind 1, 6431 ff.), 23. maj (bind 1, 6438 ff.), 8. juni (bind 1, 6443 ff.), 27. juni (bind 1, 6446 ff.), 17. august (bind 1, 6453 ff.), 13. september (bind 1, 6460 ff.), 26. september (bind 1, 6462 ff.), 14. oktober (bind 1, 6468 ff.), 28. november (bind 1, 6474 ff.) og 19. december (bind 1, 6481 ff.).

2006

30. januar (bind 1, 6495 ff.), 7. februar (bind 1, 6504 ff.), 1. marts (bind 1, 6506 ff.), 20. marts (bind 1, 6513 ff.), 24. marts (bind 1, 6520 ff.), 24. april (bind 1, 6522 ff.), 22. maj (bind 1, 6530 ff.), 26. juni (bind 1, 6537 ff.), 16. august (bind 1, 6544 ff.), 18. september (bind 1, 6551 ff.), 30. oktober (bind 1, 6558 ff. og 6562 ff.), 23. november (bind 1, 6569 ff.), 27. november (bind 1, 6573 ff.) og 18. december (bind 1, 6581 ff.).

2007

5. februar (bind 1, 6619 ff. og 6622 ff.), 1. marts (bind 1, 6630 ff.), 19. marts (bind 1, 6637 ff.), 30. marts (bind 1, 6643 ff.), 26. april (bind 1, 6645 ff.), 1. maj (bind 1, 6647 ff. og 6650 ff.), 21. maj (bind 1, 6658 ff.), 25. juni (bind 1, 6663 ff.), 21. august (bind 1, 6673 ff.), 17. september (bind 1, 6684 ff.), 10. oktober (bind 1, 6691 ff.), 29. oktober (bind 1, 6696 ff. og 6672 ff.), 21. november (bind 1, 6705 ff.), 22. november (bind 1, 6707 ff.), 26. november (bind 1, 6711 ff.) og 17. december (bind 1, 6717 ff.).

2008

4. februar (bind 1, 6849 ff. og 6853 ff.), 28. februar (bind 1, 6859 ff.), 11. marts (bind 1, 6865 ff.), 26. marts (bind 1, 6867 ff.), 31. marts (bind 1, 6869 ff.), 28. april (bind 1, 6875 ff. og 6883 ff.), 26. maj (bind 1, 6887 ff.), 25. juni (bind 1, 6894 ff.), 19. august (bind 1, 6901 ff. og 6905 ff.), 10. september (bind 1, 6910 ff.), 17. september (bind 1, 6911 ff.), 20. september (bind 1, 6816 ff.), 21. september (bind 1, 6919 ff.), 22. september (bind 1, 6923 ff.), 30. september (bind 1, 6927 ff.), 2. oktober (bind 1, 6930 ff.), 7. oktober (bind 1, 6934 ff.), 21. oktober (bind 1, 6936 ff.), 27. oktober (bind 1, 6940 ff.), 10. november (bind 1, 6945 ff.), 12. november (bind 1, 6948 ff.), 21. november (bind 1, 6952 ff.) og 26. november (bind 1, 6959 ff.).

BESTYRELSENS DAGSORDEN

Af punkt 4 i "Forretningsorden for bestyrelsen i [REDACTED] Bank 3", der blev videreført ved ændring vedtaget den 4. februar 2008, fremgår om bestyrelsens dagsorden (bind 1, 2867 f. og 2900 f.):

"§ 9, stk. 1 Dagsordenen for de ordinære bestyrelsesmøder indeholder følgende punkter:

1. Referat: Forelæggelse til godkendelse og underskrivelse af referat i forhandlingsprotokollen af sidste bestyrelsesmøde.
2. Løbende orientering: Direktionen orienterer om bankens virksomhed i den forløbne periode, herunder opfølgning på væsentlige dispositioner samt fastlagte planer.
3. Bevillingsprotokol: Bevilling af lån, kreditter og garantier m.v. i henhold til gældende § 70-instruks.
4. Regnskab: Gennemgang og opfølgning af perioderegnskab og budgetter m.v. samt eventuelle afvigelser heraf.
5. Rapport fra fonds-og likviditetsområdet:
 - 5.1. Solvens: Gennemgang af udviklingen i bankens solvensprocent
 - 5.2. Renterisiko: Gennemgang af udviklingen i bankens valuta-og renterisiko.
 - 5.3. Fonds: Gennemgang af bankens fonds-og pantebrevsbeholdning i henhold til udnyttelse af grænserne i § 70-instruksen.
 - 5.4. Likviditet: Gennemgang af bankens likviditet, herunder finansieringsforhold og pengestrømme, samt indberetning af udnyttede lines m.v. i henhold til § 70-instruksen.
6. Kreditrisici: Gennemgang af forhold i forbindelse med kreditter og øvrige mellemværender, værdipapirer, valuta eller andet, som har medført eller som forventes at medføre væsentlige tab for banken.
Herunder gennemgang af overtræksliste for banken.
Hvert kvartal udarbejdes engagementsoversigter for bankens væsentligste engagementer.
7. Revisionsprotokol: Gennemgang af protokollens indhold samt underskrivelse heraf.
8. Eventuelt.”

Dagsordenen for de afholdte ordinære og ekstraordinære bestyrelsesmøder i perioden fra den 17. november 2003 til den 26. november 2008 fremgår af fremlagte mødereferater.

MATERIALE TIL BESTYRELSESMØDER

Indledning

Af fremlagt materiale og oversigter over underbilag til de enkelte bestyrelsesmøder fremgår, at der til brug for de ordinære bestyrelsesmøder blev udarbejdet bl.a. oversigter over bankens større engagementer, overtrækslister, måned- og kvartalsregnskaber, rapporter fra fonds- og likviditetsområdet samt opgørelser af solvensbehov. Fra 2006 og frem blev der løbende udarbejdet bl.a. risikoovervågninger, oversigter over engagementer tæt på 25%-grænsen og ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.”. Fra maj 2007 blev der løbende udarbejdet likviditetsbudgetter for koncernen og fra november 2007 endvidere materiale vedrørende fokusengagementer.

Til brug for bestyrelsens behandling af foreliggende lånebegæringer blev der til hvert ordinært bestyrelsesmøde udsendt diverse materiale. Fra omkring 2006 blev materialet, herunder låneindstillinger med eventuelle underliggende bilag, som udgangspunkt sendt til bestyrelsesmedlemmerne på en CD-rom. Materialet vedrørende låneindstillingerne blev efter det oplyste læst ind fra bankens LEO-system, således at bestyrelsen kunne se engagementsændringerne med de oplysninger, som fremgik af bankens system. LEO-systemet indeholdt en række oplysninger om den konkrete engagementsændring og kunden, herunder om det samlede engagement med kunden og engagementsgruppen. LEO-systemet indeholdt også oplysninger om bevillingsforløbet, herunder hvem der havde indstillet eller ydet bevillingen i banken, og hvornår dette var sket. Endvidere fremgik det af LEO-systemet under punktet ”Bestyrelse” blandt andet, om bevillingen skulle forelægges for bestyrelsen til bevilling, til efterbevilling eller til efterretning, og på hvilket bestyrelsesmøde dette skulle ske. Der foreligger ikke oplysninger om, at bevillingerne ikke blev forelagt bestyrelsen i overensstemmelse med det, der var anført i LEO-systemet.

Fra maj 2007 blev der til de ordinære bestyrelsesmøder fast udarbejdet en liste i papirform over de elektroniske bevillinger til behandling på bestyrelsesmødet, mens det underliggende materiale fortsat fandtes på den tilsendte CD-rom. Bevillingslisterne, der er fremlagt som bilag til bestyrelsesmøderne fra 21. maj 2007 og frem, indeholdt oplysninger om hver enkelt bevilling.

I det følgende omtales bevillingslister, overtrækslister, risikoovervågninger med en oversigt over engagementer tæt på 25%-grænsen, oversigter over bankens store engagementer og oversigter over fokusengagementer.

Bevillingslister

Bevillingslisterne indeholdt oplysninger om hver enkelt bevilling, herunder oplysninger om beløb, låneformål, bevillingsnummer, bevillingsdato, kundeengagement, ”Kunde Blanco”, gruppeengagement, ”Gruppe Blanco” og ”Gruppe Hensat”.

Det fremgår af bevillingslisterne, at lånesagerne blev forelagt bestyrelsen som ”Sager til bevilling”, ”Sager til efterbevilling” eller ”Sager til efterretning”.

En gennemgang af bevillingslisterne fra maj 2007 til oktober 2008 viser, at bestyrelsen fik forelagt mellem 48 og 181 bevillinger på hvert bestyrelsesmøde. Størstedelen af bevillingerne blev forelagt som ”Sager til efterretning”, mens et fåtal af bevillingerne – ofte ingen – blev forelagt som ”Sager til bevilling”. De resterende bevillinger blev forelagt som ”Sager til efterbevilling”.

Til eksempel fremgår det af bevillingslisten til bestyrelsesmødet den 21. august 2007 (bind C, 5109 ff.), at bestyrelsen blev forelagt 149 bevillinger. Ingen af bevillingerne blev forelagt som sager til bevilling. 23 bevillinger blev forelagt som sager til efterbevilling, mens de resterende 126 bevillinger blev forelagt som sager til efterretning. Blandt de forelagte bevillinger var bevilling af 14. august 2007 af et lån på 3 mio. kr. til **Vidne 30** (bind 4, 4400 ff.), bevilling 14. august 2007 af en garanti på 6 mio. kr. til **V6 A/S** (bind 4, 3126 ff.), bevilling af 14. august 2007 af en afregningskredit på 27 mio. kr. til **Virksomhed 1 ApS** (bind 4, 4574 ff.), bevilling af 15. august 2007 af en kassekredit på 24 mio. kr. til **V2 A/S** (bind 4, 1496 ff.), bevilling af 15. august 2007 af en forhøjelse af en kassekredit med 10 mio. kr. og en ny kassekredit på 4 mio. kr. til **Virksomhed 13 ApS (tidl. Virk 5 A/S)** (bind 4, 2652 ff.) og bevilling af 15. august 2007 af en udlægskredit på 17 mio. kr. og en kassekredit på 4,7 mio. kr. til **Virksomhed 3 A/S** (bind 4, 2050 ff.), som Finansiell Stabilitet alle har gjort ansvar gældende for. Af de nævnte bevillinger blev bevillingerne af henholdsvis kassekredit på 24 mio. kr. til **V2 A/S**, forhøjelsen af kassekredit-

ten med 10 mio. kr. og den ny kassekredit på 4 mio. kr. til **Virksomhed 13 ApS** samt udlægskreditten på 17 mio. kr. og kassekreditten på 4,7 mio. kr. til **Virksomhed 3 A/S** forelagt som sager til efterbevilling. De øvrige bevillinger blev forelagt som sager til efterretning.

Overtrækslister

Banken udarbejdede hver måned en liste over overtræk på over 200.000 kr., som blev forelagt for bestyrelsen. Til eksempel blev der på bestyrelsesmødet den 28. april 2008 (bind 1, 6877) forelagt en overtræksliste omfattende 27 overtræk på over 200.000 kr. med angivelse af blandt andet navnet på debitor og størrelsen af overtrækket samt den ansvarlige afdeling (bind C, 6199).

Risikoovervågninger

Fra januar 2006 og frem blev der af kreditkontoret udarbejdet risikoovervågninger, og fra oktober 2006 blev risikoovervågningerne udsendt månedsvis til bestyrelsen, ligesom det fremgår af referaterne af bestyrelsesmøderne, at risikoovervågningerne blev gennemgået på møderne. Formålet med oversigterne var at vise, hvor eksponeret banken var på udlån.

Risikoovervågningerne indeholdt en oversigt over bankens samlede bevillinger opgjort i forhold til forskellige kategorier inden for ejendomsfinansiering og værdipapirer, ligesom risikoovervågningen indeholdt oplysninger om de største enkelt-engagementer inden for hver kategori.

I forbindelse med risikoovervågningen blev der også udarbejdet en oversigt over engagementer tæt på 25%-grænsen i § 145 i lov om finansiel virksomhed.

Antallet af engagementer, der blev omtalt i risikoovervågningerne og oversigterne over engagementer tæt på 25 %-grænsen, steg i perioden fra oktober 2006 til september 2008.

Oversigter over bankens store engagementer

Intern revision udarbejdede for hvert kvartal en oversigt over bankens største engagementer med overskriften ”Analyser af udviklingen i bankens store engagementer med baggrund i alle engagementer over 1,5 mio. kr.”. Oversigterne blev sendt til bestyrelsen forud for det bestyrelsesmøde, hvor oversigten blev gennemgået, og til ekstern revision.

Den første oversigt blev udarbejdet af intern revision for 4. kvartal 2006 (bind A, 3897 ff. og bind C, 4353 ff.). Oversigten, der var på 15 sider, blev gennemgået af **Vidne 41** på bestyrelsens møde den 5. februar 2007. Ifølge referatet af mødet (bind 1, 6623) gav bestyrelsen udtryk for, at materialet var særdeles godt. Det blev aftalt, at der fremover skulle laves søjlediagrammer i stedet for lagkagediagrammer.

Det ses af indholdsfortegnelsen i oversigten for 4. kvartal 2006, at den indeholdt følgende otte punkter:

- ”1 Nye engagementer i kvartalet over 10 mio. kr.
- 2 Engagementer over 10 mio. kr., hvor kreditten er udnyttet mellem 95-100%
- 3 Oversigt over de 50 største engagementer
- 4 Engagementer mellem 3-10 mio. kr. med over 90% udnyttelse af kreditten
- 5 Garantier stillet af banken
- 6 Tabsgarantier stillet af banken over for kreditforeninger
- 7 Branchemix for seneste kvartal baseret på SDC-branchedata kontrolleret fra Danmarks Statistik
- 8 Branchemix for samme kvartal fra forrige år baseret på SDC-branchedata kontrolleret fra Danmarks Statistik”

Intern revision udarbejdede oversigter vedrørende 1. og 2. kvartal 2007 (bind C, 4837 ff. og 5181 ff.). Oversigterne havde samme indholdsfortegnelse som oversigten vedrørende 4. kvartal 2006, og de blev gennemgået af **Vidne 41** på bestyrelsesmøderne henholdsvis den 1. maj 2007 og den 21. august 2007 (bind 1, 6653 og 6675).

De følgende oversigter blev udarbejdet pr. 30. september 2007, 31. december 2007, 31. marts 2008 og 30. juni 2008 (bind C, 5505 ff., 5849 ff., 6213 ff. og 6459 ff.), og oversigterne blev gennemgået af **Vidne 41** på bestyrelsesmøderne henholdsvis den 29. oktober 2007, den 4. februar 2008, den 28. april 2008 og den 19. august 2008 (bind 1, 6698, 6855, 6877, 6907). Indholdsfortegnelsen i disse oversigter svarede til indholdsfortegnelsen

i øvrige oversigter, idet dog punkt 7 og 8 var erstattet af et nyt punkt 7:

- ” 7 a) Graf: Markedssegment I - Ejendomsfinansiering
- 7 b) Graf: Markedssegment II - Investeringskreditter
- 7 c) Graf: Markedssegment III - Andre større erhverv
- 7 d) Graf: Markedssegment IV – Øvrige”

Fokusengagementer

Det fremgår af referatet af bestyrelsens møde den 29. oktober 2007 (bind 1, 6700), at bestyrelsen besluttede, at der i forbindelse med aktivgennemgangen i november 2007 skulle sættes fokus på udvalgte engagementer.

Det fremgår af referatet af bestyrelsens møde den 26. november 2007, at **V1** og **V4** gennemgik en række kunders engagementer, herunder bankens engagementer med **Vidne 30**, **Vidne 29**, **V2 A/S** og **V6 A/S**, men ikke vedrørende **Vidne 42** (bind 1, 6712). Det fremgår videre af referatet, at **V4** meddelte, at de gennemgåede engagementer ville have et stærkt fokus fra kreditkontorets side i 2008, og at bestyrelsen var enig heri.

Til brug for gennemgangen var der udarbejdet plancher vedrørende de enkelte engagementer.

Fokusengagementerne blev efterfølgende omtalt på bestyrelsesmøderne bl.a. i forbindelse med gennemgangen af risikoovervågningen.

På bestyrelsens møde den 28. april 2008 (bind 1, 6885) var fokusengagementerne et selvstændigt punkt på dagsordenen under punkt 7. Ifølge referatet af mødet orienterede **V1** om, hvordan ledelsen i banken arbejdede med fokusengagementerne, og hvorledes den løbende opfølgning fandt sted mellem rådgiver, ledelse og kreditkontor. Det ses, at engagementet med **V6 A/S** blev særskilt gennemgået, og at bestyrelsen modtog en liste over fokusengagementer pr. 31. marts 2008 (bind C, 6311 f.).

Af referatet af bestyrelsens møde den 25. juni 2008 (bind 1, 6895) ses, at **V4** i forlængelse af sin gennemgang af risikoovervågningen gennemgik ”listen over særli-

ge fokusengagementer” for juni 2008 og knyttede kommentarer hertil. For så vidt angår bankens engagement med **V6 A/S** fremgår det af referatet:

”Der er sket salg af ejendomsporteføljen Essez-Landie Property og der forventes deponering ultimo juni/primus juli, med transport til **Gl. B1** på kr. 140 mio.

Bestyrelsen henstillede til, at engagementet hurtigst muligt nedbringes og gerne senest ved udgangen af 3. kvartal.”

Vedrørende bankens engagement med **Vidne 30** (bind 1, 6896) fremgår det af referatet:

”**Vidne 30's** pantebrevsportefølge følges tæt, det overvejes om porteføljen på cirka 45 mio. kr., med fordel kan købes af banken eller fonden, for derved at undgå sammenkædning mellem **Gl. B1** brandet og **Vidne 30**. For så vidt angår **Vidne 30's** ejendomme, er **Adresse 10** under salg og bankens engagement forventes at blive dækket. For så vidt angår **Adresse 11**, arbejdes der med at sælge denne som led i en ejendomsportefølge.”

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 19. august 2008 (bind 1, 6903) var fokusengagementerne igen medtaget som et selvstændigt punkt på dagsordenen nu under punkt 6. Det fremgår, at engagementerne med **V6 A/S**-koncernen og **Vidne 30**-koncernen blev særskilt gennemgået.

Af referatet af et ekstraordinært telefonisk bestyrelsesmøde den 17. september 2008 ses (bind 1, 6913), at **Part K** og **Part A** orienterede bestyrelsen om den finansielle situation. De to havde ifølge referatet sammen med **Person 21** og **Part N** været igennem bankens fokusengagementer med henblik på at verificere tidligere vurderinger heraf og kontrollere, at banken overholdt lovens krav til solvens og likviditet, og resultatet af undersøgelsen var, at banken fortsat overholdt lovens krav.

Part A omtalte fokusengagementerne i sin beretning på bankens ekstraordinære generalforsamling den 27. november 2008. Det anføres herom i protokollatet fra generalforsamlingen:

”I november 2007 - altså for et år siden - strammede vi op på bestyrelsens løbende gennemgang af særligt store eller sårbare engagementer. Vi har kaldt dem fokusengagementer, og de var jævnlige genstand for drøftelse i bestyrelsen. Vi fulgte udviklingen i hver af dem, og der blev lagt planer for, hvad der skulle ske i hver enkelt sag.”

BANKENS REGELSÆT

BESTYRELSENS FORRETNINGSORDEN

Af bestyrelsens forretningsorden, vedtaget af bestyrelsen den 24. maj 2004 (bind 1, 2865-2874) fremgår bl.a.:

”...

1. Konstitution

§ 1, stk. 1 Bestyrelsen vælger hvert år på det første møde, efter det ordinære repræsentantskabsmøde har fundet sted, af sin midte en formand og en næstformand. Ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

2. Formand og næstformand

§ 2, stk. 1 I tilfælde af formandens forfald, varetages de ham påhvilende pligter og de ham tilkommende beføjelser af næstformanden.

§ 3, stk. 1 Formanden må ikke udføre hverv for banken, som ikke er en naturlig del af hvervet som bestyrelsesformand. Undtaget herfra er enkeltstående opgaver, som formanden bliver anmodet om at udføre af og for bestyrelsen

3. Bestyrelsens møder

Indkaldelse

§ 4, stk. 1 Bestyrelsen holder møde, så ofte formanden, et medlem af bestyrelsen, et medlem af direktionen, den interne revisionchef eller en af de valgte revisorer fremsætter begæring herom, dog normalt 1 gang om måneden og mindst 10 gange om året.

stk. 2 Formanden indkalder bestyrelsen og sørger for udsendelse af skriftlig dagsorden vedlagt relevant materiale til behandling af de enkelte sager.

stk. 3 Datoerne for de ordinære møder fastsættes på det konstituerende bestyrelsesmøde. Der kan senere forekomme ændringer af de enkelte datoer.

Forhandlinger på mødet/mødedeltagelse

- § 5, stk 1 1 Formanden leder forhandlingerne.
- stk. 2 Bestyrelsesmedlemmerne deltager ikke i forhandlinger, der vedrører deres personlige forhold og engagement, eller hvori de har interesser, som er i modstrid med bankens. Bestyrelsesmedlemmerne skal forlade mødet under forhandlinger, der vedrører disse sager.
- stk. 3 Direktion og revision har ret til at være til stede og udtale sig på bestyrelsesmøder, medmindre bestyrelsen i den enkelte sag ikke ønsker det. Revisionen har altid ret til at deltage i behandling af sager med relevans for regnskabsaflæggelse og revision.
- stk. 4 Uvedkommende personer må ikke være til stede ved bestyrelsesmøder, hvis der behandles emner, som er omfattet af tavshedspligt, jfr. Lov om finansiel virksomhed § 117 stk. 1.
- stk. 5 Hvis blot ét bestyrelsesmedlem ønsker det, skal de valgte revisorer og den interne revisionschef deltage i bestyrelsesmødet.
- stk. 6 Direktionen deltager i bestyrelsesmøder, medmindre der forhandles sager, der angår direktionens personlige forhold. Direktionen har ingen stemmeret.
- § 6, stk. 1 I forlængelse af ordinært bestyrelsesmøde i januar afholder bestyrelsen møde uden deltagelse af direktion.

Beslutningsdygtighed/afstemning

- § 7, stk. 1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når et flertal af dens medlemmer er tilstede.
- stk. 2 Samtlige bestyrelsesmedlemmer skal have adgang til at deltage i sagens behandling.
- § 8, stk. 1 Beslutning træffes ved simpelt stemmeflerhed. Ved stemmelighed betragtes et forslag som bortfaldet.
- stk. 2 I sager hvor kun bestyrelsen kan træffe afgørelse, kan der ikke med besluttende myndighed etableres et forretningsudvalg bestående af enkelte bestyrelsesmedlemmer.
- stk. 3 Bestyrelsen kan træffe beslutning uden at bestyrelsen samles. Et forslag kan således vedtages, hvis der udsendes skriftligt beslutningsgrundlag til samtlige bestyrelsesmedlemmer, og et flertal heraf tilkendegiver at være for beslutningen. Et bestyrelsesmedlem kan ikke ved passivitet stemme for et fremsendt forslag.

4. Bestyrelsens dagsorden

§ 9, stk. 1 Dagsordenen for de ordinære bestyrelsesmøder indeholder følgende punkter:

1. **Referat:** Forelæggelse til godkendelse og underskrivelse af referat i forhandlingsprotokollen af sidste bestyrelsesmøde.
2. **Løbende orientering:** Direktionen orienterer om bankens virksomhed i den forløbne periode, herunder opfølgning på væsentlige dispositioner samt fastlagte planer.
3. **Bevillingsprotokol:** Bevilling af lån, kreditter og garantier m.v. i henhold til gældende § 70-instruks.
4. **Regnskab:** Gennemgang og opfølgning af perioderegnskab og budgetter m.v. samt eventuelle afvigelser heraf.

5. Rapport fra fonds- og likviditetsområdet:

5.1 **Solvens:** Gennemgang af udviklingen i bankens solvensprocent

5.2. **Renterisiko:** Gennemgang af udviklingen i bankens valuta- og renterisiko.

5.3. **Fonds:** Gennemgang af bankens fonds- og pantebrevsbeholdning i henhold til udnyttelse af grænserne i § 70-instruksen.

5.4. **Likviditet:** Gennemgang af bankens likviditet, herunder finansierings forhold og pengestrømme, samt indberetning af udnyttede lines m.v. i henhold til § 70-instruksen.

6. **Kreditrisici:** Gennemgang af forhold i forbindelse med kreditter og øvrige mellemværender, værdipapirer, valuta eller andet, som har medført eller som forventes at medføre væsentlige tab for banken.

Herunder gennemgang af overtræksliste for banken. Hvert kvartal udarbejdes engagementsoversigter for bankens væsentligste engagementer.

7. **Revisionsprotokol:** Gennemgang af protokollens indhold samt underskrivelse heraf.

8. **Eventuelt.**

5. Bestyrelsens virksomhed og ansvarsområde

Overordnet ledelse

§ 10, stk. 1 Bestyrelsen forestår sammen med direktionen ledelsen af banken. Den fører tilsyn med bankens virksomhed og påser, at

denne ledes på forsvarlig måde og i overensstemmelse med Bank- og Sparekasseloven, Lov om finansiel virksomhed, bankens vedtægter samt redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis.

- stk. 2 Bestyrelsen fastlægger af retningslinier og politikker for bankens virksomhed, herunder beslutning vedrørende bankens risikoprofil, samt væsentlige ændringer i rente- og gebyrvilkårene.
- stk. 3 Bestyrelsen fastlægger og godkender bestyrelsens instruks til direktionen i henhold til Lov om finansiel virksomhed § 70. Herunder fastlæggelse af arbejdsdelingen mellem direktion og bestyrelse.
- stk. 4 Bestyrelsen skal sikre, at de nødvendige forretningsgange på de væsentligste områder er til stede, samt at der forefindes fyldestgørende interne kontroller. Forretningsgangene og kontrollerne skal være tilstrækkelige til sikring af overholdelse af de af bestyrelsen i § 70 instruksen fastlagte grænser og indberetningskrav.
- stk. 5 Bestyrelsen skal tage stilling til udviklingen i bankens organisation, såsom den interne revision, regnskabsfunktionen og EDB-organisationen.
- stk. 6 Bestyrelsen skal tage beslutning om oprettelse og nedlæggelse af filialer samt køb, salg og pantsætning af fast ejendom.
- stk. 7 Bestyrelsen vedtager ændring af vedtægternes kapitalbestemmelse, jf.. vedtægternes § 2.
- stk. 8 Bestyrelsen tager beslutning om modtagelse af ansvarlig kapital og vilkårene herfor.
- stk. 9 Bestyrelsen har ansvaret for, at der rettidigt foretages lovpligtige anmeldelser til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og til Finanstilsynet.

Overvågning af driften

- § 11, stk. 1 Bestyrelsen skal løbende følge bankens drifts- og likviditetsmæssige stilling, herunder gennemgang af bankens månedsbalancer og drifts- og andre budgetter. Herunder påse at bankens kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt i forhold til bankens drift.

Ansættelsesforhold

- § 12, stk. 1 Bestyrelsen foretager ansættelse og afskedigelse af bankens direktion.

stk. 2 Bestyrelsen foretager ansættelse og afskedigelse af den interne revisionschef.

stk. 3 Bestyrelsen fastsætter vederlag og øvrige ansættelsesvilkår for direktionen samt fastsætter vederlag for revisionen.

Bevillinger

§ 13, stk. 1 Bestyrelsen foretager bevilling af lån og garantier i tilfælde, hvor bevillingen ikke i henhold til den af bestyrelsen vedtagne instruks er henlagt til direktionen.

stk. 2 Bestyrelsen foretager bevilling af lån m.v. til bestyrelsesmedlemmer og direktører, samt de til direktører knyttede ægtefæller, slægt i ret op- og nedadstigende linie, søskende og med selskaber, i hvilke de nævnte personer er direktører, jf.. Lov om finansiel virksomhed § 78. De nævnte engagementer er underlagt særlig overvågning. Bevillingen skal være forudgående.

stk. 3 Bestyrelsen godkender lån bevilget af direktionen i henhold til direktionens instruks vedrørende presserende tilfælde.

§ 14, stk. 1 Bestyrelsen foretager bevilling af gaver og tilskud fra bankens gavefond i tilfælde, hvor bevillingen ikke i henhold til den af bestyrelsen vedtagne instruks er henlagt til direktionen.

Årsrapport/regnskab

§ 15, stk. 1 Gennemgang en gang årligt af bankens aktiver i henhold til instruks.

§ 16, stk. 1 Årlig gennemgang af bankens væsentligste engagementer og engagementer omfattet af lov om finansiel virksomhed § 78 med henblik på at bedømme de stillede sikkerheder og tage stilling til de foreslåede afskrivninger og hensættelser.

§17, stk. 1 Bestyrelse og direktion udarbejder udkast til årsrapport, bestående af resultatopgørelse, overskudfordeling, balance, ikke-balanceførte poster, noter og årsberetning.

Stk. 2 Årsrapporten underskrives af direktion og bestyrelse. Efter revisionens påtegning på årsregnskabet forelægges det for repræsentantskabet til godkendelse. Herefter forelægges det generalforsamlingen til decharge.

§ 18, stk. 1 Inden afslutning af det bestyrelsesmøde, hvor årsregnskabet og overskudsdisponering vedtages, skal meddelelse herom sendes til Fondsbørsen. Meddelelsen underskrives af formanden og den administrerende direktør.

...

6. Bestyrelsens protokol

- § 21, stk. 1 Bestyrelsens forhandlinger og beslutninger indføres i en forhandlingsprotokol.
- stk. 2 Formanden drager omsorg for, at der føres en forhandlingsprotokol.
- stk. 3 Følgende skal fremgå af forhandlingsprotokollen:
- Tid og sted for mødet
 - Tilstedeværende personer
 - Hvem der har ledet mødet
 - Mødets dagsorden
 - De på mødet førte drøftelser og foretagne beslutninger skal fremgå entydigt af forhandlingsprotokollen.
 - Beskrivelse af de på mødet gennemgåede indberetninger, rapporter og områder
 - Hvem der har ført protokollen
- stk. 4 Alle bestyrelsesmedlemmer skal ved deres underskrift godkende protokollens ordlyd. Medlemmer, som ikke var tilstede på mødet, skal derfor efterfølgende gennemlæse og godkende protokollen
- stk. 5 Et medlem af bestyrelsen skal ved sine initialer på hver side i protokollen bekræfte sidens rigtighed og nummerering. Siderne skal være fortløbende nummereret.
- § 22, stk. 1 Bestyrelsens bevillingsprotokol, som er en fortegnelse over de låneansøgninger, der skal behandles af bestyrelsen, skal foreligge på hvert bestyrelsesmøde.
- stk. 2 Fortegnelsen skal klart angive hvilke engagementer der bevilges af bestyrelsen, hvilke engagementer der er § 78 sager (personer omfattet af Lov om finansiel virksomhed § 78), og hvilke engagementer der forelægges til efterdirektionen, herunder hvilke engagementer der er bevilget af direktionen som presserende. Bestyrelsesformanden skal påtegne fortegnelsen.
- stk. 3 Behandlingen af listen og opdelingen af engagementer efter type skal fremgå af bestyrelsens forhandlingsprotokol Det skal fremgå hvilke engagementer, der er bevilget, og hvilke der er afslået.
- stk. 4 Hvis der er gennemgås engagementer med personer omfattet af § 78, skal det fremgå af forhandlingsprotokollen, at de pågældende personer ikke var til stede under sagens behandling.
- § 23, stk. 1 Revisionsprotokollerne fra såvel den eksterne revisor som den interne revisor forelægges på ethvert bestyrelsesmøde. Enhver

protokoltilførsel underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.

§ 24 stk. 1 Referat af mødet udsendes efter formandens godkendelse til samtlige bestyrelsesmedlemmer. Udsendelse skal ske snarest muligt efter afholdelse af mødet.

Indsigelser mod referatet skal fremsættes hurtigst muligt efter modtagelsen.

7. Bestyrelsens pligter og rettigheder

§ 25, stk. 1 Engagementer omfattet af Lov om finansiel virksomhed § 78 skal bevilges efter sædvanlige forretningsbetingelser og på markedsbaserede vilkår.

§ 26, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer har pligt til at skaffe sig tilstrækkelige oplysninger til opfyldelse af bestyrelsen opgaver, herunder opfølgning af og stillingtagen til fremlagt rapporter, regnskaber, budgetter m.v., jfr. Aktieselskabsloven § 56 stk. 6 og 7.

§ 27, stk. 1 Et bestyrelsesmedlem må ikke på noget tidspunkt disponere på en sådan måde, at aktionærer eller andre skaffes en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller bankens bekostning. Der må heller ikke foretages dispositioner efter beslutninger, som er ugyldige i henhold til gældende lovgivning eller bankens vedtægter.

§ 28, stk. 1 Bestyrelsen må ikke medvirke til, at der ydes kredit eller stilles garanti for virksomheder eller personer, som gennem aktiebesiddelse eller på anden måde har en afgørende indflydelse på bankens dispositioner, eller som er domineret af virksomheder eller personer med en sådan indflydelse.

§ 29, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer er forpligtede til en gang årligt at indlevere oplysninger til belysning af bestyrelsesmedlemmets økonomiske situation.

stk. 2 Bestyrelsens medlemmer er forpligtede til at overholde de bevilgede rammer for lån og kreditter.

§ 30, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer har pligt til at informere Finanstilsynet, hvis banken ikke opfylder solvenskravet jfr. Lov om Finansiell virksomhed § 124.

§ 31, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer må ikke give oplysninger til uvedkommende om forhold, de bliver bekendt med gennem deres tilknytning til banken. Tavshedspligten ophører ikke ved udtræden af bestyrelsen.

- stk. 2 Udleveret fortroligt materiale skal tilbageleveres til banken ved udtræden af bestyrelsen.
- stk. 3 Overtrædelse af tavshedspligt er strafbar, jfr. Aktieselskabslovens § 160 og Lov om finansiel virksomhed § 373, stk. 1.
- § 32, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer må ikke foretage spekulation i bankens børsnoterede værdipapirer.
- § 33, stk. 1 Bestyrelsens medlemmer er pligtige til at meddele banken oplysninger, som de inden for deres område måtte erfare af betydning for banken.

8. Vedtagelse

- § 34, stk. 1 Bestyrelsens forretningsorden skal udleveres til og underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.
- Stk. 2 Nytilkomne bestyrelsesmedlemmer skal ved indtræden i bestyrelsen tiltræde forretningsordenen.
- Stk. 3 Ved ændringer i forretningsordenen skal den nye forretningsorden udleveres til og underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.
- ...”

Den 4. februar 2008 vedtog bestyrelsen en ændring af forretningsordenen. Den nye forretningsordens punkt 5.1 (bind 1, 2901-2903) indeholdt ændringer i forhold til den tidligere vedtægts § 11. Vedtægtens punkt 5.1 havde følgende ordlyd:

” 5. Bestyrelsens virksomhed og ansvarsområde

5.1 Overordnet ledelse

5.1.1

Bestyrelsen forestår sammen med direktionen ledelsen af banken. Den fører tilsyn med bankens virksomhed og påser, at denne ledes på forsvarlig måde og i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed, bankens vedtægter samt redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis.

5.1.2

Bestyrelsen fastlægger retningslinier og politikker for bankens virksomhed, herunder beslutning vedrørende bankens risikoprofil, samt væsentlige ændringer i rente- og gebyrvilkårene.

5.1.3

Bestyrelsen fastlægger og godkender bestyrelsens instruks til direktionen i henhold til Lov om finansiel virksomhed § 70. Heri fastlægges bestyrelsens

skriftlige retningslinier for pengeinstituttets væsentligste aktivitetsområder, samt arbejdsdelingen mellem direktion og bestyrelse, herunder hvilke dispositioner som skal beslattes eller godkendes af bestyrelsen.

5.1.4

Bestyrelsen skal sikre, at de nødvendige forretningsgange på de væsentligste områder er til stede, samt at der forefindes fyldestgørende interne kontroller. Forretningsgangene og kontrollerne skal være tilstrækkelige til sikring af overholdelse af de af bestyrelsen i § 70 instruksen fastlagte grænser og indberetningskrav.

5.1.5

Bestyrelsen kan give direktionen retningslinier og anvisninger m.h.t. ledelsen af pengeinstituttet og skal påse:

1. at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt i forhold til selskabets drift,
2. at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter pengeinstituttets forhold tilfredsstillende måde, og
3. mindst en gang om året skal bestyrelsen godkende instituttets interne proces, metoden og beskrivelsen af de forhold, der indgår ved opgørelse af den tilstrækkelige kapital og solvensbehovet. Bestyrelsen skal endvidere godkende det opgjorte solvensbehov.

Ved væsentlige ændringer i instituttets risikoprofil, eksempelvis som følge af nye forretningsområder, skal bestyrelsen altid genoverveje metode, proces og det opgjorte solvensbehov.

Endelig skal bestyrelsen én gang årligt godkende direktionens plan og nødplan for fremskaffelse af kapital, samt en beredskabsplan for håndtering af likviditetskriser.

5.1.6

Bestyrelsen kan give direktionen retningslinier og anvisninger m.h.t. ledelsen af pengeinstituttet og skal påse, at pengeinstituttet har:

1. effektive former for virksomhedsstyring,
2. en klar organisatorisk struktur med en veldefineret, gennemskuelig og konsekvent ansvarsfordeling,
3. en god administrativ og regnskabsmæssig praksis,
4. skriftlige forretningsgange på alle de væsentlige aktivitetsområder,
5. effektive procedurer til at identificere, forvalte, overvåge og rapportere om de risici, virksomheden er eller kan blive udsat for,
6. de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af dens virksomhed, og anvende disse hensigtsmæssigt,
7. procedurer med henblik på adskillelse af funktioner i forbindelse med håndtering og forebyggelse af interessekonflikter,
8. fyldestgørende interne kontrolprocedurer og

9. betryggende kontrol- og sikringsforanstaltninger på it-området.

5.1.7

Vedrørende pengeinstituttets virksomhed som værdipapirhandler.

Bestyrelsen etablerer en compliancefunktion og træffer de nødvendige forholdsregler for at sikre sammenhæng og regelmæssighed i pengeinstituttets virksomhed som værdipapirhandler samt anvender ressourcer, systemer og procedurer, der er hensigtsmæssige hertil.

Endvidere skal bestyrelsen påse at instituttet:

1. har passende regler og procedurer for instituttets ledelse og ansattes transaktioner med finansielle instrumenter,
2. kan påvise interessekonflikter, som kan skade kundernes interesser, både mellem værdipapirhandlerens kunder indbyrdes og mellem kunderne og værdipapirhandleren og begrænse disse interessekonflikter mest muligt, samt, hvor der er risiko for, at kundernes interesse skades, i det konkrete tilfælde informere kunden om interessekonflikternes generelle indhold, inden der indgås aftale med kunden,
3. sikrer kundernes ejendomsret til deres midler og finansielle instrumenter,
4. beskytter kundernes rettigheder og må ikke uden udtrykkeligt samtykke disponere over deres midler og instrumenter og
5. fører og opbevarer fyldestgørende lister over alle udførte tjenesteydelser og transaktioner i mindst 5 år efter, at tjenesteydelsen er udført, henholdsvis transaktionen er gennemført.

Bestyrelsen skal desuden påse, at instituttet har risikostyringsregler og -procedurer, der har til formål at sikre, at instituttet kan:

1. fastslå, hvilke risici der er forbundet med værdipapirhandlerens aktiviteter, processer og systemer,
2. fastsætte det risikoniveau, værdipapirhandleren kan acceptere, når dette er hensigtsmæssigt,
3. styre risiciene i forbindelse med aktiviteter, processer og systemer i lyset af dette risikoniveau,
4. kontrollere, at relevante personer overholder risikostyringsregler og -procedurer, og
5. afhjælpe eventuelle mangler ved disse risikostyringsregler og -procedurer.

Hvis det er hensigtsmæssigt og står i rimeligt forhold til arten, omfanget og sammensætningen af den virksomhed, instituttet udøver, skal bestyrelsen endvidere sikre, at instituttet har en risikostyringsfunktion, der fungerer uafhængigt.

5.1.8

Bestyrelsen skal tage stilling til udviklingen i pengeinstituttets organisation, såsom den interne revision, regnskabsfunktionen, EDB-organisationen, forsikringsforhold, retningslinier for forretningsgange samt relevante politikker, herunder en politik for hvis en nøglemedarbejder forlader pengeinstituttet.

5.1.9

Bestyrelsen er ansvarlig for og træffer beslutning om outsourcing af væsentlige aktivitets-områder.

Bestyrelsen er ansvarlig for den overordnede styring af pengeinstituttets it-sikkerhed og skal godkende en beredskabsplan, der sikrer, at pengeinstituttet kan videreføre driften og begrænse sit tab i tilfælde af alvorlige driftsforstyrrelser.

5.1.10

Bestyrelsen skal tage beslutning om oprettelse og nedlæggelse af filialer, udvidelse eller indskrænkning af forretningsområder samt køb, salg og pantsætning af fast ejendom samt tilknyttede- og associerede selskaber.

5.1.11

Bestyrelsen vedtager ændring af vedtægternes kapitalbestemmelse, jfr. vedtægternes § 2.

5.1.12

Bestyrelsen tager beslutning om modtagelse af ansvarlig kapital og vilkårene herfor.

5.1.13

Bestyrelsen har ansvaret for, at der rettidigt foretages lovpligtige anmeldelser til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og til Finanstilsynet.”

Endvidere indeholdt den nye forretningsorden følgende punkt 7.7 (bind 1, 2908):

” 7.7

Bestyrelsens medlemmer har pligt til at informere Finanstilsynet, hvis banken ikke opfylder solvenskravet, minimumskapitalkravet eller det fastsatte solvensbehov jfr. Lov om Finansiell virksomhed § 75.”

§ 70 INSTRUKS

Den 3. december 2004 vedtog bankens bestyrelse en § 70 instruks, som havde følgende ordlyd (bind 1, 67-76):

”1. INDLEDNING

- 1.1 Direktionen varetager den daglige ledelse af koncernen. Ved koncernen forstås **Bank 3** (Ny B1) samt alle datterselskaber og associerede selskaber.

I datterselskaber og associerede selskaber, hvor **Bank 3** har bevilget lån, kreditter, garantier eller lignende, og hvor der i aktionærkredsen optræder aktionærer uden tilknytning til den finansielle sektor, deltager direktionen hverken i den daglige ledelse eller i bestyrelsen. I datterselskaber og associerede selskaber, hvor direktionen optræder i bestyrelsen, deltager direktionen ikke i den daglige ledelse.

Direktionen udarbejder, under hensyntagen til Lov om finansiel virksomhed, Bank- og Sparekasseloven og Finanstilsynets vejledning i henhold til Lov om finansiel virksomhed § 71 de nødvendige retningslinier og bemyndigelser til koncernens enkelte afdelinger for den praktiske gennemførelse af de af bestyrelsen vedtagne retningslinier.

- 1.2 Koncernens daglige virksomhed omfatter ikke dispositioner, som efter koncernens forhold er af usædvanlig karakter eller størrelse, eller dispositioner, som uanset deres karakter eller størrelse i væsentligt omfang kan påvirke opgørelsen af koncernens solvens eller likviditet efter Lov om finansiel virksomhed kapitel 10 og **11**.
- 1.3 Dispositioner efter pkt. 1.2 skal forelægges den samlede bestyrelse til forudgående godkendelse, medmindre beslutningen ikke kan udskydes uden væsentlig ulempe for koncernens virksomhed. I sådanne tilfælde underrettes bestyrelsen uden ophold om den foretagne disposition.
- Til dispositioner, som skal besluttes eller godkendes af bestyrelsen, hører:
- ændringer i koncernens kapitalgrundlag
 - oprettelse/nedlæggelse af forretningsområder
 - oprettelse/nedlæggelse af filialer
 - større organisatoriske ændringer i koncernen
 - ændringer i koncernens forretningspolitik
 - offentliggørelse af regnskabsoplysninger
 - køb og salg af fast ejendom, medmindre handlerne sker med henblik på afvikling/nedbringelse af forud indgåede engagementer
 - gennemgang og godkendelse af budgetter på lang sigt og de væsentlige budgetter på kort sigt
 - revisionsrapporter
 - gennemgang og vurdering af større engagementer, samlet risiko og branchefordeling.
 - drøftelse og vedtagelse af forretningsgange og interne kontroller

- 1.4 Bestyrelsen skal orienteres om de af direktionen efter pkt. 1.1 fastlagte retningslinier og bemyndigelser, samt om væsentlige ændringer heri.
- 1.5 Direktionen er over for bestyrelsen ansvarlig for, at koncernen i sin daglige virksomhed opfylder kravene i Bank- og Sparekasseloven, Lov om finansiel virksomhed, Aktieselskabsloven samt øvrige for pengeinstitutter gældende bestemmelser. Direktionen skal inden for rammerne heraf sikre overholdelsen af de i denne instruks givne retningslinier.
- 1.6 Koncernens direktion kan videredelegere bemyndigelser, herunder bevillingsret til koncernens medarbejdere. Der skal i den forbindelse udarbejdes skriftlige instrukser til den enkelte medarbejder. Instruksen skal underskrives af den medarbejder, der modtager beføjelsen og den, der afgiver beføjelsen.
- 1.7. De i instruksen fastsatte grænser er gældende for den samlede koncern, herunder grænserne for kredit- og markedsrisici m.v. jfr. Lov om finansiel virksomhed §§ 124, 128 samt §§ 170 og 171.

2. KREDITINSTRUKS

- 2.1 Direktionen kan hver for sig bevilge lån, kreditter og garantier af enhver art i henhold til koncernens kreditpolitik, når debtors samlede engagement før fradrag ikke bringes op over kr. 15 mio..
I opgørelsen af debtors samlede engagement indgår foruden debtors eget engagement tillige engagementer med de med debitor forbundne kunder.
- 2.2 Direktionen fastlægger kreditpolitikken inden for rammerne af Lov om finansiel virksomhed kapitel 11 om midlernes anbringelse og likviditet.
Direktionens bevillingsret forudsætter, at det samlede engagement ikke er eller ved bevillingen bringes op over grænserne i Lov om finansiel virksomhed § 145.
- 2.3 Uanset bestemmelsen i pkt. 2.1 kan direktionen bevilge byggelån, med et beløb på op til kr. 7,5 mio..
Desuden kan der bevilges sags- og betalingsgarantier. Der kan således i samme sag udstedes en sagsgaranti på indtil kr. 7,5 mio. og en tilhørende betalingsgaranti på indtil kr. 7,5 mio..

Der er her tale om bemyndigelser udover den generelle bemyndigelse anført i pkt. 2.1. Den samlede maximale bevilling i et enkelt engagement er derfor kr. 37,5 mio., under forudsætning af at kr. 7,5 mio. vedrører bevilling af et byggelån, kr. 7,5 mio.

vedrører en sagsgaranti og kr. 7,5 mio. vedrører en betalingsgaranti.

- 2.4 Direktionen kan endvidere bevilge forhøjelser af de af bestyrelsen bevilgede eller godkendte lån, kreditter og garantier af enhver art. Den samlede forhøjelse af det enkelte engagement må dog ikke overstige 25% af det af bestyrelsen bevilgede eller godkendte beløb og må højst udgøre det i pkt. 2.1 nævnte beløb.
- 2.5 Såfremt et engagement indeholder rammebevillinger for finansielle instrumenter, indgår et "risiko beløb" på 10% af de tildelte rammer i det samlede engagement.
- 2.6 Frigivelse af sikkerhed uden tilsvarende nedbringelse af engagementet betragtes som en bevilling omfattet af denne kreditinstruks. Det samme gælder diskontering afveksler og bevilling af overtræk.
- 2.7 Koncernens direktion kan i presserende tilfælde, hvor bestyrelsens godkendelse ikke kan indhentes, foretage bevillinger, der bringer et engagement op over de i denne instruks nævnte maksimumsbeløb. Sådanne bevillinger skal forelægges bestyrelsen på det førstkommende bestyrelsesmøde efter bevillingen.
- 2.8 Direktionens bevillingsret ifølge denne instruks omfatter ikke de i Lov om finansiel virksomhed § 78 nævnte tilfælde.
- 2.9 Direktionen kan bortakkordere tilgodehavender på op til kr. 1 mio. af debtors samlede engagement opgjort efter pkt. 2.1.
- 2.11 Alle af direktionen foretagne enkeltbevillinger, der overstiger et beløb af kr. 500.000 samt akkorder, der overstiger et beløb af kr. 100.000, forelægges bestyrelsen til efterretning på førstkommende bestyrelsesmøde.
Desuden orienteres bestyrelsen om ubevilgede overtræk større end kr. 200.000.

3. INSTRUKS FOR RENTERISIKO OG FONDS

- 3.1 Direktionen fastlægger fondspolitikken inden for rammerne af Lov om finansiel virksomhed kapitel 11 om midlernes anbringelse og likviditet.
- 3.2 Koncernens samlede renterisiko må ved en ændring på 1 procentpoint i den effektive rente ikke overstige 15 % af koncernens basiskapital.

Renterisikoen opgøres efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsens bilag 3 (total renterisikoopgørelse) samt skemaerne FE 18-19 og KE 12-13 (FB 46-47 og KB 30-31). Ved beregning af denne renterisiko finder reglerne i Finanstilsynets kapitalbe-

kendtgørelse anvendelse. Endvidere anvendes de fradragsfaktorer for konverterbare obligationer, som er oplyst af Finanstilsynet. Indberetning til Finanstilsynet foretages i henhold til reglerne anført i regnskabsbekendtgørelsens bilag 3.

Til supplerung af de efter regnskabsbekendtgørelsens bilag 3 beskrevne regler anvendes ved beregning af renterisiko på koncernens pantebrevsbeholdning den i "Forretningsgang for beregning af renterisiko på pantebrevs beholdning" beskrevne metode (den interne metode). Koncernens samlede renterisiko beregnet efter den interne metode må ved en ændring på 1 procentpoint i den effektive rente ikke overstige 1 0% af koncernens basiskapital.

Ved vurdering af koncernens samlede renterisiko anvendes for pantebrevsbeholdningens vedkommende både den interne metode og metoden anført i regnskabs bekendtgørelsen. I forbindelse med offentliggørelse af halvårsregnskaber og årsregnskaber meddeles både renterisikoen opgjort efter den interne metode og renterisikoen beregnet i henhold til Finanstilsynets vejledning.

- 3.3 Inden for rammerne af 3.1 og 3.2 kan direktionen erhverve obligationer og heraf afledte instrumenter efter følgende retningslinier:
1. Børsnoterede danske obligationer (ikke erhvervsobligationer) samt heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 200% af koncernens basiskapital. Renterisikoen må ikke overstige +/- 5% af basiskapitalen.
 2. Danske erhvervsobligationer til en bogført værdi af højst 25% af koncernens basiskapital. Beholdningen af erhvervsobligationer i et enkelt selskab må ikke overstige 10% af basiskapitalen. Renterisikoen må ikke overstige +/- 5% af basiskapitalen.
 3. Børsnoterede udenlandske obligationer (incl. erhvervsobligationer) samt heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 10% af koncernens basiskapital. Renterisikoen må ikke overstige +/- 5% af basiskapitalen.
 4. Ikke-børsnoterede danske obligationer (ikke erhvervsobligationer) samt heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 0% af koncernens basiskapital
 5. Ikke børsnoterede udenlandske obligationer samt heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 0 % af koncernens basiskapital.

Børsnoterede udenlandske obligationer er defineret som obligationer noteret på en udenlandsk fondsbørs.

- 3.4 Inden for rammerne af 3.1 og 3.2 kan direktionen tage positioner i finansielle instrumenter baseret på renter efter nedenstående retningslinier:

Direktionen må tage positioner i finansielle instrumenter baseret på renter, hvor der ikke er en underliggende obligation, såfremt renterisikoen på disse finansielle instrumenter ikke overstiger +/- 5% af basiskapitalen - opgjort som under punkt 3.2. Hvis det finansielle instrument udelukkende anvendes til afdækning af en eksisterende renterisiko og således nedbringer den totale renterisiko, må det finansielle instrument have samme renterisiko, som den position der afdækkes. Dog må renterisikoen her ikke overstige 15%.

Direktionen må kun tage positioner i de typer af finansielle instrumenter baseret på renter, hvor der ikke er en underliggende obligation, hvis disse er anført på nedenstående positivliste:

- FRA'er
- Swap's

- 3.5 Direktionen kan erhverve omsættelige pantebreve til en samlet bogført værdi af højst 200% af koncernens basiskapital. Der kan maksimalt indkøbes og sælges porteføljer på kr. 30 mio. uden bestyrelsens godkendelse.

- 3.6 Direktionen kan erhverve og etablere omsættelige fordringer og forlig til en samlet bogført værdi på 100% af koncernens basiskapital. I denne grænse er inkluderet fordringer, som **FV** køber af **Bank 3**. Der kan maksimalt indkøbes og sælges porteføljer til en handelspris på kr. 20 mio. uden bestyrelsens godkendelse.

- 3.7 Direktionen kan, under samtidig hensyntagen til Lov om finansiel virksomhed §§145, 146 og 147, erhverve aktier og heraf afledte instrumenter efter følgende retningslinier:

1. Børsnoterede danske aktier og heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 15% af koncernens basiskapital, og
2. Børsnoterede udenlandske aktier og heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 5% af koncernens basiskapital, og
3. Ikke børsnoterede udenlandske aktier og heraf afledte finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 0% af koncernens basiskapital, og

4. Ikke-børsnoterede danske aktier og heraf afledte :finansielle instrumenter til en bogført værdi af højst 10% af koncernens basiskapital. I opgørelsen medregnes ikke anlægsaktier samt aktier i tilknyttede- og associerede selskaber.

Børsnoterede udenlandske aktier er defineret som aktier noteret på en udenlandsk fondsbørs. Anparter er i denne forbindelse ikke omfattet af reglerne for aktier.

Beholdningen af aktier og heraf afledte instrumenter i et enkelt selskab må ikke overstige 5% af koncernens basiskapital. Undtaget fra denne regel er anlægsaktier samt aktier i tilknyttede- og associerede selskaber.

Følgende finansielle instrumenter kan anvendes:

- terminsforretninger
- optioner
- futures
- Swap's

Ovennævnte finansielle instrumenter indgår i de anførte grænser for den pågældende aktietyper med et beløb svarende til forretningens markedsværdi på opgørelsestidspunktet.

- 3.8 Direktionen kan inden for rammerne af Aktieselskabslovens § 48, vedtægterne for **Bank 3** og den til bestyrelsen på generalforsamlingen givne bemyndigelse handle egne aktier.
- 3.9 Direktionen kan, inden for rammerne af Lov om finansiel virksomhed §§ 145 og 146 erhverve anparter efter følgende retningslinier:
- Danske anparter til en samlet bogført værdi af højst 30% af koncernens basiskapital.
 - Udenlandske anparter til en samlet bogført værdi af højst 30% af koncernens basiskapital.

4. UDLANDSINSTRUKS

- 4.1 Direktionen bemyndiges til - under hensyntagen til de af Danmarks Nationalbank fastsatte bestemmelser - at have positioner i valuta efter følgende regel:

Koncernens åbne nettopositioner (beregnet som Summen af de numeriske nettopositioner i hver enkelt valuta i henhold til Finanstilsynets kapitaldækningsopgørelse, valutaindikator 1) må samlet ikke overstige en beløbsgrænse svarende til 20% af koncernens basiskapital.

4.2 Direktionen kan inden for ovennævnte ramme indgå valutaterminsforretninger for **Bank 3's** egen regning til afdækning af en eksisterende valutarisiko på kundeengagementer. Modværdien af det samlede valutabeløb må maksimalt udgøre DKR 5 mio..

Det er ikke tilladt at indgå andre valutaterminsforretninger, herunder valutaterminsforretninger med spekulative formål, end ovennævnte.

5. LIKVIDITETSINSTRUKS

5.1 Direktionen fastlægger likviditetspolitikken inden for rammerne af Lov om finansiel virksomhed kapitel 11 om midlernes anbringelse og likviditet.

5.2 Direktionen kan samlet i indenlandske kreditinstitutter højst placere midler svarende til 100% af koncernens basiskapital. I hvert enkelt kreditinstitut kan højst placeres midler svarende til 20% af medkontrahentens basiskapital, dog højst 15% af koncernens basiskapital.

Bank 13 betragtes i denne forbindelse som et indenlandsk pengeinstitut.

5.3 Direktionen kan samlet i udenlandske kreditinstitutter højst placere midler svarende til 5% af koncernens basiskapital. I hvert enkelt udenlandsk kreditinstitut kan højst placeres midler svarende til 5% af medkontrahentens basiskapital, dog højst 2% af koncernens basiskapital.

5.4 Direktionen udarbejder til bestyrelsens godkendelse en oversigt, der angiver hvilke kreditinstitutter, koncernen må placere midler i, samt, afhængigt af løbetid og valuta, hvor store indeståender koncernen må have i hvert enkelt indenlandsk/udenlandsk kreditinstitut.

5.5 Koncernens samlede kortfristede gæld til inden- og udenlandske kreditinstitutter må ikke overstige 75% af koncernens basiskapital.

V12 A/S og **V13 A/S** er ikke omfattet af bestemmelsen.

6. RAPPORTERING TIL BESTYRELSEN

6.1 I henhold til Lov om finansiel virksomhed § 70 aflægger direktionen på hvert bestyrelsesmøde rapport om udviklingen i samtlige de grænser, som er anført i §70-instruksen.

Rapporteringen skal indeholde angivelse af udnyttelsen af den tildelte bevillings- og dispositionsret.

6.2 Direktionen aflægger på hvert bestyrelsesmøde rapport om udviklingen i koncernens kapitalberedskab og solvensprocent, herunder opgørelse vedrørende den ansvarlige lånekapital,

f.eks. udløbsdatoer og beløb samt om udviklingen i de beregnede tal for renterisiko, solvens og valutarisiko.

- 6.3 Direktionen fremlægger på hvert bestyrelsesmøde koncernens seneste perioderegnskab og budgetopfølgning med eventuelle afvigelser.
- 6.4 Direktionen forelægger til behandling på hvert bestyrelsesmøde de ansøgninger om lån, kreditter og garantier, som ikke kan bevilges af direktionen i henhold til kreditinstruksen.
- 6.5 Direktionen aflægger på hvert bestyrelsesmøde rapport vedrørende koncernens kreditrisici samt vedrørende forhold i forbindelse med kreditter, mellemværender, værdipapirer eller valuta, som har medført, eller som kan forudses at ville medføre væsentlige tab for koncernen.
- 6.6 Direktionen kan i presserende tilfælde overskride de i denne instruks anførte grænser under iagttagelse af gældende love og forskrifter.
Sådanne overskridelser forelægges bestyrelsen på førstkomende bestyrelsesmøde”

Af et notat 4. december 2004 fra [redacted] Vidne 38 (bind 1. 65) fremgår følgende vedrørende ændringerne i forhold til den tidligere udgave af instruksen:

”...

I kreditinstruksen er foretaget følgende ændringer:

- Direktionens overordnede bevillingsbeføjelse er ændret fra kr. 10 mio. til kr. 15 mio..
- Direktionens bevillingsbeføjelser vedrørende byggelån, sags/konverteringsgarantier og betalingsgarantier er ændret fra kr. 5 mio. til kr. 7,5 mio..
- Direktionens ret til at forhøje bevillingsgrænserne med indtil kr. 5 mio. i tilfælde af fuldgod sikkerhed er slettet, p.g.a. at reglen ikke kan administreres af bankens systemer og derfor ikke anvendes.

Forhøjelserne er godkendt af bestyrelsen på mødet den 22. november 2004.
...”

Der er i sagen fremlagt en oversigt over de ændringer der skete i § 70 instruksen i perioden fra december 2004 frem til bankens sammenbrud (bind, 1, 2691). I alt blev instruksen ændret 7 gange.

Den 14. oktober 2005 blev instruksen bl.a. ændret, således at der blev indsat bestemmelser om engagementer i [redacted] V20 A/S, herunder at engagementer med [redacted] V20 A/S indgik i

kunders samlede engagementer, at den administrerende direktør kunne bevilge engagementer i **V20 A/S** på op til 25 mio. kr., at 25 % reglen kunne benyttes, ligesom bevilling af engagementer kunne ske i presserende tilfælde. Alle bevillinger større end 5 mio. kr. skulle efterfølgende forelægges bestyrelsen til efterretning.

Ved en ændring af 22. maj 2006 ændredes bl.a. punkt 2.3, således at grænsen blev hævet fra 7,5 mio. kr. til 10 mio. kr. Bestemmelsen i 1. afsnit blev formuleret, således at direktionen uanset bestemmelsen i punkt 2.1 kunne bevilge byggelån og udlægskreditter i forbindelse med køb af fast ejendom med et samlet beløb på 10 mio. kr. I 2. afsnit blev beløbene på 7,5 mio. kr. ligeledes ændret til 10 mio. kr., mens beløbet på 37,5 mio. kr. blev ændret til 45 mio. kr.

Bestemmelsen i punkt 2.7 om lånebevilling i presserende tilfælde blev ændret, således at bevilling skulle forelægges bestyrelsen til efterbevilling på det førstkommande bestyrelsesmøde og ikke som tidligere blot til efterretning. Endvidere blev punkt 2.12 om efterretningssager ændret, således at den fik følgende ordlyd (bind C, 3618):

” 2.12. Efterretningssager

Alle af direktionen i **Gl. B1** foretagne enkeltbevillinger, der overstiger et beløb af kr. 1 mio. forelægges bestyrelsen til efterretning på førstkommande bestyrelsesmøde.

Dog gælder for sagsgarantier, at bestyrelsen kun orienteres om foretagne bevillinger af sagsgarantier, hvor kunden får et provenue, hvis sagsgarantien er større end kr. 5 mio.. Sagsgarantier uden provenue forelægges for bestyrelsen, når bestyrelsens bevilling eller efterbevilling er påkrævet.

Akkorder, der overstiger et beløb af kr. 100.000, forelægges bestyrelsen til efterretning hvert halve år opgjort pr. 30.6. og pr. 31.12.. Desuden orienteres bestyrelsen om ubevilgede overtræk større end kr. 200.000.”

Ved en ændring af 30. oktober 2006 blev grænsen i instruksens pkt. 3.5 for direktionens tilladelse til at købe og sælge pantebrevsporteføljer hævet fra 30 mio. kr. til 50 mio. kr.

Der er i sagen fremlagt oversigter over bestyrelsesbevillinger i årene 2005 til 2008, fordelt efter antal på de enkelte bestyrelsesmøder i banken og efter type, herunder ordinære bevillinger meddelt af bestyrelsen, § 78-bevillinger, presserende bevillinger til efterretning og øvrige bevillinger til efterretning (bind 4, 47-52). Parterne er ikke enige om, hvorvidt oversigterne er retvisende.

Ifølge oversigterne var der i 2005 25 ordinære bestyrelsesbevillinger, 10 § 78-bevillinger og 44 presserende bevillinger til efterretning. Derudover var der 1131 bevillinger til efterretning.

I perioden fra den 1. januar 2006 til den 22. maj 2006, hvor § 70-instruksen blev ændret, var der 2 ordinære bestyrelsesbevillinger, 5 § 78-bevillinger og 58 presserende bevillinger til efterretning. Derudover var der 497 bevillinger til efterretning. I den resterende del af 2006 var der 1 ordinær bestyrelsesbevilling, 4 § 78-bevillinger og 135 presserende bevillinger til efterbevilling. Derudover var der 272 bevillinger til efterretning.

I 2007 var der 1 ordinær bestyrelsesbevilling, 10 § 78-bevillinger og 200 presserende bevillinger til efterbevilling. Derudover var der 629 bevillinger til efterretning.

I 2008 var der 6 ordinære bestyrelsesbevillinger, som alle blev meddelt på bestyrelsesmøder i oktober og november, 3 § 78-bevillinger og 167 presserende bevillinger til efterbevilling. Derudover var der 603 bevillinger til efterretning.

BANKENS FORRETNINGSGANGE

Banken havde et omfattende sæt forretningsgange, hvoraf navnlig dele af punkt 2 om kunder/engagementer og punkt 3 om kreditområdet er af betydning for denne sag.

Forretningsgangenes regler om LEO (Låne- og EngagementsOvervågning) sagsbehandling er særskilt beskrevet neden for.

Kunder og engagementer

Af punkt 2.3.14.1.4 om segmentering af erhvervskunder (bind 1, 653-656) fremgår bl.a.:

”1. Formål og afgrænsning

Forretningsgangens formål er:

- at sikre en ensartet klassificering af erhvervskunder
- at give retningslinier til hvordan erhvervskunderne skal klassificeres

Forretningsgangen indeholder:

- en oversigt over klasserne
- en beskrivelse af reglerne vedr. de enkelte klasser

Forretningsgangen indeholder ikke tastevejledninger, der er dog oprettet links til relevante vejledninger.

2. Regler

Erhvervskunder opdeles i 3 klasser:

erhverv klasse 1
erhverv klasse 2
erhverv klasse 3

Opdelingen af erhvervskunder på de 3 klasser skal ske efter klare kriterier. Men det er ikke muligt af lave en komplet beskrivelse af en klasse-1, klasse-2 og klasse-3 kunde. En vurdering af den kundeansvarlige er nødvendig.

Giver vurderingen af de primære kriterier en klar fornemmelse af, hvilken klassificering kunden skal have, vurderes de sekundære kriterier ikke. Giver vurderingen af de primære kriterier ikke en klar fornemmelse af, hvilken klassificering kunden skal have, vurderes de sekundære kriterier.

De kriterier erhvervskunder skal vurderes på er følgende:

Primære kriterier (primær vægt):

- indtjening (efter indehaverløn ift. omsætning)
- konsolidering
- egenkapital ift. balancen
- aktivernes sammensætning
- ejerens erhvervsmæssige erfaringer

Sekundære kriterier (sekundær vægt):

- generationsskifteovervejelser
- familieforhold
- hvordan klarer virksomheden sig ift. branchen
- virksomhedens overholdelse af forpligtelser
- virksomhedens ry

De enkelte kriteriers indvirkning på klassifikationen fremgår af nedenstående:

	Klasse 1	Klasse 2	Klasse 3
Primære kriterier:			
Indtjening før skat ift. omsætning (efter anslået indehaverløn på kr. 250.000,- pr. person	> 7%	> 3%	<3%
Konsolidering	positiv	0	negativ
Egenkapital ift. balance	> 20%	> 10%	< 10%
Aktivernes sammesætning	I vurderingssituationen peger let omsættelige aktiver på en bedre klassificering, mens svært omsættelige aktiver peger på en lavere klassificering.		
Ejer-erfaringer	Meget branche-erfaring peger på en bedre klassificering, mens lidt erfaring peger på en lavere klassificering.		
Sekundære kriterier:			
Generationsskifteovervejelser	I de situationer hvor disse overvejelser er nødvendige, peger gennemtænkte overvejelser på en bedre klassificering, mens usikkerhed peger på en lavere klassificering.		
Familieforhold	Ordnede familieforhold peger på en bedre klassificering, mens uro peger på en lavere klassificering.		
Resultat ift. branche	Resultater under branche-niveau peger på en lavere klassificering.		
Virksomhedens overholdelse af forpligtelser	Såfremt virksomheden ikke tidligere har overholdt forpligtelser peger dette på en lavere klassificering.		
Virksomhedens ry	Et godt ry peger på en bedre klassificering, mens et dårligt ry peger på en lavere klassificering.		

Det siger sig selv, at de enkelte kriterier sjældent peger på en entydig klassificering. I denne situation er en afvejning og vurdering nødvendig. Denne afvejning og vurdering er nødvendig i de fleste lånesager.

Eksempelvis kan en virksomhed godt klassificeres som en klasse-1 kunde, såfremt indtjeningen er særdeles god og egenkapitalen spinkel.

En klassificering nødvendiggør naturligvis, at banken har regnskabsindsigt, hvilket også er en et krav fra bankens side. Kundens klassificering revurderes i forbindelse med modtagelse af regnskab / afholdelse af regnskabsmøde.

Begrundelsen for kundes klassificering indtastes i LEO Sagsbehandling under "Engagementsstrategi og vilkår". I begrundelsen skrives, hvorfor kunden har fået den aftalte rente, dette skal også forklares kunden.

...

4. Kontrol

Den kundeansvarlige skal kontrollere at der er overensstemmelse mellem kundens klassificering i selskabsoplysninger/personoplysninger og rentestamtsatserne på kundens konti.

5. Ansvar

Den kundeansvarlige har ansvaret for:

- at de nævnte kriterier vurderes
- at kundens klassificering tilrettes i selskabsoplysninger/personoplysninger, på kontiene og i LEO Sagsbehandling
- at kundens klassificering vurderes ved hvert regnskabsmøde, og at begrundelsen for klassificeringen skrives i LEO Sagsbehandling
- at der er overensstemmelse mellem kundens klassificering i selskabsoplysninger/personoplysninger og renten på kontoaftalerne. Er der ikke overensstemmelse, skal der udarbejdes elektronisk renteafvigelsesblanket”

I en senere udgave blev bestemmelsen ændret, således at erhvervskunder skulle opdeles i 4 kategorier, klasse 1+, klasse 1, klasse 2 og klasse 3.

Under punkt 2.3.15.2 om kaution hedder det bl.a. (bind 1, 671, 673 og 676):

”1. Formål

Formålet med kaution er, at der stilles sikkerhed for et lån, en kredit eller en bestemt del af et engagement.

Ved kaution forstås en indeståelse for, at en anden end låntager opfylder forpligtelsen, hvis låntager ikke kan betale gælden.

2. Regler

I forbindelse med sikkerhed for et lån foretrækker banken, at der etableres pant frem for kaution. Årsagen til dette er, at situationens alvor hurtigere går op for en pantsætter, der hele tiden er uden rådighed over det pantsatte, frem for en kautionist, der ofte har glemt sin kautionsforpligtelse, når denne bliver gjort effektiv.

Banken modtager helst ikke nye kautioner fra ældre mennesker, der ikke har andre værdier end en gældfri bolig.

Kaution for et lån, hvor det vurderes at debitor ikke har evnen og/eller viljen til at tilbagebetale lånet, kan ikke hindre et afslag.

Banken bør ikke medvirke til ydelse af lån mod kaution, hvor kautionsforpligtelsen står i misforhold til kautionistens økonomi, og der bør udvises særlig tilbageholdenhed, hvor kautionisten har en almindelig eller beskedent økonomi.

...

Ovennævnte regler er gældende for kaution for både privat og erhvervsengagementer. Nedenstående regler er opdelt efter erhverv og privat.

Erhvervs kaution: ved erhvervsmæssig sammenhæng mellem låntager og kautionist. F.eks. hvor anpartshaver kautionere for anpartsselskabet. Hvis anpartshavers gamle mor stiller kaution vil kautionen blive omfattet af reglerne om privat kaution.

...

Erhverv

Det er som nævnt mulig at kautionere for en enkelt konto (lån eller kredit) eller for et bestemt beløb. Ved erhvervs kautioner må kautionsforpligtelsen godt overstige maks. på en konto. F.eks. må der gerne laves en beløbskaution på kr. 100.000,- vedr. en kunde der har 2 kreditter på hver kr. 50.000,-. Er kautionen begrænset til én konto, kan kautionisten selvfølgelig ikke komme til at hæfte for mere end restgælden på denne konto. Hver gang låntager indbetaler på kontoen, bliver kautionistens hæftelse formindsket. Er kautionen begrænset til et bestemt beløb, kan kautionisten ikke komme til at hæfte for mere end dette beløb. De indbetalinger låntager foretager, bliver først brugt til at dække den usikrede del af engagementet.

Ved erhvervs kautioner kan der kautioneres for gammel gæld. Men kautionisten skal skrive under på, at der kautioneres for gammel gæld. Denne oplysning skal fremgå af kautionsaftalen.

Ved kaution, skal kautionisten underskrive en kautionserklæring. Endvidere skal kautionen fremgå af gælds brevet, og både låntager og kautionist skal have udleveret en kopi og underskrive gælds brevet.

...”

Under punkt 2.5.2 om arbejdsgang for engagementsgennemgang er det bl.a. anført (bind 1, 922-924):

”Engagementsgennemgangens forløb

1. Den enkelte kundesagsbehandler skal løbende observere sine kunder og notere sig eventuelle problemer.
2. Tidsplan fastlægges og udsendes sammen med en vejledning af kreditkontoret ved hver engagementsgennemgang.
3. Kreditkontoret udsender ajourførte observationslister til afdelingerne (pr. ultimo kvartalet i årets 2 første kvartaler, en tilrettet liste pr. 30.9. samt en liste pr. ultimo året).
4. Afdelingerne udarbejder materiale og indsender det til kreditkontoret inden en given frist, dog kun 2 gange årligt.
5. Kreditkontoret gennemgår det indsendte materiale, hvorefter hensættelserne fastlægges evt. i samråd med de enkelte afdelinger.
6. Kreditkontoret afleverer materialet til intern revision (kun vedrørende listen pr. 30.9.)
7. De endelige hensættelser fastsættes af kreditkontor og direktionen.
8. Hensættelserne godkendes af revisionen.

9. Kreditkontoret afleverer de endelige hensættelser til regnskabsafdelingen (2 gange årligt, til halvårs- og årsregnskabet).
10. Samtidig afstemmes afskrevne tab af kreditkontoret pr. ultimo hvert kvartal.

De udsendte observationslister omfatter afdelingens observationsengagementer fordelt på kundeansvarlig medarbejder.

Afdelingerne supplerer med nye engagementer, som er blevet nødlidende siden sidste gennemgang eller har begyndende nødlidende tendenser.

Engagementer, som kreditkontor eller intern revision har ønsket behandlet, skal gennemgås i afdelingerne på samme måde som de øvrige engagementer.

Kundevurdering

Ved engagementsgennemgangen skal hver enkelt kundeansvarlige vurdere sine kunder med henblik på at afgøre, om kunden skal indgå på observationslisten.

Under afsnittet "Kunder omfattet af engagementsgennemgangen/ observationslisten" er anført 7 kriterier for optagelse på observationslisten. Heraf er de 4 objektive og skal derfor ikke vurderes af kundeansvarlige. Hvis blot et af de 4 kriterier er til stede skal kunden indgå på observationslisten.

Se afsnit 2.5.1. Kunder omfattet af engagementsgennemgangen/ observationslisten.

Medarbejderen skal vurdere om kunden er nødlidende, og om afdelingen vil foreslå en hensættelse. Vurderingen heraf er nærmere beskrevet i følgende afsnit:

Se afs. Kunder/ 2.6.1. Politik for nødlidende engagementer

Se afs. Kunder/ 2.6.2. Faresignaler/ begyndende nødlidende engagementer

Registrering i LEO

Alle oplysninger som indgår i vurderingen af kunden skal være ajourførte og så nye som muligt.

Årlig engagementsgennemgang kan delvis ajourføres automatisk.

Engagementsoplysninger hentes med knappen **hent engagementsoplysninger**. Vær opmærksom på, at oplysningerne hentes fra engagementsoversigten, hvorfor denne skal ajourføres først. Hensættelse pr. 30.06.2004 hentes automatisk, hvis den er anført korrekt under engagementsudvikling.

Husk også at udfylde rubrikken "risikokategori" med A- eller B-hensættelse og E for erhverv og P for privat. Beskrivelse af de forskellige risikoklasser fremgår af forsiden på observationslisten.

Under **Afdelingens kommentarer** anføres relevante og aktuelle kommentarer og vurderinger. Er der vedlagt fyldestgørende materiale, henvises blot til dette.

Argumentation for foreslåede ændringer skal også beskrives under **Afdelingens kommentar**.

Eksisterende hensættelse skal være anført i feltet **Hensat**.

Bemærkninger i forbindelse med årlig engagementsgennemgang skal være daterede og med initialer (relevant ved skift af sagsbehandler). **Bemærk:** de nyeste bemærkninger skal stå øverst.

For erhvervsengagementer bør argumenter og konklusioner primært tage udgangspunkt i:

- Egenkapitalforhold
- Konsolidering
- Sikkerheder
- Fremtidige rammer for engagementet, herunder evt. handlingsplaner.

For privatkundeengagementer bør argumenter og konklusioner primært tage udgangspunkt i:

- Rådighedsbeløb (hvis beregningsmetode afviger fra forretningsgang, skal redegøres for afvigelser)
- Antal personer i husstand
- Sikkerheder
- Formueforhold
- Fremtidige rammer for engagementet, herunder evt. handlingsplaner.

Under privat personprofil skal antallet af hjemmeboende børn altid anføres. Antal børn indgår i vurderingen af om familiens rådighedsbeløb er tilstrækkeligt.

Rådighedsbeløbet skal være beregnet efter gældende regler. Dette skal sikre, at det oplyste rådighedsbeløb kan indgå i vurdering af risikoen på kunden og i vurderingen af en evt. hensættelse.

Ved erhvervsengagementer skal seneste regnskabstal fremgå af regnskabsanalysen med beregning af økonomiske nøgletal og kommentarer hertil.

Ved oprettelse af hensættelser og ændringer af eksisterende hensættelser skal årsagen anføres ved engagementsgennemgangen. Begrundelsen anvendes til vurdering af om årsagen til hensættelsen stadig er til stede ved en senere gennemgang, og om hensættelsen står i et rimeligt forhold til den oplyste begrundelse.

Se afs. Tastevejledninger/ 4.3. LEO sagsbehandling.

...”

I punkt 2.6.1 om politik for nødlidende engagementer hedder det bl.a. (bind 1, 932):

”Kundeansvarlig sagsbehandler skal ved en tæt opfølgning af kundeforholdet og i nær kontakt med kunden afgrænse og erkende problemer så tidligt som overhovedet muligt.

Ved en aktiv indsats fastholdes kunden på sin forpligtelse, og der opstilles operationelle handlingsplaner for at sikre minimalt tab til gavn for kunden og banken.

Banken skal til enhver tid sikre det retsgrundlag, der skal til, for til stadighed at kunne afkræve kunden det skyldige beløb. Dette gælder også i de tilfælde, hvor der ikke er indgået og overholdt en aftale om afvikling af et nødlidende engagement,

Når et engagement vurderes som værende nødlidende eller med begyndende nødlidende tendenser, skal sagsbehandler foretage en behandling af engagementet for at medvirke til løsning af kundens problemer og mindske bankens tabsrisiko.

Da valget af den rette behandling er afhængigt af kundens situation, er det vigtigt at denne vurderes korrekt.

Hvis der opstår situationer, hvor kreditkontorets øjeblikkelige hjælp er nødvendig, kontaktes kreditkontoret straks, og det videre forløb aftales.

...

Når banken een gang har haft tab på en kunde, kan denne ikke fortsætte som kunde eller igen blive kunde i banken, med mindre dette sker i direkte forbindelse med akkordering ved en rekonstruktion, hvor banken vælger at lade engagementet fortsætte.

..."

Om faresignaler/begyndende nødlidende engagementer hedder det i forretningsgangenes punkt 2.6.2 bl.a. (bind 1, 936-938):

”Løbende overvågning

I forbindelse med den løbende sagsbehandling og overvågning af bankens engagementer, er det vigtigt at holde øje med ændringer, der indtræffer i forhold til det oprindeligt aftalte eller bevilgede.

Endvidere er det vigtigt at være opmærksom, såfremt indleveret regnskabsmateriale eller lignende gør, at engagementet skifter karakter.

Ved konstatering af sådanne ændringer og/eller konstatering af faresignaler, skal der ske en revurdering af kundens kreditværdighed med henblik på iværksættelse af eventuelle forholdsregler, således at bankens risiko minimeres.

Såfremt det konstateres, at en debtors evne eller vilje til afvikling af et engagement ikke længere er til stede, eller at dette vil indtræffe inden for den nærmeste fremtid, skal engagementet betragtes som nødlidende.

Et nødlidende engagement defineres derfor som: et engagement, hvor kundens evne og/eller vilje ikke længere er til stede for indfrielse/ afvikling af engagementet.

Et videre kundeforhold er derfor tvivlsomt i et nødlidende engagement.

Kunder, der ikke længere har vilje eller evne til afvikling fastholdes altid på deres forpligtelse.

Det er den enkelte sagsbehandler, der bærer ansvaret for konstateringen af ændringerne.

Faresignaler

I det følgende er nævnt forhold, som indikerer at engagementet enten er nødlidende eller har begyndende problemer.

Det skal overvejes om situationen er permanent eller af forbigående karakter. Permanente problemer vil oftest bevirke, at engagementet vurderes som nødlidende. Også midlertidige problemer kan give anledning til en varig forringelse af kundens afviklingsmuligheder.

Tilstedeværelsen af et eller to af disse faresignaler betyder ikke nødvendigvis, at engagementet er nødlidende, men hvis blot et faresignal optræder i et engagement, skal situationen overvejes.

Jo flere faresignaler, der er tilstede i engagementet, jo større er risikoen for alvorlige problemer og dermed for forøgelse af bankens tabsrisiko.

Flere af nedenfor nævnte forhold er af en sådan karakter, at tilstedeværelse af blot et af disse er tilstrækkeligt til, at engagementet er nødlidende i alvorlig grad og en hensættelse påkrævet.

Generelt gælder følgende hovedregler for vurdering af engagementer og dermed registrering på observationslisten med eller uden hensættelse:

- Er **et** af punkterne anført under **2. Faresignaler** til stede overvejes registrering på observationslisten.
- Er **to** af punkterne anført under **2. Faresignaler** til stede skal engagementet på observationslisten og hensættelse overvejes.
- Er **tre eller flere** af punkterne anført under **2. Faresignaler** til stede skal engagementet på observationslisten, og der indstilles en hensættelse svarende til blanco.
- Er **et eller flere** af punkterne anført under **3. Højrisiko faresignaler** til stede skal engagementet på observationslisten, og der indstilles en hensættelse svarende til blanco.

De ovennævnte hovedregler betyder ikke, at hvis et engagement ikke opfylder ovennævnte kriterier, må det ikke behandles som nødlidende. Hvis sagsbehandler vurderer engagementet som nødlidende/ problematisk, skal det behandles som nødlidende.

Private engagementer

1. Årsager til faresignaler (milde faresignaler)	
1	manglende, ringe eller faldende indkomst
2	svingende indkomst
3	hyppigt skiftende arbejdspladser
4	arbejdsløshed
5	personlige problemer fx sygdom, skilsmisse/ ophør af samliv
6	manglende kommunikation
7	samfundsskabte årsager, fx rentestigninger, skatte- og afgiftsændringer, større virksomhedslukninger i lokalområdet
2. Faresignaler, hvor stram styring og rådgivning kan mindske tabsrisikoen	
1	gentagne låneforhøjelser til inddækning af overtræk
2	stigende samlet engagement med banken
3	manglende afviklingsevne
4	stigende gældssætning/gældsprocent
5	negativ egenkapital/ formue - insolvens
6	negativ konsolidering
7	meget lavt rådighedsbeløb
3. Højrisiko faresignaler	
1	truende tvangsauktion
2	udlæg i ejendom m.v.
3	restancer hos kreditforeninger
4	svig m.v.
5	notering i Ribers
6	verserende retssag med tabsrisiko for banken og med debitor som part

Erhvervsengagementer

1. Årsager til faresignaler (milde faresignaler)	
1	manglende eller ringe overskud og lille kapitalandel ved investeringer
2	utilstrækkelig driftsledelse (målt på diverse nøgletal for de enkelte brancher)
3	strukturelt ramt, fx landbrug, detailhandel
4	manglende kommunikation
5	brancheproblemer
6	samfundsskabte årsager, fx rentestigninger, skatte- og afgiftsændringer, jordpriser, EU-reformer, markedssituationen m.v.
2. Faresignaler, hvor stram styring og rådgivning kan mindske tabsrisikoen	
1	gentagne låneforhøjelser til inddækning af overtræk
2	stigende engagement med banken, som ikke er p.g.a. investeringer eller stigende aktivitet som følge af stigende konjunkturer
3	manglende afviklingsevne og manglende/ ringe regnskabsmæssig likviditet
4	stigende gældssætning/gældsprocent
5	negativ konsolidering
6	negativ egenkapital/ insolvens
7	negative revisionspåtegninger, ulovlige regnskabsforhold og rod i regnskaber
3. Højrisiko faresignaler	
1	truende tvangsauktion
2	udlæg i ejendom m.v.
3	restancer hos kreditforeninger
4	svig m.v.
5	notering i Ribers
6	verserende retssag enten af principiel karakter eller med tabsrisiko for banken og med debitor som part (miljø, rådgivningsansvar, erstatningskrav mod entreprenører og håndværkere)

...”

Kreditområdet

Forretningsgangens punkt 3 vedrører kreditområdet. Af punkt 3.1.1 (Bind 1, 88) om formålet med forretningsgangene fremgår:

”Forretningsgangens formål er at medvirke til sikring af:

- at bankens udlånspolitik respekteres og retningslinier for udlån overholdes, herunder bestyrelsens instruks til direktionen i henhold til Lov om finansiel virksomhed § 70.
- at gældende lovgivning overholdes.

Forretningsgangens formål er endvidere at medvirke til følgende:

- at belyse et udlåns behandling fra kundens henvendelse til kontoens ophør.
- at give bankens medarbejdere kendskab til regler og retningslinier for udlånsområdet.
- at give bankens kunder en ensartet behandling.

- at de enkelte udlånsprodukter anvendes og behandles korrekt.
- at de modtagne sikkerheder er tilstrækkelige, værdisættes ud fra samme vurderingsprincipper og registreres korrekt. Samt at de fornødne sikringsakter er foretaget.
- at bevillinger sker forsvarligt efter bankens bevillingsprocedure.
- at arbejdsgange for udlån er klarlagt, herunder at registrering af etablering, ændring og ophør af udlån sker korrekt.
- at kontroller omkring udlånsområdet er tydelige og tilstrækkelige for en forsvarlig kontrol af området. Herunder at fejl konstateres og rettes.
- at ansvaret for området er placeret. Dette gælder både det overordnede ansvar for området som helhed, som ansvaret for udførelse af de enkelte procedurer i behandlingen af et udlån.
- at sikre at relevante og påkrævede oplysninger om udlån rapporteres til rette vedkommende.
- at sikre at overtrædelser af retningslinier givet i forretningsgangen konstateres og indberettes.”

Under punkt 3.1.2 om afgrænsning er det bl.a. anført (bind 1, 89):

”Forretningsgangen omhandler alle typer udlån, kreditter, realkreditlån og garantier, som udbydes af banken. Samt udstedte og købte pantebreve. Disse betegnes under ét som udlån.
Mellemværender med andre kreditinstitutter og koncerninterne selskaber samt bevilling af rammer til valutaterminsforretninger er behandlet særskilt i selvstændige forretningsgange.
...”

Forretningsgangenes punkt 3.2.3 omhandler bankens interne generelle regler og politik for udlån og kreditter. Under punkt 3.2.3.1.1 med overskriften ”Bankens overordnede kreditpolitik” er det bl.a. anført (bind 1, 116):

”Kreditpolitik

Bank 3's politik for udlån og kreditter (kreditpolitik) skal til enhver tid ligge indenfor rammerne af bankens overordnede målsætning, som er givet i bankens vedtægter.

Vedtægternes §1 stk.3 siger:

”Selskabets formål er at drive pengeinstitutvirksomhed, herunder varetagelse af funktioner i forbindelse med omsætning af penge, kreditmidler og værdipapirer og dermed forbundne serviceydelser.”

Desuden skal kreditpolitikken respektere grænserne givet i Lov om finansiel virksomhed § 145, såvel som øvrige restriktioner, som måtte blive pålagt banken af andre myndigheder så som Finanstilsynet, EU og Danmarks Nationalbank, alt under hensynstagen til de samfundsmæssige forhold.

Grænser for kreditpolitikken er endvidere givet i bestyrelsens instruktion til direktionen iflg. Lov om finansiel virksomhed § 70.

Bankens långivning skal altid følge pengeinstituttets interne regler og politikker for udlån og kreditter samt de lovbundne regler, der findes på området. Enhver sagsbehandling skal derfor ske i henhold til bankens kreditpolitik.

Målsætning

Bankens kreditpolitik kan konkretiseres ved følgende målsætning:

- at der sker en afbalancering mellem bankens vækst og tabsrisiko.
- at føre en kreditpolitik, som minimerer bankens risiko og samtidig maximerer bankens indtjening.
- at medvirke til en positiv udvikling i lokalområdet, hvilket indebærer at bankens primære udlån skal ske til lokalområdet.
- at banken gennem internetfilialer og samarbejdspartnere indenfor finanssektoren udvider kundeporteføljen og markedsområdet på risikomæssigt og indtjeningsmæssigt tilfredsstillende måde.
- at banken ved anbringelse af likviditet gennem handel med pantebreve forøger indtjeningen, kundeporteføljen og markedsområdet på risikomæssigt forsvarlig måde.
- at banken gennem saglig kunderådgivning og et tilstrækkelig stort udvalg af lånetyper kan dække kundernes finansieringsbehov.
- at banken gennem sin rente- og gebyrpolitik til enhver tid optimerer indtjeningen under hensynstagen til markedsforholdene.
- at opretholde bankens konkurrencedygtighed.
- at bankens placering af udlån er i overensstemmelse med "god forretningsskik" og etik.

...”

Punkt 3.2.3.1.2.2 (bind 1, 121) har overskriften ”Bankens geografiske markedsområder”, og heri hedder det:

”Markedsområder

Banken tilbyder udelukkende lån og kreditter fra afdelinger beliggende i Danmark og på det danske finansmarked. Dette udelukker ikke, at danske kunder som enten har afdelinger i udlandet eller som flytter til udlandet kan opnå eller bevare et engagement med banken, tilknytningen til det danske marked skal blot bevares.

Iflg. bankens målsætning opdeles bankens markedsområde geografisk. Disse defineres således:

Primære markedsområde:

Bankens primære markedsområde er lokalområdet.

Lokalområdet defineres som følgende kommuner:

- Fjerritslev,
- Brovst,
- Aabybro,
- Hanstholm,
- Thisted,
- Løgstør.

På det primære marked har banken som hovedregel kendskab til den enkelte kunde og dennes personlige forhold og økonomi. På lokalområdet tilbydes produkter med tilknyttet udstrakt kunderådgivning og service. Bankens udlån skal tilstræbes at falde indenfor det primære markedsområde.

Sekundære markedsområde:

Bankens sekundære markedsområde er hele landet incl. Grønland. Dette markedsområde er primært mål for udlån via bankens internetfilial, ved udlån gennem andre finansielle samarbejdspartnere og ved udlån gennem handel med pantebreve. På det sekundære marked er bankens kendskab til den enkelte kunde meget begrænset. På dette marked kan tilbydes produkter med et lavere niveau af rådgivning og service end i lokalområdet. Ligeledes er renten ved udlån som udgangspunkt højere på dette markedsområde.”

Om udlåns- og engagementsstørrelse er det i punkt 3.2.3.1.2.5 (bind 1, 125) anført:

” Størrelsen af bankens udlån er begrænset af følgende:

- Intet engagement med en enkelt kunde eller flere indbyrdes forbundne kunder må overstige 25% af bankens ansvarlige kapital.
- Banken må ikke engagere sig i et enkelt engagement eller flere indbyrdes forbundne engagementer, som på oprettelses tidspunktet overstiger 10% af bankens ansvarlige kapital. Dette medvirker til sikring af, at et erhvervsengagements størrelse ikke kan true bankens eksistens.
- Maximalt 5 engagementer (excl. pantebrevsengagementer) må overstige 10% af bankens ansvarlige kapital. Engagementer større end 10% skal som hovedregel indberettes til Finanstilsynet hvert kvartal.
- Det samlede beløb af engagementer større end 10% af bankens ansvarlige kapital må ikke overstige 800% af bankens ansvarlige kapital. Dette er incl. pantebrevsengagementer.
- Ved større enkelt engagementer udenfor bankens primære markedsområde, bør kravene til sikkerhedstillelsen normalt skærpes. Større engagementer er i denne forbindelse engagementer, som overstiger kr. 3 mio..
- Der kan erhverves/udstedes omsættelige pantebreve til en samlet bogført værdi på maksimalt 175% af bankens ansvarlige kapital.
- Størrelsen og sammensætningen af engagementer/udlån og pantebrevsbeholdninger skal være på en sådan måde, at bankens samlede renterisiko beregnet efter Finanstilsynets Kapitaldækningsbekendtgørelse og incl. fonds ikke overstiger 8% af bankens ansvarlige kapital.

Desuden skal et engagements størrelse og afviklingsperiode tilpasses kundens situation og finansieringsbehov. D.v.s. at der skal være en begrundet forventning om, at kunden kan afvikle engagementet planmæssigt.”

I punkt 3.2.3.1.2.7 om kundetype og kundens risikoprofil hedder det bl.a. (bind 1, 127-130):

”Kundetype

I lokalområdet er kunderne gerne mindre- og mellemstore virksomheder, gode landbrug og solide privatkunder.

I det sekundære markedsområde er det primært privatkunder, som banken henvender sig til, men også virksomheder kan opnå lån.

Der skelnes mellem erhvervs- og privatkunder.

Erhvervskunder defineres som selvstændige eller virksomheder med regnskabs- og/eller bogføringspligt, og følgende kan nævnes:

- Enkeltmandsfirmaer, herunder landbrug
- Interessentskaber
- Landbrug
- Aktieselskaber
- Anpartsselskaber
- Andelsselskaber
- Foreninger og institutioner, som driver virksomhed
- Offentlige institutioner og virksomheder
- Direktører og bestyrelsesmedlemmer i ovennævnte virksomheder, samt eventuelle ægtefæller og samlever.

Privatkunder defineres som

- Personer hvis primære indkomst stammer fra et ansættelsesforhold, overførselsindkomst eller lign.. En kunde, som har en mindre indtægt fra selvstændig virksomhed, betragtes som privatkunde, så længe der ikke er regnskabs- og/eller bogføringspligt.
- Foreninger m.v., som ikke driver virksomhed - f.eks. idrætsforeninger.

Kundens hjemsted

Det skal afgøres om kunden har hjemsted indenfor bankens primære eller sekundære markedsområde. Kunden kan som hovedregel tilbydes de produkter, som er tilknyttet det relevante marked.

Ved en tilknytning til det primære marked f.eks. tidligere bopæl i området kan kunden betragtes som tilhørende dette marked.

Kundens risikoprofil

Hvilke låntyper der kan tilbydes en kunde er afhængig af flere faktorer. En nøje analyse af kundens finansieringsbehov og risikoprofil er en forudsætning for, at nå til en korrekt vurdering, og dermed at lånet ydes med den mindste risiko for banken og med den største tilfredshed for kunden.

Kundens risikoprofil dannes efter vurdering af mange aspekter vedrørende kunden.

Der skal ske en vurdering af følgende områder:

- Kundeprofil - kundens personlige egenskaber m.v. - ved virksomheder ledelse, erfaring, moral m.v. - klar skelnen mellem virksomheder og private - afviklingsvilje.
- Kundens økonomi - sikkerheder- afviklingsevne og -vilje.
- Kundens branche - hvilke brancher der er risikable og derfor bør undgås eller medføre øgede krav til sikkerheder.

Tilsammen giver vurdering af disse faktorer kundens person/virksomhedsprofil eller samlet risiko profil.

Kundens personprofil

Kendskabet til den enkelte kunde er vigtig for en korrekt vurdering af kunden. I kundens personprofil indgår vurdering af følgende:

Private:

Her indgår kundens personlige egenskaber og personlige forhold f.eks. ægteskab, børn, alder, uddannelse, job, kundens tilknytning til banken m.v. i vurderingen.

Virksomheder/erhverv:

Her er ledelse, virksomhedsform, erfaring (både hos virksomhed og hos ledelsen), virksomhedens alder, generationsskifteproblemer, kundens tilknytning til banken m.v. væsentlige faktorer at få belyst. Især skal virksomhedens stærke og svage sider belyses.

Både ved virksomheder og private bør kundens historie/fortid og sagsbehandlers kendskab til og vurdering af kunden beskrives. Desuden skal der ved kunderådgivningen tages hensyn til kundens forhold i relation til den samlede gavn kunden har af lånet, og til samfundsmæssige forhold.

Ved kunder i det sekundære markedsområde er det, p.g.a. ringe forhåndskendskab til kunden, ofte vanskeligt at vurdere de personlige forhold. Her erstattes den personlige vurdering helt eller delvist af en økonomisk vurdering.

Kundens økonomi

Bankens kunder skal have en sund økonomi på det tidspunkt et engagement oprettes. Desuden skal forventninger til kundens fremtidige indtjening og påvirkningen fra den almene samfundsmæssige udvikling indgå i vurderingen.

I lokalområdet er kunderne gerne mindre- og mellemstore virksomheder, gode landbrug og privatkunder med et rimeligt rådighedsbeløb. I det sekundære markedsområde er det primært private med en sund økonomi, som banken ønsker som kunder. Dette udelukker ikke at virksomheder kan opnå lån.

Engagementet skal på tidspunktet for engagementsoprettelse/forhøjelse vurderes at være til gavn for kunden både på kort og på langt sigt.

Følgende krav til kunders økonomi bør være opfyldt ved oprettelse af

engagement/udlån:

- **Krav til erhvervs-/virksomhedskunder:**
 - Kunden skal kunne fremvise positivt regnskabmateriale (helst for 2-3 år), herunder positiv egenkapital, så kunden kan afdrage engagementet over den aftalte afviklingsperiode.
 - Virksomheden skal være rentabel.
 - Kunden skal selv bidrage til øget likviditet ved f.eks. nedbringelse af lagertid, debitorernes kredittid og evt. indehaverens privatforbrug.
 - Offentlige støtteordninger skal anvendes, under forudsætning af at ordningerne er billigere for kunden end bankfinansiering.
 - Øget selvfinansiering er ønsket gennem indskud af supplerende egenkapital eller ansvarlig kapital fra interessenter omkring virksomheden.
 - Der må ikke forekomme ulovlige forhold f.eks. aktionærlån.
 - I ejerskiftesituationer og ved ændring/udvidelse af produktionen bør der foreligge budgetter.
 - Kunden må ikke være i betalingsstandsning under konkurs eller på anden måde nødlidende. Der må derfor ikke være udlæg i kundens ejendom, og kunden må ikke være registreret i Ribers.
 - Kunden bør ikke have opnået akkord med et andet pengeinstitut eller lign. sanering indenfor de seneste 3 år.
 - Der må ikke i banken være registreret en hensættelse på kunden, eller være foretaget afskrivning af tabte fordringer.

...

Kundens stillede sikkerheder

Med til vurdering af kundens tilbagebetalingsevne hører vurdering af de af kunden eller tredjemand stillede sikkerheder.

Det skal overvejes

- hvor mange aktiver det er muligt at opnå pant i,
- om disse aktiver er tilstrækkeligt pantsat til banken,
- om det er muligt at opnå tredjemands pant,
- hvilken værdi de pantsatte aktiver har, både realisationsværdien for det enkelte aktiv, og værdien af den pantsatte del af aktivet.
- er yderligere sikkerhed mulig f.eks. ved kaution, garantier, transporter eller lignende. Det bemærkes, at kaution stillet af ægtefæller og samlevende skal vurderes til en værdi af kr. 0.
- sikkerhedsstillelse alene må ikke danne grundlag for et udlån.

Bemærk: Der er specielle krav til sikkerhedsstillelse for det sekundære markedsområde.

Ved udarbejdelse af sikkerhedsoversigt og sikkerhedsregistrering følges reglerne anført i afsnittet 3.4.1.2. Generelle regler.

Se desuden afsnittet 3.2.3.2. Sikkerheder - regler for anvendelse og vurdering.”

Under overskriften ”Sikkerheder – regler for anvendelse og vurdering” hedder det i punkt 3.2.3.2 (bind 1, 131-132):

”Sikkerhedsanvendelse

Banken analyserer ikke sin kreditgivning, som var det realkredit eller anden form for belåning af aktiver. Principielt tager banken sikkerheder ind for at dække den usikkerhed, der er i bedømmelsen af et fremtidigt udviklingsforløb.

Banken tager ikke sikkerheder ind, fordi vi i udgangspositionen mener, at boniteten er dårlig i engagementet. Sikkerheder betragtes altid som en sekundær mulighed for tilbagebetaling, men af hensyn til styring af engagementet, bør banken tage sikkerheder, uanset at værdierne efter regnereglerne måtte blive lave eller nul på etableringstidspunktet.

Følgende er gældende vedr. de stillede sikkerheder:

- Banken tager gerne pant i fast ejendom, biler, driftsmateriel, depoter, konti og livspolicer.
- Pantebreve skal være med anmærkningsfri tinglysning.
- Transporter skal være meddelt ved denunciation til fordringens debitor, f.eks. ved byggegarantier overfor bygherren.
- Kautionskøber skal oprettes direkte på det enkelte dokument. (husk at skelne mellem privat- og erhvervskaution)
- Sikkerheder stillet af tredjemand skal tilstræbes afdækket med livspolicer på debitor.

Med til en kreditbedømmelse hører også en vurdering af, om de tilbudte sikkerheder i tilfælde af betalingsvigt kan inddække de ydede kreditfaciliteter, dvs. at sikkerhederne ikke søges vurderet til deres øjeblikkelige værdi, men til den værdi, de har, når man skal realisere dem i en tvangssituation.

Ved ændringer af engagementer/udlån skal banken søge at sikre engagementet bedst muligt ved øget sikkerhedsstilling til imødegåelse af tab.

Sikkerhedsvurdering

Alle vurderingsprincipper er udarbejdet ud fra et tvangsrealisationsprincip, idet det altid vil være i en tvangsrealisationssituation, man vil konstatere de stillede sikkerheders faktiske værdi.

Bankens vurderingsprincipper kan betragtes som "regneregler", der sikrer, at sikkerhederne vurderes på et ensartet grundlag. Derfor skal sikkerheder registreres i kernesystemets sikkerhedssystem, hvilket også er nødvendigt for at få korrekt opgørelse af bankens solvens.

Til beregning af sikkerhedernes værdi anvendes dels en vurderet markedsværdi, som helst skal være fra ekstern kilde, dels en belåningsprocent, som angiver risikoen for at sikkerhedens værdi falder.

Vurderingsprincipperne gælder for samtlige stillede sikkerheder. Vurderingsprincipperne må ikke afviges i positiv retning, men såfremt et pantsat aktiv skønnes at være af større værdi end den, der fremkommer ved en given regne regel, skal betragtninger og årsager til aktivets anslåede højere værdi fremkomme af risikobetragtningen i kreditindstillingen. Anslå værdien derimod mindre end den beregningsmæssige, skal værdien nedsættes. Værdien kan aldrig sættes til højere værdi end aktuel købspris.

Ved pantsætning af biler, lastvogne, traktorer m.v. skal der udarbejdes en finansieringsdeklaration (tidligere panthaverdeklaration), som indberettes til debitors forsikringsselskab. Dette kan dog undlades, hvis det pantsattes værdi er så lav, at der ikke er tegnet forsikring.

Hvis bevillingsforudsætningerne giver mulighed for omlægning af sikkerhed, fx fra kontantkonto til obligationer, pantebreve eller lignende, skal den laveste sikkerhedssats anvendes.

På samme måde medtages sikkerheder ikke med større beløb end forudsat i den oprindelige bevilling, hvis kunden kan fordre overskydende sikkerhed udbetalt.

Sikkerhedsvurderingen skal foretages og registreres i sikkerhedsoversigt i Kerne/LEO-systemerne. Sikkerhedsoversigten skal ajourføres og anvendes ved enhver ændring af engagementet, samt desuden ved kundemøder og kundepleje.

Et stort blanco vil medføre forøget krav til den verbalt beskrevne risikobetragtning i kreditindstilling.

Vedrørende registrering af sikkerheder se afsnit 4 Sikkerhedsregistrering under Tastevejledninger, og afsnit 3.4. Sikkerheder under Kreditområdet

I punkt 3.2.3.3 fremgår under overskriften ”Regler for udarbejdelse af dokumenter, underskrivning og udbetaling af udlån” bl.a. (bind 1, 133-134):

”Dokumenter/hovedregel

Kunden skal altid skriftligt erkende at skyldte beløbet til banken. Undtaget herfra er bevilget overtræk, som er midlertidige og uden dokumenter.

...

Udbetaling

- Udbetaling på udlån må kun finde sted i forbindelse med etablering eller forhøjelse af et lån.
- Ved kreditter kan tildeling af max kun ske efter bevilling af etablering af ny kredit, forhøjelse eller bevilling af overtræk. Udbetaling kan herefter ske når kunden ønsker det.
- Inden der må ske udbetaling af beløb i forbindelse med en engagements udvidelse/forhøjelse, skal alle dokumenter være korrekt underskrevet.
- Desuden skal der foreligge en bevilling inden udbetaling jfr. Afsnit 3.5.3.4. Arbejdsgang for bevilling.

- Det er ikke påkrævet at afvente eventuelle sikringsakter (f.eks. tinglysning) inden udbetaling af beløb. Der skal dog føres kontrol med at sikringsakten foretages.

Arbejdsgang for oprettelse/ændring af udlån, findes i afsnit 3.3.1. Etablering/ændring af udlån/kreditter.”

Under reglerne for opfølgning hedder det i punkt 3.2.3.5.1 (bind 1, 137) om udlån og kreditter:

”Gennemgang af opfølgningshændelser skal ske dagligt.
Ved opfølgning af udlån skal følgende iagttages:

Udlån generelt

- Inden et udlån/kredit udløber skal sagsbehandler evt. sammen med kunden tage stilling til kundens finansieringsbehov og kundeforholdets videre forløb.
- Et udlån, som udløber ved betaling af sidste ydelse i et planmæssigt afviklingsforløb, giver ikke altid anledning til yderligere behandling.
- Udløb af udlån ses i Notes/opfølgningshændelser.

Kreditter:

- Afvikling skal vurderes mindst en gang årligt, gerne i forbindelse med regnskabsmøde med kunden.
- Dette kræver at en huskedato er indkodet ved oprettelse af kreditten.
- En kredit el. lign., som udløber ved at max reduceres til nul, vil ofte kræve en stillingtagen til kundens fremtidige engagement.
- Når en kredit udløber er det ikke tilladt at ændre produktkoden med det formål at forlænge løbetiden. Der skal i denne situation altid udfærdiges nye dokumenter med ny løbetid og max.. Det er dog tilladt at ændre produktkoden til en indlånskonto under den forudsætning at trækket på kontoen er nul eller positiv, og at forretningsgang for indlån følges ved oprettelsen.
- Huskedatoen og udløb af kreditter ses i Notes/opfølgningshændelser.

Generelt skal kundens lån/kreditter følges løbende, og rådgivning omkring produkter og renter skal gives når situationen kræver det. Det kan være ved periodiske kundemøder/regnskabs gennemgang eller ved engagementsændringer.

Opfølgningshændelser behandles i særskilt afsnit.
Se afsnit 3.3.3. Opgørelse/udløb af udlån

Ansvar

Ansvar for den daglige opfølgning, herunder ajourføring af sikkerheder og afgivelse af meddelelser til tredjemand påhviler den enkelte sagsbehandler.”

I punkt 3.2.3.5.2 om overtræk/restancer hedder det bl.a. (bind 1, 138):

”Overtræks/restancebehandling:

- Overtræk skal gennemgås og vurderes dagligt i de enkelte afdelinger.
- Det vurderes løbende hvordan et overtræk/restance skal dækkes ind.
 - Inddækning kan ske ved ekstra indbetaling, overførsel fra en anden konto eller ved at bevilge overtrækket.
 - Bevilget overtræk anvendes i situationer, hvor kundens likviditetsproblemer er af midlertidig karakter og forventes overstået efter kort tid.
 - Ved overtræk med en permanent karakter kan det i særlige tilfælde blive nødvendigt at fjerne overtrækket ved en låneomlægning/forhøjelse. Særlige tilfælde er situationer, hvor kunden både på kort sigt og på lang sigt, ikke vil være i stand til at inddække overtrækket ved hjælp af sine normale indtægter. I disse tilfælde skal sagsbehandler udvise skærpet opmærksomhed på engagementets risici.

...

Bemærk:

1. Et ubevilget overtræk må ikke forekomme over en længere periode. I denne forbindelse er det acceptabelt med en kortere afvilkingsperiode for overtrækket, men overtrækket må ikke få permanent karakter.

...”

I punkt 3.4.1.2 ”Generelle regler” er det bl.a. anført (bind 1, 156-159):

”Generelt

Som hovedregel gælder, at bankens risici i de enkelte engagementer altid skal søges minimeret, bl.a. ved pantsætning af samtlige debtors mulige sikkerheder samt evt. supplerende sikkerhed fra trediemand.

Det er op til den enkelte sagsbehandler, at fremskaffe de oplysninger der er nødvendige (f.eks. restgæld på kreditforenings lån, soliditetsoplysning osv.) for at oprette en korrekt sikkerhedsaftale/ effekt.

Registrering/oprettelse

Alle typer effekter, undtagen de der vedligeholdes i depotsystem (FED), oprettes og vedligeholdes i Kernesystemet.

Det betyder, at værdiberegninger kun holdes ajour i den udstrækning, den kundeansvarlige ajourfører relevante oplysninger, fx foranstående gæld på hæftelser.

Sikkerheder skal registreres i Kernesystemets sikkerhedssystem, hvilket også er nødvendigt for at få korrekt opgørelse af bankens solvens. Systemet tillader kun, at en sikkerhedsaftale indeholder en og samme effekttype.

Vurdering

Bankens vurderingsprincipper kan betragtes som "regneregler", der sikrer, at sikkerhederne vurderes på et ensartet grundlag.

Alle vurderingsprincipper er udarbejdet ud fra et tvangsrealisationsprincip, da det altid vil være i en tvangsrealisations situation, at man vil få sikkerhedernes faktiske værdi.

Vurderingsprincipperne gælder for samtlige stillede sikkerheder.

Vurderingsprincipperne må ikke afviges i positiv retning, men såfremt et pantsat aktiv skønnes at være af større værdi end den, der fremkommer ved en given regneregul, skal betragtninger og årsager til aktivets anslåede højere værdi fremgå af risikobetragtningen i kreditindstillingen.

Anslås værdien derimod mindre end den beregningsmæssige, skal værdien nedsættes.

Værdien kan aldrig sættes til højere værdi end aktuel købspris.

Hvis bevillingsforudsætningerne giver mulighed for omlægning af sikkerhed, fx fra kontantkonto til obligationer, pantebreve eller lignende, skal den laveste sikkerhedssats anvendes.

Sikkerheder kan ikke indgå med større beløb end forudsat i den oprindelige bevilling, hvis kunden kan fordrere overskydende sikkerhed udbetalt.

Opgørelse af en effekts sikkerhedsværdi skal følge forretningsgangens retningslinier.

Se afsnit 3.4.1.3 Produkter og belåningsprocenter, afsnit 3.2.3.2. Sikkerheder – regler for anvendelse og vurdering og afsnit 3.2.3.5.3. Sikkerheder - opfølgning.

Vedr. håndpanterklæringer

For at lette vurderingen af kundeengagementer og få en overskuelig registrering af deponerede sikkerheder, anvendes en håndpanterklæring ved deponering af sikkerheder for et engagement.

Det skal tilstræbes kun at udstede en håndpanterklæring pr. kunde af hensyn til overskueligheden i kundens engagement.

...

Vedr. pantebreve

Alle pantebreve skal tinglyses anmærkningsfrit Hvis et pantebrev bliver lyst med anmærkning skal det genfremsendes med anmodning om at anmærkningen slettes.

Banken skal være noteret hos tinglysningen som meddelelsesmodtager.

Ved købte pantebreve skal transporten være tinglyst.

Ved pantebreve i forsikrede løsøregenstande (biler m.v.) skal der foreligge en finansieringsdeklaration.

Det skal tilstræbes at samle pantsætningen af fast ejendom i et ejerpantebrev pr. ejendom.

Husk altid at tage tingbogsoplysning og vær opmærksom på nye, ikke tidligere respekterede servitutter, og vurder hvorvidt vi skal acceptere dem.

Vedr. andelsbeviser og øvrig selskabskapital

Når et andelsbevis eller selskabskapital pantsættes/ gives til sikkerhed, sker dette bedst ved en håndpantsætning med rådighedsberøvelse.

D.v.s. at andelsbeviset, anpartsbeviset, den fysiske aktie m.v. afleveres til banken og opbevares i kundens sagsmappe.

...

Vedr. kaution

Kaution nedskrives ikke automatisk i takt med lånets restgæld, men medtages altid med aktuel restgæld både under kundeoverblik og på sikkerhedsoversigten.

Det bemærkes, at kaution stillet af ægtefælle/samlever skal vurderes til en værdi af kr. 0, uanset ægtefælle/samlevers formue.

Ved personer som ikke er kunder kræves fuldgod soliditetsoplysning, for at kautionen kan tages op til en værdi.

Kautioner skal oprettes selvstændigt med direkte sammenhæng med det enkelte dokument. En uddybning af reglerne vedr. kaution findes i afsnit 2.3.15.2. Kaution. Bemærk specielt at der er forskellige regler for privat- og erhvervskaution.

...

Vedr. garantier

Garantier vurderes efter garantistiller.

En garanti kan højest indgå i sikkerhedsberegningen med lånets/kredittens maksimum.

...”

Punkt 3.4.1.4 om kontrol/ansvar (bind 1, 165) har følgende formulering:

”I forbindelse med registreringen af sikkerhedsaftalen skal sagsbehandler straks påse, at de indtastede oplysninger er korrekte.

Kontrol af effekter og sikkerhedsaftaler sker ved den almindelige bevillings-/dokument kontrol. Hvis der findes fejl, skal kontrolløren kontakte den ansvarlige sagsbehandler, som skal udbedre fejlen.

Den enkelte sagsbehandler har det fulde ansvar for at sikkerhedsaftaler og håndpanterklæringer er korrekte og ajourførte.

Se afsnit 3.7. Ansvar”

Forretningsgangenes punkt 3.4.3 omhandler tinglysning. Under indledningen i punkt 3.4.3.1 er det bl.a. anført (bind 1, 176-177):

”...

Tinglysning i sig selv er ikke en overdragelse af rettigheder, men en sikringsakt til beskyttelse af samme.

Et dokument anses for tinglyst, når det er indført i tingbogen. Men tinglysningens retsvirkning indtræder allerede den dag dokumentet bliver anmeldt til tinglysning. Det er derfor vigtigt, at et dokument sendes til tinglysning hurtigst muligt.

...

Notering af afsendte dokumenter - intern tinglysningsbog/journal

Når et dokument sendes til tinglysning, skal det af kontrolmæssige årsager noteres - enten i en tinglysningsbog - eller ved indsættelse af en kopi af følgebrevet til dommerkontoret i et ringbind.

...

Hver enkelt afdeling fører en tinglysningsjournal over de dokumenter, som afdelingen sender til tinglysning. Ved dokumenter, som sendes til tinglysning i **By 1** til videre ekspedition, skal der opbevares en kopi af dokumentet i eksperederende afdelings tinglysningsjournal

Ansvaret for ajourføring og registrering i tinglysningsjournalerne påhviler de medarbejdere, som sender dokumenter fra afdelingen.”

Forretningsgangenes punkt 3.5.1 bærer overskriften ”Bevillingsregler”. Under dette punkt er det bl.a. anført (bind 1, 225 og 227-234):

”Formål med bevillingsregler

Formålet med bevillingsregler og et bevillingssystem er at give medarbejderne en arbejdsgang som sikrer følgende:

- at bankens kreditpolitik er overholdt
- at kundens forhold er tilstrækkeligt belyst
- at bankens ledelse får indsigt i boniteten af bankens udlån
- at dokumenter er udformet og underskrevet korrekt
- at relevante sikringsakter er foretaget

Bankens bevillings- og indberetningssystemer skal tilrettelægges således, at bankens kunderisici minimeres og kundens låneoptagelse sker på den mest hensigtsmæssige måde både for banken og for kunden.

Bevillingsreglerne omtalt i dette afsnit omfatter ikke køb og salg af enkelte pantebreve og pantebrevsporteføljer. Disse behandles særskilt i afsnit 3.6.3.2. Regler.

Generelle regler for medarbejderes bevillingsbeføjelser

Den af bestyrelsen til direktionen givne bevillingsbeføjelse videredelegeres i det omfang, det er påkrævet af hensyn til afdelingens funktion.

Størrelsen af bevillingsbeføjelsen til den enkelte afdeling/ medarbejder er desuden afhængig af medarbejdernes personlige ressourcer.

Den enkelte medarbejders bevillingbeføjelse skal fremgå af en skriftlig aftale (kompetencebrev) mellem den overordnede, som afgiver bevillingsbeføjelsen og den medarbejder, som modtager beføjelsen.

Aftalen skal underskrives af begge parter. Kompetencebrevet udarbejdes af kreditkontoret

Det skal fremgå, hvilke udlånstyper den enkelte medarbejder har adgang til at bevilge, samt hvilken størrelse bevillingsbeføjelsen har. Evt. kan størrelsen være fastsat med forskelligt niveau, afhængig af hvilken type udlån der bevilges.

Medarbejdere kan tildeles en af følgende kompetencer:

Kompetence	Samlet engagement	Blanco	Eng. med hensættelse	Byggelån	Sagsgaranti i Konverteringsgaranti	Betalingsgaranti
A	100.000	50.000	0	0	0	0
B	300.000	150.000	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
C	600.000	300.000	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000
D	1.200.000	600.000	300.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
D indiv.	1.200.000	600.000	300.000	1.500.000	2.500.000	1.500.000
E	3.000.000	1.500.000	1.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
F	4.000.000	2.000.000	2.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
G	5.000.000	2.500.000	2.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
H	15.000.000	15.000.000	2.000.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000

Bemærk: ved engagementer med en eksisterende hensættelse, kan medarbejderen bevilge yderligere engagement, såfremt hensættelsen ikke overstiger grænserne anført i kolonne 4.

Vedrørende byggelån, sags-/konverteringsgarantier og betalingsgarantier bemærkes, at de anførte bevillingsrammer er udover den generelle bevillingsramme anført i kolonne 2.

Der kan bevilges fx. et byggelån på op til det anførte beløb. Der kan ikke overføres en uudnyttet del af den generelle bevillingsbeføjelse til forhøjelse af et byggelån, som dermed vil overstige beløbet anført i kolonne 5. Tilsvarende gælder for garantier.

Rammen for sag- og konverteringsgarantier er anført samlet, og der kan derfor bevilges enten en sagsgaranti på beløbet eller en konverteringsgaranti på beløbet eller en garanti, som er en kombination af de to garantityper på i alt det tilladte beløb.

Den totale bevilling i et engagement ved fx en D-kompetence kan derfor bestå af følgende:

- kr. 1.200.000 "almindeligt" engagement
- kr. 1.500.000 byggelån
- kr. 1.500.000 sags-/konverteringsgaranti
- kr. 1.500.000 betalingsgaranti
- kr. 5.700.000 i alt

Størrelsen af den videregivne beføjelse kan ikke overstige størrelsen af den overordnede medarbejders bevillingsbeføjelse.

Dermed kan de til medarbejdere afgivne bevillingsbeføjelser aldrig overstige den af bestyrelsen til direktionen afgivne beføjelse.

En medarbejder kan ikke foretage bevilling i egne engagementer eller i engagementer med nærtstående familiemedlemmer, herunder børn, forældre og søskende samt disse samlever/ægtefæller.

Det skal kontrolleres at bevillingsbeføjelserne overholdes.

....

Generelle regler for bevilling af udlån

Bevilling skal ske inden engagementet ændres. Der fastsættes frister for den efterfølgende indberetning til kreditkontor og bestyrelse.

Udgangspunktet er, at der skal ske bevilling ved enhver ændring af et kundeengagement.

Dette er gældende i flg. tilfælde:

- ved udvidelse af engagementet (nylån/forhøjelser/overtræk/garantier/rammer m.v.)
- ved ændring og frigivelse af sikkerheder (bl.a. ved væsentlig forringelse af det pantsattes værdi) Hvis ændringen er mindre end kr. 50.000, skal der ikke ske bevilling. Hvis provenuet fra realisation/forringelse af sik-

kerheder anvendes til nedbringelse af engagementet, skal der ikke ske bevilling.

- ved løbetidsforlængelse, herunder ydelsesfritagelse og ydelsesændring
- ved rentedsættelse og rentenulstilling p.g.a. økonomiske problemer.
- ved akkordering og afskrivning i nødlidende engagementer.

Bevillingen skal afdække bankens risiko ved engagementet.

Bevillinger udfærdiges og indberettes forskelligt afhængig af engagements-type/størrelse og størrelsen af det bevilligede beløb.

Bevillingsbeføjelsen omfatter således nybevillinger, herunder garantier i forbindelse med optagelse af lån i DLR, Realkredit Danmark, Totalkredit m.v., overtræk, fritagelse for eller udsættelse af afdrag på lån og kreditter, tilbageykning for nye lån samt frigivelse af stillede sikkerheder.

Ved bevillinger med flere debitorer, sammenhængende- og koncernengagementer skal både fælles engagementet og de enkelte engagementer fremgå af bevillingen.

Bevilling af § 78-engagementer skal ske efter bankens sædvanlige forretningsbetingelser og på markedsbaserede vilkår.

På bevillingen/låneansøgningen skal der altid anføres belåningsværdier for samtlige sikkerheder. Beregningen af belåningsværdien skal ske efter de i afsnit 3.2.3.2. Sikkerheder - regler for anvendelse og vurdering fastsatte regler.

Bevillingsbeføjelsens omfang/ bevillingstyper

Hvem der kan bevilge en engagementsudvidelse i det enkelte engagement, er afhængig af engagementets og lånets type og størrelse.

Ofte skal der ske indberetning til kreditkontor, enten til bevilling her eller til bevilling i bestyrelsen.

Ved koncernforbundne og sammenhængende engagementer skal bevilling indberettes, hvis det samlede engagement opfylder betingelserne for indberetning.

Ved bevilling af flere lån samtidig, skal indberetning og bevillingstype bestemmes efter det samlede lånebeløb. Ved samtidig forstås her indenfor en kortere periode, som varierer efter omstændighederne.

Bemærk: En medarbejder kan ikke foretage bevilling i egne engagementer eller i engagementer med nærtstående familiemedlemmer, herunder børn, forældre og søskende samt disse samlevere/ægtefæller.

Bevillinger til bevilling eller efterretning hos kreditkontor eller bestyrelse
Af følgende fremgår, hvilke bevillinger, der skal rapporteres til Kreditkontoret

A) Følgende skal forelægges for bestyrelsen til bevilling

- Ansøgninger vedr. engagementer større end 15 mio. kr.
- Ansøgninger vedr. personer omfattet af Lov om finansiel virksomhed §78 stk. 1 og 4 skal bevilges af bestyrelsen. Der kan ikke ske

efterbevilling i disse engagementer, idet kun bestyrelsen kan foretage bevilling.

- Ansøgninger om bortakkordering større end 1 mio. kr. skal bevilges af bestyrelsen (der udfærdiges særskilt bevilling)

Persongruppe omfattet af Lov om finansiel virksomh. § 78 stk. 1 og 4

...

Virksomheder, hvor bestyrelse eller direktion er bestyrelsesmedlem eller direktør. Personer, som er knyttet til direktionen ved ægteskab, som børn, forældre eller søskende, samt virksomheder, hvori disse personer er direktører.

B) Følgende skal forelægges for bestyrelsen til efterbevilling

- Bevillinger, foretaget af direktionen i henhold til § 70 instruksens stk. 2.8 omhandlende "presserende tilfælde" .
- Disse skal forelægges på førstkommande bestyrelsesmøde regnet fra datoen for direktionens bevilling.

C) Følgende skal bevilges i Kreditkontoret

- Alle akkorder/saldokvittering større end kr. 100.000.
- Afskrivninger over kr. 25.000.

D) Følgende skal forelægges for Kreditkontoret til videre behandling

- Alle foretagne enkeltbevillinger større end kr. 500.000.
- Rapport om kreditforhold, der har medført eller kan forudses at ville medføre væsentlige tab for banken forelægges løbende.
- Sagsgarantier større end kr. 500.000, hvorved der fremkommer et låneprovenu,
- Konverteringsgarantier uden provenu, hvor engagementet incl. Garantien overstiger kr. 5.000.000.
- Engagementer med repræsentantskabsmedlemmer.
- Engagementer med hensættelser.
- Engagementer med ansøgning om rentenulstilling og nedsat rente p.g.a. dårlige økonomiske forhold. Husk hensættelse.
- Afskrivninger under kr. 25.000.

E) Følgende skal forelægges for bestyrelsen til efterretning

- Alle foretagne enkeltbevillinger større end kr. 500.000.
- Rapport om kreditforhold, der har medført eller kan forudses at ville medføre væsentlige tab for banken forelægges løbende.
- Sagsgarantier større end kr. 500.000, hvorved der fremkommer et låneprovenu
- Konverteringsgarantier uden provenu, hvor engagementet incl. Garantien overstiger kr. 5.000.000.
- Engagementer med overtræk større end kr. 200.000 (forelægges til orientering)
- Bevilgede akkorder større end kr. 100.000 (orienteringen sker halvårsvis pr. 30.6. og pr. 31.12.)

Indrapportering til kreditkontoret til bevilling (ad C) sker ved at markere på låneansøgningen, at kreditkontoret skal bevilge.

Hvis bevilling ikke skal ske i kreditkontoret, men videre behandling skal ske her (ad D), skal der ske manuel indrapportering enten ved fremsendelse af en mail, eller ved at markere på bevillingen at kreditkontoret skal informeres.

Alle bevillinger over kr. 500.000 og engagementer med hensættelse bliver automatisk udsøgt, og indberetning er derfor ikke nødvendig.

Rapportering til bestyrelsen foretages af kreditkontoret. Fra LEO-bevilling i Notes udskrives en liste over bevillinger til bestyrelsen til efterretning og til bevilling. Bevillingerne påføres automatisk bevillingsnummer. Listen udleveres til bestyrelse og direktion til behandling.

Enkeltbevilling

Hver enkelt medarbejder kan selvfølgelig bruge sin beføjelse i fuldt omfang, men det er vigtigt, at der ved større enkeltbevillinger tages kontakt til afdelingsleder for at indhente råd/vejledning, hvis rådgiveren er i tvivl om lånebevillingen, eller evt. har manglende kendskab til branche og låneformål.

Nye engagementer

I forbindelse med nye erhvervsengagementer, er det meget vigtigt, at rådgiveren trækker på andre medarbejdere, som har større erfaring med eller kendskab til den pågældende branche/virksomhedstype, som den nye kunde ønsker finansieret.

Kontakt kreditkontoret, da afdelingen har et større overblik over de forskellige kundetyper og brancher, som banken måske allerede har finansieret.

Tag altid en kollega med på råd, hvis du er i tvivl eller ikke har den fornødne viden.

Nødlidende kunder

Det er et krav, at ved bevilling i engagementer, hvor der er rente nulstillede konti, eller hvor der tidligere er afskrevet beløb på engagementet, skal bevilling mindst foretages af kreditkontoret.

Sagsgaranti/Konverteringsgaranti

Medarbejdere med B-kompetence eller derover, kan udover de normale bevillingsbeføjelser, bevilge sags- og konverteringsgarantier i henhold til gældende bevillingsbeføjelser.

D.v.s. at medarbejderens bevillingsgrænser kan forhøjes med op til det pågældende beløb, under forudsætning af at forhøjelsen udelukkende vedrører en sags- og konverteringsgaranti. Der kan maksimalt bevilges en garanti på det for kompetencen anførte beløb for sags- og konverteringsgarantier. Se afsnit 3.6.1.3.1.8. Sagsgaranti, realkredit og konvertering.

Betalingsgaranti

Medarbejdere med C-kompetence eller derover, kan udover de normale bevillingsbeføjelser, bevilge betalingsgarantier i henhold til gældende bevillingsbeføjelser.

D.v.s. at medarbejderens bevillingsgrænser kan forhøjes med op til det pågældende beløb, under forudsætning af at forhøjelsen udelukkende vedrører

en betalingsgaranti. Der kan maksimalt bevilges en garanti på det for kompetencen anførte beløb for betalingsgarantier.

Byggelån

Byggelån til bygherrens egen bolig eller eget erhverv, kan bevilges af kompetencerne C, D, E, F, G og H.

Det er dog en forudsætning, at en eventuel efterfinansiering, tillagt engagement før bevilling af byggelån, kan rummes indenfor kompetencernes samlede engagement, blancode og hensættelse.

Bevillingsrammen for byggelån er udover den almindelige bevillingsbeføjelse, dog kan der maksimalt bevilges byggelån på beløbet anført i kolonnen byggelån, uanset om den generelle bevillingsbeføjelse er udnyttet fuldt ud. I forbindelse med byggelån kan endvidere bevilges sagsgaranti for forhåndslån/ ydelsessikring. Ved garanti for forhåndslån, skal garanti sikres ved tilsvarende indskud på sikringskonto.

Se afsnit 3.6.1.3.1.8. Sagsgaranti, realkredit og konvertering.

Særlige bevillingsformer

Ved særlige former for kreditgivning gælder specielle regler for bevilling.

Udlandslån/finanslån: når lånet ydes uden aftalt nedbringelse, skal der ske genbevilling hvert 3. år. Er der aftalt nedbringelse af lånet, skal der ikke ske genbevilling i lånets løbetid.

Arbejdsgarantier/toldgarantier: ved erhvervskunder kan der gives en rammebevilling. Indenfor denne ramme kan der løbende ydes garantier uden nybevilling. Garantirammen skal tages op til vurdering mindst en gang årligt, og altid i forbindelse med indlevering af årsregnskab.

Terminforretninger m.v.: der kan bevilges en ramme indenfor hvilken kunden kan foretage investering i finansielle instrumenter. Her er ikke tale om et egentligt udlån, men risikoen på engagementet forøges, og derfor er en bevilling påkrævet. Se evt. "Forretningsgang for valutaterminforretninger".

Se afsnit 3.5.2. Bevillingsbeføjelser

Kreditvurdering

Kunden vurderes m.h.t. tilbagebetalingsevne/vilje, kreditrisiko, d.v.s. at kundens samlede risikoprofil vurderes efter retningslinierne givet i forretningsgangen.

Kreditværdigheden vurderes:

- Den finansielle faktor - omfatter analysen af kundens regnskab og budgetmateriale.
- Den personlige faktor - er bedømmelsen af låntagers karakteregenskaber, indtjeningssevne og duelighed,
- Den økonomiske faktor - er de eksterne forhold, hvorunder kunden arbejder, altså de udefra kommende påvirkninger, som kunden skal leve med.

Overvejelser om disse faktorer skal gennemføres uafhængigt af, om kundens kan stille sikkerhed.

Overvejelserne skal resultere i en begrundelse for bevilling af lånet.

Se afsnit 3.2.3.1.2. 7. Kundetype og kundens risikoprofil

Se afsnit 3.5.3.2. Arbejdsgang for kundevurdering

Krav til rådighedsbeløb

Følgende er bankens vejledende grænser for rådighedsbeløbet. Grænserne skal anvendes ved enhver udvidelse af kundens engagement.

Da grænserne kun er vejledende vil der være kunder, som kan opnå lån af andre grunde, selvom de ikke opfylder kravene, men ved lavere rådighedsbeløb skærpes kravene til sikkerheder, blanco andel og kundens forhold i øvrigt.

Ved bevilling af lån til kunder med et rådighedsbeløb, som er mindre end de anførte standarder, skal bevilgende medarbejder i bevillingen anføre argumenterne for afvigelsen.

De anførte standard rådighedsbeløb er ikke gældende for kunder i **Bank 6**

Vejledende grænser/ standard rådighedsbeløb	
Enlige	kr. 4.500
Gifte/samboende	kr. 6.500
Børn	kravet til rådighedsbeløbet øges med kr. 1.000 pr. hjemmeboende barn under 18 år.
Unge udeboende i lære/ studerende - enlige	kr. 3.000
Unge udeboende i lære/ studerende - par	kr. 5.000
Unge hjemmeboende over 18 år	kr. 2.000

Kravene til rådighedsbeløbet vurderes regelmæssigt og reguleres mindst en gang årligt.

Se afsnit 3.5.3.3. Arbejdsgang for beregning af rådighedsbeløb.

...

Renteafvigelser

En eventuel renteafvigelse skal anføres på bevillingen, med argumenter herfor.

Reglerne for hvem der kan bevilge renteafgivelse fremgår af de afsnit, der beskriver reglerne vedr. renteafvigelse på erhvervs-kunder og privatkunder.

Renteafvigelse på erhvervs-kunder findes i 2. Kunder/engagementer, afsnit 2.13.1.2. Rentestruktur for erhvervs-kunder.

Bevillings- og indberetningsfrister

En bevilling skal som hovedregel udfærdiges inden engagementet ændres. Dog skal den færdige bevilling med alle bilag foreligge senest 8 dage efter ændringen.

Bevillinger, som skal indberettes til kreditkontor, skal indberettes inden udløbet af ovennævnte frist.

Bevillinger, som skal forelægges bestyrelsen, skal forelægges på førstkomende bestyrelsesmøde efter ændring af engagementet, hvis der er tale om en orientering.

Hvis bestyrelsen skal foretage en egentlig bevilling, skal bevilling og forelæggelse ske inden ændringen foretages. Dog kan direktionen ofte foretage en særbevilling i disse tilfælde, sagen skal så forelægges for bestyrelsen til endelig bevilling på næste bestyrelsesmøde. Dette gælder dog ikke §78-engagementer, hvor kun bestyrelsen kan bevilge.”

På et ikke nærmere oplyst tidspunkt blev punkt 3.5.1 om bevillingsregler – herunder skemaet med kompetencegrupper og de forklarende bemærkninger og eksempler – ændret, således at det bl.a. fik følgende udformning (bind 1, 235-237):

”...

Medarbejdere kan tildeles en af følgende kompetencer:

Kompetence	Samlet engagement	Blanco	Eng. med hensættelse	Byggelån/Udlægskredit ved ejendomshandel	Sags garanti/ Konverterings garanti	Betalings garanti
B	300.000	150.000	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
C	600.000	300.000	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000
D	1.200.000	600.000	300.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
E	3.000.000	1.500.000	1.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
F	5.000.000	2.500.000	2.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
G	10.000.000	5.000.000	2.000.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000
H	15.000.000	15.000.000	ingen grænse	10.000.000	10.000.000	10.000.000

Bemærk: ved engagementer med en eksisterende hensættelse, kan medarbejderen bevilge yderligere engagement, såfremt hensættelsen ikke overstiger grænserne anført i kolonne 4.

Vedrørende byggelån/ udlægskredit vedr. ejendomshandel, sags-/

konverteringsgarantier og betalingsgarantier bemærkes, at de anførte bevillingsrammer er udover den generelle bevillingsramme anført i kolonne 2. Der kan bevilges fx. et byggelån på op til det anførte beløb. Der kan ikke overføres en uudnyttet del af den generelle bevillingsbeføjelse til forhøjelse af et byggelån, som dermed vil overstige beløbet anført i kolonne 5. Tilsvarende gælder for garantier.

Når en rammen fx for sag- og konverteringsgarantier er anført samlet, og kan der derfor bevilges enten en sagsgaranti på beløbet eller en konverteringsgaranti på beløbet eller en garanti, som er en kombination af de to garantityper på i alt det tilladte beløb.

Den totale bevilling i et engagement ved fx en D-kompetence kan derfor bestå af følgende:

- kr. 1.200.000 "almindeligt" engagement
- kr. 2.500.000 byggelån/udlægskredit vedr. ejendomshandel
- kr. 2.500.000 sags-/konverteringsgaranti
- kr. 2.500.000 betalingsgaranti
- kr. 8.700.000 i alt

Størrelsen af den videregivne beføjelse kan ikke overstige størrelsen af den overordnede medarbejders bevillingsbeføjelse.

Dermed kan de til medarbejdere afgivne bevillingsbeføjelser aldrig overstige den af bestyrelsen til direktionen afgivne beføjelse.

Direktionen har, udover den almindelige bevillingsbeføjelse, i henhold til § 70 instruksens stk. 2.4 og stk. 2. 7 ret til både at foretage bevillinger i "presserende tilfælde" og at foretage bevilling af forhøjelser i engagementer, som tidligere er bevilget af bestyrelsen. Forhøjelsen må ikke overstige 25% af det af bestyrelsen bevilgede engagement, dog max beløbet anført i kolonne 2, p.t. kr. 15 mio.

Dette giver anledning til forskellige konkretiseringer:

- det af bestyrelsen bevilgede eller godkendte beløb er det seneste bevilgede engagement indenfor de seneste 2 år
- heri indgår ikke bevilgede overtræk
- almindelige forlængelser af kassekreditter eller valutilån indgår ikke under 25%-grænsen og kan således bevilges af direktionen uanset lån/kredit er større end kr. 15 mio. Såfremt der er tale om en revurdering af engagementet (normalt hver 5. år), skal kreditten/lånet bevilges efter de normale principper
- når en presserende bevilling er efterbevilget af bestyrelsen, kan denne bevillings gruppeengagement anvendes til beregningsgrundlag for direktionens anvendelse af 25%-kompetencen.
- såfremt der f.eks. foreligger en bestyrelsesbevilling på et engagement på kr. 25 mio., kan Direktionen efterfølgende bevilge indenfor grænsen på kr. 31,25 mio. (kr. 25 mio + 25% (kr. 6,25 mio.))

Bevillinger under 25%-grænsen skal forelægges bestyrelsen til efterretning. Det skal anføres i bevillingen, at det er en bevilling i henhold til 25%-reglen

og oplyses, hvilken bestyrelsesbevilling, der er grundlag for den foreliggende bevilling.

Bevillinger i "presserende tilfælde" skal forelægges til efterbevilling på førstkommende bestyrelsesmøde regnet fra datoen for direktionens bevilling.

..."

Punkterne om renteafvigelser og bevillings- og indberetningsfrister (bind 1, 245) fik følgende formulering:

"...

Renteafvigelser

En eventuel renteafvigelse skal anføres på bevillingen, med argumenter herfor

.

Reglerne for hvem der kan bevilge renteafgivelse fremgår af de afsnit, der beskriver reglerne vedr. renteafvigelse på erhvervskunder og privatkunder.

Renteafvigelse på erhvervskunder findes i 2. Kunder/engagementer, afsnit 2.13.1.2. Rentestruktur for erhvervskunder.

Bevillings- og indberetningsfrister

En bevilling skal udfærdiges inden engagementet ændres. Den færdige bevilling, med alle bilag, skal foreligge inden engagementet ændres.

Bevillinger, som skal indberettes til kreditkontor, skal indberettes inden udløbet af ovennævnte frist.

Bevillinger, som skal forelægges bestyrelsen, skal forelægges på førstkommende bestyrelsesmøde efter ændring af engagementet, hvis der er tale om en orientering.

Hvis bestyrelsen skal foretage en egentlig bevilling, skal bevilling og forelæggelse ske inden ændringen foretages. Dog kan direktionen ofte foretage en særbevilling i disse tilfælde, sagen skal så forelægges for bestyrelsen til endelig bevilling på næste bestyrelsesmøde. Dette gælder dog ikke §78-engagementer, hvor kun bestyrelsen kan bevilge."

Den ændrede version indeholdt et nyt skema med navngivne medarbejderes bevillingskompetencer (bind 1, 246-249). Det fremgår heraf, at **Part K** og **Part L** havde bevillingskompetencer på 15 mio. kr. i samlet engagement, 15 mio. kr. på blancoengagement, 2 mio. kr. på hensættelser, 7,5 mio. kr. på byggelån, 7,5 mio. kr. på sags/konverteringsgarantier og 7,5 mio. kr. på betalingsgarantier.

Af en senere ændring – ifølge ekstraktens indholdsfortegnelse af 12. oktober 2006 – fremgik (bind 1, 3912-3916), at **Part K's** og **Part L's** bevillingskompetencer på 15 mio. kr. i samlet engagement, 15 mio. kr. på blancoengagement, ingen grænser for hensættelser, 10 mio. kr. på byggelån, 10 mio. kr. på sags/konverteringsgarantier og 10 mio. kr. på betalingsgarantier.

V4 og **V1** havde efter denne ændring bevillingskompetencer på 10 mio. kr. i samlet engagement, 5 mio. kr. på blancoengagement, 2 mio. kr. på hensættelser, 7,5 mio. kr. på byggelån, 7,5 mio. kr. på sags/konverteringsgarantier og 7,5 mio. kr. på betalingsgarantier.

Arbejdsgangenes punkt 3.5.3.2 har overskriften ”LEO-bevilling”. Under punkt 3.5.3.2 om arbejdsgang for kundevurdering (bind 1, 253-256) er det anført:

” Generel kreditvurdering

Kunden vurderes m.h.t. tilbagebetalingsevne/vilje, kreditrisiko, d.v.s. at kundens samlede risikoprofil vurderes efter retningslinierne givet i forretningsgangen.

Afgørende for kreditgivningen er en vurdering af kundens kreditværdighed, defineret som kundens evne og vilje til at overholde en indgået betalingsforpligtelse, dvs. betale rettidigt.

Begrebet kreditværdighed kan opdeles i 3 hovedfaktorer, nemlig:

- Den finansielle faktor - omfatter analysen af kundens regnskab og budgetmateriale.
- Den personlige faktor - er bedømmelsen af låntagers karakteregenskaber, indtjeningssevne og duelighed,
- Den økonomiske faktor - er de eksterne forhold, hvorunder kunden arbejder, altså de udefra kommende påvirkninger, som kunden skal leve med.

Overvejelser om disse faktorer skal gennemføres uafhængigt af, om kunden kan stille sikkerhed.

Overvejelserne skal resultere i en begrundelse for bevilling af lånet.

Begrundelsen anvendes ved registrering i LEO.

Følgende punkter vedrører primært privatkunder, men også ved erhvervs-kunder kan flere af punkterne anvendes.

Vurderingen skal indeholde overvejelse af følgende faktorer:

- hidtidigt forløb af engagementet
- rådighedsbeløbets størrelse
- gennemgang af kundens regnskab
- husstandsindkomst og formue

- kundens samlede gæld (mere end 2% gange bruttoindkomsten kan give problemer)
- størrelse af blanco
- sikkerheder
- om betaling af ydelser på det nye lån medfører at indbetaling til anden opsparing bortfalder, eller om privatforbruget/udgifter skal reduceres.
- 1. prioritet i form af rentetilpasningslån, risiko for rentestigning.
- meddebitorer/ægtefællehæftelse
- alder i forhold til lånets tilbagebetalingstid
- arbejdssituation/ risiko for lønnedgang
- konjunkturfølsomt erhverv
- familieforhold
- lånets rentabilitet
- forventninger til engagementets fremtidige udvikling
- salg af andre produkter

Ved erhvervskunder skal regnskabsanalysen i LEO anvendes. Desuden kan der udarbejdes handlingsplaner, som sammen med nyt regnskabsmateriale, perioderesultater/budgetopfølgninger kan anvendes ved behandlingen af kundens låneansøgninger.

Desuden skal kundens risiko vurderes i forhold til samfundsforholdene, herunder arbejdsløshed, prisudvikling på kundens ejendom, inflation evt. risiko for politiske indgreb, som vil påvirke kundens økonomi.

Ved vurderingen skal sagsbehandler være opmærksom på følgende faresignaler:

- gentagne lånebehov
- overtræk
- restancer
- hyppige jobskift
- arbejdsløshed
- skilsmisse
- misbrug
- træk på lønsedler

Bemærk: kunder, som er registreret i Ribers, har udlæg i ejendom eller bil, eller på anden måde er nødlidende kan ikke bevilges engagementsudvidelse. Kun hvis en mindre engagementsudvidelse er nødvendig som led i afvikling af et eksisterende engagementet, kan bevilling ske.

Se afsnit 3.2.3.1.2.7. Kundetype og risikoprofil.

Vurdering af nye kunder

Da banken ofte ikke har et forhåndskendskab til kunden, kan følgende oplysninger medvirke til et overblik over kunden og dennes økonomiske forhold.

For at foretage en kreditvurdering skal vi have følgende papirer og oplysninger:

- alder
- seneste årsopgørelse fra skattevæsenet
- lønseddel/sedler til dokumentation af nuværende årsindtægt

- oplysninger om boligforhold
- hvorlænge debitor har boet på adressen
- ægteskabelig status
- antal hjemmeboende børn
- medlem af arbejdsløshedskasse
- gæld til kreditforening, pantebrev, pengeinstitutter, SU-lån og andre kreditorer (incl. lån optaget i indeværende år)
- anparter og antal.

Oplysningerne anvendes ved beregning af rådighedsbeløbet og ved vurdering af kundens samlede risikoprofil.

De modtagne oplysninger/dokumentation vurderes:

Dokumentation:	Oplysning/vurdering:
Opslag i RKI	kunden må ikke være registreret i RKI
Seneste årsopgørelse fra skattevæsenet	årsindkomst for sidste år skattepligtig formue/gæld fradrag - bl.a. fagforening, renter Bemærk: ved invalide/førtidspensionister vil kundens invaliditetsbeløb ikke fremgå af årsopgørelsen, da det er en skattefri udbetaling.
Lønseddel/sedler der dokumenterer ny årsindtægt	indeværende års indkomst evt. betalt fagforeningskontingent m.v. tilbageholdelser i lønnen - skatterestancer - udlæg m.v. Hvis der er løn tilbageholdelser p.g.a. gæld til det offentlige eller udlæg kan kunden normalt ikke opnå lån. Undtaget herfra er hvis kunden kan dokumentere at gælden er betalt.
Oplysninger om boligforhold	ejerbolig/lejebolig oplysningen anvendes primært til vurdering af formue. Der er ingen krav om en bestemt boligform, men ved ejerbolig må der ikke være udlæg i ejendommen.
Hvorlænge debitor har boet på adressen	anvendes til vurdering af kundens stabilitet. Der er ingen krav om en bestemt periode.
Ægteskabelig status	enlig, gift eller samboende Alle kan opnå lån, men hvis kunden er gift eller samboende foretrækkes det, at ægtefælle/samlever også underskriver gældsbeviset.
Antal hjemmeboende børn	kravet til rådighedsbeløb forhøjes med antallet af børn i husstanden.
Medlem af arbejdsløshedskasse	anvendes til vurdering af kundens følsomhed i tilfælde af arbejdsløshed. Der er intet krav til medlemskab af en A-kasse.
Gæld til kreditforening, pantebrev, pengeinstitutter, SU-lån og andre kreditorer	anvendes til vurdering af kundens samlede gæld og typen heraf. Gælden skal stå i et rimeligt forhold til indkomsten og kundens aktiver. Bemærk: gæld større end 2½ gange bruttoindkomsten kan give afviklingsproblemer.
Gæld stiftet i indeværende år	anvendes til vurdering af kundens nuværende samlede gæld.
Anparter og antal	vurderes m.h.t. projekternes art, usikkerheder, hæftelsens størrelse, allerede indbetalte beløb samt fremtidige ind/udbetalinger. Det ses helst at kunden ikke har anparter, men det afgørende er risikoen ved anparterne.
Alder	vurderes m.h.t. afviklingsperiode for engagement og den tid kunden kan oppebære en indkomst.

Bemærk: sagsbehandler skal være opmærksom på, om der er tegn eller direkte oplysninger, som viser at kunden har eller har haft økonomiske problemer. Hvis dette er tilfældet, skal sagen undersøges yderligere, og hvis der er begrundet tvivl om kundens økonomiske evner, bør der ikke bevilges lån.

I en senere udgave af forretningsgangene, gældende fra 11. september 2006, er der i dette punkt (bind 1, 260) endvidere indsat et skema med forskellige vægte til brug for kundevurderingen.

Af punkt 3.5.3.4 om arbejdsgang fremgik i den tidlige udgave, at bevilling skulle være udarbejdet senest 8 dage efter etablering af engagementsændring (bind 1, 264, "Bevilling"), mens det i en senere udgave ændres til "før engagementsændring laves i Kerne" (bind 1, 269, "Bevilling").

I punkt 3.6.1.3.1. "Generelt om garantier" hedder det bl.a. (bind 1, 366):

"1. Formål

En garanti er en kautionsforpligtelse, som pengeinstituttet påtager sig, normalt på foranledning af en kunde, over for en tredjemand.

Kunden er garantidebitor og tredjemand er garanti kreditor.

En regaranti er en erklæring, hvor garantidebitor skriver under på, at pengeinstituttet holdes skadesløs, hvis garantien skal effektueres/udbetales til kreditor.

Der findes 3 grupper af garantier:

Højrisiko
Mellemrisko
Lavrisiko

Denne inddeling skyldes, at ikke alle garantier vægter lige hårdt i Bankens regnskab. Garantigruppen højrisiko vægter selvfølgelig hårdere end gruppen af mellemrisko garantier. Opdelingen er beskrevet i håndbogen "Regnskabsbestemmelser m.v. for pengeinstitutter m.v." udgivet af Finanstilsynet og Finansrådet.
..."

Under punkt 3.6.1.3.1.7. om pantebrevsgarantier (bind 1, 376) hedder det:

"1. Formål
Produktkode: gpana01

Garantien er en højrisikogaranti - se afsnit 3.6.1.3.1. Generelt om garantier.

Garantien anvendes kun af Pantebrevsafdelingen.

2. Regler

Garantien oprettes i forbindelse med salg af pantebreve.

Garantiens størrelse aftales i forbindelse med handlen. Der aftales normalt en procentsats af handelsprisen.

Udbetaling under garantien kan finde sted, hvis et af de solgte pantebreve bliver misligholdt, normalt indenfor en given tidsperiode. Bliver pantebrevet misligholdt på en sådan måde, at garantien træder i kraft, køber **Bank 3** **██████████** pantebrevet tilbage og rykker herefter for betaling (alm. rykker procedure)”

Under såvel punkt 3.6.1.5.2. under overskriften ”Erhvervslån” (bind 1, 406, ”2. Regler”) som i punkt 3.6.1.5.13. under overskriften ”Erhvervslån CIBO – advis” (bind 1, 424, ”2. Regler”) er det bl.a. anført, at der udover almindelig kreditvurdering skal laves en vurdering af, om den investering, lånet skal finansiere, er rentabel, samt at der skal tages sikkerhed i det finansierede aktiv. På samme måde er det under punkt 3.6.1.5.7. om anlægslån anlæg variabel rente (bind 1, 413, ”2. Regler”, 3. afsnit) anført, at der udover almindelig kreditvurdering skal laves en vurdering af, om den investering, lånet skal finansiere, er rentabel.

Under punktet 3.6.3 ”Pantebreve” hedder det i punkt 3.6.3.1. ”Afgrænsning og formål med forretningsgangen” (bind 1, 475):

”Afgrænsning

Forretningsgangen omhandler pantebrevsområdet. D.v.s. handel med enkelt pantebreve, handel med pantebrevsporteføljer samt långivning med direkte pant. Pantebrevene kan handles både med og uden tilknyttede garantier. Alle de omhandlede pantebreve har pant i fast ejendom.

Formål

Forretningsgangen skal medvirke til sikring af følgende mål:

- at behandling og bevilling af udlån iflg. et pantebrev eller en pantebrevsportefølge sker i overensstemmelse med bankens udlånspolitik,
- at køb og salg af pantebreve udføres risikomæssigt forsvarligt, så banken ikke påføres en ukalkuleret risiko.
- at bankens pantebrevsportefølge behandles på en ensartet måde og er ensartet sammensat, således at de m.h.t. bonitet og kursregulering kan vurderes samlet.
- at pantebrevene er juridisk holdbare, og at relevante sikringsakter er foretaget, således at bankens tilgodehavende er sikret bedst muligt.
- at opfølgning og rykkerprocedure er forsvarlig og i overensstemmelse med bankens interne regler for opfølgning m.v.,
- at der sker korrekt bogføring og værdiansættelse af pantebrevene, herunder korrekt registrering af betalte ydelser, kursreguleringer og renter.

- at pantebrevene opbevares korrekt,
- at de rette informationer indrapporteres til direktion og bestyrelse til rette tid.
- at ansvaret for behandlingen af pantebrevsområdet er klarlagt.”

Under punktet 3.6.3.2. ”Regler” (bind 1, 476-478) hedder det:

”Generelle regler

Handel med pantebreve er en væsentlig aktivitet i Bank 3, ligesom den samlede pantebrevsportefølje udgør en væsentlig del af bankens balance.

Banken køber og sælger pantebreve både med og uden garanti. Desuden kan der udstedes lån med direkte pant i form af et pantebrev.

Der kan købes pantebreve både til egenbeholdningen og med videresalg for øje.

Følgende skal iagttages ved pantebrevshandler:

- Bankens pantebrevshandel udføres af pantebrevsafdelingen.
- Ved udstedelse af pantebreve med egne kunder indgås aftalen af pantebrevsafdelingen efter aftale med den enkelte sagsbehandler.
- Alle købte pantebreve skal tiltransporteres banken, hvis de skal indgå i bankens beholdning. Transporten skal tinglyses. Hvis de skal videresælges straks, kan de blive tiltransporteret den fremtidige køber.
- Alle pantebreve skal straks registreres i depotsystemet (FED) - se afsnit 5.1.3. Registrering af pantebreve
- Der kan erhverves omsættelige pantebreve til en samlet bogført værdi af maksimalt 175% af bankens ansvarlige kapital. Pantebreve udstedt af banken er inkluderet i denne grænse.
- Køb af en pantebrevspulje må maksimalt udgøre kr. 30 mio.. Køb over denne størrelse skal godkendes af bestyrelsen.
- Pantebrevsbeholdningerne skal være sammensat på en sådan måde m.h.t. størrelse og type, at bankens samlede renterisiko beregnet efter Finanstilsynets Kapitaldækningsbekendtgørelse ikke overstiger 8% af bankens ansvarlige kapital.

Handelstyper

Der er følgende typer pantebrevshandler:

- enkelte pantebreve-
 - køb med garanti
 - køb uden garanti
 - salg med garanti
 - salg uden garanti
 - udstedelse med direkte pant
- pantebrevspuljer-
 - køb med garanti
 - køb uden garanti
 - salg med garanti
 - salg uden garanti

Inden registrering af det/de købte pantebreve skal det vurderes om formålet er videresalg eller egen investering, og registreringen foretages i overensstemmelse hermed.

Ejendomsstyper

Det gælder for alle typer handler, at den pantsatte ejendom skal være parcelhus, ejerlejlighed, sommerhus samt nedlagt landejendom. Ejendommene kan være beliggende i by- og landzone i hele landet incl. Grønland. Banken kan formidle handel med pantebreve i landbrugsejendomme eller erhvervsejendomme, men ikke købe til beholdning.

Enkelte pantebreve- køb

Følgende krav skal alle være opfyldt før en købsaftale må indgås:

- pantebrevets restgæld bør ikke overstige kr. 250.000 på købstidspunktet. Hvis pantebrevet vedrører flere ejendomme, gælder dette pr. ejendom. Evt. kan et større pantebrev deles i to mindre. Reglen er vejledende og tilgodeser pantebrevenes omsættelighed.
- debitor må ikke være registreret i RKI eller på anden måde umiddelbart nødlidende.
- der må ikke være noteret udlæg på ejendommen.

Køb af pantebreve, som opfylder betingelserne, kan bevilges/godkendes af pantebrevschefen.

Der er mulighed for at dispensere for de to førstnævnte krav, men købet skal så godkendes af investeringschefen.

Det kan forekomme, at der udstedes en garanti fra pantebrevets sælger.

Pantebrevspuljer - køb

De enkelte pantebreve i en tilbudt pantebrevspulje skal som hovedregel opfylde samme krav, som gælder for køb af enkelte pantebreve.

De enkelte pantebreve gennemgås og vurderes, men dette er kun vejledende, da det oftest ikke er muligt at udelade enkelte pantebreve fra handlen.

Pantebrevspuljer sammensættes efter købers og sælgers individuelle ønsker. Og selve pantebrevspuljen vurderes samlet og prissættes samlet.

Bevilges/godkendes af pantebrevschefen når puljen ikke overstiger kr. 5 mio.. Større puljer op til kr. 30 mio. bevilges/godkendes af investeringschefen eller direktionen. Pantebrevspuljer herover godkendes af bestyrelsen.

Enkelte pantebreve/pantebrevspuljer-salg

Der kan sælges pantebreve enkeltvis, men oftest sælges pantebreve samlet i puljer.

Pantebreve kan sælges med garanti, hvorved forstås, at banken giver en tabsgaranti på et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af restgælden/den samlede restgæld.

Banken garanterer ikke pantebreve i landbrugsejendomme eller erhvervs-ejendomme.

Salg af pantebreve enkeltvis samt pantebrevspuljer under kr. 5. mio. kr. kan godkendes af pantebrevschefen. Salg af øvrige puljer godkendes af investeringschefen.

Udstedelse af pantebreve med direkte pant

Banken kan tilbyde at sætte direkte pant i en fast ejendom.

Dette kan tilbydes ved gode kunder både eksisterende og potentielle, der køber hus i en kontanthandel.

Desuden kan friværdien i en ejendom tilbydes belånt, selvom der ikke sker et ejerskifte (lånerpantebreve). Disse pantebreve kan have sikkerhedsmæssig placering fra 0 til 95% af ejendomsvurderingen.

Pantbrevet skal tinglyses anmærkningsfrit

Ved eksisterende kunder foretager pantebrevsafdelingen en almindelig kreditvurdering og efterfølgende bevilling efter samråd med kundens sagsbehandler.

Pantet tilbydes med en fast rente, som fastsættes ud fra rentesatser/kurser fastsat af pantebrevsafdelingen.

Pantebrevenes hovedstol må ikke overstige kr. 250.000. Hvis pantebrevets hovedstol overstiger kr. 250.000,00 opdeles det i to separate pantebreve.

Under ”3.6.3.3. Arbejdsgang” hedder det bl.a. (bind 1, 480-484):

3.6.3.3.1. Køb/udstedelse af pantebreve

Enkelte pantebreve - køb

Enkelte pantebreve indkøbes via lokale mæglere og advokater eller via vekselerer og andre pengeinstitutter.

Hvis pantebrevsdebitor er kunde i banken i forvejen eller har været kunde, skal kundens sagsbehandler forespørges ved kreditvurderingen. Hvis sagsbehandleren vurderer at kunden ikke bør bevilges lånet, må pantebrevet ikke købes.

Køb og salg af pantebreve skal registreres hurtigst muligt.

Handel med nye pantebreve

Enkelte pantebreve, som købes via mæglere og advokater m.v., er normalt nye pantebreve, som udstedes i forbindelse med en ejendomshandel.

Følgende oplysninger/materiale skal foreligge til vurdering af pantebrevets værdi:

- slutseddel/købsaftale
- salgsopstilling
- oplysninger/materiale vedr. debtors økonomiske forhold (seneste årsopgørelser/ lønsedler)
- Det undersøges om debitor er registreret i RKI, og om der er noteret udlæg på ejendommen.

Alle modtagne og indhentede oplysninger vurderes efter forretningsgangens regler og under hensyntagen til kendskab til pantebrevssælger samt øvrige relevante forhold.

Kunden/debitor kreditvurderes efter forretningsgangens regler og købspri- sen fastsættes under hensyntagen til markedet, pantebrevets rente, ejendommens type og beliggenhed, kundens økonomi samt øvrige relevante forhold.

Hvis det tilbudte pantebrev ikke er attraktivt for banken, gives der afslag til pantebrevssælger.

Hvis banken ønsker at købe pantebrevet gives købstilbud.

...

Handel med eksisterende pantebreve

Ved handel med allerede eksisterende pantebreve (blancotransporterede pantebreve) gælder følgende:

Pantebrevene skal påføres en transportpåtegning, som skal tinglyses.

I disse handler indestår pantebrevssælgeren for oplysningernes rigtighed.

Følgende oplysninger/materiale skal foreligge til vurdering af pantebrevets værdi:

- Oplysninger om pantebrevets indhold, rente m.v.
- Oplysninger om ejendommens type og forhold i øvrigt.
- Evt. oplysninger/materiale vedr. debitores økonomiske forhold
- Hvis banken ønsker yderligere oplysninger fremsendes disse af sælgerne
- Det undersøges om debitor er registreret i RKI, og om der er noteret udlæg på ejendommen.

Alle oplysninger vurderes efter forretningsgangens regler og under hensyntagen til kendskab til pantebrevssælgeren samt øvrige relevante forhold.

Det vurderes desuden om pantebrevet skal videresælges eller indgå i bankens beholdning.

- Hvis pantebrevet skal indgå i bankens beholdning, skal kreditor iflg. transportpåtegning på pantebrevet være **Bank 3**.
- Ved videresalg skal kreditor iflg. transportpåtegningen anføres som den pantebrevskøber, banken har indgået en aftale med.

...

Pantebrevspuljer - køb

Pantebrevspuljer købes fra vekselerer og andre kreditinstitutter.

Ved køb af puljer er det primært allerede eksisterende pantebreve, som handles.

Følgende oplysninger/materiale bør foreligge til vurdering af pantebrevenes værdi:

- En samlet opstilling over pantebrevene, hvor pantebrevenes kurs er opgjort ud fra en fastsat effektiv rente.
- Oplysninger om pantebrevenes indhold, rente m.v. (kopi af pantebreve)
- Oplysninger om ejendommens type og forhold i øvrigt (evt. fotos).
- Oplysninger/materiale vedr. debitorernes økonomiske forhold.
- Tingbogsoplysninger, til dokumentation af der ikke er udlæg på ejendommene samt størrelsen af de foranstående hæftelser.
- Evt. salgopstillinger.

Fra bankens side undersøges det om debitorerne er registreret i RKI.

Ejendomme med en restgæld på pantebrevet/pantebrevene større end kr.

250.000 skal normalt besigtiges inden køb af pantebrev.

Hvis banken ønsker yderligere oplysninger fremsendes disse af sælgerne. Det vurderes om pantebrevet er købt til egenbeholdning eller til videre salg. Der foretages en samlet vurdering af puljen efter foranstående regler og involverende samtlige relevante oplysninger.

...

Oprettelse og denunciationskrivelse

Køb og salg af pantebrev skal registreres hurtigst muligt. Alle registreringer bl.a. oprettelse af pantebrev sker i FED.

Efter køb af et pantebrev skal der sendes en meddelelse (denunciation) til pantebrevsdebitor, hvor det oplyses, at banken har fået overdraget rettighederne iflg. pantebrevet, og at betalinger fremover kun kan ske med frigørende virkning til banken.

Denunciation udskrives automatisk fra FED og udsendes til debitor af SDC.

Udstedelse af pantebrev med direkte pant

Der skal foretages en almindelig kreditvurdering af kunden, og bevilling af lånet skal ske efter gældende regler af kundens sagsbehandler.

Pantet tilbydes med en fast rente, som fastsættes ud fra rentesatser/kurser fastsat af pantebrevsafdelingen.

Pantebrevens hovedstol må ikke overstige kr. 250.000. Hvis pantebrevets hovedstol overstiger kr. 250.000,00 opdeles det i to separate pantebrev.

Kursfastsættelse

Vejledende kurser meddeles løbende af pantebrevsafdelingen, men den enkelte sagsbehandler kan altid få stillet en kurs/rente ved henvendelse til afdelingen. Kurserne er gældende for ejerboliger i byzone og fritidshuse med min. 5 % udbetaling.

Ved villaer i landzone er der et vejledende kursfradrag på 2 kurspoint. Ved nedlagte landbrug, ejendomme med bindingsværk/stråtag samt ejendomme, der ikke skal bebos af debitor fastsættes kursfradrag individuelt, afhængig af kunden, ejendommens stand, beliggenhed samt øvrige relevante faktorer.

Til vurdering af kursen anvendes følgende:

- købsaftale
- ejendommens salgsoptilling
- kundens risikoprofil, dokumenteret dels ved ajourførte oplysninger fra LEO og dels ved kundens seneste årsopgørelse.

Efter bevilling/godkendelse af ejendom og kunde foretages følgende:

- Pantebrevet udskrives af pantebrevsafdelingen og fremsendes til sagsbehandler til underskrift.
- Sagsbehandler sørger for korrekt underskrift fra debitor/debitorer. Husk ægtefællens accept af pantsætningen, hvis debitor er gift.
- Pantebrevet registreres i FED af pantebrevsafdelingen. Se tastevejledning/FED
- Pantebrevet afregnes

- enten efter underskrift af debitor, og sagsbehandler indestår for levering af tinglyst og anmærkningsfrit pantebrev. D.v.s. at intet udefra kommende forhold kan forhindre endelig tinglysning.
- eller efter endelig tinglysning.
- Sagsbehandler sørger for tinglysning.

Gebyr for udskrivning af pantebrev udgør kr. 1.000,00

Pantebreve i kommission

Hvis der er tale om pantebreve i ejendomme, som banken ikke ønsker at have pant i, kan pantebrevet tages i kommission. Der aftales en kommissionskurs – en vejledende kurs, og banken er ikke selv køber til pantebrevet, men udelukkende formidler af kontakt mellem sælger og køber.

Kommissionskursen fastsættes efter ovenfor nævnte retningslinier. Kommission kan også anvendes, når andre forhold f.eks. pantebrevsdebitors kreditværdighed bevirker, at handlen ikke er acceptabel for banken.

Se afsnit 5.1.3. Registrering af pantebreve og 5.1.4. Afregning af pantebreve.”

Under punkt 3.6.3.3.2. om salg af pantebreve (bind 1, 485-486) hedder det:

” Enkelte pantebreve/pantebrevspuljer

Der kan sælges pantebreve både enkeltvis og som samlede puljer. Oftest sælges pantebreve samlet.

Købere er større investeringskunder.

De tilbudte pantebreve udvælges efter aftale med køberen. Der kan være tale om ønsker om en bestemt restløbetid, nominel rente, beliggenhed, bestemte ejendomsstyper osv.

Der kan evt. aftales at banken tilbagekøber pantebreve indenfor en given frist, hvis der forekommer misligholdelse.

Salgsopstilling

Følgende salgsopstilling udarbejdes for de enkelte pantebreve i puljen i forbindelse med salg:

- Kopier af de enkelte pantebreve,
- Oplysninger om debitors økonomi, i det omfang de foreligger,
- Salgsopstillinger, i det omfang de foreligger.

De relevante oplysninger tilsendes køber skriftligt. Køber skal acceptere den tilbudte pulje inden en rimelig frist på normalt ca. 2 uger.

Accept

Efter købers accept af pantebrevene

- Efter købers accept af de tilbudte pantebreve aftales en evt. garantistillelse samt salgsprisen.
- Herefter fremsender banken skriftlig bekræftelse/afregningsnota på aftalen med angivelse af den aftalte salgspris samt andre relevante forhold i forbindelse med handlen.

Køber accepterer handelskursen

- Køber accepterer handlen skriftligt.
- Det kontrolleres inden levering, at pantebrevene er identiske med de på accepten og afregningsnotaen omtalte pantebreve.
- Handlen afvikles ved levering af pantebrevene mod betaling af salgs-
summen. Dette kan være enten ved kontant indbetaling/overførsel eller ved træk på en kredit.

Garanti

Pantebreve kan sælges med garanti, hvorved forstås, at banken giver en tabsgaranti på et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af restgælden/den samlede restgæld.

Garantier vedr. pantebreve i depot i banken:

- Garantien og en eventuel kredit bevilges efter bevillingsreglerne jfr. Afsnit 3.5.1. Bevilling / Bevillingsregler
- Depotet oprettes normalt som sikkerhedsdepot, idet der oftest indgår et engagement/kreditfacilitet i salgsaftalen. Depotet oprettes iflg. afsnit FED/Depot.
- Der udstedes en garanti til køber.

Garantier vedr. pantebreve, som ikke ligger i depot i banken:

- Garantien bevilges efter bevillingsreglerne jfr. afsnit 3.5.1. Bevilling/Bevillingsregler
- Der udstedes en garanti til køber. Garantibeviset leveres til køber sammen med pantebrevene.”

Under afsnittet om pantebreve fremgår af punkt 3.6.3.5. om ”Bogføring, kontrol og afstemning” bl.a. (bind 1, 492-493):

”...

Kontrol af registrering

Registreringen kontrolleres straks ved indtastningen af sagsbehandler og efterfølgende samme dag af en pantebrevsmedarbejder, som ikke har medvirket ved registreringen.

Desuden kan de indtastede data kontrolleres ved ajourføringslisten den næste dag.

Kontrol i FED behandles i særskilt afsnit.

Kontrol af pantebreve til tinglysning

Når et pantebrev sendes til tinglysning føres en tinglysningsjournal.

Se afsnit 3.4.3.1. Indledning (vedr. tinglysning)

...”

Om ”Rapportering og ansvarsfordeling” hedder det i punkt 3.6.3.6. (bind 1, 494):

” Rapportering

I forbindelse med det månedlige bestyrelsesmøde skal der udarbejdes en rapport til direktion og bestyrelsen.

Rapporten skal indeholde oplysninger om beholdningens størrelse på rapporteringstidspunktet eller evt. pr. sidste månedsultimo. Desuden oplyses det bogførte tab år til dato.

Hvis der konstateres overtrædelser af forretningsgangen skal disse indberettes til investeringschefen eller evt. direktionen.

Overtrædelse af beholdningsgrænserne skal indberettes til bestyrelsen.

Ansvar

Det overordnede ansvar for området påhviler investeringschefen.

Ansvar for den daglige behandling af området påhviler pantebrevschefen.

Ansvar for, at den foretagne handel er i overensstemmelse med forretningsgangens regler, påhviler pantebrevschefen og/eller investeringschefen, afhængig af hvem der har godkendt handleerne.

Ansvar for indrapportering til direktion og bestyrelse påhviler investeringschefen og direktionen.”

Under punkter 3.5.6.1 og følgende er store investeringsengagementer behandlet i forretningsgangene. Heri er bl.a. anført (bind 1, 498-500, 502-504, 507-508, 510, 511-513):

”**3.6.5.1. Store investeringsengagementer - Formål/ indledning**”

Investeringsengagementer defineres som **Gl. B1's** udlån til debtors investering i aktiver som led i debtors formuepleje eller forvaltning. Også udlån med spekulative formål er mulig.

Et investeringsengagement er et større engagement med en investerings- og finansieringsaftale, med betalinger i et lukket kredsløb, hvor afkast af investeringen indgår på pantsatte konti.

Investeringsengagementer er karakteriseret ved:

- stor volumen
- sikkerhed
- små indtjeningsmarginaler
- mulighed for låneformål med spekulativ karakter

Investeringsengagementer er som hovedregel store, og for at minimere bankens risiko skal der stilles tilstrækkelig sikkerhed til, at bankens risiko kan inddækkes i tilfælde af negativ udvikling.

Som hovedregel pantsættes aktiverne til sikkerhed for udlånet, og investeringen foretages normalt i selskabsregi.

Der kan foretages flere typer investeringer i hvert enkelt investeringsengagement.

De investeringer, banken medvirker til, skal være i overensstemmelse med god forretningsskik og -moral, så bankens anseelse og omdømme ikke belastes.

Desuden skal de til enhver tid gældende love, bekendtgørelser m.v. samt **Gl. B1's** interne forretningsgange overholdes.

Det er vigtigt, at medarbejdere i banken besidder den rette ekspertise og anvender systemer, som sikrer, at kunderne får relevant rådgivning, og at forretningerne behandles på betryggende vis.

Desuden skal kunden have et tilstrækkeligt økonomisk grundlag til, at eventuelle tab fra investeringen kan betales uden økonomisk ruin til følge.

3.6.5.2. Investeringstyper

De investeringer, banken medvirker til, skal være i overensstemmelse med god forretningsskik og -moral, så bankens anseelse og omdømme ikke belastes.

Investeringer opdeles i følgende hovedområder:

Værdipapirer
Pantebreve Aktier - noterede/ unoterede - danske/ udenlandske Investeringsbeviser m.v. Obligationer - noterede/ unoterede - danske/ udenlandske Anpartar - K/S - APS - A/S - møller - skibe - containere - fast ejendom m.v.
Øvrige aktiver til udlejning
Leasing aftaler Skibe og øvrige aktiver
Finansielle forretninger
Optioner på basis af valuta/ aktier/ obligationer m.v. Terminforretninger på basis af valuta/ aktier/ obligationer m.v. Øvrige finansielle forretninger

Det er en forudsætning ved aktiver til udlejning, at udlejningen sker til personer, selskaber eller andre juridiske enheder, der ikke er kontrolleret af debitor. Udlejning til fx nærtstående familie betragtes som privat og henvises til andre lånetyper.

Inden investeringen foretages, skal der udarbejdes en vurdering af risici forbundet med investeringen, bl.a. en følsomhedsanalyse. Her beskrives hvilke faktorer, der påvirker investeringens rentabilitet, herunder især de faktorer, som kan påvirke resultatet negativt.

Risici kan fx ved obligationer og pantebreve bl.a. udtrykkes ved beholdningens renterisiko (effekten på kursværdien af en rentestigning på 1%), som er et udtryk for, hvor meget renten kan stige før overdækningen er brugt".

3.6.5.3. Kundeudvælgelse og kundens risikoprofil

Da investeringsengagementer har små rente/ indtjeningsmarginaler, er der beskeden mulighed for oparbejdelse af reservation til tab. Derfor er kundens betalingsevne og investeringens rentabilitet vigtig.

Kundeudvælgelse

Investeringsengagementer tilbydes primært erhvervskunder og i særlige tilfælde større private kunder.

I begge tilfælde skal kunden have en god viden om den investeringstype, der ønskes investeret i, og om de risici, der er forbundet dermed. Denne viden kan være opnået ved tidligere investeringserfaring eller gennem anden relevant kendskab til investeringstypen.

Private kunder og mindre erhvervskunder kan tilbydes en lille Investeringskredit, se afsnit 3.6.1.1.14. Investeringskredit 1, afsnit 3.6.1.16. Investeringskredit 2 og 3.6.1.17. Investeringskredit Individuel.

Kundens risikoprofil

Kundens risiko ved investeringen skal vurderes inden indgåelse af forretningen.

Herunder skal det vurderes om kunden kan bære risikoen, uden at et eventuelt tab vil medføre økonomisk undergang.

Kundens investeringsmæssige risikoprofil skal være kendt af den kundeforretningens medarbejder.

Kundens risikoprofil og kreditværdighed vurderes efter reglerne anført i forretningsgang for udlån. Heri indgår vurdering af kundens regnskabsmæssige baggrund og de tilbudte sikkerheders værdi.

Et investeringsengagement må som hovedregel ikke indgås udelukkende på basis af sikkerhederne.

Bevillingen skal indeholde begrundelse for vurderingerne. Vurderingen af kunden anføres i Leo Sagsbehandling.

Se afsnit 3.5.1. Bevillingsregler.

...

3.6.5.5. Sikkerheder/ pantsætning

Sikkerheder

Der skal stilles sikkerhed, som er tilstrækkelig til, at et eventuelt tab i tilfælde af negativ udvikling kan dækkes. Inddækning af tab kan enten ske ved realisation af sikkerheder eller ved yderligere sikkerhedsstillelse fra kunden. Inddækningsvilkår aftales i forbindelse med oprettelse af investeringsengagementet.

Ved oprettelse af engagement aftales en sikkerhedsmæssig overdækning med stop-loss klausul, som afhængigt af investeringens type og kundens muligheder enten kan være pantsætning af de anskaffede aktiver, et deponeret beløb, som indbetales på en sikringskonto inden aktivet købes, i særlige tilfælde en anfordringsgaranti stillet af et andet pengeinstitut, eller anden tilstrækkelig sikkerhed.

Ved salg fra sikkerhedsdepoter skal sagsbehandler godkende salget, og hvis afregningskontoen ikke er den pantsatte konto, skal der ske bevilling efter gældende regler.

Der skal udfærdiges bevilling ved frigivelse af sikkerheder uden tilsvarende indlæggelse af yderligere sikkerheder eller nedskrivning af engagement. De stillede sikkerheders belåningsværdi opgøres ved bevilling efter reglerne i Forretningsgang for sikkerheder.

Se afsnit 3.4. Sikkerheder.

Dispositions begrænsning/ pantsætning

Alle transaktioner sker i et lukket kredsløb. Både depot og referencekonto skal være pantsat. Dette gælder uanset referencekontoens type, d.v.s. at også en kassekredit skal pantsættes, så et positivt indestående til enhver tid er pantsat til sikkerhed for investeringsengagementet. Dette er fx relevant, hvor en kassekredit fungerer som afregningskonto for det finansierende udlands-lån.

Det kan aftales, at kunden kan reinvestere midler, som indestår på kontoen og stammer fra indfrielse, renterbetalinger, udtrækninger m.v. .. Overdækningen beregnes inklusiv den nye investering.

Kunden må ikke selv foretage udbetalinger fra de pantsatte konti. Alle udbetalinger sker gennem sagsbehandler, og skal som hovedregel bevilges. Der må ikke tilknyttes checks, dankort m.v. til kontoen.

Beregning af manuel sikkerhedsværdi ved udfærdigelse af engagementsændring i LEO

Er der tale om investeringskredit med tilhørende sikkerhedsdepot som lukket kredsløb, kan manuel sikkerhed beregnes, når det er beskrevet, hvilke værdipapirer, der tages pant i med angivelse af respektive belåningsprocenter. Evt. overdækningskrav, der måtte være investeret i værdipapirer kan medregnes efter samme princip.

Eksempel:

Ved en investeringskredit på tkr. 10.000 med overdækningskrav på 10%, som investeres i værdipapirer og ved fuld træk på kreditten, beregnes sikkerhedsværdien på følgende måde:

Værdi af sikkerhedsdepot

Kredit tkr. 10.000 + indbetalt overdækning tkr.1.000 x belåningspct. f.eks. 0,75 = 8.250.000 kr.

HUSK beskrivelse af værdipapirer.

Ovennævnte gælder kun for investeringskredit med håndpantsat depot.

3.6.5.6. Stop-loss-klausul og realisation af sikkerheder

Stop-loss-klausul

Ved belåning af værdipapirer stiller banken krav om en bestemt overdækning og krav om tvangsrealisation, levering af supplerende sikkerheder eller indbetaling af supplerende kapital, hvis overdækningen falder til under et aftalt niveau – en stop-loss-klausul.

Vilkårene for overdækning og stop-loss er afhængig af de enkelte investeringstyper. Desuden kan der ved investering i finansielle instrumenter aftales indbetaling af et margin beløb.

...

3.6.5.7. Regler for overdækning for de enkelte investeringstyper

Beregningen af overdækning tager udgangspunkt i de enkelte investeringstyper. Hvis der tale om flere investeringstyper, foretages en vægtet beregning af overdækningen.

Overdækningskravet anføres i investerings- og finansieringsaftalen og danner grundlag for opfølgning på engagementet.

En stop-loss-klausul aftales som hovedregel som investeringsens overdækningsprocent minus 10%. D.v.s. at stop-loss-klausulen aktiveres når den aftalte overdækning er reduceret med 10%.

Overdækningen skal dog altid udgøre mindst 5%, og hvis overdækningen falder til 5% eller derunder, skal stop-loss-klausulen altid aktiveres.

Ved enkeltudlån større end 25 mio. kr. kan overdækningen, p.g.a. øgede krav til kundens betalingsevne, eventuelt forhøjes.

De anførte regler for de enkelte investeringstyper er gældende for normalt kreditværdige kunder. Ved øget kunderisiko skal overdækningkravet forhandles efter individuel vurdering.

Bemærk: Finansiering kan kun ske i DKK, EURO eller CHF.

1. Pantebreve

Kunden skal på forlangende kunne fremlægge oplysninger om de pantsatte ejendomme, og banken skal have ret til at foretage besigtigelse af ejendomme inden belåning.

Banken kan stille krav om, at der ikke investeres i specielle pantebrevstyper fx erhvervsjendomme og luksussommerhuse.

Investeringsstype	Overdækningen udgør som hovedregel mindst:
A - garanterede pantebreve	10%
B - letomsættelige ugaranterede pantebreve	15%
C - atypiske pantebreve	20%

2. Aktier, investeringsbeviser m.v.

Investeringer vurderes i samarbejde med Fondsafdelingen.

Investeringsstype	Overdækningen udgør som hovedregel mindst:
Børsnoterede aktier, investeringsbeviser m.v. - noteret på KBH's Fondsbørs, ved en lige fordelt investering i mindst 4 fondskoder:	15%
Alle øvrige investeringer i aktier, investeringsbeviser m.v.	individuel vurdering, dog mindst 15%

3. Obligationer

Obligationinvesteringer vurderes i samarbejde med Fondsafdelingen

Investeringsstype	Overdækningen udgør som hovedregel mindst:
Børsnoterede obligationer - noteret på KBH's Fondsbørs	10%
Alle øvrige obligationsinvesteringer	individuel vurdering, dog mindst 10%

...

3.6.5.8. Investerings- og finansieringsaftale

Udover lånedokumenter og håndpantætningsdokument skal der udarbejdes en investerings- og finansieringsaftale, hvor alle vilkår for investeringsaftalen anføres. Aftalen er et supplement til kontoaftalen. I investerings- og finansieringsaftalen aftales bl.a. vilkårene for overdækning og stop-loss-klausul.

Investerings- og finansieringsaftalens vilkår bevilges sammen med lånet/kreditten. Ved efterfølgende ændringer i vilkår, hvor ændringerne forøger bankens risiko, skal der ske fornyet bevilling.

Investerings- og finansieringsaftalen skal mindst indeholde følgende:

- Investeringsbeskrivelse
- Investerings løbetid
- Beløbsramme for lån eller kredit
- Aftalte lånevalutaer (ved skift til andre valutaer skal der udarbejdes en ny aftale (tillæg) og en ny bevilling)
- Sikkerheds- og overdækningsbetingelser
- Stop-loss-klausul og aktivering af samme
- Engagementets forfalds- eller genforhandlingstidspunkt
- Rente-/provisionsvilkår (incl. margin i forhold til cof-cibor)
- Investeringsprofil (fx omkring pantebreve, hvilke ejendomsstyper, placering i forhold til handelsværdi, opdeling i depoter m.v.)
- Konsekvenser af misligholdelse af aftalen (tvangsrealisation - lukning af forretninger- modregning m.v.)

...

3.6.5.9. Kontrol og opfølgning

Der foretages løbende opfølgning på investeringsengagementer. Hvor ofte, der skal ske opfølgning afhænger af investeringens type og udviklingen i markedet, herunder risikoen for udsving i markedet, kursændringer m.v .. Hvis der er tale om store beløb, særligt risikable forretningstyper eller et hastigt skiftende marked med store kursudsving, skal forretningen kontrolleres ofte. Jo større risiko for ændringer og jo større engagement, jo hyppigere opfølgning.

Desuden skal der ske opfølgning på engagementet ved investering i yderligere aktiver, ved geninvestering, ved ombytning af aktiver og ved ændringer i kundens øvrige engagement.

Ved opfølgning opgøres kundens samlede investeringsengagement med renter til opgørelsesdatoen. Hvis der indgår finansielle forretninger i investeringsengagementet, indgår eventuelle tab fuldt i opgørelsen af engagementet.

Ved opfølgningen beregnes den sikkerhedsmæssige overdækning. Ved beregning af sikkerhedsværdien beregnes aktivernes markedsværdi på opgørelsesdatoen, inklusiv eventuelle renter og med fradrag af fx usikre/nødlidende pantebreve. Ved opgørelsen anvendes så vidt muligt officielle priser. For aktiver, som ikke er noteret på en børs eller markedsplads, anvendes en vurderet markedspris. I forbindelse med denne opgørelse af værdier anvendes Sikkerhedssystemet i Kernesystemet ikke, men aktivets reelle salgspris bestemmes.

I forbindelse med vurdering af risikoen på pantebrevsengagementer anvendes beholdningens renterisiko. Forhøjelse af renterisikoen bør udløse større agtpågivenhed og dermed øget krav til kundens betalingsevne eller overdækningens størrelse. Overdækningen skal mindst kunne dække beholdningens renterisiko. Et fald i en porteføljes renterisiko medfører ikke et fald i kravet til overdækningen. Renterisikoberegningen er til internt brug, og bør ikke udleveres til kunden.

Beregningen af renterisikoen foretages på forlangende af EDB-afdelingen. I beregningen er der ikke indregnet en indfrielsesrisiko/ mulighed.

Det vurderes i forhold til stop-loss-klausulen, om der skal ske salg eller yderligere indskud fra kunden.

Desuden revurderes investeringens og kundens risiko. Ved opfølgningen opgøres risici og forretningens tab/gevinst beregnes.

Hvis opgørelsen giver anledning til revurdering af forretningen kontaktes kunden skriftligt.

Vejledende intervaller for opfølgning:

Investeringstype	Opfølgning
Terminsføretninger, optioner og swaps m.v.	1 gang om ugen
Aktier m.v.	1 gang om måneden
Pantebreve	1 gang om måneden
Engagementer finansieret ved udlandslån i valuta	1 gang om måneden
Obligationer	1 gang om måneden
Anparter	1 gang i kvartalet
Øvrige aktiver til udlejning/ leasing	1 gang i kvartalet

Udover ovennævnte regler skal der i perioder, hvor markedet udviser uro og store udsving, udvises skærpet opmærksomhed m.h.t. opfølgning.

Dokumentation for opfølgningen påføres dato og initialer for udførende medarbejder og opbevares i Kreditkontoret sammen med kopien af investerings- og finansieringsaftalen.

Ansvar

Ansvar for opfølgning påhviler Kreditkontoret. Opfølgningen kan ske i samarbejde med Fonds- eller Pantebrevsafdelingen.

3.6.5.10. Ansvar

Ansvar for investeringsengagementer placeres overordnet i Kreditkontoret.

Behandlingen af kundens erhvervsengagement sker i samarbejde mellem den kundeansvarlige medarbejder i den afdeling kunden normalt er tilknyttet, kundeansvarlig medarbejder i Kreditkontoret og Fonds- og Pantebrevsafdelingen.

F.s.v. angår finansielle forretninger foretages indgåelse af aftale og effektivering af samme i Fondsafdelingen.

Bevilling udarbejdes dog altid af kundeansvarlig medarbejder i Erhvervsafdelingen, mens opfølgning sker i Kreditkontoret.

...

Forretningsgangens punkt 3.7 om ansvar (bind 1, 515-516) har følgende ordlyd:

3.7. Ansvar

Overordnet ansvar

Direktionen har ansvaret for, at behandlingen af området overholder de af bestyrelsen vedtagne retningslinier.

I praksis er dette ansvar i et vist omfang videredelegeret til kreditchefen, som har det daglige ansvar for bankens behandling af udlånsområdet.

I spørgsmål vedr. udlånsområdet er det derfor kreditchefen, som den enkelte medarbejder skal rette henvendelse til. Dog skal alle tvivlstilfælde søges afklaret i afdelingen først.

Udlån/dokumenter

Ansvaret for at oprettelser, ændringer m.v. foretages i overensstemmelse med det med kunden aftale påhviler den kundeansvarlige / sagsbehandler. Ansvaret for korrekt oprettelse/registrering af oprettelser, ændringer m.v. og for overensstemmelse med en evt. bevilling påhviler den kundeansvarlige / sagsbehandler.

Ansvaret for korrekt bevilling påhviler den bevilgende medarbejder.

Ansvaret for dokument/ sikkerhedskontrol samt kontrol af overholdelse af bevillingsbeføjelser påhviler den medarbejder, som udfører dokumentkontrollen. Denne medarbejder skal være forskellig fra bevilgende medarbejder. Det overordnede ansvar for dokumentkontrollen påhviler afdelingslederen.

Indrapportering af bevillinger

Ansvaret for korrekt indberetning/indrapportering til kreditkontoret påhviler sagsbehandler/bevilger.

Ansvaret for korrekt indberetning/indrapportering til bestyrelsen påhviler kreditkontoret

Opfølgning.

Den enkelte kundeansvarlige har ansvaret for den daglige opfølgning af lån/kreditter.

Herunder ansvar for afgivelse af meddelelser til tredjemand og ajourføringer. Samt desuden ansvaret for rykning af kunder ved overtræk og misligholdelse, og ansvar for afstemning, rykning og korrekt denunciation ved fakturabelåningsaftaler.

Afdelingslederen har ansvaret for at påse, at opfølgning sker dagligt og på forsvarlig vis.

Sikkerheder

Den enkelte sagsbehandler har det fulde ansvar for, at effektregistreringer, sikkerhedsaftaler og håndpanterklæringer er korrekte og ajourførte.

Garantier

Boligafdelingen har ansvaret for afstemning af tabsgarantier. Den enkelte kundeansvarlige har ansvaret for oprettelse af den enkelte garanti.

Pantebreve

Ansvaret for korrekt indtastning påhviler den registrerende medarbejder/sagsbehandler, mens ansvaret for den efterfølgende kontrol påhviler den kontrollerende medarbejder.

Tinglysning

De medarbejdere/sagsbehandlere, som sender dokumenter fra afdelingen har ansvaret for følgende:

- korrekt behandling af dokumenter til tinglysning
- korrekt udfyldelse af pantebrevene
- korrekt beregning af registreringsafgift
- registrering i tinglysningsjournalerne og ajourføring af samme.

Indberetning af overtrædelser af forretningsgangen

Den medarbejder, som får kendskab til en overtrædelse af forretningsgangen, har ansvaret for at indberette dette til kreditchefen. Kreditchefen har ansvaret for en eventuel videre indberetning til direktion og bestyrelse.”

Under punkt 3.8. om kontrol er det bl.a. anført (bind1, 517-518):

” Opfølgning

Opfølgningshændelser: Alle nyeetableringer, forhøjelser eller ændringer på lån, kreditter og garantier vises under opfølgningshændelser under blokken 'Bevilling'.

Søgninger: søgning på bevillinger kan foretages i LEO.

Se afsnit 3.2.3.5.6. Søgning / Opfølgning på bevillinger.

Bevillings- og dokumentkontrol

Udvælgelse af bevillinger

Der foretages dokument- og bevillingskontrol efter følgende retningslinier:

Bevillingsstørrelse	Kontrol
Bevillinger under kr. 500.000	Der foretages stikprøvevis bevillings- og dokumentkontrol. Kreditkontoret udvælger stikprøven.
Enkelt bevillinger på kr. 500.000 og derover	Der foretages fuld bevillings- og dokumentkontrol på alle bevillinger

Kreditkontoret udtager ud fra bevillingslisterne stikprøver i de mindre bevillinger til gennemgang i afdelingerne. Som udgangspunkt udvælges ca. 10%, men der kan dog forekomme større procentsatser i enkelte afdelinger.

...

Følgende kontrolleres

Bevillingskontrollen omfatter kontrol af, at

- bevilling er foretaget i henhold til bankens kreditpolitik,
- bevillingsbeføjelser er overholdt,
- belåningsværdier af stillede sikkerheder er opgjort korrekt,
- eventuelle afvigelse er foretaget i overesstemmelse med bankens politik herfor.

...”

I punkt 3.9 om rapportering hedder det bl.a. (bind 1, 520):

”...

Ansvaret for korrekt indberetning/indrapportering til kreditkontoret påhviler sagsbehandler/bevilger.

Ansvaret for korrekt indberetning/indrapportering til bestyrelsen påhviler Kreditkontoret.

...”

Ejendomsprojektfinansiering

Vidne 38 sendte den 15. oktober 2009 en mail til advokaterne Henrik Stenbjerre og Mogens Skipper-Pedersen (bind 1, 1835) med følgende ordlyd:

”...

Vedr. ejendomsprojektfinansiering

Under mødet i **Ny B1** den 25. september talte vi kort om en forretningsgang for ejendomsprojektfinansiering.

”Forretningsgang for ejendomsprojektfinansiering” er nu fundet, og den vedlægges til orientering. Det fremgår ikke af forretningsgangen, hvornår den er udarbejdet eller af hvem. Ligesom jeg ikke ved om den blev implementeret i bankens udlånsbehandling.

Så vidt jeg husker, er den udarbejdet efter opfordring fra Finanstilsynet efter deres besøg i 2007. Jeg tror den er udarbejdet af **V4** – evt. med hjælp fra **V1**. Den var lang tid undervejs – så den er nok fra foråret 2008.

...”

Forretningsgangen (bind 1, 1836 ff.) havde følgende ordlyd:

”Forretningsgang – Ejendomsprojektfinansiering

Kunderne til denne type finansiering er enten eksisterende kunder, potentielle kunder kendt i **Gl. B1**-koncernen eller henvist af vores omfattende netværk. Potentielle kunder, hvor der ikke kan indhentes referencer fra kilder kendt i **Gl. B1** kan således ikke finansieres på denne måde.

Finansieringsopgaver

Projektfinansiering kan tilbydes til følgende 2 typer opgaver:

- Bridgefinansiering (mellemløbsfinansieringskredit/udlægskredit), hvor ejendom med projektmuligheder indkøbes. I finansieringsperioden udvikles projektet og tilladelser indhentes. Efterfølgende sælges ejendommen igen.
- Byggefinansiering, hvor større ejendom om- eller tilbygges eller større ejendom/ejendomme opføres på grund med salg for øje

Steps

Inden et konkret tilbud afgives på ovennævnte finansieringsopgaver, skal forskellige steps gennemgås. I det følgende beskrives disse i vilkårlig rækkefølge.

Bridgffinansiering:

Historik på kunden

Her beskrives vores kendskab til kunden samt eventuelle referencer fra kilder kendt af **Gl. B1**. Herunder forholdes der til tidligere erfaringer med sådanne projekter. Som tidligere nævnt kan potentielle kunder, hvor der ikke kan indhentes referencer fra kilder kendt i **Gl. B1**, ikke finansieres på denne måde.

Kundens økonomiske forhold

Her analyseres og beskrives kundens regnskaber. Kravene til de økonomiske forhold vil afhænge af helhedsbilledet.

Potentiale i projektet

Her beskrives kundens intentioner med projektet og realismen vurderes. Herunder beskrives afsætningsmulighederne også. Såfremt der kræves uvildig juridisk vurdering, indhentes denne for kundens regning.

Værdiansættelse af ejendom

Værdiansættelse af erhvervsejendomme foretages med udgangspunkt i den afkastbaserede model (1. års afkast). Her opgøres værdien på basis af ejendommens forventede driftsafkast i et typisk driftsår og et forrentningskrav, der er fastsat på basis af risikoen på den enkelte ejendom.

Der fastsættes en værdi før og efter projektet.

Mæglervurdering

Som udgangspunkt kræves en vurdering fra uvildig ejendomsmægler. Denne mæglervurdering skal beskrive før og efter-pris samt vurdere afsætningsmulighederne. På Sjælland anvendes erhvervsmægler **Person 22**. På Fyn og i Jylland aftales det individuelt.

Likviditetsbudget på ejendom

Ejendommens drifts- og likviditetssituation i projektudviklingsfasen analyseres og vurderes. Såfremt der er behov for likviditetstilførsel i udviklingsfasen, stiller dette større krav til kundens økonomiske forhold.

Projektforløb

Den forventede tidshorisont på projektudviklingen beskrives. Projektforløbet skal fremskyndes så meget som muligt. Som hovedregel skal forløbet holdes inden for 2 år.

Realkreditfinansiering

Finansieringsmulighederne fra realkrediten skal altid undersøges. Såfremt et udviklingsprojekt løber længere end 1 år, skal realkreditfinansiering hjemtages i forløbet, således at bankens likviditet ikke bindes for længe i de enkelte projekter.

Sikkerhed

Som udgangspunkt skal bridgffinansieringen sikres ved ejerpantebrev i ejendommen.

Byggefinansiering:

Historik på kunden

Her beskrives vores kendskab til kunden samt eventuelle referencer fra kilder kendt af **Gl. B1**. Herunder forholdes der til tidligere erfaringer med sådanne projekter. Som tidligere nævnt kan potentielle kunder, hvor der ikke kan indhentes referencer fra kilder kendt i **Gl. B1** ikke finansieres på denne måde.

Kundens økonomiske forhold

Her analyseres og beskrives kundens regnskaber. Kravene til de økonomiske forhold vil afhænge af helhedsbilledet.

Mæglerudtalelse

Som udgangspunkt kræves en vurdering fra uvildig ejendomsmægler. Denne mæglervurdering skal beskrive de lokale salgsmuligheder. Der anvendes lokale mægler med erfaringer på den konkrete ejendomstype.

Projekt

Materiale på det konkrete projekt skal modtages og vurderes. Her ønskes projektbeskrivelse, licitationspris, rateplan og oversigt på den hovedentreprenører og de underentreprenører, der deltager.

Salg af enheder

Forinden byggeriet igangsættes skal som minimum være solgt 50% af enhederne.

Vurdering af køber

Såfremt der er tale om parcelhuse, rækkehuse, ejerlejligheder eller fritidshuse er det unødvendigt at vurdere køber, da det er et krav, at der stilles købesumsgaranti.

Er der i stedet tale om en erhvervsjendom vil vurderingen af køber afhænge af den sikkerhed, der stilles for købesummens betaling. Mindre sikkerhed vil kræve en dybere og mere detaljeret analyse og vurdering.

Projektforløb

Som udgangspunkt skal byggeriet færdiggøres inden for 2 år.

Byggestyring

I byggerier er en af de væsentligste risici fejl i byggefasen. Derfor skal behovet for anvendelse af en uvildig teknisk rådgiver vurderes i alle byggesager. Som udgangspunkt anvendes **Person 23**, **Virksomhed 2**

Realkreditfinansiering

Finansieringsmulighederne fra realkrediten skal undersøges. Dels for at vurdere køberen/købernes finansieringsmuligheder og dels fordi et byggeprojekt med længere løbetid end 1 år, bør realkreditfinansieres i forløbet, således at bankens likviditet ikke bindes for længe i de enkelte projekter.

Sikkerhed

Som udgangspunkt skal byggefinansieringen sikres ved ejerpantebrev i ejendommen og garantier fra hovedentreprenør/underentreprenører.

Løbende status

Kunder med engagementer af denne karakter risikoovervåges hver måned, hvor rapportering sendes til bankens bestyrelse.

På engagementer over kr. 25 mio. udarbejdes kvartalsvis status. Denne status skal indeholde

- Følger projektudviklingen/byggeriet tidsplanen
- Går salgsarbejdet som forventet
- Overholdes de økonomiske rammer

Rapportering

Denne status rapporteres til bestyrelsen.”

LEO (Låne- og EngagementsOvervågning)

Forretningsgangene indeholder som nævnt regler om LEO (Låne- og EngagementsOvervågning) sagsbehandling.

Under punkt 2.9.4 om LEO (Låne- og EngagementsOvervågning) sagsbehandling hedder det under punkt 2.4.9.1 om formål og afgrænsning bl.a. (bind 1, 868):

”Formål

Forretningsgangen skal sikre en ensartet registrering af kunder.

Forretningsgangen skal endvidere sikre at der sker:

- registrering af faresignaler
 - registrering af oplysninger til kreditvurdering
 - registrering af oplysninger til den årlige kreditgennemgang
 - registrering af "bløde" oplysninger om kunden, så som antal børn, arbejdsgiver, tillidserhverv osv.
- ...”

I punkt 2.4.9.2.1. med overskriften ”Regler vedr LEO sagsbehandling” er det bl.a. anført (bind 1, 872):

”LEO står for Låne- og EngagementsOvervågning.

LEO er et kreditindstillingsprogram til de medarbejdere, der behandler låneindstillinger.

LEO Sagsbehandling er en database, hvori der indgår en række dokumenter til brug ved udarbejdelsen af låneindstillinger, registrering af opfølgningstidspunkter samt udskrivning af breve m.m.

LEO Bevilling er en database hvortil færdige låneindstillinger inkl. Bilagsdokumenter overføres til bevilling. Se 3. Kreditorrådet, afsnit 3.5.3.1. Formål og afgrænsning for en beskrivelse af LEO Bevilling.

LEO Sagsbehandling indeholder en række oplysninger om kunden. De oplysninger der er registreret her, er de oplysninger der bruges ved kreditvurderinger og aktiv kundepleje.

Oplysningerne i LEO Sagsbehandling skal holdes ajour. Det vil sige, får kunderådgiveren kendskab til en ændring i oplysningerne, f.eks. hvis kunden skifter arbejde, skal dette ændres i LEO Sagsbehandling. Oplysningerne skal holdes ajour, så kunden altid kan få den bedst mulige rådgivning.
...”

Om regnskaber hedder det i punkt 2.4.9.2.2. bl.a. (bind 1, 875-876):

”...

Regnskabsanalyse - Personligt firma

Modulet bruges til alle andre personligt ejede virksomheder end landbrug.

Aktiver og passiver, såvel private som erhverv og dermed samlet egenkapital skal fremgå. Bemærk at der under passiver er plads til at indtaste udskudt skat og evt. ejendomsavance.

Egenkapitalsdefinitionerne bør for sammeligningens skyld være excl. fradrag af eventualskat, men gør evt. et notat herom under bemærkninger.

Konsolideringen beregnes som hovedregel i overensstemmelse med modulets opbygning. Bemærk at man også i dette modul (side 2) reelt bruger samme definitioner for afstemning som under landbrugsmodulet, idet formueafstemningen efter linjen med årets konsolidering omhandler regulering af ejendomsværdier og andre reguleringer, kurstab/-gevinst, kursreguleringer af lån m.v.

Beregnete skatter side 2 betyder her- den skat der opkræves iflg. selvangivelsen. Bruges den, skal der korrigeres for ændringer i udskudt skat. Det må dog anbefales, at man, for ensartethedens skyld, bruger (korrigeret indkomst minus 60.000 (par) 30.000 (enlige) gange 50% (55% ved høje indkomster)). Denne skatteberegning er inkl. arbejdsmarkedsbidrag.

Er der ved konsolideringsberegningen fratrukket meget store pensionsfradrag, større straksfradrag (bygn./inventar) eller, hvis der er store afvigelser i foretagne afskrivninger i forhold til nedslidning/forældelse, bør der gøres bemærkning derom - og evt. korrigeres til anden risikoklasse.

Regnskabsanalyse - selskab

Under virksomhedsprofil for erhverv, kan kun indtastes cvr nr., og ikke personnummer.

Da vi i "kernen" har valgt, at alle engagementer for personligt ejede virksomheder relaterer til personnr., er det kun selskaber (cvr nr. registrerede virksomheder), der kan indtastes under virksomhedsprofil:

Der indtastes branchekode under virksomhedsprofilen. Under regnskabsanalysedelen indtastes som **minimum:**

- Omsætning
- Dækningsbidrag (1)
- Resultat før renter
- Årets resultat før skat.
- Anlægsaktiver
- Omsætningsaktiver
- Egenkapital
- Hensættelser
- Langfristet gæld
- Kortfristet gæld
- Desuden indtastes nederste linie - Kassekredit ultimo.

Bemærk at det for nogle selskabsejere, også vil være relevant at udfærdige regnskabsanalyse omkring den private økonomi.”

Om sletning af dokumenter i LEO sagsbehandling hedder det i punkt 9.4.9.2.4. (bind 1, 880):

” **2.4.9.2.4. Sletning af dokumenter i LEO sagsbehandling.**

Dokumenter der "står" under privat/virksomhedsprofilen, f.eks. breve, e-mail osv. kan ikke slettes af den kundeansvarlige. Der skal sendes kopi af det der skal slettes til edb-afdelingen, med en kommentar om hvorfor dokumentet skal slettes. Edb-afdelingen vil herefter foranledige, at dokumentet bliver slettet.

Dokumenter der "står" for sig selv, f.eks. engagementsoversigt, sikkerhedsoversigt kan slettes af den kundeansvarlige.”

Under punkt 2.4.9.3.1 om privatkundeprofil hedder det bl.a. (bind 1, 886-890):

” Privat personprofil er et stamblad og indeholder basale oplysninger omkring privatkunder.

Privat personprofil skal oprettes og gemmes før noget andet dokument kan oprettes.

Privat personprofil:

- cpr.nr. skal udfyldes, herefter trykkes på hent "kernedata" og navn, adresse m.m. udfyldes automatisk.
- i feltet "Filial" vælges den filial hvor kunden har tilhørsforhold.
- i feltet "Kundeansvarlig" vælges den medarbejder der står som kundeansvarlig på kunden i kernesystemet
- feltet "kunde-forhold etableret den" udfyldes hvis kundeansvarlig kender denne dato.
- feltet "oplysninger om debitor" udfyldes med relevante oplysninger
- feltet "konto i andre pi'er" udfyldes kun hvis kunden har konti i andre pengeinstitutter.
- feltet "klassifikation" udfyldes med kundens segment (samme som i kernesystemet)

...

På side 2 i privat personprofilen, skal der indtastes økonomiske nøgletal på kunden, specifikation af løn m.v. Der skal udfyldes så mange felter som muligt, som min. **skal** rådighedsbeløb udfyldes.

Hvor der er afsat plads til værdi af ejendomme m.v., skal der anvendes ejendomsvurderingerne og ikke andre vurderinger, såsom handelsværdi, købesum osv. Under bemærkninger kan du frit anføre hvilke andre vurderinger, du har fået oplyst fra kunden, samt fra hvilken kilde denne oplysning stammer.

I feltet "bemærkninger" er der plads til at kommentere de økonomiske tal der er indtastet i skemaet. F.eks. at der i de faste udgifter er medregnet overførsler til opsparingskonti.

Når personprofilen er åben, er der mulighed for at vælge 2 "grene" til yderligere registrering på den enkelte kunde:

1. Engagementsstyring
2. Korrespondance

Under Engagementsstyring findes følgende dokumenter

02. Sikkerhedsoversigt

Sikkerhedsoversigten indeholder en oversigt over bestående sikkerheder, samt ændringer heri. Der er kun én linie til rådighed for en kort beskrivelse af hver enkelt sikkerhed. Hvis der er sikkerheder, der er til sikkerhed for flere engagementer, skal værdien kun medtages **en** gang. (Her tilrettes sikkerhedskort og under bemærkning tilføjes, hvis sikkerhedsværdien er medtaget under et andet engagement).

PAS PÅ OVERDÆKNING, såfremt alle sikkerheder ikke tjener til sikkerhed for hele koncernen.

HUSK at sikkerheder skal være oprettet i kernen.

03. Engagementsoversigt

Her hentes en oversigt over kundens aktuelle ind- og udlånsprodukter. Engagementsoversigten indeholder en specificeret oversigt over det bestående engagement. Endvidere vises udviklingen i engagementet i forbindelse med de sidste 4 bevillinger. Feltet "Bemærkninger" under engagementsudvikling må ikke benyttes, idet dette felt er forbeholdt til anførelse af evt. hensættelsesbeløb. Her kan man aflæse aktuel hensættelse. Ved en hensættelse skal afkrydses, om hensættelsen er A- eller B-hensættelse. Ajourføring foretages af Kreditkontoret.

04. Associerede engagementer

Her indtastes cpr.nr./cvr.nr. på associerede engagementer. Associerede engagementer (sammenhængende engagementer) indeholder oversigt over de engagementer med hvem kunden har økonomisk sammenhæng. HUSK at oprette/ajourføre sikkerhedskort og engagementsoversigter på de sammenhængende engagementer inden arbejdet med den konkrete låneindstilling påbegyndes (engagementsændringen). Informationerne fra disse associerede engagementer indgår i engagementsændringen. Se afsnit 2.3.8. Sammenhængende/associerede engagementer for en mere uddybende forklaring af associerede engagementer.

...

06. Årlig engagementsgennemgang

Dokumentet kan bruges til den årlige engagementsgennemgang.

07. Engagementsændring

Dette dokument bruges ved låneansøgninger. Engagementsændring indeholder selve låneansøgningen uanset om der er tale om nye faciliteter, forhøjelse af eksisterende lån/kreditter, ændringer i sikkerheder- men ikke bevilget overtræk, jvf. nedenfor.

08. Overtræksbevilling

Overtræksbevilling indeholder ansøgningen om midlertidigt overtræk på en konto. Overtræksbevilling kan anvendes ved bevilget overtræk under kr. 500.000,00. Hvis kunden har associerede engagementer og/eller hvis bevillingen skal til kreditkontor, direktion eller bestyrelse, skal bevillingen laves som en almindelig engagementsændring. Under overtræksbevilling er der plads til angivelse af beløb, tidsrammer og nedbringelse m.v. Herudover vil værdi af sikkerheder kunne overføres. Der er naturligvis også plads til beskrivelse af årsag til overtrækket.

...

14. Regnskabsanalyse - Personligt firma

Se afsnit 2.4.9.2.2. Regnskab for en mere uddybende forklaring til regnskabsanalysen.

15. Regnskabsanalyse - Kreditkontor

Anvendes ikke.

16. Rentabilitetsberegning

Anvendes ikke.

20. Valutalines

Her kan kundens max. for valutelines registreres. Endvidere kan udløbsdato/genforhandlingsdato og interessante valuta for kunden registreres.

...”

Under punkt 2.4.9.3.2 om virksomhedsprofil er anført bl.a. (bind 1, 893-896):

” Virksomhedsprofil er et stamblad og indeholder basale oplysninger omkring erhvervs kunder.

Virksomhedsprofilen skal oprettes og gemmes før noget andet dokument kan oprettes.

- når kundens cvr.nr./cpr.nr. indtastes og der trykkes på knappen "hent kernedata" hentes kundens navn, adresse m.v. automatisk ind i virksomhedsprofilen
- feltet "A/S-ApS. reg.nr." udfyldes, hvis vi har dette reg.nr.
- feltet "branchekode" udfyldes. Der vælges den branche virksomheden hører ind under. Ved klik på branchekode kommer der et antal hovedgrupper - klikkes herefter på f.eks. gruppe 2 "primære erhverv" kommer et antal undergrupper og f.eks. kvægbrug er benævnt 28.
- i feltet "Filial" vælges den filial hvor kunden har tilhørsforhold, samme tilhørsforhold som kunden har i kernesystemet
- i feltet "Kundeansvarlig" vælges den medarbejder der står som kundeansvarlig på kunden i kernesystemet
- feltet "kapitalforhold" udfyldes med størrelsen af anparts- eller aktiekapitalen. Og andre relevante oplysninger om kapitalforholdene.
- feltet "kunde forhold etableret den" udfyldes hvis kundeansvarlig kender denne dato.
- feltet "klassifikation" udfyldes. Det er besluttet, at segmentering af erhvervs kunder sker i risikoklasser i LEO sagsbehandling. Klikkes der på "klassifikation" kommer følgende 5 muligheder:

Risikoklasse 1: Afkastningsgrad > 10% og solvens > 25%

Risikoklasse 2: Afkastningsgrad > 10% og solvens > 10%

Risikoklasse 3: Samlet overskud de seneste 2 år og positiv egenkapital

Risikoklasse 4: Opfylder ikke pkt. 3 men ingen hensættelse

Risikoklasse 5: Engagement med hensættelse

Disse kriterier benyttes **kun** når der drejer sig om **selskaber**

Ved **personlig ejede** virksomheder, herunder **landbrug** er der valgt følgende kriterier:

Risikoklasse 1: positiv konsolidering og solvens > 25%

Risikoklasse 2: positiv konsolidering og solvens >10%

Klasse 3,4 og 5 er de samme kriterier som overfor.

Afkastningsgrad	= Resultat før nettorenter x100 : aktiver ialt
Solvens	= Egenkapital x 100 : aktiver i alt
Konsolidering	= Hidtil benyttede definitioner

- feltet "aktivitet" udfyldes med hvad der laves i virksomheden. F.eks. fremstilling af reservedele.
- feltet "ledelse/organisation" udfyldes med navn på evt. direktør.
- feltet "ejerforhold" her skrives hvem der ejer firmaet, om firmaet er et A/S, I/S e.lign.
- feltet "primær kontaktperson" udfyldes med den person i virksomheden vi primært har kontakt til.
- feltet "direktion" udfyldes med navnene på de personer der udgør direktionen i firmaet. Er der ingen direktion i firmaet, skal feltet naturligvis ikke udfyldes.
- feltet "bestyrelse" udfyldes med navnene på de personer der udgør bestyrelsen. Er der ingen bestyrelse, skal feltet naturligvis ikke udfyldes.
- feltet "antal ansatte" udfyldes med det antal personer der er ansat i firmaet.
- feltet "ledelsesforhold/nøglepersoner/generationsskifte" udfyldes med eventuelle planer om skift i ledelsesforhold eller generationsskifte.
- feltet "navne på moder-/datterselskaber" udfyldes hvis der er moder- eller datterselskaber.
- feltet "eksterne samarbejdspartnere" bruges ikke.
- feltet "revisor" udfyldes med navnet på firmaets revisor.
- feltet "advokat" udfyldes med navnet på firmaets advokat (hvis firmaet har en advokat).
- feltet "øvrige pengeinstitutter" udfyldes kun hvis kunden har konti i andre pengeinstitutter.

Når virksomhedsprofilen er åben, er det muligt at vælge 2 "grene" til yderligere registreringer på den enkelte virksomhed:

1. Engagementsstyring
2. Korrespondance

Under Engagementsstyring findes nedenstående dokumenter:

01. Virksomhedsbeskrivelse

Her er der mulighed for at give en mere uddybende beskrivelse af virksomheden og dets produkter, f.eks. historien, produkter, leverandører, kunder osv.

02. Sikkerhedsoversigt

Sikkerhedsoversigten indeholder en oversigt over bestående sikkerheder, samt ændringer heri. Der er kun én linie til rådighed for en kort beskrivelse af hver enkelt sikkerhed. Hvis der er sikkerheder, der er til

sikkerhed for flere engagementer, skal værdien kun medtages **en** gang. (Her tilrettes sikkerhedskort og under bemærkning tilføjes, hvis sikkerhedsværdien er medtaget under et andet engagement).

PAS PA OVERDÆKNING, såfremt alle sikkerheder ikke tjener til sikkerhed for hele koncernen.

HUSK at sikkerheder skal være oprettet i kernen.

03. Engagementsoversigt

Her hentes en oversigt over virksomhedens aktuelle ind- og udlånsprodukter. Engagementsoversigten indeholder den specificerede oversigt over det bestående engagement. Endvidere vises udviklingen i engagementet i forbindelse med de sidste 4 bevillinger.

Feltet "Bemærkninger" under engagementsudvikling må ikke benyttes, idet dette felt er forbeholdt til anførelse af evt. hensættelsesbeløb. Det er altså her, man kan aflæse aktuel hensættelse. Ved en hensættelse skal afkrydses, om hensættelsen er A- eller B- hensættelse. Ajourføring foretages af Kreditkontoret.

04. Associerede engagementer

Her indtastes cpr.nr./cvr.nr. på associerede engagementer.

Associerede engagementer (sammenhængende engagementer) indeholder oversigt over de engagementer med hvem kunden har økonomisk sammenhæng.

HUSK at oprette/ajourføre sikkerhedskort og engagementsoversigter på de sammenhængende engagementer, inden arbejdet med den konkrete låneindstilling påbegyndes (engagementsændringen). Informationerne fra disse associerede engagementer indgår i engagementsændringen. Se afsnit 2.3.8. Sammenhængende/associerede engagementer for en mere uddybende forklaring af associerede engagementer.

05. Engagementsstrategi og vilkår

Faneblad "Engagementsstrategi og vilkår" under engagementsstyring bør bruges, når der skal noteres strategier/handlingsplaner på både salgsmæssige og kreditmæssige områder.

Hvor strategien omfatter handleplaner af defensiv karakter, der måske senere skal indberettes til kreditkontor/revision, må strategien gerne noteres under "Engagementsgennemgang" under "Afdelingens kommentarer" og kun konklusionen anføres under "Engagementsstrategi og vilkår"

Engagementsstrategi og vilkår giver mulighed for en nærmere beskrivelse af virksomheden på følgende områder: (eksempler)

- **salgsmæssig:**

er der tale om en type, som gerne modtager aktiv salg/rådgivning

- **kreditmæssig:**

overholder selskabet forpligtelser, og hvordan ser det ud med udvidelse/nedbringelse af engagementet

- **ubevilgede overtræk:**

er det ok, at virksomheden overtrækker sine konti uden forudgående aftale. Er der en grænse (beløb), eller hvordan skal virksomheden håndteres?

06. Årlig engagementsgennemgang

Dokumentet kan bruges til den årlige engagementsgennemgang.

07. Engagementsændring

Dette dokument bruges ved låneansøgninger. Engagementsændring indeholder selve låneansøgningen uanset om der er tale om nye faciliteter, forhøjelse af eksisterende, ændringer i sikkerheder - men ikke bevilget overtræk, jvf. nedenfor.

...”

BANKENS STRATEGI FOR ERHVERVSOMRÅDET

Bestyrelsesmøde den 17. august 2005

På et bestyrelsesmøde i banken den 17. august 2005, som blev afholdt på **Hotel 1**, blev bankens erhvervsstrategi drøftet. Af referatet af bestyrelsesmødet fremgår bl.a. følgende (bind 1, 6455):

” **V4** foretog gennemgang af oplæg for erhvervsområdet i **Gl. B1**-regi.

Den overordnede kreditpolitik foreslås praktiseret således, at i bankens lokalområde kan kreditpolitikken afviges mod forhøjet pris. Udenfor bankens lokalområde kan kreditpolitikken ikke afviges, i stedet kan pris forhandles.

Det er bankens ønske, at fungere som kundens 2. erhvervsbank på "engros"-områder.

Det foreslås, at vores erhvervsaktivitet hovedsagelig skal omfatte følgende brancher:

Pantebrevsinvestorer, ejendomsudviklere, pant i ejendomme, finansiering af øvrige anlægsaktiver - eksempelvis vindmøller og lastbiler, leasing, investeringskunder/kreditter og liberale erhverv - anlægslån.

I en opstartsfasen indstilles en udlånsramme på 250 mio. kr.. Engagementsstørrelse fastlægges ud fra den enkelte sag. Rammen revurderes løbende med de opnåede erfaringer.

Udlånsrammen er excl. pantebrevsinvesteringer.

Det forudsættes, at der ansættes 1-2 nye erhvervskonsulenter til udbygning af erhvervsområdet udenfor primær markedsområde.

Bestyrelsen godkendte oplægget. (Bilag 6 a-b vedlagt)”

Oplæg til strategi for erhvervsområdet af 1. august 2005

Det oplæg til strategi for erhvervsområdet, der blev behandlet på bestyrelsesmødet den 17. august 2005, var udarbejdet af [REDACTED] V4 og [REDACTED] V1 den 1. august 2005. Af oplægget fremgår (bind C, 2753 ff.):

”Strategi for erhvervsområdet i [REDACTED] Gl. B1 koncernen

Nuværende udlånsportefølje:

- Banken havde ultimo 2004 samlede erhvervsengagementer på kr. 1.830 mio. incl. garantier og koncernengagementer. Andelen af de engagementer, der ligger uden for bankens primære område, analyseres pt. af [REDACTED] Person 257

Kreditpolitiske holdninger:

- I bankens lokalområde kan kreditpolitikken afviges mod forhøjet pris
- Uden for bankens lokalområde kan kreditpolitikken ikke afviges, i stedet kan pris forhandles

Balancesammensætning:

Egenkapital pr. 31.12.2004 kr. 456,7 mio. samt den gennemførte kapitalforhøjelse ultimo juni på ca. kr. 100 mio. Her til kommer efterstillede kapitalindskud.

Max engagement må iflg. loven maks. udgøre 25 % af oven nævnte svarende til ca. kr. 150 mio.

Herudover har banken en intern politik gående ud på, at maksimalt 10 engagementer (excl. pantebrevsengagementer) må overstige 10 % af bankens ansvarlige kapital.

Det er holdningen, at maksimalt xx % af det samlede udlån incl. garantier, og i alt XX% af den ansvarlige kapital må placeres hos kunder beliggende udenfor bankens primære lokalområde.

Bankens krav til vækst vil nødvendiggøre, at der fokuseres på nye kunder uden for bankens lokalområde.

Udenfor området:

Det er bankens ønske at fungere som kundens 2. erhvervsbank på "engros"-områder. Vi ønsker ikke at optræde som en traditionel bank.

Brancher:

Pantebrevsinvestorer
Ejendomsudviklere
Pant i ejendomme
Finansiering af øvrige anlægsaktiver - f.eks. vindmøller og lastbiler
Leasing
Investeringskunder/kreditter
Liberale erhverv – anlægslån

Kreditramme:

I en opstartsfasen er der en udlånsramme på kr. 250 mio. Engagementsstørrelse fastlægges ud fra den enkelte sag. Rammen revurderes løbende med de opnåede erfaringer.

Krav til marginaler:

Udgangspunktet må være CIBOR (bankens kostpris) + 1 % - og herefter må det afhænge af boniteten i sikkerheden og debtors bonitet.

Markedet er p.t. hårdt presset, og vi må forvente, at der vil være pres på marginalerne på grund af konkurrencen fra andre kreditinstitutter.

Opsøgende:

P.t. sker det opsøgende uden nogen former for strategi. Typisk bliver kunden henvist til **Ny B1** fra en af vores kontakter/netværk i Aarhus eller København.

Opsøgende sælger med "tasken" i hånden - er en mulighed, men personerne er her altafgørende.

Kreditprocessen:

Lånesagerne håndteres efter bankens nuværende bevillingsproces. Dog skal kreditkontoret involveres så tidligt som det er muligt ifm. en scanning. Herudover kommer deltagelse i kundemøder.

Fysisk placering i Ny B1:

På nuværende tidspunkt er lånesager uden for bankens lokalområde placeret under erhvervsafdelingen i By 1. Hvilket medfører, at V7 bruger meget af sin tid på disse sager.

Vidne 7 (V7)

På sigt vil det være mere hensigtsmæssigt, at engagementer beliggende i Jylland og på Fyn fortsat placeres i erhvervsafdelingen, By 1, men således at der er ansat medarbejdere direkte til denne aktivitet, således at erhvervsafdelingen er splittet op i en enhed, der håndterer lokale erhvervs-kunder, og en enhed, der håndterer "eksterne" kunder. V7 har ansvaret for aktiviteterne.

Engagementer beliggende på Sjælland placeres hos Bank 7 med reference til V1. Dette kunne være medvirkende til en mere slagkraftig enhed. Det er vigtigt, at der foretages erfa-udveksling mellem de to enheder.

Indenfor området:

Bankens erhvervs-kunder er som hovedregel i dag forankret i den lokale filial. Her er filialchefen som udgangspunkt kundeansvarlig med alt hvad det indebærer. Filialerne støttes af kreditkontoret (V6) i form af regnskabsanalyser, erfa-udveksling og mødedeltagelse samt ved dialog med Erhvervsafdelingen i By 1.

Vidne 6 (V6)

Udviklingen på både privatkunde- og erhvervsområdet stiller store krav til de kundeansvarliges kompetencer på områder som produkter, finansiel viden, købmandskab og kreditmæssige forhold. På erhvervsområdet tydeliggøres problemstillingerne ved, at der i afdelingerne ikke er mulighed for at lave erfaringsudveksling med undtagelse af ovennævnte. V6 fratræder i maj/juni 2006.

For at imødegå ovennævnte, men samtidig fastholde erhvervs-kundernes lokale tilknytning og filialchefernes udfordringer, ændres arbejdsdelingen på erhvervsområdet således:

- Erhvervs-kundernes engagement fastholdes i den lokale afdeling
- Den eksisterende kundeansvarlige fortsætter i den daglige dialog i forhold til erhvervs-kunderne
- Der tilknyttes en erhvervsrådgiver fra Erhvervsafdelingen i By 1 til den enkelte filial. Hensigten er, at denne rådgiver deltager i kundemøder, hvor forhold som komplicerede produkter, priser, regnskaber og kredit skal drøftes
- I den enkelte filial gennemgås erhvervs-kunderne for at aftale, hvilke kunder der skal have tilknyttet erhvervsrådgiver

- Til håndtering af ændringerne er det nødvendigt, at erhvervsafdelingen tilføres en ressource
 - **By 5** afdeling har en større og erfaring, således de holdes udenfor ovennævnte.
- ...”

Vidne 6's notat om bankens udlån

På et bestyrelsesmøde i banken den 28. november 2005 (bind 1, 6474 ff.) blev der fremlagt et notat indeholdende en gennemgang af bankens udlånsportefølje fordelt på segmenter (bind C, 3095 ff.). Notatet, der efter det oplyste var udarbejdet af **V6**, indeholdt et punkt om risikovurdering, hvori det blandt andet anføres (bind C, 3097 f.):

”Ad 3: Risikovurdering af følgende områder.

a) Privatkunder i lokalområdet – p.t. laveste risici siden 1970’erne.

b) Privatkunder udenfor lokalområdet – større risici end lokalt – grundet generel større gældsfaktor og mindre økonomisk råderum ved evt. rentestigninger, arbejdsløshed, skilsmisse m.v. De her nævnte risici har dog de seneste år været meget beskedne når kunden har ejet fast ejendom eller andelsbolig, idet de fleste uforudsete negative hændelser har kunnet dækkes af stigende boligpriser.

...

g) Værdipapirfinansiering. Anpartar, aktier, pantebreve og i mindre omfang obligationer. Risici, rentestigninger, kurstab på beholdninger og/eller finansieringen, og ofte ”krydret” med gearing. Historisk få tab – og såfremt bankens forretningsgang f.s.v. angår overdækningskrav og stop loss bestemmelser overholdes, vurderes også et acceptabelt risikoniveau fremover, selvom der forekommer større rente- og kursudsving end de foregående år.

H) Ejendomsfinansiering. Risikoprofilen vurderes stigende grundet de aktuelle høje handelspriser, hvor investor ofte accepterer meget små afkast i ”sikker” forventning til fortsatte værdistigninger. Foruden det ringe løbende afkast ses projekter, hvor der er løbende behov for finansiering af afdragsforpligtelser. I et marked, der på denne måde ”låner” sig op af fremtidige ejendomsprisstigninger, kan følgende risikoparametre nævnes: Stagnerende/faldende ejendomspriser, renterisiko og valutaændringer ved finanslåns finansiering.

Risikobegrænsning kan ske ved at sikre, at investor indtjeningsmæssigt kan håndtere det likviditetsbehov, der ofte forekommer til afdrag m.v. som følge af ejendomsinvesteringen.

Desuden kræver området et fagligt stærkt vurderingsapparat, idet de fleste ejendomsprojekter ligger udenfor bankens ordinære markedsområde.

...”

Bestyrelsen besluttede på mødet, at der skulle etableres et rapporteringssystem på bankens aktiviteter inden for boligområdet, således at det ville være muligt at forelægge bestyrelsen oversigt over den samlede lånemasse, løbetid samt prioritetsstilling.

BANKENS ÅRSRAPPORTER M.V.

ÅRSRAPPORTEN 2003

Af hoved- og sammenligningstallene indeholdt i bankens årsrapport for 2003 (bind 1, 2919) fremgår, at koncernen i 2003 havde et overskud før skat på 91 mio. kr. mod 66 mio. kr. året før og 69 mio. kr. efter skat mod 45 mio. det foregående år. Aktiverne udgjorde i alt 3.036 mio. kr., mens passivside udgjordes af gæld til kreditinstitutter med 946 mio. kr., indlån med 1.422 mio. kr., andre passiver m.v. med 167 mio. kr., efterstillet kapitalindskud med 125 mio. kr., mens egenkapitalen udgjorde 376 mio. kr. Der var stillet garantier for 1.530 mio. kr. Tabs- og hensættelsesprocenten var 0,6, solvensprocenten var anført til 12,9 for koncernen, mens kernekapitalprocenten var anført til 9,7. Af regnskabet note 10 (bind 1, 2946) fremgår, at 45 % af bankens udlån var til private, mens 55 % var til erhverv.

Af ledelsens årsberetning fremgår bl.a. (bind 1, 2920-2921):

” Et tilbageblik på regnskabsåret 2003 viser en koncern i rivende udvikling, hvor nøgleordene opkøb, synergier samt samarbejdsaftaler har været i højsædet. En værditilvækst på bankens aktier på 272,3 mio. kr. vidner om, at aktiemarkedet har taget godt imod de initiativer, banken har foretaget.

Den 18. marts 2003 kunne banken meddele, at **V13 A/S** blev overtaget fra **Bank 13**. Opkøbet skal styrke aktiviteterne på pantebrevsområdet.

I forbindelse med nyerhvervelsen flyttedes alle aktiviteter i København fra **Adresse 6** til **Adresse 7**, hvor **V13 A/S** havde sit domicil.

I juni måned indgik banken i et tæt samarbejde med **Bank 14** om formueforvaltning i **Bank 6** regi. Der er indtil videre ansat én medarbejder til området. Det er ønsket at styrke aktiviteten yderligere, idet der er tale om et særdeles interessant kundesegment. Oktober måned bød på etablering af en »nordjysk« afdeling af **V19a A/S**.

Til afdelingen er der indtil videre tilknyttet tre medarbejdere, hvoraf de to kommer fra stillinger i banken.

Næste opkøb skete den 3. november, hvor datterselskabet **V19a A/S** overtog debitoraktiviteterne i **Virk. 3**, der var ejet af **Bank 38**. Opkøbet skal sikre **V19a A/S'** position på markedet for investering i og behandling af finansielle fordringer.

Opkøbet betød, at **V19a A/S** blev én af landets største på fordringsområdet, hvilket styrker mulighederne yderligere for fremtidige opkøb af porteføljer.

Den 4. december indgik [Bank 3] en aftale med [Bank 10] om stiftelse af et fællesejet pantebrevsselskab - [V13 A/S]. Som et led i aftalen flyttes alle pantebrevsaktiviteter i koncernen over i [V13 A/S].
..."

Af årsrapportens afsnit om udvikling i status fremgår bl.a. (bind 1, 2926):

”...

Udvikling i status

[Bank 3's] samlede balance voksede i 2003 fra 2.862 mio. kr. til 3.036 mio. kr. - en vækst på 6,1%. Det samlede udlån udgør ultimo året 2.017 mio. kr. mod 1.759 mio. kr. ultimo sidste år. Det svarer til en udlånsvækst på 258 mio. kr. eller 14,7%. Lokalt har bankens udlånsvækst i de senere år været beskedent. Det har i en længere periode været karakteristisk, at investeringslysten og mængden af bæredygtige projekter i [Bank 3's] naturlige virkeområde har ligget på et lavt niveau. Samtidigt har de private kunders lånelyst været beskedent, muligvis fordi man har kunnet dække sine lånebehov via lavtforrentet lånefinansiering i ejerboligen. En konsekvens af disse markedsforhold har været, at en betydelig del af bankens udlånsvækst er hentet uden for lokalområdet samt i datterselskaberne.

[Bank 3's] samlede indlån er i 2003 vokset fra 1.386 mio. kr. til 1.422 mio. kr. - en vækst på 36 mio. kr. eller 2,6%. Dette resultat er mindre end forventet.

Den moderate indlånsvækst skal ses i lyset af det lave renteniveau og den igen stigende interesse blandt bankens kunder for at investere deres midler i værdipapirer.

Endeligt skal det bemærkes, at banken i 2002 oplevede den hidtil største stigning i indlånet - i alt 19,5%, hvilket forvrider sammenligningsgrundlaget.

Garantiporteføljen andrager 1.530 mio. kr. mod sidste år - 1.274 mio. kr. - en stigning på 256 mio. kr. svarende til 20,1%. Stigningen kan henføres til et højt aktivitetsniveau på boligområdet, samt at banken har valgt at stille forhåndslånegarantier på de projekter, som formidles gennem [Virksomhed 18a A/S].

...”

Af afsnittet om renterisiko (bind 1, 2926-2927) fremgår:

”...

Renterisiko

I henhold til regnskabsbekendtgørelsen andrager renterisikoen 53,1 mio. kr., hvilket svarer til 14,7 pct. af den ansvarlige kapital.

Den høje renterisiko er udtryk for et højt aktivitetsniveau i [Bank 3] og i datterselskaberne.

Renterisikoen er specielt påvirket af væsentlige beholdninger af pantebreve i [Virksomhed 15 A/S] og [V12 A/S].

Beregning af renterisikoen i henhold til regnskabsbekendtgørelsen, tager udgangspunkt i et teoretisk afviklingsforløb af pantebrevsgælden. Et sådant forløb resulterer i en varighed på et pantebrev på ca. 8. Udviklingen på de finansielle markeder er imidlertid ændret radikalt i anvendelsen af pantebreve som finansieringskilde til finansiering af boliger m.v. Typisk bliver et pantebrev ekstraordinært indfriet efter 3 til 4 års forløb. Tager man ved beregning af renterisikoen hensyn til den kendsgerning, at pantebreve under de nuværende markedsforhold har en kort løbetid - en varighed på 2-3- kan renterisikoen for **Bank 3** beregnes til 20,7 mio. kr. hvilket svarer til 5,7 pct. af den ansvarlige kapital.
...”

Regnskabet var forsynet med intern revisionspåtegning fra revisionschef **Vidne 39**, mens **Part N** og **Part M** fra **Part P** samt **Revisor 1** og **Revisor 2** fra KPMG C. Jespersen havde påtegnet regnskabet som eksterne revisorer. Af de eksterne revisorerers påtegning (bind 1, 2951) fremgår som konklusion:

Part P A/S
(Part P)

”Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet og koncernregnskabet giver et retvisende billede af moderselskabets og koncernens aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2003 samt af resultatet af moderselskabets og koncernens aktiviteter og af pengestrømmene for regnskabsåret 1. januar- 31. december 2003 i overensstemmelse med de danske lovgivningskrav til regnskabsaflæggelsen.”

ÅRSRAPPORTEN 2004

Af hoved- og sammenligningstallene (bind 1, 2958) fra bankens årsrapport for 2004 fremgår, at koncernen i 2004 havde et overskud før skat på 132 mio. kr. og 95 mio. kr. efter skat. Aktiverne udgjorde i alt 3.301 mio. kr., mens passivside udgjordes af gæld til kreditinstitutter med 951 mio. kr., indlån med 1.571 mio. kr., andre passiver m.v. med 147 mio. kr., efterstillet kapitalindsat med 175 mio. kr., mens egenkapitalen udgjorde 457 mio. kr. Der var stillet garantier for 1.614 mio. kr. Tabs- og hensættelsesprocenten var 0,2, og solvensprocenten var anført til 15,0 for koncernen, mens kernekapitalprocenten var anført til 10,8. Af årsrapportens note 10 (bind 1, 2991) fremgår, at 37 % af bankens udlån var til private, mens 63 % var til erhverv.

Af ledelsens årsberetning fremgår bl.a. (bind 1, 2959):

”...

Koncernudvikling

Udviklingen fra 2003 er fortsat i 2004. Der er fortsat fokus på opkøb, udvikling af synergier mellem koncernens selskaber og udvikling af samarbejdsrelationer.

Som nævnt i årsrapporten for 2003 blev der med **Bank 10** aftalt stiftelse af et fællesejet pantebrevsformidlingselskab - **V13 A/S**.

I april blev **V13 A/S** aktiviteter igangsat i et ligeligt ejerskab mellem **Bank 10** og **Bank 3**. Samtidig flyttede **FV's** pantebrevsafdeling i København til det nye domicil i **Adresse 8**.

I afdelingen i **Adresse 7** har **V19a A/S** fortsat domicil, og her deler man adresse med **Bank 6's** kundecenter for hovedstadsområdet og det øvrige Sjælland.

En anden stor begivenhed var etableringen af et nyt tysk centrum for handel med tyske anpartar i samarbejde med Börse Hamburg pr. 1. november. Aktiviteterne i det tyske datterselskab **Virksomhed 1 GmbH** indgår i

Virksomhed 2 AG. **Bank 3's** ejerandel i det nye selskab bliver 25 pct. Denne nyskabelse blev præsenteret for den tyske presse ved et arrangement i Handelskammer Hamburg 16. november.

Pr. 1. december overtog bankens datterselskab **V19a A/S** inkassoselskabet **Virksomhed 42 A/S** hvis 25 medarbejdere fortsætter på kontoret i Taastrup, indtil den praktiske sammensmeltning med **V19a A/S** i København kan finde sted i selskabets domicil i **Adresse 7**.

...”

Om pantebreve fremgik bl.a. (bind 1, 2962-2963):

” Pantebreve

Ultimo sidste regnskabsår blev det offentliggjort, at **Bank 3** og **Bank 10** etablerede et fælles selskab under navnet **V13 A/S**, som ejes med 50 pct. af hver part.

Selskabet varetager de forretningsområder, som henholdsvis har været varetaget af **V14 A/S** og **Virksomhed 1**. Det omfatter enhver form for pantebrevshandel samt forvaltning for pantebrevsinvestorer.

Denne strukturændring har medført, at alle pantebrevsaktiviteter i **FV** i løbet af 2004 er blevet nedlagt. Handelsaktiviteterne er overført til

V13 A/S og pantebrevsinvesteringerne er afhændet til moderselskabet **Bank 3**. **V13 A/S** startede sine aktiviteter 1.

april 2004, og allerede efter få måneders drift har selskabet opnået en væsentlig position på markedet for handel med pantebreve. Markedet har i de seneste år flyttet sig fra standardpantebreve til pantebreve, hvor der er behov for mere specialiserede finansieringsløsninger, som det øvrige finansielle marked har vanskeligt ved at håndtere. Det forventes, at selskabet i de kommende år vil øge forretningsomfanget på dette specielle marked.”

I henhold til regnskabets note 10 (bind 1, 2992) udgjorde de akkumulerede hensættelser ultimo året 73.815.000 kr.

Revisionens påtegning på årsregnskabet (bind 1, 2997-2998) svarede til påtegningen for 2003.

ÅRSRAPPORTEN 2005

Af hoved- og sammenligningstallene fra årsrapporten for 2005 (bind 1, 3010) fremgår, at koncernen i 2005 havde et overskud før skat på 175 mio. kr. og 131 mio. kr. efter skat. Aktiverne udgjorde i alt 5.244 mio. kr., mens passivsideen udgjordes af gæld til kreditinstitutter med 2.308 mio. kr., indlån med 1.829 mio. kr., andre passiver m.v. med 156 mio. kr., efterstillet kapitalindskud med 326 mio. kr., mens egenkapitalen udgjorde 625 mio. kr. Der var stillet garantier for 1.834 mio. kr. Nedskrivningsprocenten var 0,1, og solvensprocenten var anført til 12,2 for koncernen, mens kernekapitalprocenten var anført til 7,4. Af årsrapportens note 25 (bind 1, 3057) fremgår, at 27 % af bankens udlån var til private, 72 % var til erhverv, mens 1 % var til offentlige myndigheder.

Af intern revisions påtegning på årsrapporten (bind 1, 3012) fremgår bl.a.:

”...

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder og finansielle koncerner og efter danske revisionstandarder.

Under revisioner har vi ud fra væsentlighed og risiko vurderet forretningsgange, den anvendte regnskabspraksis og foretagne skøn samt efterprøvet grundlaget for beløb og øvrige oplysninger i årsrapporten. Det er vores opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold

...”

Den eksterne revision bestod ved udarbejdelsen af årsrapporten for dette år udelukkende af **Part P**. Af deres påtegning (bind 1, 3012) fremgår bl.a.:

Part P A/S (Part P)

”...

Den udførte revision

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten Ikke Indeholder

væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion”

Om bankens drift hedder det i ledelsens årsberetning bl.a. (bind 1, 3014):

”...

Drift

Den gode udvikling fortsætter, og **Gl. B1** har for femte år i træk præsteret et rekordhøjt regnskabsresultat.

I alt blev i der 2005 realiseret et resultat før skat på 174,5 mio. kr. mod 128,0 mio. kr. i 2004, hvilket er en forbedring på 42,0 mio. kr. eller 46,5 pct.

Dermed realiseres et afkast før skat af primoegenkapitalen på 38,8 pct. Afkastet før skat af den gennemsnitlige egenkapital udgør 32,5 pct.

På grund af den valgte strategi er sammensætningen af aktiviteterne væsentlig anderledes i **Gl.B1** koncernen end i andre finansielle virksomheder.

Således afviger både indtægtsforløbet, indtægtsstrukturen og omkostningsforløbet fra det gængse inden for branchen. Det kommer til udtryk i et andet billede af indtjeningen og dermed en anderledes sammensætning af talopstillingerne i den skematiserede del af årsrapporten.

De samlede netto rente- og gebyrindtægter andrager 217,7 mio. kr. mod 138,5 mio. kr. i 2004 - en positiv afvigelse på 57,2 pct.

Fremgangen kan primært henføres til to forhold: Dels har **Gl. B1** realiseret en betydelig udlånsvækst i 2005, dels har købet af **V20 A/S** medvirket til fremgangen. Et mindre fald i rentemarginalen har trukket i modsat retning.

Endelig skal det nævnes, at væsentlige dele af indtjeningen i **V18 A/S** indgår i regnskabsposten gebyrer og provisionsindtægter.

Kursreguleringer er realiseret med 208,0 mio. kr. mod 155,8 mio. kr. i 2004, svarende til en stigning på 33,5 pct. Reguleringen på udlån til dagsværdi omfatter i det væsentligste resultaterne fra fordringsaktiviteterne i

V19 A/S, kursregulering på bankens pantebrevsbeholdning samt fortjeneste ved formidling af pantebreve.

...

De samlede udgifter til personale og administration er vokset fra 170,8 mio. kr. i 2004 til 234,2 mio. kr. i 2005, hvilket svarer til en omkostningsstigning på 37,1 pct. Ud over almindelige omkostningsstigninger skyldes væksten primært købet af **V20 A/S** og ansættelse af 67 nye medarbejdere til at dække det øgede aktivitetsniveau i en række af koncernens forretningsråder.

Koncernen har i 2005 gennemsnitligt heltidsbeskæftiget 318 medarbejdere mod 201 medarbejdere i 2004. Indtjeningen pr. omkostningskrone kan i henhold til regnskabsbekendtgørelsen opgøres uændret til 1,70 kr. Afskrivninger på materielle og immaterielle aktiver andrager 10,1 mio. kr. mod 8,5 mio. kr. i 2004. De øgede afskrivninger er udtryk for et øget aktivitetsniveau. Nedskrivning på udlån m.v. og garantier beløber sig til 4,8 mio. kr. mod 8,5 mio. kr. i 2004. Den gunstige udvikling skyldes den positive konjunkturudvikling, der gør sig gældende i størstedelen af samfundet. Den beregnede skat andrager 43,9 mio. kr. mod 35,8 mio. kr. i 2004. ...”

Om udvikling i status hedder det i årsberetningen (bind 1, 3014-3015):

”...

Udvikling i status

Gl. B1's samlede balance voksede i 2005 fra 3.288 mio. kr. til 5.244 mio. kr. - en stigning på 1.956 mio. kr. eller 59,5 pct. - hvilket er den største vækst i koncernens historie.

Det samlede udlån kan ultimo året opgøres til 3.949 mio. kr. mod 2.114 mio.kr. ultimo 2004, en vækst på 1.835 mio. kr. eller 86,8 pct.

Denne vækst er ligeligt fordelt mellem den udlånsmasse, der blev tilført ved købet af **V20 A/S**, og udlånsvækst i de traditionelle forretningsområder, primært udlån i banken.

Væksten i bankens udlån har i det væsentligste været knyttet til aktiviteter uden for lokalområdet.

Overordnet set har der været en tilfredsstillende udvikling i bankens udlån. Den samlede garantiportefølje er ultimo 1.834 mio. kr. mod 1.595 mio. kr. ultimo 2004 eller en vækst på 239 mio. kr.

...

Udviklingen kan for en dels vedkommende tilskrives en vækst i andelen af tinglysnings- og konverteringsgaranti er, hvilket afspejler situationen på ejendomsmarkedet.

Kursværdien af obligationsbeholdningen kan ultimo opgøres til 517,3 mio. kr. mod 626,9 mio. kr. ultimo 2004, hvilket er et fald på 109,6 mio. kr. Faldet har været med til at finansiere den store udlånsvækst, og isoleret set er renterisikoen på obligationsbeholdningen reduceret. Aktiebeholdningen er øget med 42,5 mio. kr. til 261,5 mio. kr. Væksten fordeles sig på noterede aktier, unoterede aktier og tyske anparter.

Gæld til kreditinstitutter er vokset fra 951,0 mio. kr. ultimo 2004 til 2.308,0 mio. kr. ultimo 2005. Væksten kan således opgøres til 1.357,0 mio. kr., og dette marked har været en væsentlig kilde til finansiering af bankens udlånsvækst.

En anden væsentlig kilde til finansiering af udlånsvæksten har været tilgangen af indlån. Ultimo 2005 androg de samlede indlån 1.828,6 mio. kr. mod 1.581,0 mio. kr. ultimo 2004, en vækst på 247,6 mio. kr. eller 15,7 pct., hvilket er tilfredsstillende

...”

Under afsnittet om udvikling i egenkapital fremgår bl.a. (bind 3015):

”...

Udvikling i egenkapital

Ved udgangen af 2005 udgør **Gl. B1's** egenkapital 625,4 mio. kr.

Gl. B1's aktiekapital er pr. 22. juni 2005 forøget med nom. 5 mio. kr. til nom. 85 mio. kr. ved apportindskud til markedskurs - 965 kr. pr. 50 kr. aktie- i alt 96,5 mio. kr.

Banken har i løbet af 2005 øget det efterstillede kapitalindskud fra 175 mio. kr. til 326 mio. kr. ultimo 2005, dvs. en vækst på 151 mio. kr. I forbindelse med købet af **V20 A/S** overtog banken et ansvarligt lån på 107 mio. kr. Efterfølgende er der sket en reduktion i forbindelse med indfrielse på 37 mio. kr. samt et nyoptaget ansvarligt lån på 25 mio. kr.

Herudover er der i banken tilført ansvarlig kapital via et obligationslån på 7,5 mio. euro.

Gl.B1 koncernens ansvarlige kapital før fradrag udgør ultimo 2005 i alt 951,4 mio. mod kr. 624,5 mio. kr. ultimo 2004.

På koncern- og bankniveau andrager solvensprocenten henholdsvis 12,2 og 13,8. Lovens mindstekrav til solvensprocenten er uændret 8.

...”

Om forventningerne til 2006 fremgår, at der forventes en fortsat positiv udvikling i datterselskaberne og for bankens vedkommende vil der blive fokuseret på en fastholdelse af det lokale marked og vækst i udvalgte områder uden for lokalområdet. Forventningerne til resultatet for 2016 er anført som værende i niveauet 170-180 mio. kr. før skat eksklusive indregning af kursgevinster ved salg af Totalkreditaktier på 6 mio. kr.

Det fremgår, at selskabet **V12 A/S** var blevet frasolgt i januar 2006 uden resultatmæssig påvirkning af **Gl. B1** koncernen (bind 1, 3021).

Om risici er anført følgende i beretningen (bind 3022-3025):

” Risici

Markedsrisici

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af koncernens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforholdene.

Koncernens samlede markedsrisiko opgøres som summen af rente-, niche-, valuta- og aktierisiko.

Indgåelse af markedsrisici er en del af koncernens kernevirkksomhed med stor betydning for den samlede indtjening.

Markedsrisiciene styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen og overvåges af koncernens økonomiafdeling. Ledelsen modtager kontinuerligt rapportering herom.

Renterisiko

Renterisikoen omfatter koncernens samlede tabsrisiko som følge af rentændringer på de finansielle markeder.

Renterisikoen, beregnet i henhold til Finanstilsynets opgørelsesmetode som risikoen ved en parallelforskydning af renteniveauet på 1 procentpoint, udgør ved regnskabsårets udgang 70 mio. kr. eller 15,2 pct. Af koncernens ansvarlige kapital efter fradrag.

Ved styring af renterisikoen på fastforrentede fordringer (pantebreve) anvender koncernen en model, der korrigerer for pantebrevenes reelle løbetid. Denne er i stort omfang påvirket af førtidsindfrielse.

Koncernens renterisiko udgør efter den korrigerede beregning ved regnskabsårets udgang 44,6 mio. kr. eller 9,8 pct. af den ansvarlige kapital efter fradrag. Renterisikoen udgør langt den væsentligste del af koncernens samlede markedsrisiko.

Ledelsen anser renterisikoen opgjort efter den korrigerede model som værende udtryk for den reelle renterisiko, der naturligt er påvirket af udviklingen i den generelle økonomi.

Renterisikoen på beholdningerne reduceres, eftersom der aktuelt gennemføres en strukturændring, således at andelen af variabelt forrentede pantebreve ages, og andelen af fastforrentede pantebreve reduceres.

Ledelsen foretager løbende analyser af området og afdækker risici ved renteswaps m.v.

Nicherisici

Koncernens nicheaktiviteter er placeret i en række datterselskaber, der - ud over at være styret på baggrund af instruks fra bestyrelsen - er underlagt en række veldefinerede politikker for de enkelte forretningsområder. Nicheaktiviteterne er i det væsentligste relateret til investormarkedet, handel med og investering i anparter i Danmark og Tyskland, factoring samt aktiviteter på pantebrevs- og debitormarkedet.

Koncernens aktiviteter på investormarkedet består i etablering af projekter i forskellige selskabsformer i fast ejendom i Danmark. Disse selskabers eneste formål er at eje og erhvervsmæssigt at udleje fast ejendom.

I forbindelse med salgsprocessen placeres undtagelsesvis selskabsandele i koncernens balance.

Handel med danske anparter er placeret i **Gl. B1**. Denne aktivitet indebærer ingen særlig risiko for koncernen.

Der investeres i tyske ejendomsanparter på baggrund af nøje analyser af de enkelte investeringsobjekter, hvor der primært lægges vægt på solide lejere og stor lejespredning.

Koncernens portefølje af kommanditselskabsanparter andrager 100,2 mio. kr. Værdiansættelsen baseres på udlodningsprognoser og kapitaliseringsfaktorer, der tager hensyn til likviditeten i markedet.

Ledelsen foretager løbende analyser af området. Minimum en gang om året vurderes prognoserne for anparterne.

Koncernens aktiviteter på pantebrevsområdet er for en dels vedkommende placeret i associerede selskaber. Handel med pantebreve indebærer ingen særlig risiko.

Risici vedrørende pantebreve i beholdningen omfatter rente- og kreditrisici, hvortil der henvises.

Beholdningen af debitorfordringer og forlig er under fortsat vækst. Fordringerne optages til anskaffelsessværdi, mens forligene værdisættes ud fra forventningerne til det fremtidige cash flow og ved anvendelse af kapitaliseringsfaktorer, der tager hensyn til markedets likviditet og specielle karakter. Anskaffelsessværdien på fordringerne afskrives over maksimalt 10 år.

Aktiviteten er til dels konjunkturpåvirket, idet debitorernes betalingsevne i et vist omfang afhænger af den økonomiske udvikling i samfundet.

...

Valutarisiko

Koncernen påtager sig ikke større risici i valutamarkedet for egen regning. Ved udgangen af regnskabsåret 2005 andrager risikoen på udækkede valutapositioner 32,5 mio. kr.

Aktierisiko

Koncernens beholdning af børsnoterede aktier eksklusive egne kapitalandele udgør ved regnskabsårets afslutning 84 mio. kr.

Beholdningen af unoterede aktier udgør ved regnskabsårets afslutning 77 mio. kr.

Beholdningen af anparter udgør ved regnskabsårets afslutning 100 mio. kr.

Finansielle instrumenter

Både koncernen og kunder i koncernen anvender forskellige afledte finansielle instrumenter til afdækning og styring af markedsrisici. Afledte finansielle instrumenter indgår i opgørelsen af koncernens markedsrisici.

Værdireguleringer medtages i resultatopgørelsen under punktet kursregulering af afledte finansielle instrumenter.

Likviditetsrisiko

Koncernens likviditet styres og overvåges løbende. Målet med styringen er at sikre, at der løbende er tilstrækkelig likviditet til at honorere koncernens forpligtelser. Der er fokus på maksimal fleksibilitet samt minimering af finansieringsomkostninger.

Koncernen finansierer sig via kunders indskud, via usikrede lån på engrosmarkedet og via ansvarlig lånekapital. Sidstnævnte finansieringsformer udføres af koncernens likviditetsafdeling.

Kreditrisici

Kreditrisiko er risikoen for, at låntagerne ikke honorerer deres forpligtelser. Forpligtelser omfatter udlån, factoring, pantebreve og garantier samt tilgodehavender hos kreditinstitutter. Kreditrisiko kan desuden opstå i forbindelse med handel med værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter. Koncernens kreditrisici styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af koncernens ledelse. Ansvar for overvågning, overordnet risikotagning og rapportering til ledelsen varetages centralt i kreditkontoret.

Minimum en gang om året revurderes alle engagementer over 2 mio. kr. ved inddragelse af økonomiske analyser samt oplysninger om kundernes indtjening og kapitalforhold. Hvis denne revurdering fører til ønske om at tilpasse koncernens risiko, udarbejdes handlingsplaner herfor.

Branchefordeling/risikospredning

Købet af **V20 A/S** og aktivitetsudvidelser på erhvervsområdet har medført, at koncernens udlåns- og garantisammensætning ultimo året er ændret således, at fordelingen er flyttet fra privatkunder og mindre erhvervs-virksomheder over til erhverv.

Koncernens ejendoms- og værdipapirrelaterede engagementer følges løbende. Der er en god spredning af udlånsporteføljen. På koncernniveau er andelen af erhvervsudlån og -garantier i 2004 og 2005 på henholdsvis 37 pct. og 63 pct.

Nedskrivninger

I forbindelse med overgangen til de nye nedskrivningsregler har banken fastlagt kriterierne for objektive indikationer for værdiforringelse for grupperne privatkunder, erhvervs-kunder og pantebreve.

Kunder, der udviser objektive indikationer for kreditmæssige svaghedstegn, vurderes minimum to gange om året med henblik på identificering af nedskrivningsbehovet.

Individuel nedskrivning foretages, når vurderingen af de objektive indikationer giver en klar formodning om, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter.

Nedskrivningsbehovet vurderes løbende og forhøjes eller nedsættes i det omfang, ændringer i kundens økonomiske forhold giver anledning hertil. Engagementer uden individuelle nedskrivningsbehov risikoafdækkes på gruppeniveau. Den samlede nedskrivning på grupperne udgør 20,2 mio. kr.

Afskrivninger

Konstateres det, at kundens betalingsevne er ophørt, afskrives engagementet.

Tab og nedskrivninger

Driftspåvirkningen har de seneste to år været på et markant lavere niveau grundet den danske konjunktursituation, der har forbedret privatkundernes økonomi med en afledt effekt på det lokale erhvervsliv.

Pr. 31. december 2005 udgjorde korrektivkontoen 81,1 mio. kr. Heraf udgjorde individuelle nedskrivninger 60,9 mio. kr. og gruppenedskrivninger 20,2 mio. kr.

...

Operationelle risici

...

Der er udarbejdet politikker m.v., der sikrer, at koncernens it-sikkerhed er på højt niveau.

Der er endvidere indarbejdet forretningsgange, afstemnings-

og kontrolprocedurer for relevante områder, der sikrer, at tab som følge af fejl m.v. kan fastholdes på et minimum.
...”

Af note 5 til årsrapporten (bind 1, 3045) fremgår, at markedsværdien af det aktiebaserede incitamentsprogram for ledelsen var opgjort til 9,9 mio. kr. ved udgangen af 2005. Der var ikke udnyttet eller udløbet optioner i regnskabsåret.

I henhold til regnskabets note 6 (bind 1, 3046) udgjorde årets individuelle nedskrivninger - 8.590.000 kr., og de samlede individuelle nedskrivninger udgjorde ultimo året 51.397.000 kr.

Af årsrapportens note 18 (bind 1, 3053) fremgår, at af den samlede gæld til kreditinstitutter og centralbanker på 1.212.180.000 kr. var 240.180.000 kr. på anfordring, 682.000.000 kr. med 1-3 måneders restløbetid, mens 290.000.000 kr. havde en restløbetid på mellem 1 og 5 år.

ÅRSRAPPORTEN 2006

Af hoved- og nøgletallene fra årsrapporten for 2006 (bind 1, 3152) fremgår, at koncernen i 2006 havde et overskud før skat på 212 mio. kr. og 156 mio. kr. efter skat. Aktiverne udgjorde i alt 7.641 mio. kr., mens passivside udgjordes af gæld til kreditinstitutter med 3.596 mio. kr., indlån med 2.630 mio. kr., andre passiver m.v. med 209 mio. kr. og efterstillet kapitalindskud med 331 mio. kr., mens egenkapitalen udgjorde 875 mio. kr. Der var stillet garantier for 2.406 mio. kr. Nedskrivningsprocenten var -0,1, og solvensprocenten var anført til 11,9 for koncernen, mens kernekapitalprocenten var anført til 8,1. Af årsrapportens note 25 (bind 1, 3199) fremgår, at 31 % af bankens udlån var til private, mens 69 % var til erhverv.

Såvel den interne og den eksterne revision (**Part P**) gav årsrapporten påtegninger uden forbehold.

Part P A/S (Part P)

Af intern revisions påtegning (bind 1, 3154) fremgår bl.a.:

”...

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsrapporten på grundlag af vor revision. Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse regler og standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsrapporten. Revisionen er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor selskabets forretningsgange og

interne kontroller, der er relevante for selskabets udarbejdelse og aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede. på baggrund af risikovurderingen udformes revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol. Ud fra væsentlighed og risiko efterprøver de valgte revisionshandling på stikprøvebasis grundfaget for beløb og øvrige oplysninger i årsrapporten, herunder undersøgelse af information, der understøtter de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den regnskabspraksis, der er anvendt af ledelsen, er passende, og om de regnskabsmæssige skøn, der er udøvet af ledelsen, er rimelige, samt en vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og de etablerede forretningsgange og interne kontroller, der er relevante for selskabets udarbejdelse og aflæggelse af en årsrapport, fungerer tilfredsstillende. Det er tillige vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 2006 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU for så vidt angår koncernregnskabet, i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet for moderselskabet, samt i øvrigt i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

...”

Af ekstern revisions påtegning (bind 1, 3155) fremgik bl.a.:

”...

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsrapporten på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejl information.

En revision anflitter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsrapporten. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for selskabets udarbejdelse og aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar- 31. december 2006 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU, for så vidt angår koncernregnskabet, i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, for så vidt angår årsregnskabet for moderselskabet samt i øvrigt i overensstemmelse med danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

...”

Af ledelsens årsberetning fremgår bl.a. (bind 1, 3156-3157):

” **Gl. B1** har præsteret et rekordresultat, der for første gang er over 200 mio. kr.

Koncernudvikling

Væksten i 2006 er fortsat på alle koncernens forretningsområder. Aktivitetsforøgelsen er gennemført i koncernens basisaktivitet – pengeinstitutvirksomhed samt i de finansielle nicheaktiviteter, som **Gl. B1** koncernen selv har

udviklet og opkøbt gennem de seneste år. Der har i 2006 været en volumenforøgelse på næsten 50 pct. målt på balancen. En sådan vækst stiller store krav til likviditeten, og der er fortsat fokus på dette område.

For at sikre et tilfredsstillende kapitalgrundlag gennemførte koncernen i efteråret en emission med fortegningsret for de nuværende aktionærer. Emissionen tilførte koncernen 140 mio. kr. i kapitalgrundlag.

Som led i koncernens strategi rettes opmærksomheden til stadighed mod nye markeder og opkøbsmuligheder såvel indenlandske som udenlandske.

Bl.a. via vort samarbejde med **Virksomhed 2 AG**

Virksomhed 2 AG er det lykkedes at trænge ind på det tyske marked. Dette har resulteret i investeringspakker til kunder, investering i kapitalandele og ejendomme. I de kommende år giver dette nye investeringsmuligheder, og samtidig arbejdes med planer om etablering på det tyske fordringsmarked.

De seneste års etablering og opkøb af **V13 A/S** og

V20 A/S er nu fuldt integreret i koncernen, og det er meget positivt, at begge selskaber har oplevet deres hidtidige bedste resultater. Den positive vækst og udvikling i banken uden for lokalområdet i 2006 forventes at fortsætte de kommende år. Der er således taget initiativ til etablering af et kundecenter i Århus udover kundecenteret i København. I 2007 vil koncernaktiviteterne i København blive samlet på en fælles adresse, hvilket vil få positiv betydning for de enkelte selskabers samarbejdsrelationer. I 2006 blev nybyggeriet ved hovedsædet i **By 1** færdiggjort, og lever i dag fuldt ud op til de forhold, der er nødvendige for at fastholde og videreudvikle en professionel erhvervsvirksomhed.

Udvikling i regnskabet's hovedposter

Drift

Den gode udvikling fortsætter, og **Gl. B1** har endnu engang præsteret et rekordhøjt regnskabsresultat.

Resultatet er forbedret med ca. 11 mio. kr. i forhold til forventningerne oplyst i fondsbørsmeddelelsen af 16. august 2006.

Forbedringen er baseret på øget vækst i såvel bankens som koncernens udlån samt kursreguleringer af aktier og kapitalandele.

I alt blev der i 2006 realiseret et resultat før skat på 211,4 mio. kr. mod 174,5 mio. kr. i 2005, hvilket er en forbedring på 36,9 mio. kr. eller 21,1 pct.

Dermed realiseres et afkast før skat på 33,8 pct. af egenkapitalen primo. Afkastet før skat af den gennemsnitlige egenkapital udgør 28,2 pct.

På grund af den valgte strategi er sammensætningen af aktiviteterne væsentligt anderledes i **Gl. B1** koncernen end i andre finansielle virksomheder.

Således afviser både indtægtsforløbet, indtægtsstrukturen og omkostningsforløbet fra det gængse inden for branchen. Det kommer til udtryk i et andet billede af indtjeningen, og dermed en anderledes sammensætning af talopstillingerne i den skematiserede del af årsrapporter.

De samlede netto rente- og gebyrindtægter andrager 291,0 mio. kr. mod 217,7 mio. kr. i 2005 - en positiv stigning på 33,7 pct.

Fremgangen kan primært henføres til to forhold: Dels har **Gl. B1** realiseret en betydelig udlånsvækst i 2006, dels har købet af **V20 A/S** medvirket til fremgangen bl.a. som følge af, at 2005 kun var medtaget

med 8 måneder. Ligeledes har en mindre stigning i rentemarginalen påvirket posten positivt.

Endelig skal det nævnes, at væsentlige dele af indtjeningen i **V18 A/S** indgår i regnskabsposten »gebyrer og provisionsindtægter.« Kursreguleringer er realiseret med 217,9 mio. kr. mod 208,0 mio. kr. i 2005, svarende til en stigning på 4,8 pct.

Reguleringen på udlån til dagsværdi omfatter i det væsentligste resultaterne fra fordringsaktiviteterne i **V19 A/S** og udgør 172,1 mio. kr. mod 159,7 mio. kr. i 2005. Kursreguleringen på aktier andrager 39,0 mio. kr., hvilket er et fald på 3,4 mio. kr. i forhold til 2005. Ud over kursgevinst på omsætningsbeholdningen af aktier indeholder reguleringen også værdien af anlægsaktier, såsom DLR, PBS m.fl. samt regulering af værdien af **V22b A/S'** danske og tyske beholdninger af kapitalandele. På obligationssiden udgør kursreguleringen - 6,3 mio. kr. mod -0,2 mio. kr. i 2005.

Andre driftsposter beløber sig til 1, 7 mio. kr. mod 2,0 mio. kr. i 2005. De samlede udgifter til personale og administration er vokset fra 234,2 mio. kr. i 2005 til 285,6 mio. kr. i 2006, hvilket svarer til en omkostningsstigning på 21,9 pct. Ud over almindelige omkostningsstigninger skyldes væksten primært, at **V20 A/S** i 2005 kun har været medtaget med 8 måneder samt ansættelse af 58 nye medarbejdere til at dække det øgede aktivitetsniveau på koncernens forretningsområder.

Koncernen har i 2006 gennemsnitligt heltidsbeskæftiget 376 medarbejdere mod 318 medarbejdere i 2005. Indtjeningen pr. omkostningskrone kan i henhold til regnskabsbekendtgørelsen opgøres til 1,71 kr. mod 1, 70 sidste år.

Afskrivninger på materielle og immaterielle aktiver andrager 12,0 mio. kr. mod 10,1 mio. kr. i 2005. De øgede afskrivninger er udtryk for et øget aktivitetsniveau.

Nedskrivning på udlån m.v. og garantier beløber sig til en indtægt på 2,0 mio. kr. grundet tilbageførsler af nedskrivninger. I 2005 var der tale om en udgift på 4,8 mio. kr.

Den fortsatte gunstige udvikling skyldes den positive konjunkturudvikling, der gør sig gældende i størstedelen af samfundet. Den beregnede skat andrager 55,6 mio. kr. mod 43,9 mio. kr. i 2005.

Udvikling i status

Gl. B1's samlede balance voksede i 2006 fra 5.244 mio. kr. til 7.641 mio. kr. - en stigning på 2.397 mio., hvilket er den største vækst i koncernens historie.

Det samlede udlån kan ultimo året opgøres til 5.620 mio. kr. mod 3.949 mio.kr. ultimo 2005, en vækst på 1.671 mio. kr. eller 42,3 pct.

Denne vækst har i det væsentligste været knyttet til bankens udlånsaktiviteter uden for lokalområdet samt en stigning i omsætningen i **V20 A/S**.

Overordnet set har der været en tilfredsstillende udvikling i bankens udlån. Den samlede garantiportefølje er ultimo 2.406 mio. kr. mod 1.834 mio. kr. ultimo 2005 eller en vækst på 572 mio. kr.

Kursværdien af obligationsbeholdningen kan ultimo 2006 opgøres til 527,8 mio. kr. mod 517,3 mio. kr. ultimo 2005. Dette niveau er strategisk valgt under hensyntagen til finansieringen af udlånsvæksten samt en reduktion af renterisikoen.

Aktiebeholdningen er øget med 49,7 mio. kr., til 311,2 mio. kr. Væksten fordeler sig på noterede og unoterede aktier samt tyske kapitalandele. Gæld til kreditinstitutter er vokset fra 2.308,0 mio. kr. ultimo 2005 til 3.596,0 mio. kr. ultimo 2006. Væksten kan således opgøres til 1.288,0 mio. kr. Dette marked har været den væsentligste kilde til finansiering af bankens udlånsvækst.

En anden væsentlig kilde til finansiering af udlånsvæksten har været tilgangen af indlån. Ultimo 2006 androg de samlede indlån 2.629,7 mio. kr. mod 1.828,6 mio. kr. ultimo 2005 en vækst på 801,1 mio. kr. eller 43,8 pct., hvilket er tilfredsstillende.”

Om forventningerne til 2007 er det i beretningen (bind 1, 3158) anført:

”...

Forventninger til 2007

Det opnåede resultat for 2006 er væsentligt bedre end forventet ved årets begyndelse, hvilket skyldes en bedre drift og øget forretningsvolumen i alle koncernens selskaber.

Overordnet ser den danske økonomi fortsat fornuftig ud, og det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at se, at **Gl. B1** koncernen vil blive ramt af væsentligt dårligere konjunkturer i 2007.

I 2007 forventes en fortsat positiv udvikling i datterselskaberne med fokus på vækst i de enkelte nichemarkeder, og for bankens vedkommende vil der blive fokuseret på fastholdelse af det lokale marked, og en kontrolleret vækst i udvalgte områder uden for lokalområdet.

Forventningerne til resultatet for 2007 er i niveauet 230-240 mio. kr. for skat.

...”

Om **Gl. B1** er det anført bl.a. (bind 1, 3158):

”...

2006 gav den hidtil kraftigste vækst i bankens udlån, ikke mindst på erhvervssiden, men også det private udlån viser stor fremgang. Samtidig har indlånsvæksten sat nye rekorder.

Væksten fordeler sig på en forøgelse af de hidtidige kundeengagementer og en tilgang af rigtig mange nye kunder. Fremgangen har skabt behov for at ansætte en lang række nye medarbejdere, både i hovedsædet og i lokalafdelingerne.

I København samles aktiviteterne i **Gl. B1**, **V19 A/S** og **V20 A/S** fra midten af 2007 i et nyt domicil i **Adresse 9**, hvilket betyder mange fordele og synergimuligheder, både forretningsmæssigt og kollegialt.

...”

Om **V18 A/S** hedder det bl.a. (bind 1, 3162):

”

V18 A/S

I 2006 har det danske marked for ejendomme været præget af et meget presset investeringsklima. Det skyldes dels et stigende renteniveau, dels at efterspørgslen i markedet er større end nogensinde. Der er stor købekraft blandt de forskellige investortyper; og der er stor fokus på ejendomme som alternative investeringsobjekter.

Senest har pensionskasser solgt ud af deres boligudlejningsejendomme ud fra en tro på, at prisen for disse ejendomme har nået toppen. Til gengæld flyttes opmærksomheden over på erhvervsejendomme, og dermed kommer der endnu flere aktører ind på markedet. Disse aktører er ikke direkte påvirket af et stigende renteniveau.

I 2006 rundede **V18 A/S** 1 mia. kr. i omsætning. Der er gennemført udbud af tre 10-mands kommanditselskaber, et større ejendomsaktieselskab og to ejendomsprojekter i private placements.

Desuden ses nu de første synlige resultater af **Virksomhed 18 A/S** udenlandske aktiviteter. I første omgang i Tyskland og Sverige. I de to lande bruges, ligesom i Danmark, mange ressourcer på at etablere og udvikle det netværk, der skal til for at komme frem til de rigtige investeringsmuligheder.

Forretningsområdet, der tillige omfatter administration af de udbudte projekter; har udviklet sig stabilt og med støt stigende omsætning. I 2006 er det samtidig lykkedes at overtage administrationen af investorselskaber fra andre administratorer.

I 2007 forventes der en forsat vækst på formidlings- og administrationsdelen.

...”

Om **V13 A/S** hedder det bl.a. (bind 1, 3164):

”...

V13 A/S

Gl.B1 koncernen ejer 50 pct. af selskabet, som i 2006 har haft det bedste resultat i sin knapt tre-årige levetid.

I løbet af året er der afgivet 7.000 tilbud med et samlet beløb på 5,7 mia. kr. Ved årsskiftet var 4.200 handeler blevet accepteret, og den samlede formidlede kapital udgjorde 2,7 mia. kr.

Aktiviteten i 2006 udviklede sig markant bedre end forventet og gav et rekordresultat efter skat på 26 mio. kr. mod 18 mio. kr. i 2005 svarende til en stigning på 44 pct.

Det høje aktivitetsniveau skyldes en positiv udvikling i udstedelse af pantebreve i bolig-, udlejnings og erhvervsejendomme.

Finansiering af udlejningsejendomme har i særlig grad bidraget til den positive udvikling. Det er med tilfredshed konstateret, at **V13 A/S** er i stand til at tilpasse sig ændrede markedsvilkår og hurtigt sikre sig en væsentlig markedsandel.

Det er forventningen, at 2007 vil medføre yderligere vækst inden for dette finansielle nicheområde.

...”

Om risici er det i ledelsesberetningen anført (bind 1, 3165-3167):

”...

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af koncernens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforholdene.

Koncernens samlede markedsrisiko opgøres som summen af rente-, niche-, valuta- og aktierisiko.

Indgåelse af markedsrisici er en del af koncernens kernevirkksomhed med stor betydning for den samlede indtjening.

Markedsrisiciene styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen og overvåges af koncernens økonomiafdeling. Ledelsen modtager kontinuerligt rapportering herom.

Renterisiko

Renterisikoen omfatter koncernens samlede tabsrisiko som følge af renteændringer på de finansielle markeder.

Renterisikoen, beregnet i henhold til Finanstilsynets opgørelsesmetode som risikoen ved en parallelforskydning af renteniveaet på 1 procentpoint, udgør ved regnskabsårets udgang 70,2 mio. kr. eller 9,9 pct. af koncernens kernekapital efter fradrag.

Ved styring af renterisikoen på fastforrentede fordringer (pantebreve) anvender koncernen en model, der korrigerer for pantebrevenes reelle løbetid. Denne er i stort omfang påvirket af førtidsindfrielse.

Koncernens renterisiko udgør efter den korrigerede beregning ved regnskabsårets udgang 53,7 mio. kr. eller 7,6 pct. af kernekapitalen efter fradrag.

...

Renterisikoen udgør langt den væsentligste del af koncernens samlede markedsrisiko.

Ledelsen anser renterisikoen opgjort efter den korrigerede model som værende udtryk for den reelle renterisiko, der naturligt er påvirket af udviklingen i den generelle økonomi.

Renterisikoen på beholdningerne reduceres, eftersom der gennemføres en strukturændring, hvor andelen af variabelt forrentede pantebreve øges, og andelen af fastforrentede pantebreve reduceres.

Ledelsen foretager løbende analyser af området og afdækker risici ved renteswaps m.v.

Nicherisiko

Koncernens nicheaktiviteter er placeret i en række datterselskaber, der - ud over at være styret af instrukser fra bestyrelsen - er underlagt en række veldefinerede politikker for de enkelte forretningsområder.

Nicheaktiviteterne er i det væsentligste relateret til investormarkedet i form af handel med og investering i anpartar i Danmark og Tyskland, factoring samt aktiviteter på pantebrevs- og debitormarkedet.

Koncernens aktiviteter på investormarkedet består i etablering af projekter i forskellige selskabsformer i fast ejendom i Danmark, Sverige og Tyskland. Disse selskabers eneste formål er at eje og erhvervsmæssigt udleje fast ejendom.

I forbindelse med salgsprocessen placeres undtagelsesvis selskabsandele i koncernens balance.

Handel med danske anparter er placeret i **Gl. B1**. Denne aktivitet indebærer ingen særlig risiko for koncernen.

Der investeres i tyske ejendomskapitalandele på baggrund af nøje analyser af de enkelte investeringsobjekter; hvor der primært lægges vægt på solide lejere og stor lejespredning.

Koncernens portefølje af anparter andrager 112 mio. kr. - heraf udgør kapitalandele i Tyskland 110 mio. kr. Værdiansættelsen baseres på udlodningsprognoser og kapitaliseringsfaktorer, der tager hensyn til likviditeten på markedet.

Ledelsen foretager løbende analyser af området. Minimum én gang om året vurderes prognoserne.

Koncernens aktiviteter på pantebrevsområdet er for en dels vedkommende placeret i associerede selskaber.

Handel med pantebreve Indebærer ingen særlig risiko. Risici vedrørende pantebreve i beholdningen omfatter rente- og kreditrisici, hvortil der henvises.

Beholdningen af debitorfordringer og forlig er under fortsat vækst. Fordringerne optages til anskaffelsesværdi, mens forligene værdisættes ud fra forventningerne til det fremtidige cash flow og ved anvendelse af kapitaliseringsfaktorer; der tager hensyn til markedets likviditet og specielle karakter. Anskaffelsesværdien på fordringerne afskrives over maksimalt 10 år.

Aktiviteten er delvist konjunkturpåvirket, idet debitorernes betalingsevne i et vist omfang afhænger af den økonomiske udvikling i samfundet.

Valutarisiko

Koncernen påtager sig ikke større risici i valutamarkedet for egen regning. Ved udgangen af regnskabsåret 2006 andrager risikoen på udækkede valutapositioner et beløb svarende til 114 mio. kr., hvoraf de 95 mio. kr. er placeret i euro.

Aktierisiko

Koncernens beholdning ved regnskabsårets afslutning udgør i alt 311 mio. kr. Heraf udgør børsnoterede aktier eksklusive egne kapitalandele 101 mio. kr., unoterede aktier 98 mio. kr. og kapitalandele 112 mio. kr.

Finansielle instrumenter

Både koncernen og kunder i koncernen anvender forskellige afledte finansielle instrumenter til afdækning og styring af markedsrisici.

Afledte finansielle instrumenter indgår i opgørelsen af koncernens markedsrisici. Værdireguleringer medtages i resultatopgørelsen under punktet »kursregulering af afledte finansielle instrumenter.«

Likviditetsrisiko

Koncernens likviditet styres og overvåges løbende. Målet med styringen er at sikre, at der løbende er tilstrækkelig likviditet til at honorere koncernens forpligtelser. Der er fokus på maksimal fleksibilitet samt minimering af finansieringsomkostninger. I 2006 er en større del af finansieringen omlagt til løbetider over 3 år for at styrke den langsigtede likviditet.

Koncernen finansierer sig via kunders indskud, via usikrede lån på engros-markedet og via ansvarlig lånekapital. Sidstnævnte finansieringsformer udfores af koncernens likviditetsafdeling.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at låntagerne ikke honorerer deres forpligtelser. Forpligtelser omfatter udlån, factoring, pantebreve og garantier samt tilgodehavender hos kreditinstitutter. Kreditrisiko kan desuden opstå i forbindelse med handel med værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter. Koncernens kreditrisici styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af koncernens ledelse. Ansvar for overvågning, overordnet risikotagning og rapportering til ledelsen varetages centralt i kreditkontoret. Minimum én gang om året revurderes alle privatkunde- og erhvervsengagementer over hhv. 1 mio. og 3 mio. kr. ved inddragelse af økonomiske analyser samt oplysninger om kundernes indtjenings- og kapitalforhold. Hvis denne revurdering fører til ønske om at tilpasse koncernens risiko, udarbejdes handlingsplaner herfor.

Branchefordeling/risikospredning

Koncernens udlåns- og garantisammensætning er de seneste år, i forbindelse med aktivitetsudvidelser på erhvervsområdet og købet af **V20 A/S**, ændret således, at fordelingen er flyttet fra privatkunder til erhvervs kunder. På koncernniveau er andelen af erhvervsudlån og -garantier fra 2004 til 2006 ændret fra 37 pct. til 65 pct. Koncernens ejendoms- og værdipapirrelaterede engagementer følges løbende. De ejendomsrelaterede engagementer vægter med en større andel af udlånsporteføljen ultimo 2006 end 2004.

Nedskrivninger

I forbindelse med overgangen til nye nedskrivningsregler har banken løbende vurderet og fastlagt kriterierne for objektive indikationer på værdiforringelse for grupperne privatkunder, erhvervs kunder og pantebreve. Kunder, der udviser objektive indikationer på kreditmæssige svaghedstegn, vurderes minimum to gange om året med henblik på identificering af nedskrivningsbehovet.

Individuel nedskrivning foretages, når vurderingen af de objektive indikationer giver en klar formodning om, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter.

Nedskrivningsbehovet vurderes løbende og forhøjes eller nedsættes i det omfang, ændringer i kundens økonomiske forhold giver anledning hertil. Engagementer uden individuelle nedskrivningsbehov risikoafdækkes på gruppeniveau. Den samlede nedskrivning på grupperne udgør 9,6 mio. kr.

Afskrivninger

Konstateres det, at kundens betalingsevne er ophørt, afskrives engagementet.

Tab og nedskrivninger

Driftspåvirkningen har de seneste år været på et markant lavere niveau grundet den danske konjunktursituation, der har forbedret kundernes økonomi markant. Pr. 31. december 2006 udgjorde korrektivkontoen 63,8

mio. kr. Heraf udgjorde individuelle nedskrivninger 54,1 mio. kr. og gruppenedskrivninger 9,6 mio. kr.
...”

Af note 5 til årsrapporten (bind 1, 3187) fremgår, at markedsværdien af det aktiebaserede incitamentsprogram for ledelsen var opgjort til 26,7 mio. kr. ved udgangen af 2006.

I henhold til regnskabets note 6 (bind 1, 3188) udgjorde årets individuelle nedskrivninger - 5.954.000 kr., og de samlede nedskrivninger udgjorde ultimo året 45.344.000 kr.

Af note 18 (bind 1, 3195) fremgår, at af den samlede gæld til kreditinstitutter og centralbanker på 2.331.499.000 kr. var 225.698.000 kr. på anfordring, 1.152.001.000 kr. med til og med 3 måneders restløbetid, 115.000.000 med 3 måneder til 1 års restløbetid, mens 838.800.000 kr. havde en restløbetid på mellem 1 og 5 år.

ÅRSRAPPORTEN 2007

Af hoved- og nøgletallene fra årsrapporten for 2007 (bind 1, 3408) fremgår, at koncernen i 2007 havde et overskud før skat på 300 mio. kr. og 250 mio. kr. efter skat. Aktiverne udgjorde i alt 10.421 mio. kr., mens passivside udgjordes af gæld til kreditinstitutter med 4.165 mio. kr., indlån med 3.638 mio. kr., andre passiver m.v. med 611 mio. kr. og efterstillet kapitalindskud med 401 mio. kr., mens egenkapitalen udgjorde 1.133 mio. kr. Der var stillet garantier for 2.970 mio. kr. Solvensprocenten var anført til 11,0 for koncernen, mens kernekapitalprocenten var anført til 7,7. Af årsrapportens note 27 (bind 1, 3457) 23 % af bankens udlån var til private, mens 77 % var til erhverv.

Såvel den interne og den eksterne revision (**Part O** og **Part M** fra **Part P**) gav årsrapporten påtegninger uden forbehold.

Part P A/S (Part P)

Af intern revisions påtegning fremgår bl.a. (bind 1, 3410):

”...

Konklusion

Det er vor opfattelse, at de udarbejdede forretningsgange og interne kontrol procedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod koncernens og moderselskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

...”

Af ekstern revisions påtegning fremgår bl.a. (bind 1, 3411):

”...

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsrapporten. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for selskabets udarbejdelse og aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, forpligtelser, egenkapital og finansielle stilling pr. 31. december 2007 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar-31. december 2007 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU, for så vidt angår koncernregnskabet, i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed, for så vidt angår årsregnskabet for moderselskabet samt i øvrigt i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

...”

Af ledelsen årsberetning fremgår bl.a. (bind 1, 3412-3414):

” **Gl. B1** har endnu engang præsteret et rekordresultat, der for første gang er over 300 mio. kr.

Koncernudvikling

I 2007 fortsatte væksten på næsten alle koncernens forretningsområder. Aktivitetsforøgelsen er gennemført i pengeinstitutvirksomheden samt i koncernens nicheaktiviteter herunder primært på det tyske ejendoms- og fordringsmarked.

På et enkelt af koncernens forretningsområder- formidling

af pantebreve - har der i 2007 været tale om en negativ udvikling i forhold til det forventede. Aktiviteten gennemføres i selskabet **V13 A/S**, som er 50% ejet sammen med **Bank 10**. Der henvises til omtalen i årsrapporten side 16.

Koncernens balance er i 2007 øget med 36 pct. Det er bankens udlånsvækst, der har medvirket til denne forøgelse. Væksten er finansieret med agede indlån samt med flere syndikerede længere løbende lån optaget på det europæiske finansmarked.

Som led i koncernens fortsatte strategi rettes opmærksomheden til stadighed mod nye markeder og opkøbsmuligheder såvel indenlandske som udenlandske. På det udenlandske marked er købet på 25% af **Virksomhed 2 AG** gennemført.

Det betyder, at samarbejdet siden 2004, nu er formaliseret via et direkte ejerskab. Samarbejdet på dette forretningsområde har resulteret i investeringspakker til kunder, investering i kapitalandele og ejendomme, og har givet et betydeligt bidrag til resultatet i 2007. I de kommende år fortsætter udviklingen af dette forretningsområde.

Som led i koncernens strategi blev selskabet **Holding 2** overtaget i februar for at udbygge den administrative funktion. Opkøbet skete via det nystiftede selskab **Virksomhed 23 A/S**, der således er i stand til at videreudvikle de administrative opgaver.

Planen om etablering på det tyske fordringsmarked blev realiseret i første halvår 2007, hvor der etableredes to selskaber i Tyskland. På etablerings-tidspunktet blev der overtaget 18 medarbejdere, og ved udgangen af 2007 er over 45 medarbejdere beskæftiget på den nye platform i Tyskland.

Den positive vækst og udvikling i banken uden for lokalområdet i 2007 forventes at kunne fastholdes det kommende år. Der er i 2007 etableret et kundecenter i Århus. Koncernaktiviteterne i København blev samlet på en fælles adresse i løbet af sommeren, hvilket vurderes til at få en positiv betydning for de enkelte selskabers samarbejdsrelationer.

...

Pr. 1. maj 2008 udtræder direktør **Part L** af direktionen for at gå på pension. **Part L** tilknyttes **Gl. B1** fonden til varetægelse af investeringer m.v. herunder udenlandske aktiviteter.

Direktionen består herefter af adm. direktør **Part K**.

Udvikling i regnskabets hovedposter

Drift

Den gode udvikling fortsætter, og de sidste fem år er resultatet før skat næsten femdoblet. **Gl. B1** koncernen har i 2007 præsteret et resultat på 300,2 mio. kr.

Resultatet er forbedret med 88 mio. kr. eller 42 pct. I forhold til 2006 og lever fuldt ud op til forventningerne i forbindelse med de to opjusteringer, der er meddelt Fondsbørsen i 2007.

I alt blev der i 2007 realiseret et resultat før skat på 300,2 mio. kr. mod 211,4 mio. kr. 2006. Dermed realiseres et afkast før skat på 34,3 pct. af primøgenkapitalen. Afkastet før skat af den gennemsnitlige egenkapital udgør 29,9 pct.

...

De samlede netto rente- og gebyrindtægter andrager 375,6 mio. kr. mod 291,0 mio. kr. i 2006 - en stigning på 29,1 pct.

Fremgangen kan primært henføres til to forhold. Dels har **Gl. B1** realiseret en udlånsvækst i 2007, dels har købet af fordringer i indland og udland medvirket til fremgangen.

Endvidere indgår dele af indtjeningen i **V18 A/S** i regnskabsposten »gebyrer og provisionsindtægter.« Kursreguleringer er realiseret med 314,9 mio. kr. mod 217,9 mio. kr. i 2006, svarende til en stigning på 44,5 pct. Kursreguleringen på udlån til dagsværdi omfatter i det væsentligste realiserede resultater fra fordringsaktiviteterne i **V19 A/S** og dagsværdiregulering. Beløbet udgør 192,1 mio. kr. mod 172,1 mio. kr. i 2006. Kursreguleringen på aktier andrager 117,8 mio. kr. mod 39,0 mio. kr. i 2006. Indtjeningen hidrører primært fra formidling af investeringsprojekter i Tyskland. Ud over et mindre kurstab på omsætningsbeholdningen af aktier indeholder den positive kursregulering værdien af anlægsaktier, såsom DLR, PBS m.fl. samt kursregulering af værdien af **V22b A/S'** danske og tyske beholdninger af kapitalandele. Kursreguleringen på obligationer udgør -3,3 mio. kr. mod -6,3 mio. kr. sidste år.

Andre driftsposter beløber sig til 3,1 mio. kr. mod 1,7 mio. kr. i 2006.

De samlede udgifter til personale og administration er vokset fra 285,6 mio. kr. i 2006 til 351,2 mio. kr. i 2007, hvilket svarer til en omkostningsstigning på 23,0 pct.

Stigningen skyldes primært etablering af fordringsaktiviteterne i Tyskland samt etablering og udvidelser af kundecentrene i Århus og København. Dette sammenholdt med ekspansionen har resulteret i ansættelse af 38 nye medarbejdere til det øgede aktivitetsniveau på koncernens forretningsområder.

Koncernen har i 2007 gennemsnitligt heltidsbeskæftiget 414 medarbejdere mod 376 medarbejdere i 2006. Indtjeningen pr. omkostningskrone kan i henhold til regnskabsbekendtgørelsen opgøres til 1,77 kr. mod 1,71 sidste år.

Afskrivninger på materielle og immaterielle aktiver andrager 23,3 mio. kr. mod 12,0 mio. kr. i 2006. De øgede afskrivninger hidrører fra et højt aktivitetsniveau primært fra købet af administrationsaftalerne i **Holding 2**. Nedskrivning på udlån m.v. og garantier beløber sig til 12,7 mio. kr. primært som følge af nedskrivninger på udlån i forbindelse med aktiviteterne i **V13 A/S**. I 2006 var der tale om en indtægt på 2,0 mio. kr. Den beregnede skat andrager 50,3 mio. kr. mod 55,6 mio. kr. i 2006.

...

Udvikling i status

Gl. B1 koncernens samlede balance voksede i 2007 fra 7.642 mio. kr. til 10.421 mio. kr. - en stigning på 2.779 mio. Væksten kan relateres til køb af fordringer og forlig i såvel ind- som udland samt udviklingen i bankens udlån.

Det samlede udlån kan ultimo året opgøres til 7.799 mio. kr. mod 5.620 mio. kr. ultimo 2006, en vækst på 2.179 mio. kr. eller 38,8 pct.

Denne vækst har i det væsentligste været knyttet til bankens udlånsaktiviteter uden for lokalområdet samt en stigning i beholdningen af fordringer og forlig, herunder væksten i Tyskland.

Den samlede garantiportefølje er ultimo 2.968 mio. kr. mod 2.408 mio. kr. ultimo 2006 eller en vækst på 560 mio. kr.

Kursværdien af obligationsbeholdningen kan ultimo 2007 opgøres til 630 mio. kr. mod 528 mio. kr. ultimo 2006. Dette niveau er strategisk valgt under hensyntagen til finansieringen af udlånsvæksten.

Aktiebeholdningen er øget med 86 mio. kr. til 397 mio. kr. Væksten relateres udelukkende til investeringer i tyske kapitalandele.

Gæld til kreditinstitutter og udstedte obligationer er vokset fra 3.596 mio. kr. ultimo 2006 til 4.637 mio. kr. ultimo 2007. Væksten kan således opgøres til 1.041 mio. kr. Dette marked har været den væsentligste kilde til finansiering af bankens udlånsvækst.

En anden væsentlig kilde til finansiering af udlånsvæksten har været tilgangen af indlån. Ultimo 2007 androg de samlede indlån 3.638 mio. kr. mod 2.630 mio. kr. ultimo 2006 en vækst på 1.009 mio. kr. eller 38,4 pct., hvilket er tilfredsstillende.

Udvikling i egenkapital

Ved udgangen af 2007 udgør koncernens egenkapital for første gang over 1 mia. kr. nærmere bestemt 1.133 mio. kr.

Koncernen har i løbet af 2007 øget det efterstillede kapitalindskud fra 331 mio. kr. til 401 mio. kr. ultimo 2007.

Gl. B1 koncernens ansvarlige kapital før fradrag udgør ultimo 2007 i alt 1.534 mio. mod kr. 1.206 mio. kr. ultimo 2006.

På koncern- og bankniveau andrager solvensprocenten henholdsvis 11,0 og 11,6. Lovens mindstekrav til solvensprocenten er 8.

Udbytte

Bestyrelsen indstiller til generalforsamlingen den 11. marts 2008, at der for regnskabsåret 2007 udbetales et udbytte på 15 pct. eller kr. 1,50 pr. aktie. Det samlede foreslåede udbytte udgør således 13,4 mio. kr.

Forventninger til 2008

Ved årets begyndelse forventedes et resultat i niveauet 230-240 mio. kr. Disse forventninger blev i takt med den positive udvikling justeret op ad to omgange til niveauet 300 mio. kr. Årsagen til opjusteringerne skulle ses i lyst af de forretninger, der blev indgået på det tyske marked for investeringsejendomme.

I 2008 forventes en fortsat positiv udvikling i datterselskaberne med fokus på vækst i de enkelte nichemarkeder herunder udviklingen på det tyske marked. For bankens vedkommende vil der blive fokuseret på fastholdelse af det lokale marked, og en kontrolleret vækst i udvalgte områder uden for lokalområdet.

I 2008 forventes der lavere vækst i det danske samfund, hvilket kan få betydning for dele af koncernens forretningsområder. Der forventes således et resultat for 2008 i niveauet 260-270 mio. kr. før skat.

....”

Om **V18 A/S** hedder det i beretningen (bind 1, 3417):

” **V18 A/S**

Efter flere års vækst er ejendomsmarkedet inde i en mere afdæmpet udvikling. Dette har dog ikke forhindret **V18 A/S** i at gennemføre flere større formidlinger på såvel det hjemlige som det tyske marked. Det skyldes to meget store formidlinger, som selskabet har stået for i 2007. Først af motøjskoncernen **V43 A/S** fem domicilejendomme til godt en halv mia. kr. - udbudt i form af Ejendomsselskabet **V9 A/S** med en aktiekapital på 100 mio. kr. - og senere i 2008 **Butikscenter 1** til over 600 mio. kr.

Endvidere har **V18 A/S** formidlet aktier i boligprojektet » **Virksomhed 25 A/S** **V18 A/S** « for 300 mio. kr. til det danske, børsnoterede selskab **Virksomhed 26 A/S**. Endvidere er der udbudt flere 10-mands kommanditselskaber.

Ligesom **V22b A/S** og **V19 A/S** har også **V18 A/S** øget fokus på det tyske marked. Således har selskabet gennem det seneste års tid opbygget relationer til et bredt netværk af projektudviklere. Samarbejdet har blandt andet udmøntet sig i stiftelsen af et fælles selskab, hvor **GI B1** koncernen ejer 26 pct. Det nye selskab - **V7 GmbH** - har kontor i Wiesbaden ved Frankfurt.

I 2008 forventes forsat fremgang på formidlingsområdet.”

Om **V19 A/S** fremgår bl.a. (bind 1, 3418):

” **V19 A/S**

V19 A/S er rammen om koncernens fordringsaktiviteter, og i 2007 har selskabet haft en tilfredsstillende markedsudvikling.

Dels er det lykkedes at udbygge selskabets position som markedsleder i Danmark, og dels har **V19 A/S** efter en grundig planlægningsfase etableret sig på det tyske marked.

Indtjeningsmæssigt har selskabet oplevet en vækst i bruttoavancen på 22 pct. og en vækst i overskuddet for skat på 18 pct. Resultatet er påvirket af de nye aktiviteter i Tyskland, hvor der allerede efter de første otte måneder har kunnet realiseres et positivt resultat. I etableringsåret var der ellers forventet et 0-resultat. Det stigende renteniveau har til gengæld påvirket selskabets omkostningsstruktur i negativ retning.

Herhjemme er der i andet halvår af 2007 indgået en række betydelige investeringsaftaler med sælgere af store fordringsporteføljer, såvel store enkeltsalg af porteføljer som aftaler om løbende salg af porteføljer. Med disse aftaler i hus står **V19 A/S** godt rustet ved Indgangen til 2008.

...”

Om **V13 A/S** og **V1 A/S** fremgår (bind 1, 3420):

” **V13 A/S**

V13 A/S sluttede 2007 med et underskud før skat på 4,1 mio. kr. og 3,4 mio. kr. efter skat.

For begge ejere - **Gl. B1** og **Bank 10** - er resultatet klart utilfredsstillende, specielt set i lyset af sidste års overskud efter skat på 26 mio. kr. Årsagen til det dårlige resultat er primært, at det i årets sidste kvartal kunne konstateres, at **V13 A/S** havde været udsat for bedrageri i to tilfælde fra en kunde.

Dette har medført en regnskabsmæssig nedskrivning på 21 mio. kr. til disse sager, mens der foregår både en juridisk og politimæssig efterforskning. I første halvår havde selskabet høj aktivitet ligesom i 2006, mens der i andet halvår har været en faldende aktivitet - specielt på grund af en opbremsning af handler på erhvervsmarkedet samtidig med en stor personaleudskiftning i erhvervsafdelingen.

I sommeren 2007 stoppede selskabets administrerende direktør, men pr. 1. januar 2008 har selskabet igen fået sin daglige ledelse på plads. Direktionen består herefter af **Person 6** som administrerende direktør og **Vidne 24** som direktør.

Forventningerne til 2008 er, at selskabet igen kommer på rette spor og får skabt et tilfredsstillende resultat. En fremtidig vækst vil dog helt afhænge af udviklingen på bolig- og erhvervsmarkedet i Danmark.

Pantebrevsselskabet **V1 A/S**

V1 A/S ejes af **Gl. B1** og **Bank 11** på lige vilkår. Selskabet har i 2007 opnået et resultat på 6,7 mio. kr. for skat, hvilket er tilfredsstillende.

Selskabet investerer i pantebreve, aktier og obligationer, og alle tre forretningsområder har udviklet sig fornuftigt, hvilket også forventes i 2008.”

Om koncernens risici anførte ledelsen bl.a. følgende (bind 1, 3422-3423):

”Risici

Ved implementering af Basel II-reglerne i den danske lovgivning omkring kapitaldækning blev det samtidig pålagt de danske pengeinstitutter at offentliggøre visse risikoplysninger (i daglig tale også benævnte Søjle 3-oplysninger).

Visse af de krævede risikoplysninger fremgår af nærværende årsrapport, men for en samlet oversigt over bankens oplysningsforpligtelser henvises til bankens hjemmeside på adressen: **Hjemmeside 1**

For en god ordens skyld geres opmærksom på, at de oplysninger, som fremgår af nærværende årsrapport, er reviderede.

Efterfølgende beskrives nærmere omkring de forskellige risikotyper.

Markedsrisici

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af koncernens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforsholdene.

Koncernens samlede markedsrisiko opgøres som summen af rente-, niche-, valuta-, aktie- og likviditetsrisiko.

Indgåelse af markedsrisici er en del af koncernens kernevirkosomhed med stor betydning for den samlede indtjening.

Markedsrisiciene styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen og overvåges af koncernens økonomiafdeling. Ledelsen modtager kontinuerligt rapportering herom.

Renterisiko

Renterisikoen omfatter koncernens samlede tabsrisiko som følge af renteændringer på de finansielle markeder.

Renterisikoen, beregnet i henhold til Finanstilsynets opgørelsesmetode som risikoen ved en parallelforskydning af renteniveauet på 1 procentpoint, udgør ved regnskabsårets udgang 77 mio. kr. eller 8,2 pct. af koncernens kernekapital efter fradrag.

Ved styring af renterisikoen på fastforrentede fordringer (pantebreve) anvender koncernen internt en model, der korrigerer for pantebrevens reelle løbetid. Denne er i stort omfang påvirket af førtidsindfrielse, Løbende vurderes på niveauet af fortidsindfrielse og de fastforrentede fordringers reelle renterisiko.

Renterisikoen udgør langt den væsentligste del af koncernens samlede markedsrisiko.

Ledelsen anser renterisikoen opgjort efter den korrigerede model som værende udtryk for den reelle renterisiko, der naturligt er påvirket af udviklingen i den generelle økonomi.

Renterisikoen på beholdningerne reduceres, eftersom der fortsat gennemføres en strukturændring, således at andelen af variabelt forrentede pantebreve øges, og andelen af fastforrentede pantebreve reduceres.

Ledelsen foretager løbende analyser af området og afdækker risici ved renteswaps m.v.

Nicherisici

Koncernens nicheaktiviteter er placeret i en række datterselskaber, der - ud over at være styret på baggrund af instruks fra bestyrelsen - er underlagt en række veldefinerede politikker for de enkelte forretningsområder. Nicheaktiviteterne er i det væsentligste relateret til investormarkedet, handel med og investering i anparter i Danmark og Tyskland, factoring samt aktiviteter på pantebrevs og debitormarkedet.

...

Likviditetsrisiko

Koncernens likviditet styres og overvåges løbende. Målet med styringen er at sikre, at der løbende er tilstrækkelig likviditet til at honorere koncernens forpligtelser. Der er fokus på maksimal fleksibilitet samt minimering af finansieringsomkostninger.

Medio 2007 er der optaget yderligere seniorlån med løbetid på 5 år for at øge andelen af finansieringen med løbetid over 3 år og dermed yderligere udbygge den langsigtede likviditet.

Koncernen finansierer sig via kunders indskud, via usikrede lån på engrosmarkedet og via ansvarlig lånekapital. Sidstnævnte finansieringsformer udføres af koncernens likviditetsafdeling.

Ledelsen modtager løbende rapportering om likviditetssituationen.

...

Kreditrisiko

...

Koncernens kreditrisici styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af koncernens ledelse. Ansvar for overvågning, overordnet risikotagning og rapportering til ledelsen varetages centralt i kreditkontoret.

Minimum én gang om året revurderes alle Privatkunde- og erhvervsengagementer over hhv. 0,75 mio. og 4 mio. kr. ved inddragelse af økonomiske analyser samt oplysninger om kundernes indtjenings- og kapitalforhold.

Hvis denne revurdering fører til ønske om at tilpasse koncernens risiko, udarbejdes handlingsplaner herfor.

Branchefordeling/risikospredning

Koncernens udlåns- og garantisammensætning er de seneste år i forbindelse med aktivitetsudvidelser på erhvervsområdet og købet af **V20 A/S** ændret således, at fordelingen er flyttet fra privatkunder og mindre erhvervsvirksomheder over til erhverv.

På koncernniveau er andelen af erhvervsudlån og -garantier fra 2004 til 2007 ændret fra henholdsvis 37 pct. til 70 pct.

Koncernens ejendoms- og værdipapirrelaterede engagementer følges løbende. De ejendomsrelaterede engagementer vægter med en større andel af udlånsporteføljen ultimo 2007. Der er fokus på at udjævne andelen.

..."

Om nedskrivninger hedder det bl.a. (bind 1, 3423):

..."

Nedskrivningsbehovet vurderes løbende og forhøjes eller nedsættes i det omfang, ændringer i kundens økonomiske forhold giver anledning hertil. Engagementer uden individuelle nedskrivningsbehov risikoafdækkes efter gruppevis vurderinger foretaget ved en segmenteringsmodel, som er udviklet af foreningen Lokale Pengeinstitutter. Den samlede nedskrivning på grupperne udgør 4 mio. kr.

....

Tab og nedskrivninger

Driftspåvirkningen har de seneste år været på et markant lavere niveau grundet den danske konjunktursituation, der har forbedret kundernes økonomi markant. Pr. 31. december 2007 udgjorde de samlede nedskrivninger 72 mio. kr. Heraf udgjorde individuelle nedskrivninger 68 mio. kr. og gruppenedskrivninger 4 mio. kr...."

I henhold til regnskabets note 7 (bind 1, 3446) udgjorde årets individuelle nedskrivninger 6,0 mio. kr., og de samlede nedskrivninger udgjorde ultimo året 51,4 mio. kr.

Af note 19 (bind 1, 3453) fremgår, at af den samlede gæld til kreditinstitutter og central-

banker på 3.456.600.000 kr. var 207.500.000 kr. på anfordring, 1.348.200.000 kr. med til og med 3 måneders restløbetid, 355.000.000 med 3 måneder til 1 års restløbetid, mens 1.545.900.000 kr. havde en restløbetid på mellem 1 og 5 år.

DELÅRSRAPPORT PR. 30. JUNI 2008

Den 19. august 2008 udsendte banken en fondsbørsmeddelelse vedrørende delsårsrapport pr. 30. juni 2008 (bind 1, 2807). Af fondsbørsmeddelelsen fremgik, at resultatet før kursreguleringer på værdipapirer og nedskrivninger (basisresultat) var på 137,8 mio. kr. mod 122,4 mio. kr. året før, mens resultatet før skat var på 74,7 mio. kr. mod 138,9 mio. kr. i 2007. Væksten i indlån var ifølge fondsbørsmeddelelsen 8 %, væksten i udlån på -2% og væksten på balancen var -1 %. Det fremgik videre, at der forventedes et resultat før skat i niveauet 210 – 230 mio. kr. mod tidligere 260 – 270 mio. kr. Nedjusteringen oplystes at skyldes det urolige finansielle marked.

Af selve delårsrapporten (bind 1, 2808 ff.), der ikke bar en revisionspåtegning, men var påtegnet af **Part K** og bankens bestyrelse, fremgik et resultat efter skat på 55,7 mio. kr. for perioden, hvoraf 6,3 mio. kr. vedrørte ophørte aktiviteter. De samlede aktiver udgjorde 10.308,5 mio. kr., heraf 1.405,2 mio. kr. vedrørende udlån og tilgodehavender til dagsværdi, mens udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris udgjorde 6.258,0 mio. kr. De samlede forpligtelser var på 9.204,7 mio. kr., heraf gæld til kreditinstitutter m.v. 4.152,3 mio. kr. og indlån og anden gæld på 3.935,6 mio. kr. Egenkapitalen var på 1,103,8 mio. kr.

Et regnskab for de enkelte segmenter i koncernen viste, at "Bankdrift" udviste et negativt resultat for skat på 8,8 mio. kr., "Pantebreve og værdipapirer" gennemført via **V13 A/S** og **V1 A/S** gav et underskud på 13,5 mio. kr., "Ejendomme og administration" gav et underskud på 6,2 mio. kr., mens "**V19 A/S**" udviste et overskud på 82,5 mio. kr., og "Anparter" gav et overskud på 12,2 mio. kr.

Den akkumulerede nedskrivningsprocent var for koncernen på 0,9 mod 0,7 året før, mens den for moderselskabet, dvs. banken, var på 0,7 mod 0,6 året forinden. Udlånsvæksten i perioden var negativ med 1,7 % for koncernen og positiv med 14,1 % for moderselskabet.

EFTERFØLGENDE PERIODEREGNSKAB

Efter bankens sammenbrud blev der udarbejdet et urevideret perioderegnskab for perioden 1. januar til 30. november 2008 for banken. Om formålet og baggrunden for udarbejdelsen af regnskabet fremgår (bind 1, 3569):

” Nærværende perioderegnskab for **Gl. B1** (**Afviklingsselskabet**), der af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i marts 2009 er begæret opløst ved skifteretten, er opstillet på basis af bankens bogholderi, herunder de nedskrivninger og reguleringer som blev foretaget i forbindelse med overdragelsen af banken til **Ny B1**.

Formålet med perioderegnskabet er at vise et slutregnskab for den gamle **Gl. B1** (**Afviklingsselskabet**) for perioden 01.01.-30.11.2008.

Den i regnskabet indeholdte redegørelse er udarbejdet af bestyrelsen for **Ny B1** (**Bankdriftselskabet**), der har foranlediget perioderegnskabet udarbejdet.

Status pr. 30. november 2008 afspejler aftalen om overdragelsen af bankens virksomhed til **Bankdriftselskabet** (**Ny B1**), hvorved bemærkes, at der i forbindelse med overdragelsen ikke blev foretaget en fuldstændig vurdering af samtlige bankens aktiver og forpligtelser. Der er efter overdragelsen foretaget yderligere, betydelige nedskrivninger, og **Gl. B1** egenkapital pr. 30. november 2008 jf. perioderegnskabet er således i væsentlig grad overvurderet.

Perioderegnskabet er ikke revideret og ikke forsynet med sædvanlig påtegning fra ledelsen.”

Af regnskabets hoved- og nøgletal (bind 1, 3570) fremgår et underskud før skat for perioden på 2.206 mio. kr. efter bl.a. nedskrivning på udlån på 1.756 mio. kr. samt en negativ egenkapital på 1.285,1 mio. kr.

BANKENS SOLVENS OG LIKVIDITET

INDLEDNING

En del af **Gl. B1's** udlån var baseret på, at banken opnåede finansiering ved optagelse af lån i andre banker, og det havde derfor betydning for bankens likviditetssituation, at banken kunne opnå den fornødne finansiering.

Banken opgjorde løbende sit solvensbehov med henblik på at sikre, at banken havde den fornødne kapital, således at lovkravet om en solvensprocent på mindst 8,00 % var opfyldt. Banken opgjorde en individuel solvensprocent, der var baseret på en række vægtede regnskabsmæssige oplysninger, som banken skulle opfylde.

Spørgsmålet om bankens likviditet og solvensbehov blev behandlet løbende på møderne i bankens bestyrelse, hvor der på dagsordenen var et fast punkt med overskriften "Likviditetsrapport".

BESTYRELSESMØDER I 2005

Bestyrelsesmøde den 14. oktober 2005

Af referatet af bestyrelsens møde den 14. oktober 2005 ses, at **Part K** orienterede om bankens udlånsvækst (bind 1, 6471):

"**Part K** oplyste, at banken siden sommerferien har oplevet en kraftig udlånsvækst.

Denne udvikling ser ud til at fortsætte.

Såfremt væksten også fortsætter ind i 2006 vil det imidlertid stille store krav til bankens likviditetsberedskab og der bør derfor iværksættes øjeblikkeligt tiltag til undersøgelse af muligheder herfor.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning og besluttede, at pålægge direktionen om at fremkomme med et oplæg til næste møde i november."

Det ses endvidere af referatet, at **Part L** oplyste, at solvensniveauet på koncernniveau

pr. 30. juni 2005 kunne opgøres til 8,68 procent mod 7,6 procent ved årsskiftet, og at den væsentligste årsag til ændringen var en øget renterisiko. Bestyrelsen tog også denne orientering til efterretning (bind 1, 6471 f.).

Bestyrelsesmøde den 28. november 2005

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 28. november 2005 (bind 1, 6477) gennemgik

Part L en ”Rapport fra fonds- likviditetsområdet” (bind C, 3111 f.):

” **Part L** foretog gennemgang af likviditetsrapport.

a: §70 m.v.

Gennemgangen gav anledning til to bemærkninger:

1. Det kan konstateres, at renterisikoen på 14,5% er indenfor den fastsatte øvre grænse på 15%.
2. Det kan konstateres, at den korte gæld er udnyttet med 108,3% af den fastlagte grænse. Dette er et udtryk for, at der p.t. er et væsentligt træk på den korte likviditet i koncernen, væsentligst begrundet i den kraftige udlånsudvikling.

Det blev meddelt, at direktionen vil arbejde med likviditetsforholdene i den kommende periode.”

Det ses af referatet, at bestyrelsen tog bemærkningerne til efterretning.

BESTYRELSESMØDER MV. I 2006

Bestyrelsesmøde den 30. januar 2006

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 30. januar 2006 orienterede **Part L** bl.a. om udviklingen i bankens korte gæld (bind 1, 6501):

”Det blev endvidere nævnt, at andelen af den korte gæld overskrider grænsen med 31 %. Det skyldes, at der i forbindelse med årsskiftet blev hjemtaget forholdsvis mange korte penge til finansiering af udlånsvæksten ultimo året.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning og påpegede, at der på dette område skal ske en mere præcis styring, således at sådanne overskridelser undgås.”

Bestyrelsesmøde den 24. april 2006

Spørgsmålet om opgørelse af solvens blev drøftet på et møde den 24. april 2006 i bankens bestyrelse. Det fremgår af referatet af mødet (bind 1, 6525), at **Part L** gennemgik en opgørelse af koncernens solvensbehov. Videre fremgår det, at bestyrelsen på baggrund af gennemgangen besluttede at lægge en reduceret model til grund for fastsættelse af minimumssolvens for regnskabsåret 2006, således at solvens både på koncern- og bankniveau blev fastsat til 8 %.

I opgørelsen af solvensbehovet, der var udarbejdet den 27. marts 2006 af **V4**, hedder det (bind C, 3525):

”Solvensbehov

I forbindelse med koncernens kraftige udlånsvækst samt brev fra Finanstilsynet af 13. ds. vedr. prisudvikling på fast ejendom og opgørelse af solvensbehov følger nedenfor nogle betragtninger om koncernens solvensbehov set fra kreditafdelingen.

Koncernen havde i 2005 en udlånsvækst på kr. 1.835 mio. Denne udlånsvækst kan skitseres således:

- Øget pantebrevsbeholdning på kr. 220 mio. (efterfølgende solgt vores andel af **V12 A/S**). Gennem året er andelen af pantebreve i ejerboliger med fast rente omlagt til pantebreve med variabel rente, ligesom andelen af erhvervspantebreve indenfor 70% er forøget
- Factoringkreditter i **V20 A/S** på kr. 745 mio. (selskabet blev købt 1. maj 2005)
- Engagement med **GLB1** fonden er udvidet med kr. 82 mio.
- Engagementer til investering i børsnoterede obligationer og investeringsbeviser er udvidet med kr. 164 mio.
- Engagementer til ejendomsinvesteringer er udvidet med kr. 290 mio. Som hovedregel ligger sikkerheden indenfor 75% af købspris og løbetiden er indenfor 2 år.
- Hertil kommer i et vist omfang engagementer til investering i pantebreve med individuel overdækning

Herudover har **Bank 7** etableret TK-lån med garanti for kr. 230 mio. Disse lån er hovedsageligt placeret i ejerboliger i eller omkring København.

En forøgelse af koncernens solvensbehov kan argumenteres ud fra 3 forhold:

1. Koncernens fordeling af udlånet på erhvervsvirksomheder er steget markant
2. Koncernens udlån relateret til erhvervsejendomme er steget
3. Koncernens afgivne garantier til TK relateret til København er steget pænt

Ad. 1 :

Heraf udgør engagementerne i [redacted] en betydelig andel. Disse engagementer er kendetegnet ved at have en gennemsnitlig lavere risiko end bankens generelle erhvervsudlån.

[redacted] *Virksomhed 20 A/S

Ad. 2 :

Engagementer relateret til erhvervsejendomme er steget i 2005. Kendetegnede er dog, at engagementerne i hovedreglen er placeret indenfor 75% af købspris/vurderet værdi og med en gennemsnitlig kort løbetid

Ad. 3 :

Dette forhold har ganske givet medført en højere risiko på bankens TK-garantier.

Konklusion:

Ud fra kreditmæssige forhold og ændringer i 2005 bør koncernens solvensbehov kunne fastholdes uændret eller i værste fald kun skulle forhøjes svagt.”

Ifølge referatet godkendte bestyrelsen på samme møde, at der i løbet af efteråret 2006 skulle gennemføres en aktieemission med et provenu i størrelsesorden 75-100 mio. kr., og at udbudskursen skulle fastsættes til 20 procent under det aktuelle kursniveau.

Bestyrelsesmøde den 22. maj 2006

På et møde den 22. maj 2006 i bankens bestyrelse orienterede [redacted] Part L ifølge referatet (bind 1, 6533 f.) om den aktuelle likviditetssituation. Det fremgår blandt af referatet:

” [redacted] Part L orienterede om den aktuelle likviditetssituation, herunder hvilke initiativer der er gennemført med henblik på at øge likviditetsberedskabet, og sikre de nødvendige trækingsrettigheder til udlandslån.

Der var enighed om, at der til stadighed skal være fokus på likviditetssituationen, og det er nødvendigt at tænke langsigtet på dette område.

Det blev meddelt, at [redacted] Gl. B1 pr. 30. juni modtager ansvarlig kapital fra ... på 75 mio. kr.

Part L konstaterede, at vi fortsat har vanskeligheder ved at overholde grænserne for den korte gæld, og det er derfor besluttet, at denne ramme ændres, således at den korte gæld nu må udgøre 100% af basiskapitalen.

De øvrige målepunkter gav ikke anledning til yderligere kommentarer.

Det blev konstateret, at kurstabene pr. 16. maj androg 6 mio. kr. - kurstab på obligationer på 11,7 mio. kr. og gevinst på aktier på 5,6 mio. kr.

Efter en kort diskussion om de finansielle markeder og bankens strategi blev orienteringen taget til efterretning.

Resultaterne for fonds/IBS for april måned og akkumuleret år til dato blev gennemgået og det gav ikke anledning til yderligere kommentarer.

Part L oplyste, at der på koncernniveau kan registreres en trækingsret på 579 mio. kr., mens den på bankniveau kun andrager 30 mio. kr. Det betyder, at banken må trække på datterselskabernes faciliteter, såfremt der opstår behov for større udlån.

Som tidligere nævnt i referatet er denne situation ikke tilfredsstillende, hvorfor der arbejdes på at sikre en større margen. Flere aftaler er allerede indgået.

Endelig blev det nævnt, at styring af likviditeten bliver lettet, når alle faciliteter bliver samlet i bankens likviditetsafdeling.

Med disse ord tog bestyrelsen orienteringen til efterretning.”

Vidne 8's (V8) mail af 6. juni 2006

Likviditets- og investeringschef **V8** orienterede i en række mails bl.a.

Part K om bankens likviditetsmæssige situation. I en mail af 6. juni 2006 med emnet ”Likviditet” til **Part L** og **Part K** (bind 1, 3065) hedder det:

”P.g.a. den spændte likviditetssituation føler jeg at det er en vigtig øvelse at opridse hvordan det ser ud p.t.

Den kraftige aktivitet på udlånssiden stresser efter min vurdering likviditetsapparatet ekstremt hårdt.

En decideret styring er faktisk umulig, når vi ”kører på sidste krone” i vore likviditetsreserver.

Vedlagte notat/oprids til orientering.

Det drøftes gerne.

...”

Mailen var vedhæftet en Word-fil med navnet "Orientering om likviditetssituationen ultimo maj 2006" (bind 1, 3066). Orienteringen var sålydende

Orientering om likviditetssituationen ultimo maj 2006

Afslag:

Vi har forespurgt og fået afslag på yderligere lines hos:

Bank 15 (midlertidig forhøjelse af PM-line)

Bank 16 (forhøjelse af bestående lines -> valutilån eller alm. PM)

Bank 17 (forhøjelse af PMLine)

Bank 18 stiller ikke op på pengemarkedet overfor os. (de mangler selv likviditet !)

Igangværende projekter:

B19 (ansvarlig kapital 75 mio. 3. kv. 2006)

Bank 19 (B19)

B19 (dialog om evt. 3 årig facilitet på 100-200 mio.)

Bank 20 (dialog om evt. 2-3 årig facilitet på 100 mio. dog først muligt i efteråret jfr. **Bank 20**)

B21 (godkendt en 3 årig line på 100 mio. -på plads 20/6)

Bank 21 (B21)

Bank 13 (indledt løs dialog om evt. obligationsprogram på 100-300 mio. - tidligst ult. 2006)

Bank 38 (godkendt en 3 årig line på 100 mio.- forventes på plads i juni)

Bank 22 (når eur-lånet er på plads vil de revurderer på vore lines – specielt til valutilån)

Bank 23 – dialog – muligvis kredittilsagn – i bedste fald i 3 kvartal

Bank 22 57,5 mio. EUR på plads 13/6

Generelt:

De danske banker virker, ihvertfald overordnet set, "tømt" for kapital !!

Marginalerne svinger nu mellem 0,25 og 0,40% - klar stigende tendens.

Obligationsbeholdningen kan i det daglige ikke holdes på niveauet (budget) 500 mio., men trækkes ned imod 400 mio., hvilket svækker vort kapitalberedskab (10% og 15% kravet).

Der er stor aktivitet på udlånsområdet og der trækkes jævnligt store beløb ud af likviditeten- her er det MEGET vigtigt, at marginalerne er fornuftige (vor kostpris er typisk min. Cibor + 0,30% !)

Lines p.t. (Bank)

	Max	Træk	Rest	
Lines (PM, Comitted og Ansvarlig Kap)			1315	1315 0
Løbende konti	100	0	100	
I alt	1415	1315	100	

Saldo i Nationalbanken er p.t. ca. 75 mio. Dette beløb er dog det mindste vi skal bruge til at honorere clearing m.v. Derfor kan det ikke medregnes i vore "reserver".

Udover disse har vi mulighed for at trække 150 mio. til forhøjede marginaler, MEN dette vil være et dårligt signal "i markedet" og er absolut sidste løsning.

Mht. valutalån har vi p.t. kun ca. 70 mio. tilbage i lines. Problemet er her, at vore lines af praktiske hensyn helst skal optages hos vore nuværende kreditgivere. Med andre ord låser vor likviditetssituation for yderligere valutalån i større stil !

Bemærkninger:

Vi bør (i en eller anden form) overveje udlånsbegrænsning, når der er tale om store kreditter. I hvert fald indtil likviditeten er tilstrækkelig, til at dække udlånsvæksten.

Eks. spørges der ugentligt om yderligere kundekreditter i fold af 20 mio. kr. (i forgangne uge eksempelvis ca. 50 mio.).

Det kan overvejes om hvert lånetilsag (eks.> 10 mio.) skal følges af en finansieringsplan !!

Bestyrelsesmøde den 26. juni 2006

Af referatet af møde den 26. juni 2006 i bankens bestyrelse (bind 1, 6540) fremgår, at

Part L gjorde bestyrelsen opmærksom på, at der stadigvæk var behov for at have fokus på likviditetsudviklingen og foreslog, at der blev etableret en decideret politik for likviditetsstrukturen i **Gl. B1** koncernen. Det fremgår endvidere, at **Part L** forelægger forslag til politik på næste bestyrelsesmøde”.

Bestyrelsesmøde den 16. august 2006

Ifølge referatet af bestyrelsesmøde i banken den 16. august 2006 (bind 1, 6547 f.) fremlagde **Part L** en politik for den løbetid, som kapitalfremskaffelsen på interbank markedet skulle have. Der var tale om en tredeling, således at den første tredjedel af behovet skulle dækkes med kapital med en løbetid på op til 1 år, den næste tredjedel med en kapital på en løbetid på 1-3 år og den sidste tredjedel med en løbetid på 3-5 år. Det fremgår endvidere, at der til stadighed ville være behov for en justering af størrelsesorden og løbetid for den fremskaffede kapital, og at der hvert år ved årets begyndelse via budgettet ville blive taget stilling til de finansielle behov og den strategi for fremskaffelse, der skulle anvendes. Bestyrelsen godkendte den opstillede model.

Det fremgår videre af referatet, at **Part L** gennemgik bankens likviditetsbehov for resten af 2006 og oplyste, at det kunne konstateres, at det pres, der havde været på likviditeten, var overstået, og at der aktuelt var en likviditetsreserve til rådighed i niveauet 700 mio. kr. Bestyrelsen udtrykte tilfredshed med situationen.

Bestyrelsesmøde den 18. september 2006

Af referatet af bestyrelsesmødet i banken den 18. september 2006 (bind 1, 6554 f.) ses, at forhandlingerne vedrørende optagelse af et syndikeret ”likviditetslån” på omkring 40 mio. euro var i den afsluttende fase, og at bestyrelsen bevilgede, at der kunne optages et treårigt likviditetslån på op til 60 mio. euro., og at hjemtagelsen af lånet forventedes at kunne finde sted medio oktober måned 2006. Det fremgår endvidere af referatet, at det i tilknytning til bankens likviditetsbudget blev konstateret, at likviditetssituationen var tilfredsstillende.

Bestyrelsesmøde den 30. oktober 2006

På et bestyrelsesmøde i banken den 30. oktober 2006 meddelte **Part L** ifølge referatet (bind 1, 6564), at der var etableret et syndikeret lån for **Gl. B1** på i alt 55 mio. euro. Bestyrelsen anførte i den forbindelse, at det var betryggende, at banken nu havde en betydelig likviditetsreserve.

Part L orienterede endvidere om bankens likviditetsmæssige situation og gennemgik en Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet, vedrørende 3. kvartal 2006 (bind C, 4055 ff.). Rapporten var blevet udarbejdet som et alternativ til den hidtidige rapportering. Det fremgår af referatet, at bestyrelsen udtrykte tilfredshed med den nye rapporteringsform.

Kvartalsrapporteringen indeholdt blandt andet oversigter over ”Fordeling af kreditter ud fra løbetid” og ”Likviditetsbudget”, hvoraf det fremgik, at beløbene var anført ”(i 1.000 kr.)”, men hvor beløbene retteligt var anført i mio. kr.

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 4059):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	3163		1987		1176
<1 år	1095	35%	470	24%	625
1-3 år	1235	39%	684	35%	551
>3 år	833	26%	833	41%	0

Af kvartalsrapporteringen fremgår videre følgende likviditetsbudget (bind C, 4059):

Likviditetsbudget

	Okt.	Nov.	Dec.
Likviditet til rådighed	4.046	4.046	4.046
Træk	2.611	2.649	2.717
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	1.235	1.197	1.129

Af samme kvartalsrapportering fremgår endvidere følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 4062):

Solvens

	Ult. 2005	Juni 2006	Sep. 2006
Bank	13,80	12,1%	12,9%
Koncern	12,2%	10,4%	10,7%
Kernekap. koncern	7,4%	6,8%	6,6%

Bestyrelsesmøde den 27. november 2006

Spørgsmålet om likviditet blev omtalt på bestyrelsens møde den 27. november 2006 (bind 1, 6576). Ifølge referatet blev det konstateret, at koncernen havde en tilfredsstillende likvi-

ditetsreserve, men at det måtte forventes, at trækket på banken isoleret set ville blive betydeligt i slutningen af året.

BESTYRELSESMØDER MV. I 2007

V8's mail af 24. januar 2007

I en mail af 24. januar 2007 med emnet "Likviditet" til Part K og med kopi til Part L og V1 (bind 1, 3143 f.) beskrev V8 likviditetssituationen således:

"Hej Part K

Headlines:

Vi har IKKE flere lines og alt er trukket op.

Bankerne lukker p.t. pm lines

Yderligere udlån trækkes direkte i obligationsbeholdningen (vi kan efterfølgende ikke overholde kravet om 10%/15% til dækning af forpligtelser ...!)

Udlånet fortsætter med umindsket styrke.

Vi bør være meget kritiske med fremtidig udlån/marginaler

Vi mangler mere indlån

Vi arbejder med yderligere seniorlån - men processen tager tid.

Omkring BANKENS likviditet har vi nået briste-punktet (på kort sigt).

Udlånet stiger uden at indlånet følger med.

Vi har store udlægs-tilsagn til kunder og Fonden.

Situationen er problematisk.

At vi har "overskud" på lines i V20 A/S hjælper os ikke på kort sigt - da disse lines rent faktisk er målrettede lines og ikke lines vi "bare kan køre op i banken". Der arbejdes på denne udfordring.

I december er der faktisk sket det, at bankerne har lukket kassen i !!!!

Bank 17 50 mio., B24 50 mio., Bank 11 50 mio.

Her har vi således mistet 150 mio. i daglige PM-lines !!!!!!!

Bank 24 (B24)

Samtidig er vi nu oppe på brutto træk på ca. 500 mio. fra 1/1 og til nu- VI KAN IKKE FORTSÆTTE

I denne uge har vi afdækket et behov på ca. 150 mio. og samtidig er der købt pantebreve på 50 mio.

NU HAR VI IKKE FLERE MULIGHEDER TILBAGE !

Samtidig har vi en forventning om, at Fonden skal bruge 75 mio. til A/S kap. (Butikcenter 1)
Hertil kommer 165 mio. i udlægskredit - en udlægskredit, som forventet indfriet senere via lån i Bank 38 - H V O R F O R denne mellemfinansiering i banken?

Vi BØR ændre kurs (kortvarigt) i udlånstempoet

Vi arbejder på etablering af seniorlån 500-1000 mio. - MEN det tager tid og det er ikke til at etablere yderligere kreditter i Danmark (min personlige vurdering).

Jeg vil godt understrege at 1000 mio. ikke giver os et voldsomt "fedtlag" !!!

Vi arbejder også på forhøjelser af bestående seniorlån /lines - men dette vurderes ikke at kunne give større beløb.

Jeg vil gerne have drøftelse omkring udfordringen !!”

Bestyrelsesmøde den 5. februar 2007

Ifølge referatet af bestyrelsesmøde i banken den 5. februar 2007 (bind 1, 6626) omdelte og kommenterede Part L Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 4. kvartal 2006 (bind C, 4405 ff.). Af referatet fremgår:

”Part L omdelte og kommenterede herefter den nye kvartalsrapportering for likviditetsområdet. Rapporteringen gav ikke anledning til yderligere kommentarer, og bestyrelsen udtrykte tilfredshed med den fornyede rapporteringsform.

Herefter blev den forventede likviditetsudvikling for banken og koncernen som helhed beskrevet. Det fremgår af tallene, at likviditeten er stram, og det blev meddelt, at der er iværksat forskellige initiativer med henblik på at forbedre likviditetsberedskabet.

”Det betyder, at der udvises forsigtighed vedrørende udlån. At dele af pantebrevsporteføljen sælges, og at der optages forhandlinger med ... med henblik på tilførsel af yderligere seniorkapital.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 4409):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	3.214		2.899		315
<1 år	1.165	36%	932	33%	233
1-3 år	1.266	40%	1.184	40%	82
>3 år	783	24%	783	27%	0

Af kvartalsrapporteringen fremgår følgende likviditetsbudget (bind C, 4409):

Likviditetsbudget

	Januar	Februar	Marts
Likviditet til rådighed	4.512	4.512	4.512
Træk	3.976	4.187	4.376
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	336	125	-64

Ud for den nederste række var anført et en markering, og i tilknytning hertil hedder det:

”Der er etableret forhøjelser af lines primo januar 2007 til dækning af likviditetsunderskud !”

Af samme kvartalsrapportering fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 4412):

Solvens

	Ultimo 2005	Sep. 2006	Ultimo 2006
Bank	13,8%	13,9%	14,2%
Koncern	12,2%	10,7%	x)
Kernekap. Kon- cern	7,4%	6,6%	x)

I tilknytning til markeringerne i kolonnen ”Ultimo 2006” hedder det: ”Der findes p.t. ingen tilgængelige tal f.s.v. angår koncern-solvens.”

Bestyrelsesmøde den 1. marts 2007

Spørgsmålet om likviditet blev omtalt på bestyrelsens møde den 1. marts 2007 (bind 1, 6633), hvor **Part L** ifølge referatet igen foretog en gennemgang af Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 4. kvartal 2006 (bind C, 4517). **Part L** oplyste, at der stadigvæk ville være behov for at tilføre banken yderligere likviditet. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Bestyrelsesmøde den 19. marts 2007

Det fremgår af referatet af bestyrelsesmøde i banken den 19. marts 2007 (bind 1, 6640), at **Part L** efter en gennemgang af en opdateret udgave af Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 4. kvartal 2006 (bind C, 4763 ff.) orienterede om, at likviditetssituationen var uændret i forhold til opgørelsen ultimo februar 2007. I kvartalsrapporteringen var blandt andet oplysningerne i likviditetsbudgettet for januar ændret, således at ”Træk” var angivet til ”2.418” og ”Til rest” var angivet til ”1.894” (bind C, 4767).

Notat fra februar 2007 om bankens solvensbehov

Ved breve af 4. april 2007 sendte **Part L** et notat dateret ”Februar 2007” med overskriften ”Fastlæggelse af solvensbehov for **Gl. B1**” til **Part A** og **Part K** (bind 1, 3207 og 3221). I brevene anførte **Part L**, at materialet havde været

anvendt i forbindelse med bankens drøftelse med Finanstilsynet vedrørende renterisiko. I notatet (bind 1, 3208 ff.) hedder det:

”Fastlæggelse af solvensbehov for **Gl. Bank 1**

Gl. B1 har defineret målsætningen bank-koncernens solvens til 12 pct., mens kernekapitalprocenten er fastlagt til 8 pct. Disse målsætninger medfører, at solvens og kernekapitalprocent bliver højere for banken isoleret set.

En af konsekvenserne af denne målsætning er, at den ansvarlige kapital i ved 100 pct. målopfyldelse andrager 50 pct. af den regulerede kernekapital.

En solvensprocent på 12 har udspring i et ønske om at drive et solidt pengeinstitut, hvor der var baggrund for at opfange uventede svingninger i resultat og balance uden at det påvirkede mulighederne for at fortsætte bankdriften.

Selvom banken er blevet større og styringsværktøjerne forbedret er det fortsat bankens ønske at fastholde en relativ høj solvens, selvom en lavere solvens vil kunne forsvares.

I forbindelse med fastlæggelse af **Gl. B1's** solvensbehov skal der tages hensyn til banken specielle struktur.

Banken er på en gang en lokalbank, en bank med udvalgte kunder i København og Århus samt en bank, der har investeret i en række finansielle nicheaktiviteter.

Som lokalbank har **Gl. B1** dybe rødder i Han Herred, hvilket er betinget af en tilstedeværelse på markedet i mere end 100 år. Det har medført, at banken har en betydelig markedsandel i lokalområdet. Den svinger fra 30 til 70 pct. alt afhængig af lokaliteten. En sådan markedsandel betinger, at bankens kunder repræsenterer lokalområdet lønmodtager og erhvervsstruktur. Det eneste område, hvor man kan tale om en afvigelse, er landbrugssektoren, som er underrepræsenteret i bankens bøger.

Eftersom den høje markedsandel gør det vanskeligt og relativt kostbart at ekspandere yderligere i lokalområdet, har banken valgt to veje til sikring af fortsat udvikling. 1) Anvendelse og udbygning af netværk i København og Århus med henblik på at etablere forretninger med udvalgte kunder. 2) Investering i og opbygning af finansielle nicheområder, hvor der kan opnås en ekstraordinær gevinst set i relation til ressourceindsatsen.

Denne strategi har medført, at bankforretningens indtjening i dag udgør ca. 25 pct. af denne samlede concerns indtjening.

Det vurderes på denne baggrund, at banken er relativt godt sikret i tilfælde af større konjunktursvingninger, eftersom de velindtjenende datterselskabers forretningsområder er forholdsvis konjunkturneutrale.

I forbindelse med fastlæggelse af **Gl. B1's** solvensbehov tages der udgangspunkt i Lokale Pengeinstitutters model samt Finanstilsynets kommentarer hertil.

Den forventede "normalkonsolidering".

Gl. B1 har gennem de seneste seks år realiseret en jævn fortsat stigende indtjening, der har sikret en årlig forrentning af egenkapitalen i niveauet 30 pct. Det er erfaringen, at det budget, der bliver lagt for året, bliver realiseret - og normalt med en positiv afvigelse.

På denne baggrund vurderes det, at der kan sættes lighedstegn mellem den såkaldte forventede "normalkonsolidering" og **Gl. B1's** budget.

Banken har gennem en årrække og her specielt de to seneste år realiseret en betydelig vækst. Denne vækst har været bundet til et godt konjunkturløb i samfundet samt bankens ekspansion i København og Århus. For budgetåret 2007 er der budgetteret med en mere moderat vækst i niveauet 15 pct. Såfremt soliditetsprocent og kernekapitalprocent fastholdes på henholdsvis 12 pct. og 8 pct., giver den budgetterede konsolidering til plads til en vækst i niveauet 18 pct.

Forretningsprofil.

Bankens forretningsprofil ligner for en væsentlig dels vedkommende de øvrige lokalbankers forretningsprofil, men på enkelte områder afviger den fra standard. Her skal de tre væsentligste områder omtales.

Gennem en årrække har **Gl. B1** gennemført landsdækkende udlån via pantebrevsfinansiering. Der er tale om pantebrevsudlån til både private og erhverv. Tre tendenser gør sig p.t. gældende. Den samlede saldo for pantebrevsudlån er faldende, den relative mængde af pantebreve udstedt til private er faldende og der er en trend over mod pantebreve med variabel rentesats knyttet til CIBOR.

En del af bankens udlån er placeret i København og Århus. Det må forventes, at såfremt bankens udlån skal vokse, vil det i stort omfang ske uden for lokalområdet. Disse udlån er for hovedsagens vedkommende placeret i fast ejendom, pantebreve og værdipapirer. Udlånene har en sikkerhedsmæssig gunstig placering, og de fleste har en kort løbetid.

Derudover drives factoringvirksomhed via datterselskab. Denne aktivitet foregår over hele landet. Udlånet sikres ved fakturaer. Tabssandsynligheden på denne udlånsform er væsentlig mindre end ved traditionelt erhvervsudlån.

Det vurderes, at udlånsporteføljen ikke specielt risikofyldt, og der foretages ikke tillæg eller fradrag.

Risikokonzentration.

Som nævnt under forretningsprofil har **Gl. B1** en vis koncentration af udlån placeret i fast ejendom - enten direkte eller indirekte.

Der er p.t. ikke knyttet særlige risici til denne koncentration, men alt lige vil udlåns sammensætningen være mere konjunkturfølsom, end en standardudlånsportefølje.

Det vurderes, at et tillæg på 1 pct. dækker denne risiko.

Store engagementer.

Ved fastlæggelse af eventuelle tillæg tages der udgangspunkt i Lokale pengeinstitutters model.

Summen af store engagementer udgør ifølge årsrapporten for 2006 i alt 140 pct. Det medfører, at tillægget er 0,5.

Kapitalfremskaffelse.

Gennem en årrække har der været ligelig likviditet både på det danske interbankmarked og det europæiske interbankmarked.

Banken har været gennem en fase, hvor udlånsvæksten ikke har kunnet finansieres udelukkende med indlån. Det har været nødvendigt at finansiere væksten primært via det indenlandske interbankmarked. Denne finansiering har været relativ problemfri, og priserne har været på et tilfredsstillende niveau.

I den seneste periode har der kunnet registreres en stramning af likviditeten på det danske marked, hvilket har givet sig udslag i svagt stigende priser. Gennem det seneste år har banken ændret sin politik vedr. den finansielle struktur på interbankmarkedet. Hidtil har **Gl. B1** primært finansieret sig med korte lån på det danske marked. Dette er ændret. I dag optager banken i højere grad længere løbende (3-5 år) syndikerede lån på det europæiske interbankmarked suppleret med dansk finansiering.

Det vurderes, at det under de nuværende forhold ikke er problematisk at fremskaffe den nødvendige finansiering til den fortsatte vækst, men at omkostningerne (margins, fees, etc.) kan blive højere.

For at tage hensyn til disse forhold kalkuleres der med et tillæg på 0,5 pct.

Kontrolmiljø.

Det vurderes, at kontrolmiljøet ikke adskiller sig væsentligt fra pengeinstitutter af samme størrelsesorden.

Der foretages ingen tillæg eller fradrag.

Renterisiko.

Renterisikoen har gennem en periode været høj set i forhold øvrige pengeinstitutter. Årsagen hertil er en stor beholdning af fastforrentede pantebreve i egne bøger samt beholdninger ejet indirekte via datterselskaber og associerede selskaber.

Der har været arbejdet på at reducere renterisikoen dels ved at reducere beholdningen dels ved omlægning til variabelt forrentede pantebreve.

Efter salg af 180 mio. kr. fastforrentede pantebreve udgør den regulerede renterisiko 4,3.

I henhold til model fra Lokale Pengeinstitutter gives et tillæg på 0 pct.

Aktierisiko.

Gl. B1 har historisk set i forhold til balancen ligget med en relativ lille aktiebeholdning.

I henhold til model fra Lokale Pengeinstitutter gives et fradrag på 0,5 pct.

Valutarisiko.

Bankens valutarisici opstår primært i forbindelse med kundernes nettostilling på valutakonti, bankens beholdninger af værdipapirer i udenlandske valuta (10-20 mio. kr.) samt bankens egen finansiering via udenlandsk valuta.

De syndikerede lån, der er optaget på interbankmarkedet i € afdækkes. Banken opererer med en valutakursposition mellem 10 og 15. I årsrapporten for 2006 er valutapositionen opgjort til 13,0.

I henhold til model fra Lokale Pengeinstitutter gives et tillæg på 0,25 pct.

Kreditrisiko.

Kreditrisikoen har gennem de senere år været faldende. Målt som forholdet mellem det gennemsnitlige tab over de seneste fire år og den aktuelle korrektivkonto er kreditrisikoen for **GI B1** på et historisk lavt niveau svarende til reserver på over 10 år til at dække de gennemsnitlige tab.

I henhold til model fra Lokale Pengeinstitutter gives et fradrag på 0,5 pct.”

Bestyrelsesmøde den 1. maj 2007

Af referatet af bestyrelsesmøde i banken den 1. maj 2007 (bind 1, 6655 f.) fremgår, at

Part L omdelte og gennemgik Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 1. kvartal 2007 (bind C, 4925 ff.). I tilknytning hertil fremgår bl.a. af referatet:

” **Part L** oplyste, at i forhold til budgettet er solvensprocenten faldet fra 11,7% til 11%, og kernekapitalprocenten er faldet fra 8% til 7,5%. Det blev nævnt, at der i solvens- og kernekapitalprocenterne er indregnet et overskud efter skat for første kvartal, hvilket ikke er i overensstemmelse med denne rapportering, der gives til Finanstilsynet.

Tallene viser, at der skal arbejdes yderligere med balance – og egenkapitalforhold, såfremt målsætning om en solvensprocent på 12 og en kernekapitalprocent på 8 skal fastholdes.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 4929):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	3.554		3.342		212
<1 år	1.650	46%	1.297	39%	353
1-3 år	2.114	59%	2.032	61%	82
>3 år	708	20%	708	21%	0

Af kvartalsrapporteringen fremgår følgende likviditetsbudget (bind C, 4929):

Likviditetsbudget

	April	Maj	Juni
Likviditet til rådighed	5.171	5.171	5.171
Træk	4.027	3.963	3.946
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	944	1.008	1.025

Af samme kvartalsrapportering fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 4932):

Solvens

	Ultimo 2005	Dec. 2006	Marts 2007
Bank	13,80%	14,20%	12,90%
Koncern	12,20%	11,90%	10,70%
Kernekap. koncern	7,40%	8,10%	7,40%

Bestyrelsesmøde den 21. maj 2007

Bankens likviditetsmæssige situation blev drøftet på bestyrelsens møde den 21. maj 2007 (bind 1, 6661 f.), hvor **Part L** ifølge referatet oplyste, at situationen var svagt forbedret i forhold til marts 2007, men at der fortsat var behov for tilførsel af yderligere likviditet.

Part L orienterede endvidere om, at det under udarbejdelse af et notat vedrørende risici i **Gl. B1**-koncernen var blevet klart, at der i forbindelse med de nye solvensberegninger skulle foretages en række vurderinger af de kapitalmæssige forhold og udviklingsmuligheder i **Gl. B1**-koncernen.

Det fremgår videre af referatet, at bestyrelsen besluttede, at **Part L** i første omgang skulle lægge vægt på at få udarbejdet de nødvendige forslag til planerne og strategier for kapital og kapitalfremskaffelse.

Det fremgår endvidere, at det blev besluttet, at **Part L** skulle tage kontakt til Moody's med henblik på at få undersøgt, hvad en officiel rating af **Gl. B1** ville koste.

Lokale Pengeinstitutters brev af 1. juni 2007 om solvensbehov

Ved brev af 1. juni 2007 sendte Lokale Pengeinstitutter en ny skabelon til solvensbehovsmodel til banken (bind 1, 3231). I brevet hedder det:

”Solvensbehovsmodel

LOKALE PENGEINSTITUTTER har hermed fornøjelsen at fremsende en ny skabelon til solvensbehovsmodel.

Første indberetning af solvensbehovet opgjort efter reglerne i den nye kapitaldækningsbekendtgørelse skal foretages i forbindelse med indberetningen af kapitaldækningsopgørelsen vedrørende 1. halvår 2007. Det vil sige senest 20 arbejdsdage efter udløbet af juni 2007.

I den nye kapitaldækningsbekendtgørelse stilles der skærpede krav til pengeinstitutternes opgørelse af solvensbehovet på følgende områder:

- Gennemførelse af stresstest
- Dokumentation bag opgørelsen af solvensbehovet
- Ekstern vurdering af det opgjorte solvensbehov

Det nye krav om gennemførelse af stresstest medfører en risiko for, at visse risici medregnes flere gange, hvis foreningens tidligere model fastholdes. Den tidligere model tog som bekendt udgangspunkt i 8 pct., hvorfor der allerede i udgangssituationen var afsat kapital til visse risici. Foreningen har derfor udbygget den tidligere solvensbehovsmodel, så den lever op til Finanstilsynets nye og skærpede krav om gennemførelse af stresstest. Mange af tankegangene er fortsat de samme, men fundamentet nyt, idet solvensbehovet foreslås bygget op fra 0 pct. På den måde kommer modellen samtidig i endnu højere grad til at ligne teorien om økonomisk kapital, der anvendes af de større banker.

Det er tanken, at den opstillede solvensbehovsmodel kan fungere som udgangspunkt for instituttets opgørelse af det individuelle solvensbehov. For at opfylde lovens krav om opgørelse af det individuelle solvensbehov er det enkelte pengeinstitut forpligtet til at gøre sig sine egne overvejelser herom. Sådanne overvejelser skal overordnet afdække hvilken risikoprofil, det en-

kelte institut har. I praksis kan denne risikoafdækningsproces udføres ved at tage udgangspunkt i vedlagte skabelon. Det skal dog bemærkes, at der i forbindelse med opgørelse af solvensbehovet fortsat er metodefrihed, hvorfor det står det enkelte pengeinstitut frit for at vælge en anden opgørelsesmetode.

Til brug for foreningens videreudvikling af solvensbehovsmodellen hører vi gerne om pengeinstitutternes erfaring med anvendelse af modellen, herunder også gerne om Finanstilsynets bemærkninger hertil. ...”

Af den vedlagte skabelon (bind 1, 3232 ff.) fremgår bl.a.:

”Opgørelse af solvensbehovet

1. Indledning

Folketinget vedtog i sommeren 2006 en ændring af Lov og finansiel virksomhed, som bl.a. gav Finanstilsynet bemyndigelse til at udfærdige regler om fastsættelse af pengeinstitutters solvensbehov. Denne bemyndigelse har Finanstilsynet udmøntet ved i den nye kapitaldækningsbekendtgørelse at fastsætte specifikke regler for pengeinstituttets opgørelse af solvensbehovet.

I bekendtgørelsen stilles der således skærpede krav til pengeinstitutterne på følgende områder:

- Gennemførelse af stresstest
- Dokumentation bag opgørelsen af solvensbehovet
- Ekstern vurdering af det opgjorte solvensbehov

...

Den økonomiske kapital kan på den baggrund som udgangspunkt anvendes som instituttets eget bud på, hvilket kapitalgrundlag instituttet som minimum bør have for at kunne dække uforudsete tab under hensyntagen til den valgte risikoprofil. I beregningerne tages der således højde for ikke forventede tab i relation til en række forskellige risikotyper, f.eks. markeds- og kreditrisici samt operationelle risici.

Det er tanken, at den opstillede solvensmodel skal fungere som udgangspunkt for opgørelsen af det individuelle solvensbehov. For at opfylde lovens krav om opgørelse af det individuelle solvens behov, er det enkelte pengeinstitut nemlig forpligtet til at gøre sig sine egne overvejelser herom. Sådanne overvejelser skal overordnet afdække, hvilken risikoprofil, det enkelte institut har. I praksis kan denne risikoafdækningsproces udføres ved, at der tages udgangspunkt i skabelonen for ny solvensbehovsmodel, der beskrives nedenfor.

Udover et forslag til ny solvensbehovsmodel beskriver notatet også det lovgrundlag, der er baggrunden for de nye skærpede krav til opgørelsen af sol-

vensbehovet. Herunder redegøres der for de konkrete krav, kapitaldækningsbekendtgørelsen stiller til dokumentation af det opgjorte solvensbehov og kravet om en ekstern vurdering heraf.

2. Baggrund - Historisk oversigt

Finanstilsynet introducerede allerede for to år siden et krav om, at pengeinstitutterne skulle opgøre deres solvensbehov. Baggrunden for Finanstilsynets førtidige implementering af kapitalbehovsbestemmelser – der bygger på CRD (kapitaldækningsdirektivet) og Basel Komiteens anbefalinger – var, at både Nationalbanken og Finanstilsynet ønskede at lægge bånd på de betydelige beløb, der blev frigivet ved opgivelse af forsigtighedsprincippet i de gamle regnskabsregler og introduktion af neutralitetsprincippet i de nye regnskabsregler, der til dels bygger på IAS/IFRS-reglerne. Derfor blev der fastsat regler, der medførte, at pengeinstitutter, der havde haft store tilbageførsler fra korrektivkontoen, også skulle tage dette i betragtning ved opgørelse af kapitalbehovet.

Tilbageførsel af hensættelser udgjorde dog ikke i første omgang så store beløb som måske ventet, idet IFRS-implementeringen også medførte, at der skulle foretages korrektion den modsatte vej, f.eks. i form af periodisering af modtagne gebyrer og provisioner samt hensættelser til personaleforpligtelser m.v.

3. Lovgrundlag m.m.

De nye kapitalbehovsregler har meget stor lighed med de hidtil gældende regler for, hvorledes pengeinstitutterne skal opgøre deres kapitalbehov.

De danske myndigheder har implementeret de nye kapitalbehovsregler i § 124, stk. 4-6 i lov om finansiel virksomhed (FIL), samt ved udsendelse af en ny kapitaldækningsbekendtgørelse i henhold til § 143 i FIL.

Reglerne om opgørelse af kapitalbehovet fremgår af bekendtgørelsens kapitel 2. Ifølge denne skal bestyrelse og direktion både fastsætte virksomhedens tilstrækkelige basiskapital og individuelle solvensbehov. Ved opgørelsen skal instituttet tage hensyn til de forhold, der beskrives i bekendtgørelsens bilag 1, hvor der er angivet de nærmere bestemmelser for, hvorledes dette skal gøres (processen i pengeinstituttet) og hvilke elementer, der skal indgå i fastsættelsen (vurderingen).

Det enkelte pengeinstitut skal fastsætte to nøgletal:

- Den tilstrækkelige basiskapital - i kroner og ører - (den kapital, der er tilstrækkelig for at drive instituttet uden at komme i vanskeligheder).
- Det individuelle solvensbehov, der er den procentdel som den tilstrækkelige basiskapital udgør af de risikovægtede poster.

Hidtil har pengeinstitutterne alene skulle indberette det opgjorte solvensbehov når der tages hensyn til solvenskravet på 8 pct. og minimumskapitalkravet på 5 mio. euro. Som noget nyt skal pengeinstitutterne også indberette det opgjorte solvensbehov, når der ses bort fra såvel minimums-

kapitalkravet som solvenskravet, jf. indberetningsskema vedr. kapitaldækningsbekendtgørelsen CS01.

Dette er en regelændring i forhold til tidligere, hvor pengeinstitutterne skulle indberette 8 pct., såfremt de havde opgjort behovet til under 8. Ved regelændringen undgår Finanstilsynet alene at få indberettet en række 8-taller fra de pengeinstitutter, der har fastsat deres kapitalkrav til at være mindre end 8 pct.

Regelændringen vil formentlig - rent tilsynsmæssigt - medføre, at Finanstilsynet særligt grundigt vil undersøge, om de er enige med de pengeinstitutter, der opgør deres solvensbehov til væsentligt under 8 pct. Finanstilsynet vil formentlig især rette sit blik mod de pengeinstitutter, hvor der er en stor difference mellem det solvensbehov, som Finanstilsynet internt har beregnet for pengeinstituttet, og det solvensbehov, som instituttets ledelse har opgjort.

...

Instituttets opgjorte solvensbehov skal indberettes kvartalsvis til tilsynet.

...

En revurdering af solvensbehovet skal finde sted i det omfang, det er nødvendigt for at sikre, at alle risici er aktuelt dækket. Revurderingen skal dog minimum foretages én gang årligt, jf. kapitaldækningsbekendtgørelsens bilag 1 (punkt 87).

Har instituttet et relativt solidt kapitalgrundlag, kan man - såfremt instituttets *risikoprofil* i øvrigt er uforandret gennem året - anvende det samme solvensbehov. Sker der imidlertid en væsentlig ændring i *aktivsammensætningen* i årets løb eller en væsentlig ændring i instituttets risikoprofil i øvrigt, og vurderes det, at dette medfører en væsentlig ændring i solvensbehovet, bør der foretages en ny vurdering på grundlag af de nye forhold.

Dette er selvfølgelig især vigtigt, såfremt en nyvurdering vil få solvensbehovet til at stige, men det vil også være relevant at revurdere sit solvensbehov, såfremt pengeinstituttets ændrede risikoprofil medfører, at solvensbehovet formindskes væsentligt. Dette kan f.eks. være tilfældet, såfremt formindskelsen skyldes aktive handlinger fra pengeinstituttets side som følge af påbegyndelse af nye forretningsområder eller lignende.

Det er ikke et krav, at instituttet offentliggør det beregnede solvensbehov. Børsreglerne pålægger dog de børsnoterede institutter at oplyse om et væsentligt forhøjet kapitalbehov i visse situationer, hvor der f.eks. sker væsentlig ændring i kapitalbehovet, og/eller hvor instituttet skal ud at hente kapital for at kunne leve op til et forhøjet solvensbehov.

Såfremt instituttet er moderselskab for en koncern, skal alle koncernens institutter, der er under tilsyn, hver for sig udarbejde en kapitalbehovsopgørelse. Der må dog gerne fastsættes fælles principper for hele koncernen, så-

fremt det kan dokumenteres, at det er relevant for alle virksomheder i koncernen, jf. bekendtgørelsens bilag 1, punkt 5.

For datterselskaberne, som ikke er under tilsyn, skal der ikke udarbejdes kapitalbehovsopgørelser. I de tilfælde, hvor der er særlig høje og usædvanlige risici i datterselskabet, bør der tages hensyn hertil ved opgørelsen af moderselskabets kapitalbehovsopgørelse. Der skal endvidere foretages en opgørelse af solvensbehovet på konsolideret basis, jf. bekendtgørelsens bilag 1, punkt 5.

Processen

Kapitaldækningsbekendtgørelsens bilag 1 punkterne 14-18 beskriver det forløb, der skal foregå i instituttet ved udarbejdelsen af det dokumentationsmateriale, der munder ud i, at der vedtages et kapitalbehov gældende for det kommende år for instituttet.

I bekendtgørelsen stilles der ingen krav om en bestemt intern proces ved udarbejdelse af solvensbehovet, og der stilles heller ikke krav til arbejdsfordeelingen mellem bestyrelsen og direktionen (pengeinstituttets ledelse).

I bekendtgørelsen stilles der dog overordnede krav til instituttets ledelse om, at de har ansvaret for, at der tages stilling til, at instituttet fastsætter den tilstrækkelige basiskapital, der danner grundlag for instituttets solvensbehov. Endvidere skal ledelsen sikre sig, at beslutningerne om fastsættelse af den tilstrækkelige basiskapital er en integreret del af den overordnede ledelse af virksomheden.

I den forbindelse stilles der særlige krav til instituttets bestyrelse, som har ansvaret for, at der er tilstrækkelige ressourcer til at foretage opgørelsen af den tilstrækkelige basiskapital i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed og kapitaldækningsbekendtgørelsen. Ligesom det er bestyrelsen, der skal godkende de overordnede metoder, som anvendes til fastsættelse af solvensbehovet.

Endvidere stilles der i bekendtgørelsen krav om, at der foreligger en beskrivelse af den interne proces for opgørelse af solvensbehovet, og det foreslås derfor, at direktionen udarbejder et oplæg, som danner grundlaget for bestyrelsens og direktionens videre arbejde i relation til kapitalbehovet.

Oplægget bør indeholde alle væsentlige data, som indgår i processen, herunder data om de områder, som ledelsen finder af betydning for fastsættelse af kapitalbehovet. F.eks. vil der være behov for oplysninger om store engagementer og geografisk-, branchemæssig- og sikkerhedsmæssig koncentration for vurdering af disse forhold i relation til kapitalbehovet. Mange oplysninger fremgår af årsrapporten, der i forbindelse med de nye kapitaldækningsregler er blevet udvidet en del. Endvidere vil der, som dokumentationsmateriale, skulle foretages en række stresstests, der ligeledes bør dokumenteres i rapporten.

Desuden skal oplægget indeholde et oversigtsskema over opgørelsen af solvensbehovet, jf. tabel 1. Endelig bør oplægget indeholde de bemærkninger,

som direktionen har, samt eventuelle bemærkninger fra forhandlingerne i bestyrelsen.

Kapitalplan, kapitaltegnning

Foruden den omtalte solvensbehovsopgørelse skal ledelsen i pengeinstituttet også udarbejde og godkende en plan for tilvejebringelse af ny basiskapital, samt en tidshorizont herfor.

Planen skal omfatte generelle principper for kapitalplanlægning, og hvem der er ansvarlig for denne proces. Planen skal også tage stilling til, hvordan instituttet forventer at kunne overholde kapitalkravet i fremtiden, jf. bekendtgørelsens bilag 1, punkt 18.

Planen skal endvidere indeholde de overordnede principper for, hvorledes pengeinstituttets kapitalstruktur planlægges for den kommende periode både på kort og langt sigt. Den kortsigtede plan kan delvis løses i nedenstående solvensbehovsskema, mens den langsigtede kapitalplan kræver nogle yderligere overvejelser. Planen bør analysere den samlede kernekapital og fordelingen heraf på kernekapital (ekskl. hybrid kernekapital), hybrid kernekapital og øvrigt efterstillet kapitalindskud, sammenholdt med den bagud- og fremadrettede vækst i pengeinstituttet.

Endelig skal planen indeholde en nødplan, der indeholder oplysninger om, hvorledes pengeinstituttet vil håndtere en krisesituation med f.eks. store underskud og problemer med at skaffe kapital. Tilpasningen hertil kan f.eks. ske ved forhøjelse af kapitalgrundlaget, eller ved reduktion og/eller frasalg af aktiviteter.

En sådan kapitalplan kan i praksis laves på 3-5 års sigt, hvor instituttet fremskriver de forventede resultater og kapitalforbrug. Fremskrivningen kan bruges som baggrund for instituttets vurdering af, om der er tilstrækkelig kapital til den forventede udvikling.

Ekstern vurdering

I bekendtgørelsen er der et krav om, at opgørelsen af den tilstrækkelige basiskapital skal gøres til genstand for en uafhængig vurdering. Den enhed, der foretager vurderingen, må ikke deltage i den løbende forretningsmæssige drift af virksomheden. Resultatet af vurderingen skal rapporteres til bestyrelsen. I virksomheder, der anvender standardmetoden for kreditrisiko og ikke anvender interne modeller for opgørelse af markedsrisiko, kan den kontrol, som bestyrelsen foretager, anses for at opfylde kravet om en uafhængig vurdering, jf. bekendtgørelsens bilag 1, punkt 88.

I de største danske pengeinstitutter opfyldes kravet om ekstern vurdering af en række interne enheder, som disse pengeinstitutter har til at gennemføre "kontroller" på en række områder. I de mindre pengeinstitutter er det ofte svært at finde kvalificerede personer til denne kontrolopgave. Sekretariatet er da også bekendt med, at opgaven i flere pengeinstitutter er outsourcet til pengeinstituttets interne revision.

Dokumentationskrav

Som noget nyt stilles der i bekendtgørelsen detaljerede krav til den skriftlige dokumentation, som pengeinstituttet skal udarbejde i forbindelse med opgørelsen af den tilstrækkelige basiskapital og solvensbehovet. Dokumentationen skal omfatte en beskrivelse af *metoder, forudsætninger og procedure*, der er anvendt ved opgørelsen af den tilstrækkelige kapital og solvensbehovet. Udfærdigelsen af dokumentationen er en vigtig del af solvensbehovsprocessen, som pengeinstituttet skal udvikle løbende. Dokumentationens omfang vil typisk være voksende med virksomhedens størrelse og kompleksitet i forretningsområder. Dokumentationen skal udformes således, at den på anmodning kan indsendes til Finanstilsynet på papir eller andet varigt medium, jf. kapitaldækningsbekendtgørelsens bilag 1, punkt 97 og 99.

Den præcise udformning af dokumentationen er op til det enkelte pengeinstitut. Der stilles dog følgende minimumskrav til dokumentationen, jf. bekendtgørelsens bilag 1, punkt 98:

- At opgørelsen af den tilstrækkelige kapital og solvensbehovet er godkendt af bestyrelsen
- Bestyrelsens plan for fremskaffelse af kapital og nødplaner skal foreligge
- Beskrivelse af hvilke stresstests, pengeinstituttet anvender
- En beskrivelse af den interne proces for opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital og solvensbehovet
- En beskrivelse af den metode til opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital og solvensbehovet, som pengeinstituttet anvender
- En beskrivelse af hvilke forhold der indgår i opgørelsen
- Procedure og forretningsgange for revurdering af opgørelsen af den tilstrækkelige basiskapital og solvensbehovet skal foreligge
- Det skal fremgå hvem der foretager den uafhængige vurdering
- Hvordan den interne rapportering foregår

4. Forslag til solvensbehovsmodel

Foreningens tidligere skabelon til solvensbehovsmodel "startede" ved 8 pct., hvorved der allerede i udgangssituationen var indeholdt kapital til dækning af risici. Institutterne kunne derfor både foretage fradrag og tillæg til de 8 pct. alt efter instituttets risiko på de enkelte områder.

I den nye model opbygges solvensbehovet fra 0 pct. Der vil derfor i den nye model som udgangspunkt udelukkende kunne foretages tillæg, idet der i forvejen ikke er afsat kapital til dækning af risici. Dog kan der i sjældne tilfælde, hvor instituttet har en anormal sammensætning i markedsrisiko og vækst i forretningsvolumen kunne foretages et fradrag.

I tabel 1 nedenfor er solvensbehovsmodellen skematiseret, og udover at udgangspunktet i modellen er 0 i stedet for 8, ligner den nye modellskabelon i opbygningen den tidligere model. Modellen er opbygget således, at en stor del af et pengeinstituts solvensbehovsprocent kan beregnes direkte via gennemførelsen af et antal stresstests. I praksis vil det derfor ofte være det valg-

te stress-scenarie, som er bestemmende for en væsentlig del af et pengeinstituts opgjorte solvensbehov.

Udover de risikoområder, der medtages via stresstests, vil der være yderligere risikoområder, som vil være relevante at medtage i beregningen af solvensbehovet. Fastsættelsen af disse områders indflydelse på solvensbehovsprocenten kan enten beregnes direkte via supplerende beregninger eller ved, at pengeinstituttet skønsmæssigt vurderer disse risikoområders indflydelse på opførelsen af solvensbehovet, jf. afsnit 4.2.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sekretariatets opfattelse dækkende for alle de risikoområder, lovgivningen som minimum kræver, at pengeinstituttets ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af instituttets solvensbehov.

...

4.1. Stresstests

Som noget nyt stilles der i kapitaldækningsbekendtgørelsen krav om, at der i forbindelse med beregningen af solvensbehovet skal gennemføres et antal stresstests. Resultatet af de gennemførte stresstest indbygges i solvensbehovsmodellen ved, at pengeinstituttet som minimum skal holde kapital svarende til det kapitalbehov, der beregnes ud fra stresstestene, jf. nedenstående.

Som udgangspunkt er stresstests et forsøg på at udsætte virksomhedens regnskabstal for en række negative begivenheder. Stresstestet indikerer, hvorledes den enkelte virksomhed reagerer i det givne scenarie. Det er det enkelte pengeinstitut, der skal definere hvilke risici, virksomheden bør kunne modstå, og dermed hvilke variable, der skal stresstestes, jf. nedenfor for en nærmere beskrivelse af stressniveau. Eksempler på hændelser, der kan indgå i et stresstest, er ejendomsprisfald og aktiekursfald.

Formålet med stresstestene er at belyse den negative virkning på bundlinien, når et pengeinstitut bliver "stresset" af forskellige negative forhold. Koblingen over til solvensbehovet er, at pengeinstituttet skal holde kapital til at dække det negative regnskabsresultat af det opstillede stressscenarie. Overordnet er hensigten, at stresstestene skal støtte pengeinstitutterne i vurderingen af, om kapitalbehovet er tilstrækkeligt til at sikre, at pengeinstituttets indskydere ikke kommer til at lide tab.

Selv om stresstestene skal være individuelle og tilpasset de risici, det enkelte pengeinstitut møder, vil stressvariablene for hovedpartens vedkommende være de samme for alle pengeinstitutter, mens stressniveauet vil kunne variere fra et pengeinstitut til et andet.

Vi har i vores modelskabelon valgt at lægge os op ad det scenarie, som Finanstilsynet præsenterer pengeinstitutterne for ved inspektioner. Det opstillede scenarie svarer stort set til det gule lys i den "trafiklys-model", som Finanstilsynet introducerede for 4-5 år siden. En styrke ved modellen er således, at den er kendt af både Finanstilsynet og pengeinstitutterne.

Stresstest modellen er illustreret nedenfor i tabel 2, og den tager højde for følgende 7 stressvariable:

- Kreditrisiko
 - Stigning i pengeinstituttets tabs- og nedskrivningsprocent f.eks. til et niveau svarende til sektorens maksimale (1992: 2,55%).
- Markedsrisiko
 - Rentestigning på 1 pct.
 - Aktiekursfald på 30 pct.
 - Valutakursrisiko på 12 pct.
 - Modpartsrisiko på derivater på 8 pct.
- Ejendomsrisiko
 - Ejendomsprisfald på 12 pct.
- Øvrige risici
 - Fald i indtægterne på 10 pct.

Modellen er opbygget ved, at de enkelte regnskabsposter "stresses" via de 7 variable. Et stresstest af pengeinstituttets årsregnskab gennemføres ved at regulere de enkelte regnskabsposter med virkningen af udviklingen i ovenstående variable. I yderste højre kolonne ses resultat af påvirkningen af hver enkel af de 7 stress-variable. Endvidere beregnes den samlede resultatpåvirkning af stresstestene i nederste linie i den yderste kolonne.

Stresstestets samlede effekt på solvensbehovet beregnes ved at sætte den samlede resultatpåvirkning i forhold til de vægtede aktiver. Herved fås et mål for hvor meget kapital, det enkelt pengeinstitut skal have for at kunne overleve det opstillede scenarie. Resultatet af stresstestet vil reelt fungere som et tillæg i modellen, jf. tabel 1.”

Bestyrelsesmøde den 25. juni 2007

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 25. juni 2007 (bind 1, 6670) fremlagde **Part L** et likviditetsbudget, der viste en svag tilbagegang i forhold til forrige måned. Samtidig kunne det ifølge referatet konstateres, ”at banken p.t. ligger i en rimelig situation vedrørende likviditet”. Likviditetsbudgettet for 2007 for banken (bind C, 5080) viste en faldende tendens, idet ”Trækningsret 2” svarende til bankens likviditet efter hensættelse af 200 mio. kr. som ”clearingsreserve” i Nationalbanken faldt gradvis fra 640 mio. kr. i maj 2007 til 181 mio. kr. i april 2008. Det fremgår videre, at bestyrelsen godkendte, at bankens beregnede solvens blev opgjort til 8,24 procent.

Under punktet "Nyt fra direktion" meddelte **Part L**, at der var aftalt et møde med Moody's kontor i Paris ultimo august 2007 med henblik på at få vurderet mulighederne for at gennemføre en rating af **Gl. B1** (bind 1, 6671).

Part L's notat fra sommeren 2007

I løbet af sommeren 2007 udarbejdede **Part L** et notat vedrørende bankens solvenspolitik. Notatet med tilhørende bilag 1 er sålydende (bind 1, 3609 ff.):

"Tilstrækkelig basiskapital og risici i **Gl. B1 koncernen**

Målsætning vedr. solvens og kernekapital.

Gl. B1 og hermed koncernen har som målsætning en solvens på 12. pct. af de risikovægtede poster samt en kernekapital på 8 pct. af de risikovægtede poster.

Lov om finansielle virksomheder siger, at solvensen som minimum skal være 8 pct. af de risikovægtede poster.

Valget af en solvens på 12 bunder i flere forhold.

det har været en tradition, at solvensen blandt mindre pengeinstitutter har ligget på et relativt højt niveau set i forhold til de større pengeinstitutter. Det har bl.a. været begrundet i, at de større pengeinstitutter har haft bedre muligheder = flere ressourcer til at gennemføre en mere præcis styring.

Gl. B1's solvenstal er fastlagt ud fra egne vurderinger af det relevante niveau og holdninger i markedet.

1. **Gl. B1's** specielle struktur med de mange nicheaktiviteter kan få finansieringskilderne til at sætte spørgsmålstegn ved **Gl. B1's** langsigtede muligheder. Det er holdninger begrundet i manglende viden om virksomheden, men alligevel relevant.
2. Det store indlånsunderskud bliver registreret i markedet, og det fører, at det er relevant at fremstå som værende solid.
3. Vi er blevet fortalt, at parterne i interbankmarkedet gerne ser, at en bank som **Gl. B1** har en kernekapital på ikke under 8 pct.

Ved valg af en kernekapitalprocent på 8 har vi samtidigt sagt, at det efterstillede kapitalindskud (ansvarlig kapital) skal udgøre 4 pct.

Forøgelse af basiskapital (egenkapital, hybrid kapital og efterstillet indskud).

Der eksisterer flere muligheder for at øge basiskapitalen yderligere og dermed skabe grundlag for en yderligere vækst uden at øge aktiekapitalen.

Man kan tilføje bankens kapitalgrundlagt **hybrid kapital**. Denne kapital har en løbetid på mindst 10 år, og den sidestilles med egenkapital. Den hybride kapital kan i alt andrage 15 pct. af den reducerede egenkapital.

Det efterstillede kapitalindskud kan forøges til at udgøre i alt 100 pct. af egenkapitalen inkl. hybrid kapital.

Et regneeksempel.

Hvis to parametre aktiveres samtidigt med, at målsætningen om en solvens på 12 fastholdes, vil kernekapitalprocenten inkl. hybrid kapital kunne opgøres til 6 pct.

Mulighederne på baggrund af sådanne beslutninger er en aktivitetsforøgelse i niveauet 55 pct. målt på balancevækst.

Hvis det antages, at de nødvendige ressourcer kan fremskaffes, og at der kan opnås en marginal efter omkostninger på 2 pct. vil det være muligt at opnå en øget indtjening i bankforretningen på ca. 60 mio. kr. før skat. Hvis ressourcerne anvendes andre steder end i bankforretningen vil indtjeningsmulighederne være betydeligt større.

Såfremt det finansielle marked vil stille den nødvendige ansvarlige kapital til rådighed, hvilket i sidste ende afhænger af tillid til **Gl. B1**, vil der fortsat være grundlag for en betydelig vækst, såfremt finansieringen kan fremskaffes.

En anden og for virksomheden væsentlig kapitalkilde til konsolidering af kapitalgrundlaget er **bidraget fra indtjeningen**.

I gennem de seneste år har det været muligt at præstere en årlig konsolidering på mere end 20 pct. pr. år i **Gl. B1**. Det vil under normale omstændigheder være tilstrækkeligt til at absorbere soliditetskravene.

De **tre kapitalforhøjelser** i banken siden 2001 har været begrundet i købet af **H1**, **V20 A/S** og til sikring af vækst.

Bekendtgørelse om kapitaldækning.

I et kapitel i ”bekendtgørelse om kapitaldækning” – tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov beskriver Finanstilsynet bl.a. en intern proces til vurdering af de nævnte forhold. (bilag 1)

Bilag 1 punkt 14.

På baggrund af det ovennævnte, er det vurderingen, at **Gl. B1's** basiskapital er tilstrækkelig til at absorbere de risici, der måtte blive påført banken/koncernen.

Robustheden kan illustreres via to tal: solvensen flyttes ét point ved ændring af egenkapitalen på ca. 100 mio. kr. eller ved en balanceændring på ca. 1 mia. kr.

Med henblik på risikomåling, risikostyring og løbende vurdering og opretholdelse af en passerende basiskapital er der i banken allerede udarbejdet en række værktøjer og flere er på vej.

Risikomåling har gennem de seneste år været etableret via beregning af nødvendig solvens. Ifølge Tilsynets seneste skrivelser skal disse overvejelser yderligere udbygges. Denne proces er igangsat, og den skal træde i kraft i forbindelse med aflevering af halvårsregnskabet for 2007. Det forventes, at den reviderede beregningsmetode vil medføre nogle ændringer i forhold til den beregning, der tidligere har været anvendt.

Risikostyringen (kreditrisici) foregår på bankniveau via indberetninger fra kreditkontoret ved beskrivelser af engagementer, der ligger tæt på 25 pct. reglen, de vigtigste engagementer og en risikoanalyse.

Øvrige risici i koncernen vil blive delvist beskrevet senere i notatet baseret på de overvejelser afdelingslederne har gennemført.

Den løbende vurdering og opretholdelse af en passende basiskapital gennemføres på kort sigt via kvartalsvise rapporteringer af solvens og kernekapitalprocenter samt en vurdering af muligheder i kapitalmarkedet (pengeomarkedet).

Til yderligere vurdering af udviklingen i banken/koncernen er der udarbejdet en 5 års prognose for alle enheder. Denne prognose bliver hvert år taget op til revurdering i løbet af efteråret.

Med henblik på overvågning af den kortsigtede udvikling i solvensen er der udviklet en model, der indeholder de kortsigtede svingninger i virksomhedens.

Det er opfattelsen, at de værktøjer, der er udviklet, og som er under udvikling, i væsentlig grad lever op til kravene i punkt 14.

Bilag 1 punkt 15 og 16.

Som det fremgår af ovennævnte, har bestyrelsen taget stilling til **fastsættelse af det nødvendige solvensbehov** samt godkendt de overordnede metoder, som virksomheden vil anvende.

Bilag 1 punkt 17.

Via bestyrelsesmøderne sikres det, at overvejelser og beslutninger vedrørende fastsættelse af den tilstrækkelige basiskapital er **en integreret del af den overordnede ledelse af virksomheden**. Mindst en gang pr. kvartal er disse overvejelser en del af dagsordenen på bestyrelsesmødet.

Kapitalplanlægningen og de generelle principper herfor kommunikeres ud til virksomheden via koncerngruppemøderne, som afholdes hvert kvartal eller ad hoc.

Bilag 1 punkt 18.

Tilsynet kræver, at virksomheden skal have en af bestyrelsen **godkendt plan for fremskaffelse af kapital og tidshorisonten herfor**. Planen skal omfatte generelle principper for kapitalplanlægningen, og hvem der er ansvarlig herfor. Planen skal også tage stilling til, hvordan virksomheden forventer at overholde kapitalkravet fremover.

Den ønskede plan er der i væsentligt omfang i **Gl. B1's** planlægning allerede taget højde for via en række forskellige aktiviteter. Hvad vi måske mangler, er at få "snøret sækken sammen".

Fremskaffelse af kapital, og her tænkes der på basiskapital, kan ske gennem fire kilder. Det er 1) aktiekapital, 2) hybrid kapital, 3) efterstillet kapital i forskellige udformninger og 4) ved konsolidering via indtjening.

Behovet for yderligere basiskapital er banalt set afhængig af indtjeningsevnen i koncernen. Svingninger i indtjeningen er for bankens vedkommende i væsentlig grad relateret til væksten i samfundet. Det er konjunkturforløbet, renteutviklingen, osv. De samme forhold er ligeledes gældende for de øvrige forretningsområder i et modereret omfang, men herudover kan alle aktiviteter i mere eller mindre grad være påvirket af ændrede konkurrenceforhold i de enkelte segmenter.

En prioritering af kapitalfremskaffelsen til sikring af den nødvendige solvens kan have følgende udformning.

1. Konsolidering via indtjening.
2. Hybrid kapital.
3. Efterstillet Kapital.
4. Aktiekapital.

Ad 1. Konsolidering via indtjening.

Overordnet set vurderes det, konsolidering via indtjening vil være tilstrækkelig til at fastholde den ønskede soliditet, såfremt banken fortsætter med en konsolidering på 20 pct. p.a.

Vi har oplevet gennem de seneste år oplevet vækstprocenter på mere end 20 pct. p.a. men en vækst i forretningsomfanget på gennemsnitligt 20 pct. p.a. er rimeligt ambitiøst. Svingningerne i udviklingen kan medføre, at soliditeten i perioder bliver svækket, uden at det nødvendigvis behøver at medføre, at der skal skaffes yderligere kapital fra andre kilder. I løbet af efteråret skal der foretages en revurdering af 5 årsplanen, og det er p.t. opfattelsen, at denne prognose vil vise en højere indtjening, end den aktuelle prognose viser med deraf følgende positive effekter på kapitalgrundlaget.

Ad. 2. Konsolidering via hybrid kapital.

Vi har igangsat en undersøgelse om betingelserne for optagelse af hybrid kapital. Hybrid kapital har været anvendt af enkelte pengeinstitutter i Danmark, men denne kapitalform er endnu ikke indarbejdet i den finansielle sektor som et standard kapitalfremskaffelsesalternativ.

Hybridkapital kan udgøre 15 pct. af kernekapitalen inkl. hybrid kapital, hvilket svarer til ca. 17 pct. af **Gl. B1's** reducerede kernekapital – altså et beløb på ca. 100 mio. kr. Såfremt det bliver muligt at optage dette lån, vil målsætningen for kernekapitalprocenten – 8 pct. være løst over en længere periode.

Ad 3. Efterstillet kapital.

Efterstillet kapital (ansvarlig kapital) har været en del af kapitalgrundlaget gennem en længere periode. Indskuddene har været foretaget af forskellige danske pengeinstitutter. For en del af disse institutters vedkommende, kan det være deres overskudslikviditet, der er blevet anvendt aktivt på denne måde.

To forhold påvirker dette marked negativt. Likviditetsoverskuddene er i de fleste pengeinstitutter ændret til et likviditetsunderskud og Baselreglerne medfører, at det er mindre interessant at indskyde ansvarlig kapital, fordi egenkapitalbelastningen bliver for høj. Hidtil har efterstillet kapital vægtet med 20 pct. solvensbelastning i det finansierende institut. Denne vægt ændres nu til 100 pct.

Disse forhold vil medføre, at omkostningerne til denne type ansvarlig kapital bliver højere, og at udbudet bliver mindre.

Ad 4. Aktiekapital.

På nuværende tidspunkt vurderes det u hensigtsmæssigt at udvide aktiekapitalen, primært fordi det vil belaste likviditeten i **Gl. B1**-fonden, sekundært fordi vi har været i markedet for kort tid siden.

Det vurderes derfor, at det på nuværende tidspunkt vil være mest hensigtsmæssigt at optage hybrid kapital, såfremt det kan findes i markedet. Kombinationen af tilførsel af hybrid kapital, fastholdelse af efterstillet kapital på nuværende niveau og konsolidering via indtjening vil sandsynligvis være tilstrækkeligt til at fastholde koncernens mål for kernekapital- og solvens procent. Situationen undersøges via den revurdering af langtidsprognosen, der skal gennemføres i løbet af efteråret.

Nødplan

Ud over at have en af bestyrelsen godkendt plan for fremskaffelse af kapital og tidshorizonten herfor, kræver Tilsynet, at **der skal foreligge en overordnet nødplan**, der skal tage stilling til, hvad der skal ske, hvis der indtræffer uventede begivenheder, der i væsentlig grad påvirker solvensen.

Et fald i solvensen her og nu kan kun forekomme i tilfælde af store tab, eller ved, at det ikke er muligt at fastholde den efterstillede kapital. Et fald i sol-

vensen over en længere periode – f.eks. vor prognoseperiode kan skyldes bortfald af et specifikt indtjeningsgrundlag og/eller et generelt faldende indtjeningsniveau.

På grund af den diversificerede portefølje er det vanskeligt at forestille sig, at koncernen kan blive ramt af et generelt fald i indtjeningsniveauet på alle områder samtidigt.

Afbødningen af solvensfald kan afbødes på flere måder.

1. Udvidelse af aktiekapitalen.
2. Reduktion af aktivitetsniveauet – altså balancereduktion, hvilket i sidste ende kan betyde salg af aktiviteter.
3. Udvikling af nye aktiviteter.
4. Kombinationer af de ovennævnte alternativer.

Det ultimative alternativ, som ikke omtales yderligere i dette notat, er sammenslutning med et andet pengeinstitut. Det skal dog nævnes, at betingelserne vil blive relativt ringe, eftersom en ”tvangsrefusion” kun vil finde sted, hvis **Gl. B1**-koncernen er ude i store problemer.

Ad 1. Udvidelse af aktiekapitalen.

Eftersom et fald i solvensen sandsynligvis skyldes en krise i virksomheden, vil det kunne være vanskeligt at tegne ny kapital i **Gl. B1**. (Se ovennævnte vedr. aktiekapitaludvidelse).

Den store aktionær – **Gl. B1** fonden vil muligvis også løbe ind i problemer ud fra den forudsætning, at en krise i banken vil føre til et kursfald på **Gl. B1** aktien og dermed værdien af fonden. Det kan gøre det vanskeligt for fonden at rejse den nødvendige kapital til tegning af nye aktier.

Muligvis ville der kunne etableres et konsortium af kollegaer, som kunne tegne den nødvendige kapital, men givetvis under iagttagelse af stramme betingelser. Hvis muligheden var der, ville en kapitaludvidelse kunne gennemføres relativt hurtigt.

Umiddelbart synes dette alternativ ikke attraktivt.

Ad 2. Reduktion af aktivitetsniveau

En reduktion af aktivitetsniveauet kan også omskrives til en prioritering af de enkelte forretningsområder – altså frasalg eller reduktion.

Lad mig starte med en kontroversiel kommentar.

Hvis vi havde fået gennemført den holdingskonstruktion, vi arbejdede med i 2005, ville det have været muligt at sælge banken. Så ville vi stå med et udvidet **FV**, som med stor sandsynlighed ville have kunnet klare sig i det finansielle nichemarked.

Når vi skal vurdere frasalg og/eller reduktion i aktivitetsniveauet vil flere parametre og beslutningskriterier skulle bringes på banen.

Det kan f.eks. være indtjening pr. medarbejder, indtjening pr. balancekrone, størrelsesordenen af indtjening, brutto/nettoeffekt på nøgletal osv.

Uden på nuværende tidspunkt at foretage en prioritering skal der gives kommentarer til de enkelte forretningsområder.

Disse kommentarer kan ikke fuldt dækkende, dels fordi det nødvendige talmateriale p.t. ikke er til stede, dels fordi der eksisterer sammenhænge i koncernen, som ikke umiddelbart kan beskrives kvantitativt uden en nærmere analyse.

Gl. B1

Umiddelbart kan der ikke gennemføres væsentlige reduktioner eller ændringer i lokalområdet, uden at man kommer til at påvirke lokalsamfundet i negativ retning. Salg af filialer vil være uden effekt, måske bortset fra **By 5** filialen.

Uden at skade lokalsamfundet direkte vil man kunne frasælge aktiviteterne i København og Århus. Det vil reducere balancen betydeligt, og dermed øge solvensen. Den indtjeningsmæssige effekt heraf vil på kort sigt være overskuelig.

For de øvrige selskaber i koncernen vil en reduktion i aktivitetsniveauet ikke være relevant. De positive effekter på solvensen skal primært opnås ved totalt eller delvist salg.

V20 A/S

Selskabets aktivitet vil kunne reduceres, men det vil vanskeliggøre en fornuftig drift og den goodwill, der er bogført i banken vil skulle reduceres, og derved vil enhver positiv effekt være forsvundet.

Et salg eller delsalg af ***** vil have en stor effekt på soliditeten. Faktisk vil soliditetsprocenten vokse mellem 1,5 og 2,0 procentpoint, dels fordi en balance på ca. 900 mio. kr. bliver fjernet, dels fordi en goodwill på mere end 100 mio. kr. fjernes. Det naturligtvis under den forudsætning, at selskabet kan sælges til en pris, der kan rumme den bogførte goodwill.

*Virksomhed 20 A/S

V19 A/S

Et salg eller et delsalg af dette selskab, kan givetvis løse næsten alle de solvensproblemer vi kan løbe ind i, med mindre solvensproblemerne er opstået i **V19 A/S**. Solvensforbedringen vil komme fra salgsprovenuet og en balancereduktion på op til 500 mio. kr.

Selskabet vil kunne sælges til nordmændene eller til kolleger i sektoren.

Ejendomme.

Et 100 pct. salg af projektselskabet vil være vanskeligt, eftersom dette selskab er meget personaleafhængigt. Man kan forestille sig, at kollegaer kan have interesse i at blive medinvestorer i selskabet. Et delsalg af selskabet vil sandsynligvis kunne påvirke solvensen med ca. ét procentpoint.

Anparter.

De overvejelser, der gælder for ejendomme, gælder ligeledes for anparter. Selskaberne er personafhængige, og i de selskaber, som i fremtiden forventes at være indtjenende – selskaberne i Tyskland har vi ikke den aktiemæssige styrke til at kunne gennemføre et salg, der vil kunne have værdi i en krisituation. Selskaberne er således ikke velegnede til at bidrage til solvensforbedringer. En eventuel tysk anpartsportefølje vil kunne sælges til tredjemand, men det nuværende omfang gør muligheden uinteressant.

V13 A/S

Vi vil med stor sandsynlighed kunne sælge **Gl. B1's** andel af selskabet til kolleger i sektoren. På baggrund af den nuværende indtjening vil et salg kunne bidrage til en væsentlig forøgelse af solvensen, eftersom der i **Gl. B1** både kunne foretages en konsolidering og en balancereduktion. Solvenspåvirkningen vil kunne ligge mellem 1 og 2 procentpoint.

Administration.

Denne aktivitet er p.t. af en størrelsesorden, der medfører, at overvejelser vedrørende dette selskab er uden interesse.

Ad 3. Nye aktiviteter

Det må vurderes, at det ikke vil være muligt i en presset situation at igangsætte nye aktiviteter – og slet ikke aktiviteter, der fra dag nul vil kunne bidrage med indtjening af nogen betydning.

Ad 4. Kombination af de nævnte alternativer.

Skulle krisen opstå, vil det være sandsynligt, at vi vil bringe en kombination af flere muligheder i spil. Prioriteten vil være tid og effekt.

En sammenskrivning af funktionchefernes overvejelser m.v.

Det efterfølgende indeholder forhold, der er beskrevet i det materiale, de enkelte funktioner har bidraget med set i relation til de enkelte funktionscheferes områder. Notaterne er karakteriseret ved en stor spredning i specificationsgrad og beskrivelser.

Dette materiale er endnu ikke fuldt ud bearbejdet, fordi det har haft 1. prioritet at bearbejde de problemstillinger, Finanstilsynet ønsker analyseret. Det bør dog nævnes, at funktionchefernes overvejelser og beskrivelser i sidste ende også ender i solvens.

Notatet ser ikke på koncernens muligheder, men de forhold der begrænser mulighederne, og de forhold der kan påføre koncernen tab og dermed begrænse mulighederne.

Lov om Finansielle Virksomheder (LFV).

LFV udstikker de overordnede rammer for virksomhedens udvikling, og i forhold til andre virksomheder bliver pengeinstitutvirksomheder pålagt en række restriktioner, som begrænser mulighederne.

Disse restriktioner er mere snærende for **Gl.B1** koncernen end for andre pengeinstitutter på grund af koncernens specielle struktur.

Vækstmulighederne er f.eks. begrænset af soliditetskrav (herunder internt opstillede krav), krav til likviditet, begrænsninger i mulighederne for at have fast ejendom i balancen, deltage i investeringsprojektudvikling og lignende.

Generelle risici.

I de enkelte selskaber/funktioner påpeges der en række specifikke risici, som er relateret dels til mulighederne for udvikling dels til dagligdagen i disse virksomheder.

Overordnet set er risiciene knyttet til følgende forhold (nævnt i uprioriteret rækkefølge).

Rentestigninger.

Likviditetsmangel

Ændret lovgivning.

Personalemangel.

Ændrede konjunkturer.

Rentestigninger.

Effekten af renteændringerne er beskrevet i den for koncernen beregnede renterisiko.

Alt afhængig af opgørelsesmetode ligger renterisikoen aktuelt mellem 37 og 54 mio. kr. Spændet mellem de to tal skydes den regulering, vi foretager i forbindelse med opgørelsen af renterisikoen på pantebrevsbeholdningerne i henholdsvis **Gl. B1**, **V13 A/S** og **V1 A/S**

Der er tale om teoretiske beregninger, som dog har bund i virkeligheden. Teorien siger, at en rentestigning her og nu vil medføre, at **Gl.B1**-koncernen får et urealiseret kurstab på 37-57 mio. kr. Et sådant tab er i sig selv ikke truende for koncernen, men vil påvirke udviklingen i nøgletallene. Den væsentlige effekt kan i sidste ende være den psykologiske effekt. Det er aktuelt vanskeligt at forestille sig, at der på én gang kan forekomme renteændringer i samfundet på én procent. Opstår der en situation med jævnt stigende renter over en relativ kort periode, vil vi i et vist omfang kunne afbøde effekten.

Et par relevante nøgletal, der har betydning, når risiciene vurderes.

Soliditet.

Soliditeten påvirkes af to faktorer, der altid fungerer i kombination med hinanden. Det er ændringer i egenkapitalen og balancen.

Ændringer i egenkapitalen sker ved kapitaludvidelse, hybrid kapital, transaktioner, der skal modregnes i egenkapitalen (f.eks. goodwill), og ved konsolidering af driftsresultaterne (efter skat og udbytte).

Ændringer i balancen sker primært ved ændringer i aktivitetsniveauet.

Isolerer man de to effekter fra hinanden, skal der alt andet lige følgende beløb til at ændre soliditeten med **én**.

En vækst i egenkapitalen på 100 mio. kr. øger soliditeten fra 11 til 12. Det svarer til en indtjening på ca. 140 mio. kr. før skat. Alternativt kan der tilføres kapital på 100 mio. kr. – aktie eller hybrid kapital.

Vækst i balancen på 900 mio. kr. reducerer soliditeten fra 11 til 10.

Soliditetsnøgletallene viser, at renterisikoen, som den er på det nuværende niveau, kun er af mindre betydning for koncernen, eftersom en rentestigning på ét procentpoint teoretisk kun påvirker soliditeten med 0,4 point.

Den teoretiske renterisiko udgør dog kun en del af den samlede renteeffekt ved renteændringer, eftersom den teoretiske renterisiko kun forholder sig til fordringer med fast rente. Det væsentligst fastforrentede obligationer og pantebreve samt forlig på fordringer og anparter.

Renterisikoen på obligationer og pantebreve kan til dels fjernes, hvilket ikke er muligt for forlig og anparter. Renterisikoen på to sidstnævnte andrager p.t. 13 mio. kr.

Renteændringer påvirker imidlertid også andre faktorer i koncernen. I banken påvirkes udlån og kapitalfremskaffelse (indlån og pengemarked). I **V20 A/S** påvirkes udlån (finansiering af factoringkunder) og kapitalfremskaffelse.

Effekten af en renteændring vil på disse områder afhænge af, om det er muligt at overvælte renteeffekten på kunderne. En del af bankens kreditter er knyttet til Cibor satsen (markedsrenten) og den væsentligste resterende del af udlånsporteføljen indeholder bestemmelser, der muliggør renteændringer. Hvis man ser isoleret på banken, hvilket ikke er muligt, og antager, at det kun er muligt at ændre rentesatsen på halvdelen af udlånsporteføljen og det antages, at en rentestigning på 1 pct. slår fuldt igennem på fremskaffelsessiden, vil der opstå et tab på 20 mio. kr.

Om det er muligt at overvælte en rentestigning på **V20 A/S** kunder afhænger af konkurrencesituationen. Aktuelt er konkurrencesituationen på markedet gård, og konkurrencen er væsentligst relateret til prisparameteren – altså rentesatser. Hvis det antages, at en øget pris på kapitalfremskaffelsen ikke kan overvæltet, og at det gennemsnitlige udlån andrager 800 mio. kr. kan tabet p.a. opgøres til 8 mio. kr.

På fordrings og anpartssiden slår en renteændring fuldt igennem, eftersom det ikke er muligt at overvælte renteeffekten. Der kan kun gøres ved nye indkøb.

Effekten på disse områder kan beregnes til ca. 5 mio. kr.

På disse to områder vil man opleve en dobbelteffekt, dels en negativ kursregulering dels en ekstra renteomkostning.

En rentestigning vil kunne have en række indirekte effekter på koncernen. Det aktuelle konjunkturforløb i Danmark tilsiger, at renten burde stige for at dæmpe højkonjunktoren. Det sker ikke, fordi Danmark er en af den globaliserende verden, hvor der er større gennemsigtighed på alle områder.

Danmark kan ikke gå enegang.

Hvornår en rentestigning af større betydning kommer – ikke hvis den kommer – kan ikke forudsiges, men det vil afhænge af udviklingen i de toneangivende landes konjunkturer.

Den indirekte effekt af en rentestigning er primært knyttet til banken. En rentestigning vil først og fremmest ramme kunder, der har fast ejendom, stor forbrugsgæld o.l.

Deres forbrug reduceres, omsætningen af fast ejendom reduceres, luksusvarer skæres væk, virksomhedernes produktion reduceres, osv. osv. Et sådant forløb vil medføre en reduceret udlånsudvikling.

Alt andet lige vil det medføre, at kvaliteten af bankens udlånsportefølje falder, og det vil uvægerligt føre til større tab. Hvis det antages, at der opstår et tab på 1 pct. af låneporteføljen, hvilket under de rette betingelser ikke er

umuligt, svarer det til et tab på 40 mio. kr. Med et tab på 1,5 pct. er banken overskud væk.

V19 A/S vil også blive ramt. På kort sigt negativt, og på længere sigt positivt. På den korte bane vil den ringere likviditet hos borgerne gøre det vanskelige at inddrive gæld i form af forlig og saldokvitteringer. På lidt længere sigt vil tilgangen af fordringer stige. På baggrund af historiske erfaringer vurderes det, at effekterne vil være af beskedent omfang.

Projektafdelingen vil kunne blive ramt på to måder. En rentestigning kan få salgsmulighederne til at falde i en periode, indtil markedet ”finder sine ben” og atter får tillid til udviklingen. Tabene i form af ikke realiserede forventninger kan være betydelig, muligvis 10 – 30 mio. kr.

Der kan også opstå en anden type af tab, eftersom der er stor sandsynlighed for, at der er indkøbt et projekt til videresalg. For at realisere et sådant projekt, kan det være nødvendigt at sælge med tab, eller ligge med projektet med større finansieringsomkostninger til følge.

Det er vanskeligt at opsummere alle de ovennævnte hændelser på én gang, men skulle hændelsen ske – et rentespring i løbet af en kort periode, måske 1 – 2 måneder og forventninger om efterfølgende svage konjunkturer, vil koncernen kunne opleve tab i niveauet 100 mio. kr. Der er i Finanstilsynet udviklet stress tests, der går voldsommere til værks. Bestyrelsen vil senere blive præsenteret for disse tests.

Likviditet.

Likviditet er det brændstof, der får virksomheden til at fungere – en banal observation, der gælder for alle virksomheder. Forskellen mellem en ”almindelig” virksomhed og et pengeinstitut er, at adgangen til likviditet normalt ikke volder et pengeinstitut problemer.

Tidligere tiders styring er afløst af de frie markedskræfter, hvor begrænsningerne udelukkende er reguleret af ”Lov om Finansielle Virksomheder”.

Igennem en årrække var udviklingen i **Gl. B1** præget af, at der var balance mellem udlån og indlån, og at aktiviteterne på pengemarkedet primært var knyttet til lovgivningens krav om et likviditetsberedskab.

Efter overtagelse af **FV** i 2001 accelereredes behovet for at benytte pengemarkedet som finansieringskilde, fordi **FV's** banklån blev konverteret til bank til bank lån via **Gl. B1**.

Udviklingen fra år 2000 og til i dag maj 2007 kan beskrives ved følgende tal. Hvis vi udelukkende koncentrerer os for kapitalfremskaffelse via indlån og pengemarkedet udgjorde indlånsandelen ultimo år 2000 78 %, ultimo 2003 60 % og i april 2007 40 %.

Kapitalen hentet fra pengemarkedet udgjorde reelt ultimo 2000 0,3 mia. kr., ultimo 2003 0,9 mia. kr. og i april 2007 3,8 mia. kr. Det svarer til en 12-dobling på godt 6 år.

Det øgede finansieringsbehov er primært opstået på grund af den store udlånsvækst og købet af **V20 A/S**, sekundært på grund af øgede aktiviteter i de gamle **FV** selskaber.

Indtil medio 2005 var der rigeligt med likviditet i systemet, og det var **Gl. B1's** strategi at finansiere sig kort på kronemarkedet, fordi det gav den største fleksibilitet og lave marginer. Efter at likviditeten ikke længere er så rigelig i sektoren på grund af den store udlånsvækst, har **Gl. B1** valgt at etablere længerelebene finansiering – 3 – 5 år for at reducere sårbarheden over for yderligere stramninger på det korte marked.

Yderligere arbejder.

Ud over det ovennævnte, skal der på likviditetsområdet, skal der gennemføres følgende analyser:

Konsekvenser af likviditetsstramning

Den aktuelle situation.

En SWAT analyse

Hvordan kan fremtiden komme til at se ud.

Andre områder, der skal beskrives, er:

Konsekvenser af ændret lovgivning.

Hvorledes klarer vi personalsituationen.

Hvad bliver konsekvenserne af et væsentligt konjunktur dyk.

Bilag 1

Interne procedurer til risikomåling og risikostyring.

(opretholdelse af en basiskapital af en type og fordeling, som er passende til banens risici).

Bestyrelse og direktion har ansvaret for, at virksomheden fastsætter den tilstrækkelige basiskapital, der danner grundlag for virksomhedens solvensbehov.

Kapitalplanlægningen og de generelle principper og procedurer herfor er kommunikeret ud i virksomheden.

En plan til fremskaffelse af kapital herunder tidshorisont, herunder generelle principper.

En beskrivelse af, hvorledes banken forventer at kunne overholde kapitalkravet i fremtiden.

En nødplan for afvigelser i de fastsatte forventninger.

En nødplan, der beskriver en plan for fremskaffelse af ny kapital, begrænsninger af aktivitetsområder eller anvendelse af risiko reducerende metoder.”

Bestyrelsesmøde den 21. august 2007

Bestyrelsen modtog **Part L's** notat vedrørende bankens solvenspolitik, og det blev behandlet på et bestyrelsesmøde den 21. august 2007. Det fremgår af referatet af bestyrelsesmødet (bind 1, 6678), at **Part L** gennemgik notatet, og at det efter etableringen af den i notatet beskrevne solvenspolitik var bestyrelsens opfattelse, at banken levede op til de krav, som Finanstilsynet havde opstillet i forbindelse med ikrafttrædelsen af den ny kapitaldækningsinstruks.

På bestyrelsesmødet den 21. august 2007 gennemgik **Part L** ifølge referatet endvidere Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 2. kvartal 2007 (bind C, 5259 ff.). Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Part L kommenterede herefter likviditetsbudgettet for banken for den kommende periode og anførte, at likviditeten var stærkt forbedret i forbindelse med optagelse af seniorlån på i alt 90 mio. euro, og at denne likviditetstilførsel gav ro i en periode, men at der fortsat skulle være fokus på området. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Part L fremlagde ifølge referatet beregninger for udviklingen i solvens- og kernekapitalprocenten ud fra de forventninger, som p.t. var kendte. Tallene viste, at solvensen ultimo året ville ligge i det ønskede niveau - ca. 12% - og at kernekapitalprocenten ultimo året ville ligge på ca. 9%. Det blev endvidere nævnt, at en afhændelse af **V20 A/S** ville øge de to procenter med mere end 2%. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Det fremgår endvidere af referatet, at **Part L** orienterede kort om et projekt vedrørende fremskaffelse af seniorkapital, hvor **Gl. B1's** andel var 50 mio. euro. På baggrund af den seneste uro i USA og dermed risikoøgede marginaler kunne det tage lidt længere tid at få projektet etableret, men det forventedes dog stadigvæk, at kapitalen ville blive tilført i indeværende år. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 5263):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	4.059		3.610		449
<1 år	2.010	50%	1.578	44%	432
1-3 år	1.341	33%	1.099	30%	242
>3 år	708	17%	933	26%	-225

Af kvartalsrapporteringen fremgår følgende likviditetsbudget (bind C, 5263):

Likviditetsbudget

	Juli	August	September
Likviditet til rå- dighed	4.150	4.789	4.789
Træk	3.498	3.944	3.896
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	452	645	693

Af samme kvartalsrapportering fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 5266):

Solvens

	Dec. 2006	Marts 2007	Juni 2007
Bank	14,20%	12,90%	11,20%
Koncern	11,90%	10,70%	9,50%
Kernekap. koncern	8,10%	7,40%	6,60%

I forlængelse af bestyrelsesmødet den 21. august 2007 udsendte banken samme dag Fondsbørsmeddelelse nr. 16-2007 vedrørende halvårsrapporten for 1. halvår 2007 (bind C, 5227).

Af meddelelsen fremgår bl.a., at resultatet var det bedste halvårsresultat i bankens historie, at resultatet før skat var på 138,9 mio. kr. mod 80,7 mio. kr. i 2006 – en vækst på 58,2 mio. kr. svarende til 72 %, at primo egenkapitalforrentningen før skat var 32 %, at indlånsvæksten og udlånsvæksten var på henholdsvis 41 % og 43 %, samt at balancen var vokset med 39 %.

Bestyrelsesmøde den 17. september 2007

Det fremgår af referatet af bestyrelsens møde den 17. september 2007 (bind 1, 6688), at **Part L** orienterede om et besøg i Paris hos Moody's og omkostningerne ved at få banken ratet hos Moody's. Omkostningerne var mindre end forventet og udgjorde 28.000 euro pr. år. Bestyrelsen besluttede, at der skulle arbejdes videre med processen med henblik på at få en rating fra Moody's, og det var målsætningen, at denne rating – såfremt den var tilfredsstillende – skulle oplyses i forbindelse med offentliggørelse af årsregnskabet for 2007.

Af referatet fremgår endvidere, at **Part L** gennemgik likviditetsbudgettet ”og konstaterede, at der p.t. er tilstrækkelig reserver”. I forlængelse af orienteringen fremgår af referatet:

”Problemstillingen vedrørende Northern Rock blev diskuteret, og i forbindelse hermed nævnte **Part L**, at projektet vedrørende senior kapital, som ... har igangsat, er udsat til 2008, eftersom det p.t. ikke er muligt at etablere den slags lån i det finansielle marked.

I samme forbindelse orienterede **Part L** om besøget af den irske bank, som overvejer at investere i hybridkapital i **Gl. B1**. Det var vurderingen, at mødet forløb tilfredsstillende.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

Ved brev af 10. oktober 2007 til Finanstilsynet om udlånsvæksten i banken (bind 1, 4819 f.) orienterede banken Finanstilsynet om bl.a., at bankens bestyrelse i september 2007 havde godkendt en ansøgning om rating hos Moody's, således at banken havde flere funding-alternativer fremadrettet, og at processen forventedes gennemført i første halvår 2008.

Bestyrelsesmøder den 29. oktober 2007

På et bestyrelsesmøde den 29. oktober 2007 (bind 1, 6699) gennemgik **Part L** ifølge referatet Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 3. kvartal 2007 (bind C, 5543 ff.). Der hedder herom i referatet:

”Kvartalsrapportering på likviditetsområdet

Part L gennemgik den fremsendte kvartalsrapport.

Part L pegede på, at maks. værdien for kortfristet gæld var overskredet med 60%.

Forklaringen herpå er, at likviditetskrisen har medført, at det ikke som sædvanligt har været muligt at fremskaffe kortfristet gæld med en tilstrækkelig løbetid.

Gennemgangen gav ikke anledning til yderligere bemærkninger, og bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Likviditetsbudget

Part L kommenterede likviditetsbudgettet og nævnte, at problemstillingen i forhold til seneste måned er uændret.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 5547):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	4.668		4.282		386
<1 år	1.925	41%	1.778	42%	147
1-3 år	1.216	26%	977	23%	239
>3 år	1.527	33%	1.527	36%	0

Af kvartalsrapporteringen fremgår følgende likviditetsbudget (bind C, 5547):

Likviditetsbudget

	Oktober	November	December
Likviditet til rådighed	4.784	4.784	4.784
Træk	4.420	4.459	4.500
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	164	125	84

Af samme kvartalsrapportering fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 5550):

Solvens

	Marts 2007	Juni 2007	Septem. 2007
Bank	12,90%	11,20%	11,90%
Koncern	10,70%	9,50%	10,20%
Kernekap. koncern	7,40%	6,60%	7,30%

Ifølge referatet oplyste **Part L** på mødet under punktet ”Nyt fra direktion”, at arbejdet med rating i samarbejde med Moody’s så småt var sat i gang, og at det ikke længere var målsætningen at få en rating på plads i forbindelse med offentliggørelse af årsrapporten for 2007, men at offentliggørelsen ville kunne ske i forbindelse med en eventuel obligationsudstedelse i juni måned eller kort tid efter sommerferien (bind 1, 6700).

På et bestyrelsesmøde samme dag i banken orienterede **V4** og **V1** ifølge referatet om markedssituationen, herunder at det p.t. var svært at skaffe lines henover nytårsskiftet (bind 1, 6703).

V8's mail af 13. november 2007

I en mail af 13. november 2007 med emnet ”Pengemarkedet” til **V4** med kopi til **Part K** og **V1** orienterede **V8** om bankens likviditet (bind 1, 3297). I mailen hedder det:

”Hej V4

Som varslet indtil flere gange - er kassen nu tom !

Vi har IKKE flere trækingsrettigheder - ALT er brugt.
Nationalbanken (tidligere 100-200 mio.) er i 0
På godt dansk har vi IKKE flere penge.

Vi er nu i fasen hvor vi sælger obligationer og belåner beholdningen. (beholdning tidligere ca. 600 mio. nu 500 - repo af 75 = 425)
Dette betyder at vi sandsynligvis kommer MEGET TÆT PÅ GRÆNSEN (hvis ikke vi kommer under) mht. §152 10% og 15% kravet.
Det er bekymrende !

Jeg ser et problem på 1-2 måneders sigt (problematisk f.s.v. angår 31/12).
MEN først og fremmest ser jeg et stort problem på helt kort sigt !

Mht. Fonden har vi en stor udfordring (store udskrivninger og ingen likviditet.. ...)

Skal vi køre beholdningen helt ned.....??

Dette vil bryde § 152..... !!”

Bestyrelsesmøde den 26. november 2007

Det fremgår af referatet af bestyrelsens møde den 26. november 2007, at Part L fremlagde en likviditetsoversigt, der viste, at likviditetsudviklingen havde været mere negativ end forventet. I referatet hedder det (bind 1, 6714 f.):

” Part L foretog en gennemgang af likviditetsrapport for november måned.

I forhold til seneste måned – september – har udviklingen været karakteriseret af to modsatrettede tendenser – en positiv kursregulering på obligationer og en negativ kursregulering på aktiebeholdningen.

Ændringen har medført, at obligationsafkastet nu er kommet op på det budgetterede niveau, mens aktieafkastet fortsat ligger over budgettet.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Part L fremlagde likviditetsoversigt, der viser, at likviditetsudviklingen har været mere negativ end forventet. Det skyldes primært, at trækket på tilsagte kreditter har været større end normalt.

Udviklingen medfører, at der har været udvist ekstraordinær aktivitet med henblik på at sikre en tilstrækkelig likviditet.

Der er opnået en række tilsagn, som sikrer udviklingen, men det er fortsat nødvendigt at gennemføre en forsigtig udlånsudvikling.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

Orienteringen var ledsaget af et likviditetsbudget for banken (bind 1, 3299), der for oktober og november 2007 viste, at bankens ”Trækningsret 2”, som var bankens likviditet efter hensættelse af 200 mio. kr. i Nationalbanken som ”clearingsreserve”, var negativ med henholdsvis 60 og 99 mio. kr. Ifølge budgettet var bankens ”Trækningsret 2” på 250 mio. kr. i december 2007, og budgettet viste et fald i trækningsretten frem til oktober 2008, hvor trækningsretten ifølge budgettet ville være på 8 mio. kr. Koncernens likviditetsbudget for perioden fra oktober 2007 til oktober 2008 angav en ”Trækningsret 2” på 454 mio. kr. i oktober 2007 og 465 mio. kr. i oktober 2008 (bind 1, 3302).

Plan- og budgetmøde i banken den 17. december 2007

Den 17. december 2007 blev der afholdt et plan- og budgetmøde i banken med deltagelse af bestyrelsen samt **Part K**, **Person 21** og **Vidne 15**

På mødet foretog økonomidirektør **Person 21** en gennemgang af koncernbudgettet for 2008, som blev godkendt af bestyrelsen. Det fremgår af referatet (bind 1, 6718), at forventningerne til koncernresultatet før skat for 2008 var opjusteret med 32 mio. kr. til i alt 325 mio. kr. siden seneste bestyrelsesmøde i november 2007.

Det fremgår af koncernbudgettet (bind 1, 3311), at der var budgetteret med en stigning af bankens udlån fra 6.035 mio. kr. ved begyndelsen af 2008 til 6.623 mio. kr. ved udgangen af 2008 og en stigning i bankens indlån fra 3.032 mio. kr. til 3.323 mio. kr. På koncernniveau var der for samme periode budgetteret med en stigning af udlån fra 7.285 mio. kr. til 8.121 mio. kr. (bind 1, 3308).

Det fremgår endvidere af referatet (bind 1, 6718), at **Person 21** fremlagde en solvensbehovsopgørelse udarbejdet efter de nye kapitaldækningsregler, at koncernens solvenspro-

cent som minimum skulle andrage 8,44 procent, og at solvensbehovsopgørelsen var gennemgået med intern revision. Bestyrelsen godkendte solvensbehovsopgørelsen.

På plan- og budgetmødet orienterede **Part K** om salget af bankens datterselskab **V20 A/S**. Ifølge referatet var bestyrelsen tilfreds med at høre, at der var ”closingmøde” fredag den 21. december 2007, og bestyrelsen udtrykte stor tilfredshed med forhandlingsresultatet (bind 1, 6719).

Part K orienterede endvidere om koncernens resultat, der ved udgangen af november 2007 nåede 286 mio. kr., hvilket ifølge referatet betød, at ”koncernen forventes at nå det opjusterede budget på 300 mio. kr.”

Endvidere fremgår det af referatet, at det på baggrund af den aktuelle situation, hvor det var vanskeligt at fremskaffe langsigtet finansiering, blev besluttet, at den kortfristede gæld kunne udgøre 150 procent af koncernens basiskapital (bind 1, 6720).

BESTYRELSESMØDER MV. I 2008

Finanstilsynets rapport af 10. januar 2008

Finanstilsynet gennemførte i perioden 26. marts til 30. marts 2007 en ordinær undersøgelse af banken. Tilsynet redegjorde for sine konklusioner på et møde med bankens bestyrelse og direktionen den 26. april 2007, og tilsynet afgav den 10. januar 2008 en rapport om undersøgelsen over for bankens bestyrelse og direktion (bind 1, 4875). I rapporten er det blandt andet anført:

”3.1 Likviditet

I forbindelse med gennemgangen af bankens likviditetsmæssige forhold oplyste direktionen, at banken har kunnet mærke en stramning af likviditeten, dog uden at dette havde givet problemer med at overholde lovens krav, jf. lov om finansiel virksomhed § 152.

I henhold til § 71-vejledningen punkt 21 skal pengeinstitutter have politikker og procedurer for måling og styring af pengeinstituttets aktuelle samt fremtidige likviditetsbehov. Der skal opstilles alternative scenarier, og pen-

geinstituttet skal regelmæssigt vurdere de forudsætninger, som likviditetsbudgettet er baseret på.

- Finanstilsynet skal således påbyde banken at udarbejde at der udarbejdes materiale i overensstemmelse med § 71-vejledningen punkt 21.

...”

V8's **mail af 23. januar 2008**

Den 23. januar 2008 sendte investeringschef [redacted] V8 en mail med emnet ”Likviditet - oversigt” til [redacted] Part L, [redacted] V4 og [redacted] Part K om bankens og fondens likviditetsmæssige situation. I mailen hedder det (bind 1, 3339):

”I lyset af ugens begivenheder vil jeg lige give et overblik.....

Saldo i Nat. banken	p.t. 200 mio.
Ubenyttede Ib. konti i pi'er	50 mio.
Uudnyttede korte pm muligheder	10 mio. !!
Trækningsmulighed i B19	125 mio. (Dette er ca. beløbet som B19 går med i forårets syndikering med! - altså kan det ikke regnes med 2 gange !)
	I alt 385 mio.

Trækningsramme hos Bank 10 100 mio. (blot til at indgå i §152 beregningen....og ikke direkte likviditet)

Lån på pengemarkedet, som forfalder inden månedsultimo: 465 mio. kr.
Lån på pengemarkedet, som forfalder indenfor 1 måned: 1240 mio. kr. !!
(tallet er incl. ovenstående 465 mio.)

Der er ikke noget decideret nyt i så meget kort gæld, men vi er afhængige af at pengemarkedet fungerer og at kreditgiverne fortsætter med at yde kort kredit. Dette er ikke nogen selvfølge og vi har i 2007 løbende set udsving i selv store bankers villighed (beløbsmæssigt og løbetidsmæssigt).

Udover dette ligger vi p.t. med en obligationsbeholdning på 600 mio., hvilket er 50 mio. over hvad vi har budgetteret.

Vort likviditetsberedskab er stadig i underkanten, specielt set i lyset af hvorledes sikringen primært fremkommer jfr. nedenfor!

I ovennævnte tal er indregnet flg. lån optaget ult. 2007 til Gl.B1 onden. 200 mio. i Bank 10 (udløb 1/10-08) og 300 mio. i B21 (udløb 1/8-08). Reelt har vi et stort 0 uden Gl.B1-fonden!

Ovenstående bør også i de kommende måneder være i baghovedet ved fremtidige køb af pantebreve, udlånsvækst m.v.

Min vurdering er at FT i 2008 vil kræve yderligere dokumentation fra banken omkring likviditetsberedskab. Vi vil ihvertfald sandsynligvis blive dækket tættere end i 2007.”

Bestyrelsesmøder den 4. februar 2008

På et bestyrelsesmøde den 4. februar 2008 blev der orienteret om resultatet for 2007. Af referatet fremgår (bind 1, 6850):

”Resultatet for 2007 blev 69,6 mio. kr. mod budgetteret 62,7 mio. kr.

De enkelte afvigelser blev gennemgået, og indtægterne er realiseret med 202 mio. kr. mod budgetteret 183 mio. kr. mens omkostninger er steget til 131 mio. kr. mod budgetteret 115 mio. kr..

Der vil i 2008 blive intensivt med en bedre overvågning og rullende budgettering af både indtægter og udgifter/omkostninger.

I 4. kvartal har der været ekstraomkostninger på specielt fundingsiden.

På balancesiden er udlån steget til 5,7 mia. kr. mod budgetteret 4,5 mia. kr. - og for året har det været en stigning i udlånet i banken på 70%. Indlån er steget til 3,6 mia. kr. mod budgetteret 3 mia. kr., og for 2007 betyder dette en indlånsstigning på 39%.”

Af referatet af et bestyrelsesmøde i banken samme dag fremgår det, at **Part L** orienterede om bankens likviditetsmæssige situation og oplyste, at der på grund af IT-problemer ikke forelå en kvartalsrapport (bind 1, 6857). Han oplyste videre, at banken i februar 2008 skulle refinansiere ca. 1,4 mia. kr., og at udfordringen stadig var, at løbetiden på kortfristet gæld blev kortere og efterhånden var nede på 14 dage. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Herefter foreslog **Part L** ifølge referatet, at der blev fastsat nogle nøgletalsmål, som skulle være minimumskrav til koncernens likviditetsberedskab. Bestyrelsen var enig heri, og det blev besluttet, at direktionen skulle nedsætte en gruppe til opgaven. Det blev endvidere besluttet, at direktionen dagligt skulle have likviditetsprocenten rapporteret.

Det fremgår også af referatet, at **Part L** gennemgik bankens besvarelse af en henvendelse af 31. januar 2008 fra Finanstilsynet, hvoraf fremgik, at bankens likviditetsoverdækning pr. 1. februar 2008 androg 1,56 mod lovkravet på 1,0. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Det fremgår endelig af referatet, at **Part L** fremlagde og kommenterede et likviditetsbudget for banken (bind C, 5953), og at bestyrelsen tog orienteringen til efterretning. Likviditetsbudgettet viste for hele perioden fra december 2007 til december 2008, at bankens likviditet efter hensættelse af 200 mio. kr. som "clearingsreserve" i Nationalbanken var negativ faldende fra -56 mio. kr. i december 2007 til -364 mio. kr. i december 2008.

V8's mail af 12. februar 2008

Ved mail af 12. februar 2008 med emnet "likviditet – overblik" orienterede **V8** på ny **Part K** og **V4** om bankens likviditetsmæssige situation. I mailen hedder det (bind A, 955):

"Hej

Hermed lige et "Øjebliksbillede" - blot til alm. info.

Saldo i Nationalbanken	ca. 345 mio.
Obligationsbeholdning	ca. 525 mio.

Jfr. vedlagte oversigt:

PM forfald indenfor 14 dage	713 mio.
PM forfald indenfor 1 md. (incl. 713)	1373 mio.

Aftaleindlån med udløb indenfor 7 dg.	65 mio.
---------------------------------------	---------

Forfald af committed lines i feb/marts/april:

29/2 B21 200 mio.	genforhandling igang
14/3 Bank 38 50 mio.	genforhandling igangsat d.d.
7/4 Bank 20 40 mio.	genforhandling igangsættes i uge 7/8
7/4 Bank 40	(deltager sandsynligvis i syndikering via B19)

Bestyrelsesmøde den 28. februar 2008

Det fremgår af referatet af et bestyrelsesmøde i banken den 28. februar 2008 (bind 1, 6861), at **Part N** gennemgik ekstern revisions protokol vedrørende årsrapporten for 2007 (bind 2, 1223 ff.), og at **Vidne 41** gennemgik intern revisions protokollat vedrørende årsrapporten for 2007. I sidstnævnte protokollat hedder det under pkt. 4.7 "Undersøgelse af solvensbehov" (bind C, 6021):

"Intern revision har udført revision af den anvendte solvensbehovsmodel (beregningsmodel og dokumentation) med hjemmel i revisionsbekendtgørelsens § 8, stk. 1 og tilhørende bilag 3, afsnit 2.1. Undersøgelsen er udført som en revisionsopgave og dækker således ikke den uafhængige vurdering, der kræves efter bilag 1, punkt 88 i henhold til kapitaldækningsbekendtgørelsens § 5, stk.1.

Den anvendte udregningsmodel for opgørelse af solvensbehov pr. 31.12.2007 for banken og koncernen har beregningsfejl, og der er mangler ved den udarbejdede dokumentation for de udøvede skøn og fastsatte tillæg. Effekten af beregningsfejlene medfører for denne fejltypen, at solvensbehovet pr. 31.12.2007 for moderselskab og koncern er henholdsvis 0,52% og 0,50% procentpoint for lavt. Effekten på solvensbehovet af manglerne i dokumentationen kan ikke estimeres ud fra den udarbejdede dokumentation, men der kan være behov for yderligere tillæg eller reduktioner.

..."

Det fremgår endvidere af referatet, at **Part K** gennemgik det endelige koncernregnskab for 2007 og i den forbindelse oplyste, at solvensprocenten på koncernniveau var 11 % og på bankniveau 11,6 % (bind 1, 6862). Bestyrelsen godkendte herefter årsregnskabet for 2007.

Endvidere fremgår det af referatet af bestyrelsesmødet den 28. februar 2008 (bind 1, 6862), at bestyrelsen godkendte et udkast til fondsbørsmeddelelse. Samme dag udsendte banken Fondsbørsmeddelelse nr. 03-2008 (bind C, 6075). Af meddelelsen fremgår bl.a., at bankens resultat for første gang i bankens historie oversteg 300 mio. kr. før skat, at børsværdien var steget med 43 procent, og at forventningerne til resultatet for 2008 var i niveauet 260-270 mio. kr. før skat.

Ifølge referatet omdelte og gennemgik **Part L** Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 4. kvartal 2007 på bestyrelsesmødet (bind 1, 6863). Gennemgangen gav ikke anledning til yderligere kommentarer. **Part L** gennemgik likviditetsoversigten for banken og koncernen. Det fremgår også, at **Part L** viste et eksempel på den nyligt indførte daglige likviditetsopgørelse med henblik på at følge likviditetsudviklingen så tæt som muligt”. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 6083):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	4.769		4.265		504
<1 år	1.840	39%	1.598	37%	242
1-3 år	1.402	29%	1.270	30%	132
>3 år	1.527	32%	1.527	36%	0

Af kvartalsrapporteringen fremgår følgende likviditetsbudget (bind C, 6083):

Likviditetsbudget

	Januar	Februar	Marts
Likviditet til rådighed	4.702	4.702	4.702
Træk	4.596	4.619	4.643
Likviditetsreserve	200	200	200
Til rest	-94	-117	-141

Af samme kvartalsrapportering fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 6086):

Solvens

	Juni 2007	Septemb. 2007	Decemb. 2007
Bank	11,20%	11,90%	11,60%
Koncern	9,50%	10,20%	10,80%
Kernekap. koncern	6,60%	7,30%	8,40%

Af kvartalsrapporteringen fremgik endvidere som en ny oplysning (bind C, 6086):

Prognose for solvensopgørelse i 2008

	31.12.07	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Solvens procent	11,6	11,8	13,2	13,3	13,6
Kernekapital procent	8,9	9,2	10,7	10,9	11,2

V8's

mail af 29. februar 2008

Ved mail af 29. februar 2008 med emnet "Likviditet" orienterede

V8

V4

V1

og om bankens likviditetsmæssige situation. I mailen hedder det (bind 1, 3467):

"Hej

Inden I spørger, når jeg siger at vi ikke har voldsomt med flere penge på trods af vore tiltag.

Ingen kan jo forstå hvorfor vi ikke har flere penge (trods alt). Nu har vi jo solgt pantebreve, der er fokus på nyudlån, fokus på indlån o.s.v. o.s.v.

Status:

Indenfor 1 uge mister vi MINIMUM 130 mio. !!

Virksomhed 4 60

Virksomhed 5 25

Virksomhed 5 A/S 14

Aftaleindlån ? 32

Den anden vej 5 mio. EUR

Vi har INGEN kreditter vi kan trække på – alt er i sving

Blot lige til at imødegå bemærkningen "hvor forsvinder alle pengene hen.... ?""

Ekstraordinært bestyrelsesmøde den 11. marts 2008

På et ekstraordinært bestyrelsesmøde den 11. marts 2008 underskrev bestyrelsen årsregnskabet for 2007, ligesom bestyrelsen godkendte og underskrev intern revisions protokollat for 2007 (bind 1, 6866).

Bestyrelsesmøde den 31. marts 2008

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 31. marts 2008 (bind 1, 6872) fremlagde og gennemgik **Part L** under dagsordenens punkt 7 "Nyt Styringsredskab" et notat med forslag til målsætninger for soliditet og likviditet. Det fremgår af referatet, at bestyrelsen besluttede, at nærmere foranstaltninger skulle vurderes og iværksættes, når halvårsregnskabet var udarbejdet, og **V20 A/S** forventedes at være afhændet. I notatet hedder det (bind 1, 3469 ff.):

"Styring - nøgletal

Gl. B1 har gennem de senere år gennemgået en bemærkelsesværdig udvikling.

Fra at være en mindre lokalbank har virksomheden udviklet sig til at være en finansiell koncern, som opererer på en række finansielle nichemarkeder. Det har betydet, at bankforretningen i dag kun udgør en mindre del af den samlede koncern, hvilket har været i overensstemmelse med den lagte strategi.

En væsentlig forudsætning for den realiserede udvikling har været, at banken via det finansielle netværk har kunnet fremskaffe den nødvendige finansiering.

Gl. B1 har under hele forløbet været underlagt "Lov om finansielle Virksomheder" (LV) – en lov, som er grundlaget for Finanstilsynets virksomhed. Alt efter temperament har LV været en bremse eller en guide for udviklingen i virksomheden. Det skal der ikke tages stilling til i nærværende notat, men det kan konstateres, at **Gl. B1** i forbindelse med gennemførelse af væksten, har været bundet af/til et fast regelsæt.

Soliditet.

I forbindelse med udviklingen og styringen af **Gl.B1** koncernen har der til stadihed været fokus på udviklingen i soliditetstallet.

Vi har defineret, at målsætningen for soliditeten skal være 12 pct. af de reducerede gælds- og garantiforpligtelsen, og at målsætningen for kernekapitalen skal være 8 pct. af de reducerede gælds- og garantiforpligtelser.

Disse målsætninger giver plads til en ansvarlig kapital på 50 pct. af kernekapitalen.

Aktuelt er den ansvarlige kapital mindre end de nævnte 50 pct., og eftersom hovedbestræbelserne går på at nå målsætningen om en soliditet på 12 pct., betyder det, at kernekapitalprocenten er højere end 8 pct. Ud fra de nuværende forudsætninger herunder den 5-årige prognose behøver der ikke at være fokus på kernekapitalprocenten.

Såfremt det nuværende indtjeningsniveau kan fastholdes, vil det, uden at soliditeten påvirkes negativt, være muligt at gennemføre en vækst i niveauet 15 pct. pr. år.

Der er i 2007 indført en ny parameter i den overordnede styring — nødvendig solvens. Dette tal er bestyrelsens beregning og dermed opfattelse af, hvilken solvens **Gl.B1** koncernen nødvendigvis må have for at håndtere de risici, bestyrelsen har defineret.

Der er i et vist omfang tale om “salg af elastik i metermål”, eftersom en sådan vurdering nødvendigvis må indeholde en række subjektive elementer til supplerende af de objektive elementer.

Aktuelt vurderes den nødvendige solvens til at være ca. 8,4 pct., hvilket giver en væsentlig margin til målsætningen og den p.t. realiserede solvens.

Eftersom vi endnu ikke kan styre vore risici helt skarpt, skal det anbefales, at den nuværende soliditetsmålsætning fastholdes. Når der er etableret bedre styringsværktøjer kan det overvejes at revurdere målsætningen.

At man skal tage den nødvendige solvens seriøst, har **Bank 39** givet syn for sagn om. Her krævede Finanstilsynet en nødvendig solvens på over 12 pct., hvilket var et af elementerne til at vælte banken.

Behov for øget styring.

Mulighederne for vækst har på de fleste af koncernens aktivitetsområder været tilfredsstillende. Balancemæssigt har banken været den væsentligste bidragsyder, og man har på denne baggrund kunnet skabe en kundekreds i København og Århus.

Mulighederne har været til stede, og så længe det har været muligt at fremskaffe den nødvendige likviditet til finansiering af væksten, har den eneste begrænsende parameter været kvaliteten af udlånene. Udviklingen har dog stille og roligt medført, at der opstået en ubalance mellem kapital fremskaffet over det normale indlånsmarked og interbankmarkedet.

Den likviditetsmæssige situation er ændret på grund af subprime krise m.m., og der er i dag væsentlig større fokus på likviditetsforholdene.

Det betyder, at bestyrelsen skal fokusere på flere nøgletal end tidligere, eller sagt på en anden måde - der skal mere styring til at håndtere koncernen, og dermed skal der foretages flere prioriteringer.

Man kan spørge, om **Gl. B1** ikke blot kan fortsætte uden i væsentlig omfang at skæve til den nuværende situation. Muligvis, men af hensyn til en sikker styring af virksomheden bør styringen strammes.

En højdespringer kan springe højere og højere, men på et eller anden tidspunkt vælter han overlæggeren ned. Sagt på en anden måde - vi kan skaffe likviditet indtil det tidspunkt, hvor det ikke længere er muligt, og andre dikterer betingelserne. Hvornår det kan ske, og om det overhovedet vil ske, ved vi intet om, men vi vil ikke bringe os i en sådan situation.

På hvilke øvrige nøgletal skal vi så fokusere? Der er ikke nogen norm herfor, men det kan f.eks. være:

1. Forholdet mellem udlån, indlån og interbankmarkedet.
2. § 152: 10 pct. likviditetsregel.
3. Udlån i forhold til egenkapital.
4. Finansiell struktur – løbetidsstruktur.
5. Obligationsbeholdning i forhold til kort gæld defineret som gæld med løbetid under ét år.
6. Max. på uudnyttede trækingsrettigheder.

1. forholdet mellem udlån, indlån og interbankmarkedet.

I efterfølgende tabel er beregnet tre nøgletal baseret på 5 pengeinstitutters koncernregnskabstal for 2007.

- Udlån/indlån
- Interbankmarkedet/indlån
- Interbankmarkedet netto/indlån. (tilgodehavender på interbankmarkedet inkl. kassebeholdning er modregnet i gæld på interbankmarkedet. Reelt umuligt, men det viser dog lidt om strukturen)

Mio. kr.	Tilgodehavender	Udlån	Indlån	Udlån/ Indlån	Interbank markedet	Interbank/ Indlån	Interbank netto/ Indlån
Gl. B1	1.003	7.799	3.638	2,14	4.637*	1,27	1,00
Bank 18	4.123	20.204	13.538	1,49	10.841	0,80	0,50
Bank 25	798	5.082	4.550	1,12	1.866	0,41	0,23
Bank 26	4.337	14.153	9.162	1,54	7.440	0,81	0,34
Bank 12	5.674	32.551	17.376	1,87	18.867**	1,09	0,76

* **Gl. B1** har optaget et obligationslån på 473 mio. kr.

** **Bank 12** har optaget et obligationslån på 7,3 mia. kr.

Hvor skal **Gl. B1** ligge?, hvilket niveau skal nøgletallene have, og vil vi benytte disse nøgletal?

For at benytte billedet med højdespringeren, må vi acceptere, at der eksisterer en øvre grænse. Efter som vi ikke kender den, er der behov for, at vi selv tager stilling.

To målsætninger kan være følgende:

- Forholdet mellem udlån og indlån må maksimalt være 2,0.

- Forholdet mellem indlån og gæld på interbankmarkedet må højst være 1,0.

En accept af disse to nøgletal vil få nogle konsekvenser på udlån og indlån. Konsekvenserne er ikke gennemregnet.

2. Likviditetsberedskab: § 152. Overdækning

Som det fremgår af nedenstående oversigt, ligger **Gl. B1's** likviditetsberedskab på niveau med de udvalgte banker. Det er her karakteristisk, at **Bank 25**, som det mest traditionelle pengeinstitut, har et lavere beredskab. At nøgletallene ligger så tæt på hinanden så meget, må bero på en tilfældighed.

Gl. B1	70
Bank 18	73
Bank 25	43
Bank 26	61
Bank 12	69

Man kan spørge, om en overdækning på 70 pct. ikke er tilstrækkelig. Indtil for 3/4 år siden ville svaret have været jo, eftersom likviditetsfremskaffelse ikke var et nøgleproblem. Der var tilstrækkelig likviditet i markedet. Det er der ikke længere, hvorfor situationen er ændret.

Alt anden lige viser tallene, at **Gl. B1** er mere sårbar, end de pengeinstitutter, der er medtaget i sammenligningen.

Her tænkes på to forhold:

1. **Gl. B1's** andel af interbankfinansiering er højere end for de andre pengeinstitutter, hvilket formodentligt gør **Gl. B1** mere sårbar. (En lang finansiering vil kunne ændre på dette forhold)
2. Af **Gl. B1's** indlån på i alt 3,6 mia. kr. udgør aftalemidler 0,7 mia., og 0,6 mia. kr. fra fonden. Aftalemidler skal betragtes som en kort finansiering på lige fod med interbankmarkedets korte finansiering. Det kan konkluderes, at lokalområdet ikke har bidraget til væksten i indlån.

De øvrige pengeinstitutter i sammenligningen kan have tilsvarende forhold vedrørende aftalemidler.

Med henblik på at skabe tryghed og sikkerhed for at kunne styre udviklingen i koncernen uden at skulle reagere på dag til dag basis skal vi – i det mindste indtil der atter er ro på de finansielle markeder øge **Gl. B1's** likviditetsberedskab.

Målsætningen for likviditetsberedskabet kan være en overdækning på 100 pct. En sådan målsætning vil sandsynligvis medføre, at **Gl. B1's** renterisiko forøges. Alt afhængig af, hvilke nøgletal, der fastlægges, skal strukturen i renterisikoen analyseres.

Gearing: Udlån i forhold til egenkapital. (Koncern)

En af de parametre, som bl.a. Finanstilsynet forholder sig til, er gearing af egenkapital i forhold til udlån.

Udlåns gearingen har i **Gl. B1** over de seneste fem år liget på

2003	5,4
2004	4,7
2005	6,3
2006	6,4
2007	6,9

Tallene viser en vækst, der procentuelt har været højere end væksten i egenkapitalen. Under de nuværende markedsbetingelser vil det være vanskeligt at øge gearingen, og sandsynligvis vil det også være politisk uklogt, indtil **Gl. B1** koncernen får en anden balancestruktur.

I forhold til de sammenlignede banker er **Gl. B1's** gearing relativ normal. Det er vurderingen, at det kan blive vanskeligt at fastholde niveauet.

Gearing.

Gl. B1	6,9
Bank 18	10,0
Bank 25	4,9
Bank 26	7,9
Bank 12	12,4

Hvis der skal fastlægges et nøgletal for denne del af balancen, er det opfattelsen, at det først skal ske, når konsekvenserne af tilpasning til de øvrige nøgletal er kendt.

Umiddelbart virker udlåns gearingen ikke voldsom i forhold til de øvrige pengeinstitutter. Når udlånene fra **V20 A/S** forsvinder fra balancen, vil gearingen falde yderligere.

Over de kommende år må det forventes, at gearingen vil falde yderligere, efter som det ikke bliver muligt, såfremt de øvrige nøgletal skal fastholdes, at skaffe likviditet i et omfang, som udviklingen i egenkapitalen giver grundlag for.

Det kan betyde, at gearingen af egenkapitalen bliver en konsekvens af andre styringsparametre, og ikke en styringsparameter.

Eksempler på udvikling af nøgletal.

I det følgende skal der gives et par eksempler på, hvad der skal til for at ændre i de foreslåede nøgletal. Tallene er hentet dels fra dag til dag opgørelser dels fra 2007 regnskabsrapport. Derfor skal der ikke fokuseres på de enkelte tal, men mere niveauforskydningerne

Pr. 12/3 2008 havde vi et § 152 tal på 1,45.

Hvis vi antager, at vi fik tilført 350 mio. kr., ca. 50 mio. €, vil nøgletallet stige til 1,71, under den væsentlige forudsætning, at den tilførte likviditet ikke anvendes til udlån, men obligationer eller lignede. En tilførsel af kapital i størrelsesordenen 130- 140 mio. kr. flytter nøgletallet 0,1 point.

Gæld til kreditinstitutioner mio. kr. pr. 31/12 2007: 4.647

Indlån pr. 31/12 2007: 3.638

Hvis det antages, at vi ønsker balance mellem de to poster - f.eks. 4 mia. kr.

Skal indlånene øges med 365 mio. kr., og gæld til kreditinstitutioner skal reduceres med 647 mio. kr.

§ 152 tallet vil så være 1,82. Kapitalen til en sådan tilpasning vil kun kunne fremskaffes ved at reducere udlånet med differencen mellem de to tal – i alt 282 mio. kr.

Som det fremgår af de to eksempler, er der tale om komplicerede sammenhænge, der ikke altid trækker i samme retning. Det er derfor vanskeligt at etablere en balance, der tager hensyn til alle forhold på en gang.

Nærværende notat skal ikke forstås som et forslag til endelig fastlæggelse af de relevante parametre, men som et diskussionsoplæg der viser bankens ubalance og nogle løsningsmuligheder.

Man kan dog godt komme med følgende konklusion:

Konklusion.

En gennemgang af nøgletallene og hermed **Gl. B1's** struktur leder til følgende konklusion vedrørende **Gl. B1** :

Eftersom **Gl. B1** - **Gl. B1** koncernen er underlagt Lov om finansielle Virksomheder og på baggrund af forankringen i Han Herred, her tænkes primært på fremskaffelsen af stabile indlån, har koncernen nået en størrelse, hvor det er vanskeligt at vokse yderligere. Man kan reelt sige, at koncernens egenkapital giver mulighed for et større forretningsgrundlag, end de basale forudsætninger giver grundlag for.

Ud over at styre efter de ovennævnte nøgletal er den væsentligste udfordring for **Gl. B1** koncernen i de kommende år at få skabt en større bankenhed med henblik på at få etableret et grundlag for yderligere vækst.

Bilag: Tanker fra **V8** ”

Bilaget ”Tanker fra **V8** ” er et notat af 25. marts 2008 udarbejdet af **V8** **_____**. I bilaget hedder det (bind 1, 3475):

”Pr. 31/12 havde banken en obligationsbeholdning på ca. 600 mio. Renterisiko var 14 mio.

Dette svarer til 2,33 i gns. varighed/risiko.

Interval for renterisiko har historisk været 10-20 mio. – normalt i den høje ende. Lav renterisiko har primært været p.g.a. lavere beholdning.

På den nuværende rentekurve kan der ved en varighed på 2,33 opnås en rente på mellem 3,6 % og 4,3 %.

3,6 % er statsrenten, som er presset i bund p.g.a. den nuværende finansielle krise.

Swaprenterne er højere, hvilket skyldes at markedet forventer en mere normal rente.

Cibor3 mdr. p.t. 4,90 %

Det kan konstateres at de korte renter ligger klart højere end eks. 2-4 års renterne.

Likviditet ”på vej ind”:

V20 A/S ca. 600 mio.

B19 syndikering ca. 40 mio EUR = 300 mio.

Jeg anbefaler at beløbet anvendes til indfrielse af kort PM gæld samt placering i obligationer.

Umiddelbart flg. fordeling = 500 mio. indfrielse af helt kort gæld og 400 mio. yderligere i obligationer. Hermed får vi luft på vore trækingsretter samt 400 mio. mere til opfyldelse af § 152 kravet.

PM indfrielsen vil umiddelbart være neutral rentemæssigt (marginal ca. 0,5% svarer til hvad vi betaler i dag på kreditter)

Mht. **B19** vil syndikeringen i rå termer ligge på en marginal på 1% svarende til ca. 5,90%

Hvis vi ligger os på varighed 2,33 giver det et afkast på 3,6-4,3% (her sat til 4,3%)

Dette giver en mer-rente udgift netto på 400 mio. x (5,9%-4,3%) på 6,4 mio. og yderligere renterisiko på ca. 10 mio.

Faktisk er renten så lav at vi i stedet (som situationen er nu) bør købe indskudsbeviser til p.t. 4,25% men ingen renterisiko. Dog vil sikkerheden stadig koste op i mod 6,6% mio kr. En regning vi klart bør overveje at sende videre til kunderne i hvert fald delvist (evt. selektivt).

Min anbefaling vil p.t. være overvejende køb af indskudsbeviser i Nationalbanken.”

Bestyrelsesmøder den 28. april 2008

Det fremgår af referatet af et bestyrelsesmøde den 28. april 2008 (bind 1, 6877), at

Vidne 41 foretog en gennemgang af intern af revisions protokollat vedrørende 1. kvartal 2008. Protokollatets punkt 1.2 er sålydende (bind C, 6206):

”1.2 Solvensforhold

1.2.1 Tidligere bemærkning omkring solvensbehov

I revisionsrapport for 4. kvartal 2007 havde intern revision foretaget en revision af forretningsgangene for udarbejdelse af solvensbehovet og fremført anbefalinger hertil.

Intern revision skal henlede bestyrelsens opmærksomhed på, at afslutning af denne bemærkning bør opprioriteres. Ledelsen har oplyst, at punktet forventes afsluttet i 2. kvartal 2008.

1.2.2 Løbende kontrol med solvensforhold

Under revisionen af solvensforhold har intern revision bemærket, at der mangler en procedure for systematisk sammenstilling og løbende vurdering af den indbyrdes sammenhæng mellem faktisk solvens, største engagementstørrelse og solvensbehov.

Intern revision anbefaler, at der indføres en styrkelse af solvensovervågningen ved en systematisk sammenstilling af relevante solvensforhold. Ledelsen vil drøfte forslaget nærmere med intern revision for yderligere inspiration.”

Videre fremgår det af referatet (bind 1, 6878), at **V4** gennemgik et notat vedrørende ”Fastlæggelse af solvensbehov for **Gl. B1**” (bind C, 6253 ff.). Bestyrelsen pålagde i den forbindelse intern revision fremover at udarbejde en vurdering og indstilling til bestyrelsen vedrørende fastlæggelse af solvensbehovet og en ny instruks, der skulle fremlægges på næste bestyrelsesmøde.

På bestyrelsesmødet gennemgik **Part L** ifølge referatet af mødet Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 1. kvartal 2008 (bind C, 6259) og orienterede kort bestyrelsen om den aktuelle fundingsituation. Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 6263):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	4.954		4.854		100
<1 år	2.025	41%	1.986	41%	39
1-3 år	1.402	28%	1.341	28%	61
>3 år	1.527	31%	1.527	31%	0

Kvartalsrapporteringen indeholdt modsat tidligere rapporteringer ikke et likviditetsbudget.

Af samme kvartalsrapporteringen fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 6266):

Solvens

	Septemb. 2007	Decemb. 2007	Marts 2008
Bank	11,90%	11,60%	12,50%
Koncern	10,20%	10,80%	10,20%
Kernekap. koncern	7,30%	8,40%	6,90%

Prognose for solvensopgørelse i 2008

	31.12.07	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Solvens procent	11,6	11,8	13,2	13,3	13,6
Kernekapital procent	8,9	9,2	10,7	10,9	11,2

Det fremgår af referatet af et andet bestyrelsesmøde den 28. april 2008 (bind 1, 6884), at bankens regnskab for 1. kvartal 2008 blev gennemgået. Resultatet for perioden var ifølge referatet et underskud på 9,3 mio. kr. mod et budgetteret resultat på 26,6 mio. kr.

Koncernledermøde den 15. maj 2008

Om forløbet vedrørende rating af banken hos Moody's fremgår det af referatet af et koncernledermøde den 15. maj 2008 (bind A, 873), at V4 oplyste, at der manglede materiale fra enkelte koncernledere, at materialet til Moody's skulle være færdigt medio juni, og at forventningen var, at banken ville få en rating ultimo september.

Af referatet fremgår endvidere, at V8 gav udtryk for, at likviditeten var den bedste i seks måneder, og at "vi kan se lyset for enden af tunnelen!" (bind A, 871).

Bestyrelsesmøde den 26. maj 2008

Det fremgår af referatet af bestyrelsens møde den 26. maj 2008 (bind 1, 6889), at der blev fremlagt forslag til en ændret funktionsbeskrivelse for intern revision med instruks om, at intern revision til bestyrelsen skulle udarbejde en vurdering af det individuelle solvensbehov. Funktionsbeskrivelsen blev godkendt og underskrevet af bestyrelsen.

Videre fremgår det under dagsordenens punkt 7 "Likviditetsrapport", at "Likviditeten, i henhold til § 152 er dags dato på faktor 1,62. Bestyrelsen udtrykte tilfredshed hermed".

V8's

mail af 19. juni 2008

Den 19. juni 2008 sendte V8 en mail til V4 med kopi til Part K vedrørende bankens og fondens likviditetsmæssige situation. Det hedder heri bl.a. (bind 1, 3519):

"Hermed en råskitse af forfald over de næste par måneder. Generelt er mit indtryk at vi beholder vort aftale indlån. De større aftale indlån (se nedenfor) er derimod MEGET flygtige - og vi kan ikke regne med at de forlænges.

Ultimo juni bliver en udfordring, da der er store udgående træk - som muligvis ikke kan dækkes (kundeovf. + aftaleindlån)
..."

Bestyrelsesmøde den 25. juni 2008

Ifølge referatet af bestyrelsens møde den 25. juni 2008 (bind 1, 6897 f.) oplyste Part K bl.a., at overskuddet nu var på 66 mio. kr. før skat svarende til 16 mio. kr. over budgettet. Part K oplyste endvidere, at juni måned var præget negativt af tab på kursreguleringer, særligt obligationer. Det fremgår herefter af referatet, at "Halvårsresultatet ventes dog at ende på 80-90 mio. kr. og resultatforventningerne til året forventes pt. at kunne fastholdes".

Part K orienterede endvidere om, at likviditeten i henhold til § 152-kravet nu var opfyldt med en faktor 2,01, og at målet om at ligge over 2 således var nået.

V4 oplyste, at den forbedrede likviditet bl.a. skyldtes, at V20 A/S var solgt, at der var hjemtaget et lån, at der var sket indfrielse af en del ejendomsengagementer, og at der var indkommet et større aftaleindlån.

V8's

mails af 29. juli og 8. august 2008

I en mail af 29. juli 2008 med emnet "Likviditetsforløb" til V4 med kopi til Part K skrev Vidne 8 følgende (bind 1, 3531 f.):

"Hermed en råskitse over forfald de næste par måneder.

Virksomhed 6 (Virk 6)

Overordnet set:

Vi har mistet et par større indlån (i alt ca. 200 mio. incl. Virk 6 på Bornholm)

Lines indefryses p.t. rundt omkring. I praksis rammer det os MEGET hårdt, de vi har meget store træk på korte pengemarkedslines.

Det er ikke Gl. B1 som har fået indefrosset lines, men generelt ønsker flere og flere banker ikke at stille på med kort likviditet - hvilket rammer os.

Talte idag med eks. Bank 20, som oplyste at udlandet p.t. afventer hvorledes krisen omkring Bank 12 løses (inden yderligere kredit).

Fra Bank 13 har vi hørt at de efter halvårsregnskaberne vil analysere på sektoren og efterfølgende melde ud omkring lines.

Det er mit indtryk at alle forhåndtilkendegivelser i forbindelse med salg at V20 A/S og ovf. af deres lines til os - er sat i bero...!

Situationen omkring bl.a. Bank 12, men også likviditetssituationen generelt har betydet at vi p.t. har mistet PMLines på i alt 425 mio. !!!

Beløbet fordeles på B31 50, B21 200, Bank 38 100 og Bank 1875.

Bank 31 (B31)

Altså har vi haft et dræn på over 500 mio. i likviditeten (likviditetsberedskabet) siden 30/6 !!

Tillige har vi en lav obligationsbeholdning, hvilket igen også indskrænker vore handlemuligheder via eks. belåning af egenbeholdning.

Vi bør være bekymret for de kommende måneder.

§152 tallet vil muligvis kunne holdes på den rette side af 1,3- MEN det er kontanter vi mangler !

Specielt flg. punkter kræver vor fulde opmærksomhed:

- 1) Store aftale indlån vil sandsynligvis forsvinde i løbet af de kommende måneder.
- 2) Vi har en betydelig udløbsrisiko på store pengemarkedsforretninger - specielt omkring 1/8.
- 3) Flere større beløb (committede) står overfor forlængelse.
- 4) Fonden? Kan den forvente forlængelse af kreditter?

5) Hvad er planen såfremt der pludselig "lukkes for kassen" hos flere banker - hvorved vi kommer til at stå meget dårligt likviditetsmæssigt - både fsv kontanter men også i relation til § 152.

Alt i alt mangler vi efter min overbevisning min. 500 mio. - men snarere 1 mia. for at kunne gå efteråret trygt i møde !

Jeg har Ikke flere strenge at spille på - da alle banker jeg kan bringe i spil er 100% udnyttet.

Forfald i August:

DKK

Pengemarked	920 mio. Jeg vurderer større usikkerhed omkring forlængelse af ca. 300 mio. heraf!
Aftale indlån	250 mio. Der er pres på indlånet....
I alt	1170 mio..

Vi får stort pres på omkring 1/8 !!

Forfald i September:

Gl. B1 fonden (Virksomhed 7)	150 mio. (forlænget fra 1/8- forlænges muligvis)
--------------------------------	--

Indlån Virksomhed 8	170 mio. Dem mister vi.
Aftale indlån	100 mio. Der er pres på indl....
Pengemarked	100 mio. Forventes forlænget
I alt	520 mio.

Forfald i Oktober

Gl. B1 fonden	200 mio. Kredit hos Bank 10 - forventes forlænget.
Aftale indlån	35 mio. Forlænges ikke
Obligationslån ()	160 mio. Skal indfries (Bank 12)
I alt	

Endnu engang - vi har voldsomt brug for en "likviditetsindsprøjtning" og derudover bør vi skabe resultater f.s.v. angår fremskaffelse af indlån."

V8 sendte den 8. august 2008 en mail med emnet "Uigenkaldelige kredittilsagn - forfald" til V4 med kopi til Part K, hvori det hedder (bind A, 1063):

"Hej

flg. uigenkaldelige tilsagn (§152) udløber:

Bank 10	125 mio.	15/8
Bank 27	100 mio.	1/9
Bank 28	100 mio.	1/9

Genforhandling...?"

V1's mail af 18. august 2008 om likviditet

V1 sendte den 18. august 2008 en mail med emnet "Likviditet aug. 2008" til **V4**, **Part K** og **V8** (bind A, 1065), hvori han anførte, at han som aftalt havde lavet et "mini" arbejdsark for at skabe et lille overblik over likviditeten, og at de kunne "snakke sammen sidst på sagen". Arbejdsarket indeholdt følgende oplysninger (bind A, 1066):

"Opgave	Dead-line	Ansvarlig	Cash	Bemærk
			i mio kr.	
Aftaleindlån forfald	18.08.2008	V4		
50 største udlånsgrupper	18.08.2008	V4		
Bank 11	19.08.2008	Part K	100	
Skrivelse til Bank 15	18.08.2008	V4 / V8	300 evt. 250	
Kontakt til Bank 10	19.08.2008	V4 / V8	200 evt. 150	
Virksomhed 9 (Virk 9)	18.08.2008	V1	100	
Bank 17	18.08.2008	V4	125	
Ano. – Bank 29	18.08.2008	V1	125 ultimo aug.	
Virksomhed 10	31.08.2008	V1	70 ultimo aug.	
Indfrielse V30 ApS	31.08.2008	V1	60	
lånesager DLR -Aarhus	30.09.2008	V1	100	
Bank 22 – lines	15.09.2008	V4 / Part K	150	
Bank 13	01.09.2008	V4 / V8		
Værdipapir – fonden	18.08.2008	V8	oversigt til V4	
Linesoversigt forfald	19.08.2008	V8		
Bank 30		V8		

1330
Virksomhed 30 ApS (V30 ApS)

Engagementer til overvejelse:

Virksomhed 11
Virksomhed 12

Virksomhed 1 K/S

Virksomhed 9 engagementer
Investeringsvirksomhed

Bestyrelsesmøder den 19. august 2008

Af referatet af et bestyrelsesmøde den 19. august 2008 (bind 1, 6901 ff.) fremgår bl.a., at der i 1. halvår 2008 var ”realiseret et underskud på 15,8 mio. kr. mod et budgetteret overskud på 2,7 mio. kr.”. Det fremgår imidlertid af det bilag 199, der var henvist til i referatet, at der var budgetteret med et resultat på 22,7 mio. kr., og at der var realiseret et resultat på -15,8 mio. kr., således at afvigelsen var -38,5 mio. kr. (bind C, 6397).

Det fremgår endvidere af referatet af bestyrelsesmødet, at ”Budgetforventninger for 2008 blev ændret til 42,8 mio. kr. mod det tidligere budgetmål på 80 mio. kr.” (bind 1, 6903).

Af referatet af et bestyrelsesmøde i banken samme dag fremgår det (bind 1, 6907), at **V4** foretog en gennemgang af Kvartalsrapportering, Likviditetsområdet vedrørende 2. kvartal 2008.

Kvartalsrapporteringen indeholder følgende oversigt over de kreditter, som banken havde optaget (bind C, 6533):

Fordeling af kreditter ud fra løbetid

	Beløb	Fordeling	Udnyttet	Fordeling	Til rest
Samlet kredit-tilsagn	5.462		5.109		5.224
<1 år	2.415	44%	2.232	44%	183
1-3 år	2.048	37%	2.046	40%	2
>3 år	999	18%	999	20%	0

Kvartalsrapporteringen indeholdt ligesom rapporten for 1. kvartal 2008 ikke et likviditetsbudget. Det ses af referatet af bestyrelsesmødet, at **Part B** gjorde opmærksom på, at oplysninger om likviditetsbehovet for de kommende tre måneder, som normalt

var indeholdt i likviditetsrapporten, manglede, og at [REDACTED] V4 ville sørge for, at dette blev fremsendt til bestyrelsen (bind 1, 6908).

Af samme kvartalsrapporteringen fremgår følgende om bankens og koncernens solvens (bind C, 6536):

Solvens

	Decemb. 07	Marts 2008	Juni 2008
Bank	11,60%	12,50%	12,20%
Koncern	10,80%	10,20%	10,40%
Kernekap. koncern	8,40%	6,90%	8,50%

Prognose for bankens solvensopgørelse i 2008

	31.12.07	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Solvensprocent	11,6	11,8	13,2	13,3	13,6
Kernekapital i procent	8,9	9,2	10,7	10,9	11,2

Ifølge referatet oplyste [REDACTED] V4 i tilknytning til gennemgangen af kvartalsrapporteringen, at der i efteråret ville blive gennemført en besøgsrunde hos udenlandske bankforbindelser med henblik på at skaffe langsigtet likviditet, og at solvensbehovet pr. 30. juni 2008 for banken var 8,33 procent og på koncernniveau 7,38 procent, mens tallene aktuelt var henholdsvis 12,2 procent for banken og 10,4 procent for koncernen (bind 1, 6908).

Det fremgår endvidere af referatet, at [REDACTED] Part K oplyste blandt andet, at for Gl. B1 såvel som de fleste øvrige pengeinstitutter, var udfordringen i tiden at skaffe likviditet, og at der som følge af pressens mange skrivelser om finanskrisen og [REDACTED] Bank 12 -sagen var opstået en frygt og tilbageholdenhed pengeinstitutterne imellem, som gjorde det svært at opnå korte lines fra andre pengeinstitutter, og at banken samtidig havde mistet enkelte store aftaleindskud.

V8's

mail af 12. september 2008

I en mail af 12. september 2008 med emnet "Likviditet – problemstillinger" (bind 1, 3545 f.) med en vedhæftet Word-fil "Likviditetsforfald.doc" skrev V8 til

V4

, Part K

og

V1

følgende:

"Som aftalt med V4 og V1 jfr. dagens samtaler

Oversigt med beløbsforfald vedlægges.

...

Jeg er efterhånden ude på meget tynd is og skriver nu hvad jeg føler - håber det tages konstruktivt.

1) Situationen er alt alt alt for tilspidset

2) Likviditetssituationen er kun blevet værre og værre (som jeg løbende har rapporteret) og det er nu der skal afsøges løsninger med virkning fra "her og nu".

Kommentarer til skemaet:

Med mørk skrift har jeg markeret de væsentligste og alvorligste udfordringer.

I september forfald af op i mod 450 mio. !!!

Vi mister i disse dage løbende indlån, hvilket blot øger problemstillingen. Også aftaleindlån før forfald - hvorfor opstilling af forfald på aftaleindlån ikke giver nogen mening.

Aktiekursen er i det spil sekundært men der er nok en vis effekt mellem fallende aktiekurs og øget overførsel af indlån til andre PI'ere

Vi klarer IKKE 30/9 uden at dette løses.

Enten via indlån eller nye låneaftaler.

Alternativt "frasalg" af udlån evt. med en garanti. Dette giver penge i kassen men øger selvfølgelig behovet for likviditet jfr. § 152 men "nytteværdien" er ca. 85%.

I hovedtal flytter 100 mio. ca. 0,1 på overdækningspct. I § 152.

Såfremt vi sælger obligationer til dækning af likviditetsmankoen vil vi måske kunne "glide" igennem – men 30/9 regnskabet vil være håbløst (lav obligationsbeholdning .. ser ikke godt ud) og vi vil få problemer med at holde et likviditetstal på over 1,0.

Flg. pengemarkedslines er der ikke trukket på

B31	50 mio.	Har ikke været muligt at få penge fra dem i mere end 1 md.
B21	150 mio.	Er selv lidt presset og det svinger meget hvorvidt vi kan få fra dem eller ej
Bank 28	75 mio.	Er også presset- vi får indimellem
Bank 32	?	Jeg har forespurgt om eks. 100 mio. på penge markedslinje udover låneobligationerne (har ikke hørt fra dem)
Bank 18	75 mio.	Har sjældent penge men indimellem lykkes det at låne af dem"

V1's mail af 14. september 2008

Den 14. september 2008 sendte **V1** en mail til **Part K**, **V4**, **V8**, **Part N** og **Person 21** (bind A, 1067). Mailen var vedhæftet et bilag med overskriften "Arbejdsopgaver aftalt den 14. september 2008", og i mailen anmodede **V1** om, at modtagerne af mailen rapporterede til ham om de forskellige tiltag senest kl. 16 den følgende dag.

Bilaget med arbejdsopgaver var sålydende (bind A, 1068):

"Arbejdsopgaver aftalt 14. september 2008

Opgave	Ansvarlig	Status
A/S-overdragelse – Virksomhed 14 ApS fra fonden til banken	Person 21	
Salg af større pantebreve fra fondens til Gl. B1	V1	
Kredit til aktier/obligationer i fonden hos Bank 16	Vidne 8 (laver liste) V1 kontakter Bank 16	
Skrivelse omkring garanti eller tilskud på 85 mio. kr til banken fra fonden	Teknik afklaring Part N / Person 21	
Finansiering af tyske Anparter	Person 25 hos B19	
Kontakt til Bank 10	Part K	
Kontakt til Bank 15 om møde med V19 A/S	V4	
Køb af anparter for USD 13 mio. – udskydelse af betaling	Person 21 afklarer med Person 26 Melding til V4/Person 25	
Hafen City / Bank 32	V4	
Bank 17	V4	

Kontakt til andre	Ano.	Alle – se særskilt bilag .	
-------------------	------	----------------------------	--

...”

V1's mail af 14. september 2008 var endvidere vedhæftet følgende bilag med oversigt over likviditetsforfald (bind A, 1069):

”Likviditetsforfald:

Modpart	Forfald	Beløb i Mio.	Type	Bemærkning
Bank 33	19/9	50	PM	Forventes forlænget
Bank 30	22/9	50	PM	Forventes forlænget
Kunde/ Virksomhed 13	?	190	Aftaleindlån i EUR	Forlænges ugevis – MEGET usikkert Og skal nok snart udbetales (Kbh.)
Kunde Virksomhed 7	23/9	175	Aftaleindlån	Jfr Person 27 flyttes indlånet pr. 23.
Bank 22	26/9	50	PM	Forventes forlænget
Bank 14 Brüssel	30/9	75	PM	SKAL indfries henover 30/9
Bank 10	30/9	70	PM	Forventes forlænget
Bank 38	30/9	100	PM	Forventes forlænget
Bank 15	1/10	50	PM	Forventes forlænget
Bank 16	2/10	100	Låneobligation	Forventes forlænget
B19	2/10	150	PM	Forventes forlænget
Virksomhed 40 A/S	6/10	35	Aftaleindlån	Jeg tror det skal indfries...??
Bank 13	8/10	50	PM	Forventes forlænget
Bank 12	10/10	150	Låneobligation	SKAL indfries
Bank 34	10/10	25	PM	Forventes forlænget
Bank 32	14/11	100	Låneobligation	Forventes forlænget

Udarbejdet 12/9-08 / Vidne 8

Muligheder 15/9:

Modpart	Indgang	Beløb i mio.	Type	Bemærkning/ ansvarlig
Bank 17	Vidne 4	100	Lån	
Person 29	Erhverv/ Person 28	30	Indfrielse	
DLR-Lån	Aarhus Afd.	60	Belåning i Real	
Bank 15	Vidne 4	250	Lines	
Bank 10	Part K	200	Lines	
Bank 16 - Fonden	V1	50	Lån til fonden	
Virksomhed 9	Indfrielse	100	Indfrielse af eng.	
Bank 13	Ikke aktuel			
B21	Vidne 8			

Bank 26	Part K			
B24	Part K			
Bank 35	Ikke aktuel			
Bank 36	Ikke aktuel			
Bank 37	Ikke aktuel			
Bank 20 ?	Vidne 8 / Part K			
§ 152 garantier ?				

...”

V8's mail af 17. september 2008

V8 fulgte den 17. september 2008 sin mail af 12. september 2008 op med en mail med emnet ”Likviditet” (bind 1, 3546). Mailen, der blev sendt til Part K

, V4 og V1, var sålydende:

”Status:

Ingen stiller p.t. op på den korte bane.

Det betyder at vi nu løber tør for kontanter i Nationalbanken!
Alle obl. er solgt eller belånt.....

Vi har brug for kr. NU – ellers ender det med at clearingen falder eller vi får overtræk i Nationalbanken.

Det skal LØSES nu !”

Ekstraordinært bestyrelsesmøde den 17. september 2008

Den 17. september 2008 kl. 15.45 blev der afholdt et ekstraordinært telefonisk bestyrelsesmøde, hvor direktionen deltog.

Det fremgår af referatet af mødet, at Part K og Part A orienterede bestyrelsen om den finansielle situation. Person 21, Part K og Part A havde samme dag sammen med ekstern revisor Part N været igennem bankens fokusengagementer med henblik på at verificere tidligere vurderinger heraf og kontrollere, at banken stadig overholdt lovens krav til solvens og likviditet. Resultatet af undersøgelsen var ifølge referatet, ”at banken fortsat overholder lovens krav”. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning (bind 1, 6913).

Videre fremgår det af referatet, at **Part A** oplyste, at ledelsen i løbet af dagen havde rettet henvendelse til flere af bankens långivere med henblik på at sikre likviditeten fremover, idet udtrækkene på indlånskonti var accelereret kraftigt i den seneste uge, men at det endnu ikke var lykkedes at få aftaler i stand. **Part A** oplyste desuden, at der ligeledes i løbet af dagen var undersøgt muligheder for en eventuel fusion med to andre pengeinstitutter, hvilket havde vist sig ikke at være en farbar løsning for **Gl. B1** koncernen som helhed. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning (bind 1, 6913).

Bestyrelsen besluttede på opfordring af **Part K** og **Part A**, at der skulle tages kontakt til Finanstilsynet med henblik på en orientering om den finansielle situation.

Bankens opgørelse af sin likviditet pr. 17. september 2008 m.v.

Den 17. september 2008 opgjorde banken sin likviditet således (bind 1, 3549):

”	Nationalbanken	Likvide konti	§152
Aktuel status	144.534.035	410.681.547	1,34
Mål	500.000.000	750.000.000	2,00
Lovkrav (mindste praktiske mulig)	110.000.000	220.000.000	1,00
Overdækning i forhold til mål	(355.465.965)	(339.318.453)	-0,66
Overdækning i forhold til lovkrav	34.534.035	190.681.547	0,34”

Person 30 sendte ved mail af 18. september 2008 med emnet ”Oplysninger om indlån” (bind A, 1073) en oversigt over fordelingen af indlån på forskellige produkttyper til **Part K** og **V8**. Oversigten viste blandt andet, hvilke kunder der havde en indlånsaldo på mere end 300.000 kr., der ikke ville være dækket af indskydergarantifonden.

Ved mail af 18. september 2008 med emnet ”Lines **Gl. B1**”, sendte **V8** en oversigt på lines overfor de store banker i Danmark til **Part K** med kopi til **Person 21** og **V4** (bind A, 1071).

Person 31's mails om bankens likviditet

Der findes i sagen et større antal mails fra administrationsmedarbejder **Person 31** til bl.a. **Part K**, **Part L**, **V1**, **V4** og **V8** med oplysning om bankens likviditet (bind A, 966-1051). Det fremgår bl.a. heraf, at likviditeten den 29. februar 2008 (bind A, 966) blev opgjort til 66 procent over det krævede (udtrykt ved tallet 1,66), at likviditeten den 24. juni 2008 (bind A, 1033) blev opgjort til 107 procent over det krævede (udtrykt ved tallet 2,07), og at likviditeten den 18. september 2008 (bind A, 1051) blev opgjort til 12 procent over det krævede (udtrykt ved tallet 1,12).

Bankens fondsbørsmeddelelse af 22. september 2008

Ved fondsbørsmeddelelse nr. 18-2008 af 22. september 2008 (bind 1, 2825) nedjusterede banken forventningerne til årets resultat til 0 kr. Det fremgår bl.a. af meddelelsen, at banken siden fondsbørsmeddelelsen af 11. september 2008 (bind 1, 2823), hvori banken nedjusterede forventningerne til årets resultat med 100 mio. kr. til 110 til 130 mio. kr. før skat, havde oplevet et stigende pres på likviditetsreserverne, og at Nationalbanken og et antal pengeinstitutter i den forbindelse havde sikret den fornødne likviditet, der gjorde banken i stand til at fortsætte driften.

FORKLARINGER OM **V8's MAILS**

Part K, **Part L**, **V4** og **V8** har afgivet forklaringer vedrørende sidstnævntes mails om bankens likviditetsmæssige situation.

Part K har forklaret blandt andet (bilag I, 9, 15, 65 ff. og 122 ff.):

”Han og **Part L** fik nogle mails fra **V8**, der kunne blive forskrækket over, at det var svært at skaffe likviditet. Når det skete, blev der indkaldt til møde. Det virkede ikke altid regulært, at der var et problem, men det var **V8's** virkelighed, og de tog hånd om det. Fra 2008 blev der foretaget en daglig overvågning af bankens likviditet.

De havde en målsætning på 100 procents likviditetsoverdækning. Det lykkedes dem at nå denne målsætning den 30. juni 2008.

...

I februar 2007 var der ikke problemer med at skaffe kapital på interbankmarkedet. Sidst på året 2007 opstod der nogle "skvulp", der bl.a. gav anledning til mails fra [REDACTED] V8 [REDACTED].

...

Foreholdt mail af 13. november 2007 fra [REDACTED] V8 [REDACTED] (bind 1, 3297) forklarede han, at de øjeblikkeligt holdt et møde efter modtagelse af mailen. [REDACTED] Part L [REDACTED] fik vist også mailen. [REDACTED] V4 [REDACTED] havde arbejdet på at skabe yderligere likviditet til banken. Konklusionen var bl.a., at de ville være forsigtige med nyudlån.

Foreholdt referat af koncernledermøde den 1. november 2007 (bind A, 860, 4. afsnit, "V8", og 861, de første 3 linjer under "*)") forklarede han, at de havde besøgt andre banker for at sikre sig likviditet fremadrettet. [REDACTED] Part L's [REDACTED] opsummering er en rigtig beskrivelse af situationen. [REDACTED] *Part L [REDACTED]

Foreholdt gengivelsen af [REDACTED] Part L's [REDACTED] forklaring i Vestre Landsrets dom af 15. maj 2014 (bind A, 1180, 1. afsnit, de sidste 4 linjer) forklarede han, at han ikke ville formulere det sådan, at [REDACTED] V8 [REDACTED] råbte op, men [REDACTED] V8 [REDACTED] var meget passioneret og kunne godt overreagere. Han husker et møde, hvor de undrede sig lidt over [REDACTED] V8's [REDACTED] reaktion. De reagerede altid straks, når de modtog mails fra [REDACTED] V8 [REDACTED]. Foreholdt [REDACTED] Part L's [REDACTED] forklaring (1189, 1. afsnit, de sidste 6 linjer), hvoraf fremgår bl.a., at [REDACTED] V8 [REDACTED] ofte havde råbt "ulven kommer", uden at der var anledning til det, forklarede han, at han kan tilslutte sig [REDACTED] Part L's [REDACTED] forklaring. De havde respekt for, at det var den virkelighed, som [REDACTED] V8 [REDACTED] oplevede, da han sad helt tæt på situationen. Foreholdt gengivelsen af [REDACTED] V4's [REDACTED] forklaring i samme dom (1230, 2. afsnit) forklarede han, at forklaringen bekræfter, at [REDACTED] V8's [REDACTED] henvendelser blev taget alvorligt og håndteret.

...

Foreholdt referat af koncernledermøde den 15. maj 2008 (bind A, 871, 1. linje under "V8") forklarede han, at han husker [REDACTED] V8's [REDACTED] oplysninger om, at likviditeten var den bedste i seks måneder, og at de kunne se lyset for enden af tunnelen. Det var resultatet af de mange tiltag, som de havde iværksat for at forbedre likviditeten. Samtidig gik det bedre i pengemarkedet.

...

Foreholdt mail af 12. februar 2008 fra [REDACTED] V8 [REDACTED] (bind A, 955) forklarede han, at der var tale et øjebliksbillede over de lines, der forfaldt. Kreditterne blev løbende forhandlet, og der blev fundet en løsning.

Foreholdt referat af bestyrelsesmøde den 4. februar 2008 (bind 1, 6857, pkt. 8, 2. afsnit) forklarede han, at [redacted] V8's orientering i mailen af 12. februar 2008 blev videreformidlet af [redacted] Part L på bestyrelsesmødet. Pengeinstitutterne turde ikke binde penge i så lang tid som tidligere, idet alle var bange for selv at få likviditetsmæssige problemer.

Foreholdt mail af 3. marts 2008 fra [redacted] Person 31 med emnet ”§152 opdatering fra d. 29.02.2008 1,66” (bind A, 966), forklarede han, at han husker de daglige rapporter. Rapporteringen blev iværksat for at følge likviditeten tæt og komme i mål med beslutningen om 100 procents overdækning. Han mener, at målsætningen skulle være nået inden for det første halvår 2008.

Foreholdt mail af 24. juni 2008 fra [redacted] Person 31 med emnet: ”§152 pr. 24.06.2008 TILLYKKE 2,07” (bind A, 1033), forklarede han, at de her nåede i mål med deres målsætning om 100 procents overdækning. De arbejdede fortsat med at nedbringe engagementer for at styrke sig selv. De arbejdede også med ratingen hos Moody's.

Foreholdt mail af 23. januar 2008 fra [redacted] V8 (bind 1, 3339, afsnit 7 og 8) forklarede han, at det var [redacted] V8's opfattelse, der kom til udtryk. Virkeligheden viste sig at være noget anderledes.

Foreholdt mail af 29. februar 2008 fra [redacted] V8 (bind 1, 3467, sidste to afsnit) forklarede han, at det var [redacted] V8's måde at kommunikere på. For ham, [redacted] V4 og [redacted] Part L så det anderledes ud, og virkeligheden var da også anderledes, hvilket støttes af [redacted] V8's senere status om, at der var lys for enden af tunnelen. [redacted] V8 kunne godt se, at de var godt på vej til at nå målsætningen om en overdækning på 100 procent. Han føler, at [redacted] V8's [redacted] mails er blevet misbrugt, idet man ikke har set på bankens fokus på likviditetssituationen, der førte til en overdækning på 100 procent i forhold til lovens krav.

Overdækningen på 2,07 i slutningen af juni 2008 faldt til 1,34, da der kom ”run” på banken i ugerne op til, at han mistede sit arbejde i september 2008. Han orienterede Nationalbanken, da det ”run”, der var på banken, fortsatte. Kunderne kunne hæve deres indlån, og banken kunne ikke opsige udlånene med samme korte frist. Banken havde en god likviditetsoverdækning helt frem til, at der kom ”run” på banken. Der var udelukkende tale om en likviditetskrise.

...

Vedrørende gengivelsen i samme retsbog (side 8, 1. afsnit, linje 10-12) [retsbog af 9. maj 2018], hvoraf det fremgår, at ”Det virkede ikke altid reguleret, at der var et problem, men det var [redacted] V8's virkelighed, og de tog hånd om det”, forklarede han, at [redacted] V8 arbejdede med den korte ”dag til dag” finansiering, hvor han tilsyneladende kunne have problemer. [redacted] Part L og [redacted] V4 arbejdede med

den lange og mellemlange finansiering. V8's virkelighed handlede om den korte finansiering. De følte ikke, at virkeligheden – set fra ”helikopterperspektiv” – var, som V8 oplevede den.

Han forklarede vedrørende gengivelsen af sin forklaring i retsbog af 29. maj 2018 (side 9, 3. afsnit, 2. sætning), hvoraf det fremgår, at ”For ham, V4 og Part L så det anderledes ud...”, at det var lige præcis sådan, det var. Det handlede om, at der var forskel på at arbejde med den mellemlange og lange finansiering, som Part L og V4 arbejdede med, og den korte finansiering, som V8 arbejdede med.

...

Foreholdt mail af 23. januar 2008 fra V8 med emne ”Likviditet – oversigt” sendt til Part L, V4 og ham (bind 1, 3339), forklarede han, at han husker mailen, når han ser den. Det havde høj prioritet, når der kom noget fra V8. Han husker ikke sætningen om en trækningsramme hos Bank 10 på 100 mio. kr. Han læser det sådan, at trækningsrammen indgik i beregningen i henhold til § 152 i lov om finansiel virksomhed, men at der ikke var trukket på rammen. Det siger ham ikke noget, at der skulle være en aftale om, at der ikke måtte trækkes på rammen. Man kan ikke have en trækningsramme, som man ikke må trække på.

Foreholdt V8's forklaring gengivet i retsbog af 9. oktober 2018 (side 4, 3. afsnit, linje 5-14), hvoraf det fremgår, at ”Trækningsrammen hos Bank 10 var udtryk for en aftale med Bank 10 om, at Gl. B1 havde en kreditramme hos Bank 10 som banken i henhold til en ”gentlemanaftale” ikke måtte trække på. Hvis det alligevel lykkedes for banken at trække på kreditrammen, ville det være et tillidsbrud, men det ville under alle omstændigheder være svært at gøre det. Man ville få ”en sang fra de varme lande”, hvis man bad om at få udbetalt kreditten. Det var således en aftale om en trækningsret med en samtidig aftale om, at man ikke brugte den. Hvis han sad i den anden ende, ville han bare sige nej og tage det juridiske slagsmål bagefter frem for at sende penge et sted hen, som man ikke følte sig tryk ved. Han ved ikke, om Finanstilsynet var bekendt med disse ”gentlemanaftaler”, som var almindeligt brugt i branchen”, forklarede han, at han ikke husker, hvad han tænkte, da han dengang læste V8's mail. Han tror, at han bare tænkte, at der var en trækningsramme, men at der ikke var trukket på den. Han kender ikke til ”gentlemanaftaler” om, at banken ikke måtte trække på rammen. Det giver ingen mening at have en trækningsramme, som man ikke må trække på.”

Part L har forklaret blandt andet (bilag I, 140 f., 144 f., 183 f. og 186-189):

”Han synes, at det er svært at svare på, om han var ansvarlig for likviditeten i banken. Han havde det overordnede ansvar for at lave strategier – oftest

med input fra V8, men V8 havde suverænt ansvaret i forhold til de daglige forretninger, herunder handlen med værdipapirer. V8 og Part K havde et stort netværk i bankverdenen og masser af goodwill. Når man skulle have kort likviditet, var det V8 eller Part K, der kontaktede andre pengeinstitutter. Han havde ikke et netværk, der muliggjorde, at han kunne skaffe kortfristet likviditet. Han kan en gang have ringet til Bank 15. Når der blev tilført likviditet, blev den ”hældt ned i et stort koncern-kar”, og ”den, der skulle bruge likviditet, tog af karret”. Hvis der var større ting, kunne han og Part K godt tale om, hvordan de skulle bruge deres likviditet. Det var sådan, at en krone investeret i Horsens gav et bedre afkast end en krone investeret i banken. Det var aldrig et problem at skaffe likviditet til det, de gerne ville lave. Bestyrelsen blandede sig ikke i, hvordan likviditeten blev fremskaffet. Det var en opgave på hans og Part K's niveau at sikre likviditet. Det er hans indtryk, at bestyrelsen var tilfredse med arbejdet med at fremskaffe likviditet.

...

Foreholdt mail af 24. januar 2007 fra V8 med emne ”Likviditet” til bl.a. Part K (bind 1, 3143) forklarede han, at Mailadresse 1 er hans. Han ved ikke, hvorfor mailen er stilet til Part K og ikke ham. Han så ikke situationen på samme måde som V8, men man skal tænke på, at V8 sad i orkanens øje og havde kontakt til alle samarbejdspartnerne. Når V8 skrev, reagerede de på det. V8 skrev, at de skulle reagere. V8 kunne godt blive bange. Det var dog ikke sådan, at de alle smed alt, hvad de havde i hænderne. Det gjorde de ikke, fordi de vidste, at der var styr på det. V8's mails blev taget seriøst. Det er muligt, at V8 mundtligt orienterede ham om situationen. Det var uhyre relevant, at de fik V8's orientering. V8 skrev, som han gjorde, fordi han mente, at de ikke kunne fortsætte de kommende måneder. Selvom han godt kan forstå V8, kan han godt undre sig over mailen, da V8 godt vidste, at der var likviditet på vej. V8 havde ansvaret for den daglige forretning; hvis han følte, at det skred, skulle han naturligvis råbe op.

Foreholdt mail af 23. januar 2008 fra V8 med emne ”Likviditet – oversigt” til Part L, V4 og Part K (bind 1, 3339) forklarede han, at han ikke husker mailen. Han kan ikke huske, at han drøftede nogle af de ting, der fremgår af mailen, med V8. Det, V8 skrev, er i overensstemmelse med sund fornuft. Der var fra Finanstilsynet mere fokus på pantebreve og likviditetsforhold. Det var de ikke bange for, fordi de vidste, at der kom penge ind. I maj 2008 efter salget af V20 A/S var alle glade, herunder også V8, og de nåede deres mål for likviditetsoverdækningen i juni 2008.

...

Foreholdt mail af 6. juni 2006 fra [redacted] V8 [redacted] til bl.a. [redacted] Part L [redacted] og notatet "Orientering om likviditetssituationen ultimo maj 2006" (bind 1, 3065-3066) forklarede han, at det desværre aldrig lykkedes dem at få etableret en selskabsstruktur med et holdingselskab. "[redacted] GIB1 holding" er bare en del af hans mailadresse. Han husker ikke konkret, at der blev holdt et møde på baggrund af mailen, men han er sikker på, at de havde en drøftelse. Det er [redacted] V8's [redacted] måde at skrive på. Det er et godt notat med en fin beskrivelse af situationen. [redacted] V8 [redacted] havde den daglige kontakt til andre pengeinstitutter og var altid presset. De tog altid en snak med [redacted] V8 [redacted] og fik problemerne løst. [redacted] Part K [redacted] og [redacted] V8 [redacted] havde været i banken i mange år og havde et enormt netværk. [redacted] V8 [redacted] var en erfaren mand.

...

Foreholdt mail af 24. januar 2007 med emne "likviditet" fra [redacted] V8 [redacted] til [redacted] Part K [redacted] og [redacted] Part L [redacted] (bind 1, 3143) forklarede han, at han har svaret på spørgsmålene om mailene fra [redacted] V8 [redacted]. Han har ikke yderligere at tilføje. [redacted] V8 [redacted] var en erfaren mand, der sad i "orkanens øje". Det var hans opgave at fremskaffe likviditet. Situationen var ikke kritisk. Han husker ikke, om denne mail gav anledning til en særlig drøftelse om at begrænse udlånsvæksten. De tog hånd om situationen, hver gang [redacted] V8 [redacted] skrev, og problemerne blev altid løst.

...

Foreholdt mail af 13. november 2007 med emne "Pengemarkedet" fra [redacted] V8 [redacted] til [redacted] V4 [redacted] og [redacted] Part K [redacted] (bind 1, 3297) forklarede han, at han ikke husker mailen. Mailen er et godt eksempel på, at han, som han tidligere har forklaret, var på vej ud af likviditetsområdet. Det var [redacted] V4 [redacted], der havde overtaget ansvaret for området. Han husker ikke, at han drøftede mailen med nogen. Det kan han dog godt have gjort. Han har tidligere forklaret om den måde, som [redacted] V8 [redacted] kommunikerede på. Det er det, der ses her. Han er sikker på, at [redacted] Part K [redacted] eller [redacted] V4 [redacted] talte med [redacted] V8 [redacted]. Problemet var løst to måneder senere, da de aflagde regnskab.

...

Foreholdt mail af 23. januar 2008 med emne "Likviditet – oversigt" fra [redacted] V8 [redacted] til [redacted] Part L [redacted], [redacted] V4 [redacted] og [redacted] Part K [redacted] (bind 1, 3339) forklarede han, at man må spørge [redacted] V8 [redacted], hvorfor mailen blev sendt til ham og cc. til de øvrige modtagere. Han tror, at det er tilfældigt. Han husker ikke mailen. Han husker ikke de begivenheder, som [redacted] V8 [redacted] henviste til i sin mail. Det er korrekt, at banken var en dynamisk virksomhed. Trækket var nogle gange højere end planlagt, og så måtte man skaffe flere penge. Det var det, som [redacted] V8 [redacted] beskæftigede sig med. Alt i en bank handler om likviditet.

...

Det var en del af [redacted] V8's [redacted] opgave at sørge for, at kreditterne blev refinansieret. Refinansieringen var en del af de daglige forretninger. Det var likviditetsafdelingen, der sørgede det. En kreditfrist på 14 dage er kort, men det var sådan, det var. Han ville gerne have haft 10-årige lån."

V4 [redacted] har forklaret blandt andet (bilag I, 674, 684 f., 704 og 715):

"Han blev først involveret i bankens egen funding fra foråret 2008, men han blev inden da orienteret herom gennem sin dialog med [redacted] V8 [redacted] og [redacted] Part L [redacted]. I den forbindelse blev han bekendt med nogle af de mails, som [redacted] V8 [redacted] skrev om bankens likviditetssituation.

...

Foreholdt mail af 6. juni 2006 fra [redacted] V8 [redacted] til [redacted] Part L [redacted] og [redacted] Part K [redacted] med emne "Likviditet" (bind 1, 3065) forklarede han, at han i juni 2006 ikke var involveret i likviditetsspørgsmål. Han mindes ikke at have set denne mail eller at have deltaget i drøftelser om bankens likviditet. Han så heller ikke [redacted] V8's [redacted] beskrivelse af likviditetssituationen i banken i det medfølgende bilag "Orientering om likviditetssituationen ultimo maj 2006" (bind 1, 3066). De afsluttende bemærkninger i bilaget siger ham ikke noget.

Foreholdt mail af 24. januar 2007 fra [redacted] V8 [redacted] med emne "Likviditet" til [redacted] Part K [redacted] og cc. [redacted] Part L [redacted] og [redacted] V1 [redacted] (bind 1, 3143) forklarede han, at han ikke husker mailen eller dens indhold, men han husker den generelle drøftelse af situationen. Det var ikke kommunikeret ned i bankens system til kreditkontoret, at der skulle ske begrænsning i udlånet, så han ved ikke, hvad det var for en opstramning, der blev omtalt i hans forklaring i Pro. 1 sagen. På et tidspunkt begyndte [redacted] V8 [redacted] at sætte ham på som "cc." på sine mails.

Projekt 1 (Pro. 1)

...

Foreholdt mail af 13. november 2007 fra [redacted] V8 [redacted] til ham og cc. [redacted] Part K [redacted] og [redacted] Part L [redacted] med emne "Pengemarkedet" (bind 1, 3297) forklarede han, at han ikke kan huske, hvorfor han var hovedadressat på mailen, men han havde fra foråret 2007 fået ansvaret for fundingen af aktiviteterne i Horsens. Han talte selv med kreditfolk i andre banker, mens [redacted] V8 [redacted] talte med pengemarkedsfolk. [redacted] V8's [redacted] mails skulle tages alvorligt, men hans mails var somme tider noget "overgeared". Eksempelvis skrev [redacted] V8 [redacted] flere gange, at kassen var tom, selvom den ikke var tom. Der var altid en "back-up" -plan. De lines, han og [redacted] Part K [redacted] arbejdede med, var længere end de pengemarkedslines, [redacted] V8 [redacted] sad med. Han har – bortset fra slutningen af september 2008 – aldrig siddet med fornemmelsen af, at kassen var tom. Det var ikke rigtigt, som han forklarede i landsretten i Pro. 1 sa-

gen, at de efter dette tidspunkt kun gav lokale udlån, men der blev lavet en opstramning i forhold til fokusengagementerne med nedbringelse og omlægning til realkreditlån, og der var også kontakt til finansielle virksomheder i Danmark. De skulle tænke sig godt om fremover. Omlægningen af bankkreditter til realkreditlån skete også for at forbedre bankens likviditet. De fik en del af disse låneomlægninger gennemført, men der var nok også nogle, de ikke fik gennemført. Han kan ikke huske det så konkret.

...

Han tror, at V8's mails skyldtes, at V8 sad på et niveau og arbejdede med likviditeten, mens han selv og Part K sad og arbejdede på et andet niveau. Derfor havde V8 ikke det fulde overblik.

...

Det pengemarked, V8 sad og arbejdede med, var et marked med kortfristede lines, som løb dage, uger og måske op til seks måneder, mens han og Part K tog sig af de længere kreditter. Det var det, han mente med forskelligt niveau.”

V8 har forklaret blandt andet (bilag I, 803, 806, 808-812, 815 og 816):

”Foreholdt mail af 23. januar 2008 fra ham til Part L, V4 og Part K med emne ”Likviditet – oversigt” (bind 1, 3339) forklarede han, at han husker mailen, når han nu ser den. Der var nok sket noget i ugen op til den 23. januar 2008, men han husker ikke hvad. Den omtalte saldo i Nationalbanken på 200 mio. kr. var den tidligere omtalte ”clearingreserve”. Trækningsrammen hos Bank 10 var udtryk for en aftale med Bank 10 om, at Gl. B1 havde en kreditramme hos Bank 10 som banken i henhold til en ”gentlemanaftale” ikke måtte trække på. Hvis det alligevel lykkedes for banken at trække på kreditrammen, ville det være et tillidsbrud, men det ville under alle omstændigheder være svært at gøre det. Man ville få ”en sang fra de varme lande”, hvis man bad om at få udbetalt kreditten. Det var således en aftale om en trækningsret med en samtidig aftale om, at man ikke brugte den. Hvis han sad i den anden ende, ville han bare sige nej og tage det juridiske slagsmål bagefter frem for at sende penge et sted hen, som man ikke følte sig tryk ved. Han ved ikke, om Finanstilsynet var bekendt med disse ”gentlemanaftaler”, som var almindeligt brugt i branchen.

...

Foreholdt ”Bankens lines over 7,5 mio. kr.” (bind 1, 4893) forklarede han, at han genkender listen, og som sagt havde han udarbejdet den. Den viste, hvilke kreditter der skulle refinansieres, og hvornår det skulle ske. Hvis en långiver sagde nej, når man ringede om morgenen for at forlænge en kredit,

der var ved at udløbe, ringede man typisk til en af de andre långivere nederst på listen. De prøvede altid at låne i 14 dage, en måned eller to måneder, men likviditeten i markedet var stram, og det var svært at få 6 eller 8 måneders kreditter. Han ville gerne have haft en større andel af lang finansiering, når den korte del lå med løbetider på dage eller højst en måned. Det var stressende, men det var virkeligheden.

...

Foreholdt mail af 29. februar 2008 fra ham til [redacted] V4 og cc. [redacted] V1 med emne "Likviditet" (bind 1, 3467) forklarede han, at man måtte spørge direktøren, hvor alle pengene forsvandt hen. Uanset hvad han hørte fra primært [redacted] V1 om udlån, der ville blive indfriet eller nedbragt, skete det ikke. Han blev mødt med, at nu havde de lige fået et lån, så der måtte være penge nok. Han ville gerne have et overblik over, hvad der skete i banken. Hans indtryk var nok, at der ikke var så meget overblik over, hvad der "kørte ud af butikken". Han havde ikke rigtig nogen steder at gå hen for at låne ekstra penge, og han var ved at være træt af situationen. Han sendte mailen cc. [redacted] V1, da det, der blev lovet om indfrielse og tilbagebetalinger, bare ikke skete. Han manglede noget styring, så han havde noget at forholde sig til.

...

Foreholdt mail af 19. juni 2008 fra ham til [redacted] V4 og cc. [redacted] Part K med emne "Vs: Likviditetsforløb II (rettet version)" (bind 1, 3519) forklarede han, at det, han skrev om de større aftaleindlån, var det samme, som blev berørt på koncernledermødet. Bankerne oplevede kunder, der "shoppede rundt" for at få marginalt bedre renter på aftaleindlån. Mailen var i første omgang en rapportering til [redacted] V4, der nu havde det overordnede ansvar for bankens likviditet, som en del af den øgede rapportering. Det var et øjebliksbillede til [redacted] V4, så [redacted] V4 var "bedre klædt på".

...

Foreholdt mail af 29. juli 2008 fra ham til [redacted] V4 og cc. [redacted] Part K med emne "Likviditetsforløb" (bind 1, 3531 f.) forklarede han, at det var begrænset, hvor meget han var involveret i drøftelserne med [redacted] V20 A/S' långivere. [redacted] V4 stod for disse forhandlinger, og [redacted] V4 havde nok nævnt, at det gik lidt trægt. Det dræn på 500 mio. kr., han nævnte, var nok forklaringen på faldet i solvensen fra den 24. juni 2008 til ultimo juli 2008. Det var kontanter, de manglede. Deres værdier var bundet op på obligationer og aktier, som ikke var så let omsættelige.

...

På ny foreholdt mailen af 29. juli 2008 fra ham til [redacted] V4 og cc. [redacted] Part K (bind 1, 3531 f.) forklarede han, at banken skulle være bedre til at få indlån, og at de skulle fokusere meget mere på det. Det

gjaldt ikke mindst nu, da den model, de havde brugt med pengemarkedet, ikke længere var god. Indlån var en bedre finansieringsform, men i lang tid havde man i banken haft den holdning, at indlånene kom af sig selv. Han er i tvivl om, hvorvidt denne mail drukkede lidt i de andre problemer, der var på det tidspunkt. Han husker ikke et møde i anledning af mailen. Tidligere mails, hvori han trak tingene hårdt op, resulterede altid i møder. Han kunne ikke løse problemet, og han havde brug for, at ”nogen i en højere lønramme end ham selv” løste problemet. **Bank 12** var på dette tidspunkt stort set lukket ned, og tilliden i markederne var væk. Han havde en samtale med **Bank 13's** ansvarlige for danske pengeinstitutter, der fortalte, at **Bank 13** ville udarbejde en sektoranalyse, inden de positionerede sig på markedet. Det ry-stede ham, og han spekulerede på, hvor **Gl. B1** så stod.

Foreholdt hans mail af 12. september 2008 til **V4**, **Part K** og **V1** med emne ”Likviditet – problemstillinger” (bind 1, 3545) forklarede han, at han mener, at han bl.a. sendte mailen til **V4's** private mailadresse, fordi mailen, der blev sendt kl. 20.05, var vigtig. Han havde ikke haft med **V6 A/S** at gøre, men han var inde i de problemstillinger, der fulgte. Et beløb på 100 mio. kr. flyttede § 152-opgørelsen med 0,1. Når de havde 1,2 mia. kr., der skulle refinansieres inden for en måned, var det det, han havde fokus på, ikke nøgletallet. De lines, der var omtalt i sidste afsnit, var ikke nok til at bringe dem i mål. Hvis de havde fået 1 mia. kr. i likviditet på det tidspunkt, havde de stadig været pressede, men de havde nok klaret sig bedre igennem likviditetsmæssigt.

Foreholdt mail af 17. september 2008 fra ham til **Part K**, **V4** og **V1** med emne ”Likviditet” (bind 1, 3546) forklarede han, at den amerikanske stat havde overtaget Fannie Mae og Freddie Mac, og så kom **Gl. B1's** egen nedjustering og derefter Lehman Brothers krak. Her den 17. september 2008 troede han ikke længere, at de tre modtagere af mailen kunne løse problemerne. Han forventede, at der ville komme til at stå **Bank 16** på døren, dvs. at der ville blive tale om en overtagelse.

...

Foreholdt mail af 23. januar 2008 fra ham til **Part L**, **V4** og **Part K** med emne ”Likviditet – oversigt” (bind 1, 3339) forklarede han, at han aldrig forsøgte at trække på en ramme, hvor der var en ”gentlemanaftale” om, at der ikke skulle trækkes.

Foreholdt mail af 13. november 2007 fra ham til **V4** cc. **Part K** og **V1** med emne ”Pengemarkedet” (bind 1, 3297) og dagældende lov om finansiel virksomhed § 152 forklarede han, at ham bekendt var **Gl. B1** aldrig i en situation, hvor de måtte indberette en overtrædelse af § 152 til Finanstilsynet.

...

Han sendte mails på den måde, som kommer til udtryk i de fremlagte mails, når han følte, at der skulle sættes en tyk streg under budskaberne. Der var

nok en forudgående dialog med personkredsen i **By 1** og nogle gange også med **Part L**, men hvis han følte, at han ikke rigtig blev hørt, skrev han en mail. Han havde løbende dialog med **V1**, der var den, der for alvor skabte udfordringerne med bankens udlån. Han talte også med **Part K** og **V4**. **Part L** kunne ikke gøre så meget ved udlånene.

...

Foreholdt mail af 6. juni 2006 fra ham til **Part L** og **Part K** med emne "Likviditet" og "Rapport fra fonds- og likviditetsområdet" fra 26. juni 2006 (bind 1, 3065, og bind C, 3699 f.) forklarede han, at de havde tilstrækkeligt med likviditet til rådighed, da han skrev rapporten om likviditet, men man kan ikke sige noget om løbetiden på likviditeten. Det tyder på, at der var sket noget som følge af hans mail af 6. juni 2006. Der kunne også være kommet penge ind på nogle af de større lån, de havde optaget. I hvert fald var der sket et eller andet. Han sad alene med de korte kreditter. På de længere kreditter var der altid en anden med, typisk **Part L** og senere **V4**. Formålet med mailen var at få nogen til at fortælle, hvad der skulle ske, herunder om der skulle bremses for nogle udlån, sælges nogle papirer eller ske noget helt tredje. Han kunne ikke skaffe mere likviditet på sit niveau, så andre måtte træde til for at løse problemerne.

...

Foreholdt mail af 24. januar 2007 fra ham til **Part K** og cc. **Part L** og **V1** med emne "Likviditet" (bind 1, 3143) forklarede han, at der efter alle hans mails, bortset måske fra en enkelt, blev taget "action" fra de personer, han skrev til. Der blev indkaldt til møde, og han var med til mødet og fortalte, hvad han selv kunne gøre. De fordelte derefter arbejdsopgaverne.

...

Foreholdt mail af 13. november 2007 til **V4** og cc. **Part K** og **V1** med emne "Pengemarkedet" (bind 1, 3297), forklarede han, at han ikke husker konkret, hvad der skete i anledning af mailen, men han er sikker på, at der blev taget et initiativ. Foreholdt referat af bestyrelsesmøde den 26. november 2007 (bind 1, 6715, pkt. 6, de sidste tre afsnit) forklarede han, at der var subprime-krise i USA, og der var begyndt at være banker, der sagde fra på deres lines, hvilket han ikke havde oplevet før. Han husker ikke, hvilke konkrete tiltag der blev gjort for at forbedre likviditeten, men det kunne være en bremse på udlån, salg af pantebreve og etablering af korte og lange kreditter.

...

Foreholdt mail af 29. februar 2008 fra ham til **V4** og cc. **V1** med emne "Likviditet" (bind 1, 3467) forklarede han, at han selv skulle opsøge oplysninger om størrelsen af udlånet. Oplysningerne kom

ikke automatisk til ham. Det, der var omtalt i mailen om kunder, kunne være noget, han havde hørt på gangene eller nogle indlån, som han havde set. Han var selv inde over alt det, der havde med Nationalbanken at gøre, men udlånssiden kunne han ikke følge tæt.”